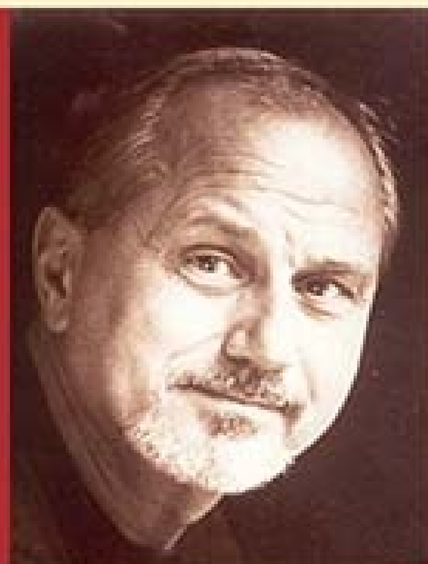
Oratoriu pentru imprudență

Bujor Nedelcovici

Bujor Nedelcovici

Oratoriu pentru imprudență

Editura ALLFA
2013

EDITURA ALLFA

ORATORIU PENTRU IMPRUDENȚĂ

Bujor Nedelcovici

ISBN ePUB: 978-973-724-578-6

ISBN PDF: 978-973-724-571-7

ISBN Print: 978-973-724-177-1

Redactare: Marga Popescu, Augustin Frățilă

Corectură : Marga Popescu

Design copertă: Andra Penescu

Editura ALLFA

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512, București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

Distribuție:

021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi:

comenzi@all.ro

www.all.ro

elefant.ro

A scrie înseamnă dovada unei siguranțe personale care începe să-mi lipsească. Siguranța că ai ceva de spus și mai ales că ceva poate fi spus – siguranța că ceea ce simți și ceea ce ești are o valoare exemplară – siguranța că ești de neînlocuit și că nu ești laș. Toate acestea le pierd și încep să-mi imaginez clipa când nu voi mai scrie.

Albert Camus

Prefață

În 1982 terminasem romanul «**Al doilea mesager**» care fusese respins (după doi ani) de cenzură, Editura Cartea Românească și Editura Albatros, pentru că nu acceptasem să fac modificările cerute. Simțeam nevoia să mă salvez de «imanentul tiranic și destructor» și să mă vindec în alt teritoriu de «inspirație și respirație celestă».

Unde să plec? Cum să mă mântuiesc de suferința lipsei de comunicare și cum să reconciliez cu ireconciliabilul: timpul și destinul meu? Mi-ar fi fost imposibil să încep să scriu un alt roman. Așteptam! Sindromul de așteptare! Poate de aceea în 1994 am scris nuvela «**Așteptarea**» … Nutream nădejdea să public romanul «**Al doilea mesager**» pe care îl trimisesem pe căi clandestine la Paris.

Până atunci scrisesem mai multe romane, dar nicio nuvelă, schiță sau povestire, așa cum începeau toți prozatorii. Am avut ambiția să debutez cu un roman. În 1970 am publicat romanul «**Ultimii**». Cum scriitura a fost o terapie, am început din nou «să zgârii hârtia». Nu aveam altă cale de ales. Tot ce nu mă distrugea mă făcea mai puternic. După câteva pagini am descoperit că era … o nuvelă. Mi se dezvăluia misterul și bucuria unui «micro-roman» pe care puteam să-l rescriu de mai multe ori, fără să am senzația unei munci de Sisif pe care o încercam de fiecare dată când începeam un roman. Cizelam și polizam bijuterii și bibelouri. Ascultam și atingeam cuvintele și frazele. Satisfacție imensă! Bucurie și fericire

imediată! Nuvelele se năşteau fără efort şi cu strălucire …

În iarna lui 1985 mă aflam la Paris. Romanul «**Al doilea mesager**» urma să fie publicat la Editura Albin Michel. Moment de răscruce decisiv din viaţa mea. Trebuia ori să mă întorc în ţară, unde ştiam că voi suporta toate consecinţele unui fapt de neiertat de autorităţi şi de Securitate, ori … să rămân în exil. Să-mi asum toate riscurile unui scriitor care a ales drumul surghiunului, dar şi al Damascului.

Unde să găsesc o vizuină în care să mă ascund şi să caut liniştea meditaţiei şi a unei hotărâri? În câteva zile am scris nuvela «**Colecţia de ochelari**». Decizia era luată: «*O să mă întorc în ţară şi n-o să-mi fie frică de temniceri*».

În martie 1985 am aflat de la Radio Europa Liberă că «**Al doilea mesager**» apăruse în librării, iar mai târziu a primit «*Premiul libertăţii*» acordat de PEN Clubul Francez.

Şi eu continuam la Bucureşti să scriu nuvele fantastice. Nuvele iniţiatice şi metafizice. Probe de cunoaştere şi introspecţie. Povestiri mistico-onirice cu ajutorul cărora uitam că telefonul era supravegheat, corespondenţa deschisă (plicurile nici nu erau lipite după ce fuseseră citite scrisorile), urmărit pe stradă, pas cu pas, de un «băiat», în faţa locuinţei se afla permanent o maşină, interogat de Partid şi Securitate …

Nuvelele ţineau loc de somnifere şi tranchilizante. Cu ajutorul lor evadam, călătoream, treceam frontierele fără paşaport şi fără vize, aşa cum se întâmpla cu Lorentz, personajul din nuvela «**Drumul Damascului**»: «*Eu locuiesc în acest sat, în această casă, dar pot să plec oriunde vreau şi când vreau. – Vorbeşti serios, Lorentz? Sau e o metaforă? – Nu! Trec peste râuri, mări, munţi, văi, graniţe, vămi şi nimeni nu mă poate opri. Ţi-am povestit că în urmă cu câţiva ani am vrut să mă întorc la un han unde am băut o cafea şi am văzut*

un copil care semăna cu mine. Acum pot să plec oricând doresc.»

Se spune că Buddha avea puterea de a fi în același timp în trei locuri diferite. Imaginarul și legenda se întâlnesc. Sau poate era premoniția – puterea de anticipație a literaturii – care mă anunța cu câțiva ani înainte că într-o zi o să plec din țară și o să trec peste vămi și frontiere.

Realul își avea lucrarea lui demonică și depindea de cei care erau puși acolo să supravegheze și să controleze …

După «scandalul» publicării la Paris a romanului «**Al doilea mesager**», am fost convocat la Uniunea Scriitorilor unde era reunit Biroul executiv. Voiau să afle prin cine am trimis manuscrisul la Paris – ar fi trebuit să devin un denunțător – și să-mi propună publicarea unei alte cărți în țară.

Am spus că romanul nu a fost trimis prin nimeni, l-am rescris din memorie când fusesem la Paris. Explicația era puțin convingătoare … Am amintit că Dostoievski a scris romanul «**Jucătorul**» când era la Geneva în 35 de zile iar eu am rescris romanul în 45 de zile. Au acceptat fără prea mult entuziasm … În timp ce vorbeam, telefonul a sunat de mai multe ori, iar președintele Uniunii răspundea: «*Acum studiem cazul*», deci erau cei de la Partid sau Securitatea care voiau să afle cum s-a rezolvat situația. În ceea ce privește publicarea unei cărți, am fost imediat de acord pentru că: «*Sunt un scriitor român și vreau să fiu publicat în țară*», chiar dacă știam că propunerea era determinată în intenția de a anihila apariția romanului la Paris. A urmat o altă ședință în care am fost obligat să-mi dau demisia din funcția de secretar al Secției de proză (funcție benevolă în care am fost ales de colegii mei) și să renunț de a publica «**Almanahul literar**» de la Asociația Scriitorilor. Colegii din Biroul Secției de proză au votat în unanimitate demisia și nimeni nu a

protestat pentru acest abuz, mai mult, unul dintre ei, Norman Manea a considerat, după 1990, că am fost «un laş» …

Am propus pentru publicare volumul de nuvele «**Oratoriu pentru imprudenţă**» la Editura Cartea Românească, director George Bălăiţă, care îmi respinsese romanul «**Al doilea mesager**». N-am fost prea inspirat, dar cred că în subconştient era o provocare, încercam să aflu limitele lor, dar şi limitele mele de rezistenţă. După ce am predat manuscrisul la editură, am adăugat prima parte din romanul «**Cartea lui Ian Înţeleptul, apostolul din golful îndepărtat**».

În 2003, când am citit Dosarul de Securitate şi am scris volumul «**Un tigru de hârtie. Eu, Nica şi Securitatea**», am găsit referatele de lectură favorabile pentru nuvele, dar nefavorabile pentru fragmentul din romanul «**Cartea lui Ian înţeleptul**».

Iată ce este scris în Dosarul de Securitate la pagina 253, în Planul de măsuri, M. I. Securitatea Municipiului Bucureşti: «*La începutul lunii septembrie, Bujor Nedelcovici a mai adus o nuvelă în conţinutul căreia este descris un personaj care exercită în chip autoritar puterea politică. Din punct de vedere al temei şi al localizării geografice, există similitudini cu romanul* «*Al doilea mesager*». *Tocmai de aceea directorul editurii a refuzat să includă nuvela în volum, comunicându-i autorului că nu i s-a respins cartea, ci doar lucrarea adusă tardiv.*»

Referatul întocmit de redactorul de carte, Magdalena Bedrosian, pe care l-am găsit în Dosarul de Securitate era extrem de favorabil şi sublinia înţelegerea simbolurilor şi a gândirii mitice pe care se structurau nuvelele.

După două luni de la predarea manuscrisului nuvelelor «**Oratoriu pentru imprudenţă**», directorul Editurii Cartea Românească, George Bălăiţă, m-a anunţat că dacă nu renunţ la nuvela

«**Cartea lui Ian înțeleptul**», îmi respinge volumul. Am refuzat, am luat manuscrisul și în momentul acela m-am decis să părăsesc România. Un scriitor care nu poate să publice este un scriitor mort și eu nu am acceptat să fiu ucis …

În ianuarie 1987 am izbutit să fug din țara în care mă născusem, dar căreia nu-i mai aparțineam. Am evadat! Am parcurs în real un drum pe care îl făcusem în imaginar cu personajele mele. Ficțiunea se transforma în realitate și puterea de anticipație îmi dăduse forța de a rezista până la capăt. Când am trecut vama, am aruncat o ultimă privire în urmă cu sentimentul că mă voi întoarce cândva. Parcă l-aș fi zărit pe Lorentz din „Drumul Damascului” care, cu mâna ridicată, îmi făcea semn de rămas bun.

Bujor Nedelcovici
20 sept. 2007

P. S.

În 1991 am publicat volumul de nuvele «**Oratoriu pentru imprudență**» – cuprindea și prima parte a romanului «**Cartea lui Ian Înțeleptul**» – la aceeași editură, Cartea Românească. Oare era o revanșă pentru toate refuzurile și piedicile întâmpinate? Între timp, conducerea editurii se schimbase.

În 2003 romanul «**Cartea lui Ian Înțeleptul, apostolul din golful îndepărtat**» a apărut integral la Editura Jurnalul literar.

Extrase din presă

«*Bujor Nedelcovici pune în chestiune aceeași temă: condiția accesului – pentru omul de rând, dar mai ales pentru artist – la modul superior, concentrat de ființare. Comuniunea cu marile mituri, cu limba maternă, cu spațiul originar înseamnă menținerea contactului neîntrerupt cu rădăcinile, singurele ce pot fertiliza cu un sens total existența. Autorul vorbește despre lucruri cu gravitate solemnă, adânc pătrunsă de propriile convingeri pe care le temperează în stilul modernității, al unui estetism afișat și un fel de melancolie ambiguă, un soi de regret al convenției fictive subînțelese.*

Autorul cercetează arhivele mitice ale diverselor etnii, de la folclorul românesc la cel irlandez, de la Textele piramidelor faraonice, de la budism la greco-romanitate, pentru a descoperi în ele teme încă productive epic și substanțiale în ordinea spirituală. Pe pragul îngust dintre real și fantastic, el imaginează apoi scenarii care, păstrându-și verosimilitatea în actual, să reprezinte concomitent remodelări ale unor acțiuni petrecute «illo tempore», după expresia lui Mircea Eliade».

Magdalena Bedrosian

(Referatul sinteză din Dosarul de Securitate, pag. 232.)

«*Concluzia personajului principal al povestirii* «**Păianjenul-vioară**»*, un scriitor, bineînțeles, nu mai este șocantă în lumina înțelegerii necesității suferinței. El va spune:* «Ce plăcut și liniștitor este să te urăști și să te detești …» *fiind perfect conștient de vinovăția sa și mai ales de faptul că*

face un sacrificiu pe drumul mântuirii. Culpa sa, dacă există, nu poate fi judecată în termenii moralei comune. Într-o dimineață în care nu izbutise să scrie nimic, el dezlănțuie forțele inconștiente ale propriei personalități, partea malefică și criminală a ființei sale, provocând o dispariție-întrupare: unul dintre prietenii săi dispare în mare, pentru a se întoarce apoi sub chipul unui copil. Scriitorul este, mai degrabă, implicat decât vinovat, așa cum lasă textul să se înțeleagă. Asumarea suferinței înseamnă asumarea destinului de creator: (...) «invulnerabil! Sunt invulnerabil! Numai eu pot să mă distrug, dar eu îmi îngădui, pentru că în mine se află Dumnezeu».

Nuvela «**Calea și semnul**» *are ca personaj principal un regizor, unul dintre aceia în care* «imaginea vibrează ca un cuțit înfipt într-o ușă de lemn». *Ca artist, el parcurge experiența iubirii. Inedită este suferința provocată de o iubire prea intensă în care partenerii se află în contratimp de o viață și o moarte.* «Azi am vrut să-i trimit o scrisoare, ea însă trăiește cu o viață înaintea mea, iar eu mă aflu cu o moarte înainte ei. Vreau să-i spun doar atât: nu pleca în altă viață din cele pe care le-ai parcurs, dă-mi răgazul de a trece prin moartea mea pentru a ajunge în viața ta și astfel să trăim împreună.»

Carmen-Ligia Rădulescu

«Bujor Nedelcovici: Utopia realității și realitatea ficțiunii»

«Odată cu povestirile din volumul „*Oratoriu pentru imprudență*”, proza lui Bujor Nedelcovici încearcă să dea expresie unei anumite experiențe a sacrului, care se situează în răspăr față de civilizația „crepusculară” a lumii actuale, privită de scriitor ca o producție de „simulacre” plasată sub semnul incertitudinii, imposturii și suferinței. Mentalitatea lui Bujor Nedelcovici este acum cea a unui „tradiționalist” din familia de spirite a lui C.

G. Jung sau Mircea Eliade, iar prozele sale constituie transcripții ale „drumului spre centru”, legate de tentativa fãpturii umane de a-și regăsi – prin intermediul disciplinei lăuntrice și al gnozei – propriul centru interior, propria scânteie de divinitate.»

Octavian Soviany
„Luceafãrul” nr. 37-27 oct. 1999

… acelei femei cu fular gri și ochii injectați care bea ceai în cafeneaua din Ferrnai-Voltaire și spunea la nesfârșit: voi cânta un oratoriu pentru imprudență …

Insomniile de la ora patru

Mediatorul

— … am ieșit din biserică, dar mai întâi să-ți spun … biserica este construită pe o colină la marginea satului – o vei zări imediat după ce vom trece calea ferată … are ziduri înalte, o poartă cu boltă și uși grele din stejar, pare o mică fortăreață, poate cândva a fost o cetate din care n-a rămas decât biserica: acolo se slujește doar vara, când începe frigul, preotul coboară la biserica mare din sat. Mă asculți? și își îndreptă ochii spre el.

Nu-i răspunde, continuă să conducă mașina, apoi îi aruncă iute o privire vrând să o asigure că este atent, dar e nevoit să urmărească circulația de pe șosea. I-a reținut însă imaginea: piciorul drept îndoit și sprijinit pe banchetă, pantoful aruncat într-o parte, fusta alunecată mult deasupra genunchiului, capul rezemat de geamul portierei, expresie transpusă; este „deja acolo".

— Aveam șase sau șapte ani, spunea ea îndepărtându-și părul de pe frunte cu un gest încet, repetat, parcă ar fi alungat o pânză invizibilă care ar fi împiedicat-o să vadă clar locul acela. Îți spuneam că … ieșisem din biserică, „luasem sfânta împărtășanie de Paști", cum zicea mama. Slujba nu se terminase, ceilalți erau încă înăuntru. Lumina puternică de afară m-a obligat să mă opresc. Îmi părea bine că eram singură. Am trecut pe sub poarta cu boltă și am ieșit într-o mică poiană vecină cu o livadă de pruni înfloriți. M-am îndreptat spre pomi, dar am fost nevoită să-mi leg șiretul la pantofi; aveam o rochie albă, ciorapi albi, iar pantofii erau tot albi … bunica îmi spunea: fir-de-ață-albă, eram slabă și mă îmbrăcau în alb. M-am rezemat de tulpina unui prun, eram sub o umbrelă de flori. Soarele, iarba, gâzele, parfumul florilor … și deodată am simțit sfințenia acelei clipe, pregătită în sufletul meu de câteva zile și

poate atunci m-am împărtășit cu adevărat în fața naturii și a lui Dumnezeu și a liniștii din mine … amețisem, pluteam pe o pală de vânt … am coborât și am strâns în palmă scoarța aspră a prunului.

Mi-am îndreptat ochii spre fântâna cu ciutură, apoi am zărit grajdul și fostul conac. Două femei se apropiau de fântână cu gălețile în mână. Cumpăna s-a aplecat precum ciocul unei berze uriașe pe cerul de culoarea mării într-o amiază senină de vară. Din dreptul grajdului a apărut un bărbat, ținea un cal de căpăstru, un cal negru, îl ducea la adăpat. Bărbatul a ajuns lângă cele două femei în momentul în care brațul cumpenei se ridicase din nou spre zenit aducând apa din adâncuri. A rămas nemișcat lângă ele, calul parcă împietrise, femeile n-au vărsat apa în găleată. Poate încercau să afle și să înțeleagă semnul ce pogora din cer spre ei prin mijlocul fântânii, dar și a calului care abia acum s-a mișcat și a nechezat ușor cerând apă ... un animal, fântâna cu brațul ridicat și cerul, iar la mijloc cei trei. După un timp, una dintre femei a vărsat găleata în ulucul din lemn să astâmpere setea calului. Dar nici atunci n-am înțeles ce fac și pe cine slujesc și ce reprezintă acel cal negru și spre ce se îndreaptă, sau poate toate astea sunt în mintea mea de acum, iar atunci i-am oprit în fața ochilor pentru a-i privi cu atenție și n-am simțit nimic deosebit, sau poate am simțit că între cei trei se va petrece ceva și eu, copilul, voi fi martor la o minune pe care o așteptam fără să știu că o aștept, fusesem chemată fără să aflu cine anume îmi spusese: „ieși singură din biserică și du-te în livada cu pruni” … un miracol ce urma să se producă în fața mea și de aceea stăteam nemișcată sub coroana de flori a prunului, trebuia să fiu părtașă la acea iluminare de care să-mi amintesc toată viața, iar tu s-o afli de la mine…

Își aprinde o țigară cu gesturi calme, stăpânite, dar cu atât mai transpusă și încordată; își ridică și

celălalt picior pe banchetă și își strânge genunchii la piept, stă ghemuită vrând parcă să asculte și mai bine glasul din ea. Mișcările mașinii o leagănă ușor, pare un copil care s-ar fi ascuns acolo din cauza unui pericol ce îl pândește din toate părțile. El nu o îndeamnă să-și continue povestirea, conduce mașina în tăcere.

— Cei trei au început să vorbească și să râdă, iar când găleata s-a ridicat din nou pe ghizdurile de piatră ale fântânii, una dintre femei, cea slabă, cu pieptul uscat și desculță … părea mai degrabă bărbat decât femeie, deci femeia cea slabă a început să-i stropească cu apă, gestul ei era mai puțin o provocare decât … ridica mâna spre ei, parcă imita preotul atunci când botează cu busuioc pe cineva, sau poate mi s-a părut și nu e decât o invenție a mea … Țipau și chicoteau, iar râsul lor era ațâțător și excitant. La urmă bărbatul a smuls căldarea cu apă din mâna femeii și a aruncat-o spre ele. Cămășile lor s-au lipit de trup și sânii mari ai celei grase s-au desenat perfect sub pânza albă. Femeile se luptau să cucerească din nou căldarea, stropii de apă săreau în jurul lor și străluceau ca niște cioburi de sticlă în lumina soarelui care se ridica spre amiază. Se îmbrânceau, se înghionteau, gata oricând să alunece în iarbă. Doar calul cel negru rămăsese împietrit … un animal ieșit parcă din adâncurile demonice ale pământului și al cărui rol se terminase, iar acum aștepta să fie alungat de acolo …

Imaginea lor rotitoare mă amețise puțin, țipetele veneau cu ecou până la mine, simțeam pe trup stropi de apă, mă sufocam … râsetele lor mă biciuiau și în același timp mă dezmierdau pe gât și umeri și coapse și picioare. Deodată, bărbatul s-a oprit din goană strângând găleata la piept, pe fața lui rămăsese un rânjet provocator, dinții albi și puternici străluceau; femeile l-au imitat, îi pândeau orice mișcare, două femei și un mascul gata să se încaiere, sau poate semănau cu un animal fantastic,

un centaur în luptă cu două amazoane cu un singur trup. Bărbatul a lăsat găleata jos, și-a scos cămașa udă, a aruncat-o în iarbă și s-a îndreptat spre ele: tăcut, încordat, pași elastici, gata să facă un salt … se și vedea între coapsele pline și sânii cărnoși ai femeii-femeie, femeia cea voinică. Ele s-au mișcat puțin vrând să-i dejoace intenția, găleata s-a rostogolit cu zgomot până la picioarele calului, un îndemn sau poate încă un semn pe care ele nu l-au înțeles nici acum … un pas în urmă și încă unul, apoi au început să alerge spre grajd: râdeau, țipau, chicoteau – plăcere, teamă, chemare. Bărbatul le-a urmat cu mers încet, fără grabă.

M-am desprins de lângă pom și m-am luat după ei, era un imbold care îmi depășea voința de a rămâne pe loc, știam că nu trebuie să fac ceea ce făceam și totuși picioarele mi se mișcau. Am traversat livada împiedicându-mă în mușuroaiele de furnici și am ocolit calul cel negru care păștea în voie, îmi era teamă, parcă el m-ar fi chemat acolo și tot el ar fi știut de ce mă duc spre cei trei. Am ajuns în colțul grajdului. Țipetele și chicotelile m-au condus ușor de-a lungul zidului de paiantă până în dreptul unei spărturi. Am lipit fruntea și am privit înăuntru, îi deslușeam cu greutate în întunericul brăzdat de dungile albe ce intrau prin ferestrele mici, doar ușa larg deschisă târa pe jos un covor alb de lumină până în dreptul lor. Bărbatul și femeia cea voinică se tăvăleau prin fân, femeia slabă încerca să-i despartă trăgându-i de o mână, de un picior. Pantalonii negri erau încolăciți între pulpele albe, aproape fosforescente, iar în jurul lor alerga cea de a treia într-o strădanie inutilă. Și din nou râsete, chicoteli, țipete scurte, ascuțite, iritate; chemări, fugă, teamă și plăcere. Deodată, în hârjoana lor, rochia femeii lungită în fân s-a sfâșiat în dreptul sânilor pe care i-a prins imediat în palmele mari; încerca să-i apere de privirea hămesită a masculului împietrit pentru o clipă. O rază de soare a căzut pe carnea albă a

pieptului dezgolit și în părul despletit ce-i alunecase pe umerii goi. Grup statuar: un bărbat fără cămașă lungit în fân, îmbrăcat doar cu pantalonii negri – pantaloni din piele de centaur, el însuși devenit centaur –, alături de el o femeie cu sânii strânși în pumni și fusta ridicată până aproape de mijloc, iar în picioare o altă femeie-bărbat, puțin aplecată spre ei vrând să-i desprindă. Hârjoana a continuat dezlănțuită. Eu mă uitam la ei fără rușine, dar atenția îmi era atrasă în special de o basma roșie aruncată în fân, nu departe de ei, în dreptul unor picioare pătate de noroiul de la fântână. Știam că dacă degetele picioarelor vor atinge basmaua, minunea se va produce … Se rostogoleau unul peste altul, femeia cea slabă încerca mai departe să-l prindă pe bărbat de centura pantalonilor și să-l alunge de acolo … Și iarăși țipete, chicoteli, gemete, râsete, mușchi încordați și nădușiți, sâni rostogoliți, coapsele care tăiau stofa neagră a pantalonilor … timpul oprit, spațiul încremenit, fără suflare, totul înghețat în mine și în sângele meu și în carnea și oasele mele; o lumină orbitoare îmi explodează în pupile. Tăcere. Talazurile mării înghețate la mal. Toți trei nemișcați. Bărbatul prins, gata de a fi smuls și aruncat și pedepsit. Deodată, aud glasul femeii – femeie tolănită în fân: „Lasă-l, fă! Dă-i pace!” Ecoul repetat până la mine, cuvinte lungi, strălucitoare precum stelele căzătoare în nopțile scurte de vară. Și din nou „Lasă-l, fă!” Cealaltă nu se mișcă, stă puțin aplecată, cu amândouă mâinile înfipte în centura neagră a pantalonilor și apoi … degetele mari, osoase, descărnate, se desprind ușor, unul câte unul, își îndreaptă spinarea parcă obosită și în același timp mulțumită, face un pas, ridică din fân basmaua de culoarea ficatului crud – eșarfa unei lupte încheiate, fără învinși și învingători sau cu învingători fără știrea și voia lor – și se îndreaptă mergând încet spre ușa grajdului.

Mi-am desprins privirea din spărtura zidului de paiantă, dar n-am fugit de acolo, cu toate că știam că mă va vedea și poate va țipa sau chiar mă va lovi și de aceea ar fi trebuit să plec cât mai repede, dar … S-a oprit în pragul ușii și a dat cu ochii de mine, pe chipul ei nu era nici surpriză, nici indignare, nici gelozie și nici uimire, ca și cum tot ce se desfășurase „acolo” ar fi fost prevăzut, chiar și prezența mea ar fi fost știută dinainte, așa că … M-am lipit de zidul alb al grajdului, și m-am uitat din nou spre el. Era un bărbat înalt, slab, cu picioarele goale și o privire blândă.

— Adică o femeie, încearcă el s-o corecteze, continuând să-și conducă mașina.

— Nu-nu! Un bărbat …

— Tot timpul ai spus că erau două femei și un bărbat, iar el a rămas acolo? …

— Da, ai dreptate, dar din grajd a ieșit un bărbat îmbrăcat în alb care mi-a spus cu glas încet: „Hai! Du-te înăuntru! Trebuie să afli și să cunoști.” Așa a zis și n-a țipat la mine și nu m-a alungat …

Am început să tremur, n-am scos nici un cuvânt, m-am lipit cu spatele de zidul alb, ca și cum din pământul din care fusesem plămădită aș fi primit puterea de a fugi de acolo. Am împins brațele de zid și am simțit picioarele cum se mișcau parcă singure, am ocolit colțul grajdului, am trecut pe lângă fântână și m-am îndreptat în goană spre biserică.

Slujba se terminase. Oamenii stăteau de vorbă în poiana din fața bisericii sau la umbra prunilor înfloriți. Mama întreba femeile dacă știau ceva despre mine și mă căuta prin pâlcurile de copii. Abia când am ajuns lângă ea, gâfâind și cu părul despletit, mi-am dat seama că rochia albă, ciorapii și pantofii erau murdari de noroi, pământ și var … A început să mă certe, eu nu auzeam nimic. Am fugit de lângă ea și m-am ascuns în spatele bisericii. Ascultam vocea răstită a mamei: „Tocmai de Paști, în ziua în care te-ai împărtășit!” M-am

ghemuit în iarbă și am întors privirea spre grajd. Calul cel negru se zbătea în depărtare. Albine și fluturi, flori de câmp, soarele strălucitor, un fir de pelin răsucit pe deget și coloana de furnici care treceau pe sub privirile mele. În clipa aceea de liniște și taină am simțit pentru prima dată că „am păcătuit sau mai bine zis … acel amestec indecis de vinovăție și bucurie și înfrângere, dar și de neîngăduit, săvârșit de cineva pentru mine și pentru cunoașterea lui … cât de frumos e a cunoaște”, cum spune în Carte …

Se oprește brusc, cu răsuflarea întretăiată, parcă ar fi alergat până acum. Își aprinde o țigară, își coboară picioarele de pe banchetă și își destinde trupul ghemuit. Nu-și întoarce privirea spre el, iar el nu-i spune nimic.

Picături mici de ploaie au început să cadă pe parbriz. Mișcarea sacadată a ștergătoarelor puse în funcțiune parcă le-ar da un impuls, i-ar scoate din tăcere, apoi a auzit-o spunând:

— Poate șarpele luase chipul unui cal negru? și a tăcut din nou.

— Cum adică? a întrebat-o el și a întors repede privirea spre ea atât cât îi îngăduia să conducă mașina. Capul drept, trupul relaxat în scaun, mâna puțin ridicată, țigara strânsă între două degete.

Nu l-a auzit, era acolo și aici, lângă zidul bisericii, ghemuită în iarbă și în același timp pe bancheta de lângă el. Încerca să dezlege taina și să afle adevăratul sens, „minunea și în același timp misterul care se va deschide din nou”.

— Calul adusese bărbatul la fântână, nu invers … setea lui de apă și păcat. Calul-șarpe. Mediatorul … El știa înaintea lui că bărbatul va întâlni acea femeie …

— Acele femei, erau două, încearcă el să-i amintească.

— Nu. Era o singură femeie, nici nu se putea altfel. Cel care a ieșit din grajd era un bărbat

îmbrăcat în alb … Știi versetul din Biblie? Mi-ai spus că o citești deseori? …

— Da, așa e …

— Dacă îl știi … spune-mi-l!

Începe să rostească atât cât își amintea, se bâlbâie, ezită, simte că nu acolo va afla dezlegarea.

— De ce nu m-a alungat?! De ce nu m-a blestemat așa cum a făcut cu prima femeie?

— Cine?

— Cel care m-a îndemnat să intru, să aflu și să cunosc. Acum ai înțeles cine erau cei trei?

*

Mașina s-a apropiat de sat. A trecut calea ferată. Ea a întins mâna și i-a făcut semn să oprească.

— Așteaptă-mă acasă, spune-i mamei că vin și eu imediat …

El și-a continuat drumul, a ajuns în dreptul casei, a oprit mașina, a dus bagajele înăuntru, a stat de vorbă cu bătrâna, s-a așezat pe scaun în cerdac, a fumat o țigară, încă una, până când a terminat tot pachetul, apoi a ieșit la poartă și a început s-o aștepte. Înainte de a se însera, a întrebat-o pe bătrână unde se află biserica de vară. I-a arătat o colină. Turla și crucea din vârf se zăreau în depărtare. S-a îndreptat într-acolo. A urcat încet dealul. Amurgea. A ajuns în poiană. A trecut pe lângă zidul bisericii. A zărit în stânga fântâna cu ciutură, grajdul și fostul conac. S-a oprit. A început s-o caute cu privirea, ar fi vrut s-o strige, dar n-a îndrăznit să tulbure liniștea. A ascultat un timp greierii. A făcut câțiva pași spre livadă.

Un copil culegea prune din iarbă. A ridicat ochii spre el, nu părea surprins de apariția noului venit, apoi s-a aplecat și a continuat să strângă prune într-o desagă.

A ocolit fântâna și a ajuns în dreptul grajdului. A auzit pașii copilului în urma lui, dar n-a întors capul. Bănuia că va veni după el, *mediatorul*

involuntar într-o inițiere de început pentru fiecare început.

A văzut-o stând pe iarbă, rezemată de zidul alb. Se uita în depărtare. Asfințitul îi lumina profilul. Abia acum l-a auzit. L-a privit îndelung și i-a zâmbit fericită.

Îl aștepta …

Copilul stătea ascuns la colțul grajdului și se uita la ei.

Calul magic

O aștepta în fiecare sâmbătă dimineața pe treptele scării care duceau spre casa cu frontispiciu înalt și cu un sigur turn – celălalt fusese dărâmat în timpul războiului – numită de săteni „Castelul” sau „Câinele de piatră”, poate pentru că semăna cu botul unui câine cu o singură ureche.

Aici își petrecea Bérénice sfârșitul de săptămână, vacanțele de vară, sărbătorile de Crăciun și de Paști și tot aici se refugia când era bolnavă, tristă sau „traversa o depresiune nervoasă”. Cobora din mașină, îl săruta pe obrajii acoperiți de barba stufoasă, îi dădea ziarele și revistele adunate timp de o săptămână, iar el începea să-i povestească aferat – cu un aer de fermier deghizat, dispus mereu să facă o glumă sau o farsă – care au fost „evenimentele mai importante petrecute în gospodărie în absența ei”. În istorisirile lui căuta întotdeauna „taina și miracolul” care se ascundeau în spatele existenței dominate de instinct, concret ori rațiuni plate și seci: reproducerea animalelor, vânătoarea de lupi și vulpi, cursele de cai și câini, luptele de cocoși; aștepta în fiecare zi apariția unei revelații sau iluminări … până atunci prefera să se amuze sau să cultive flori.

Bérénice se ducea în casă, își punea „o rochie asortată cu florile și iarba din poiană” sau un costum de călărie; de fiecare dată avea senzația că devenea o altă femeie și începea să joace un rol deosebit de cel pe care îl trăia la oraș. Aici era: soție, amantă, țărancă, contesă, soră de caritate, medic veterinar, călugăriță, cerșetoare, sfântă … iar el devenea pentru ea: soț, amant, poet, bunic, preot confesor, medic psihiatru, antrenor de sport, pădurar, *magister ludi*, magician, călăuză, mare șaman … „o farsă cu doi actori în multiple

ipostaze, care conviețuiau în mijlocul unor animale vorbitoare și cu o surpriză în prolog sau în actul doi", un buchet de flori de câmp printre jupoanele albe, un pui de iepure ascuns lângă o pălărie, o scrisoare de rămas bun sau un bilet în care era scris: „suntem mai mult decât ceea ce suntem" … motive de înfiorare, bucurie și nevoia de a privi totul printr-un geam jivrat prin care s-ar vedea doar siluete în mișcare, sau cercetarea întinderilor printr-o lunetă pe care dacă ai mișca-o imaginea s-ar sparge în mii de fragmente, sau un cuarț cu multe fațete ale spațiului-timp, deci o lunetă-cu-geam-jivrat-și-cuarț prin care cei doi priveau lumea, iar în jur o forță ordonatoare care îi ține în mână; pe ei, luneta și lumea întreagă …

Bérénice ieșea din casă, se lăsa admirată în costumul de călărie cu pantaloni strânși pe coapsele lungi și îl lua de braț „pentru a-i prezenta grădina și curtea". La început se îndreptau spre cei 68 de câini de vânătoare ținuți într-un „teritoriu special amenajat". Auzeau din depărtare lătratul lor, cu cât se apropiau, zgomotul de ciocane lovite într-o troacă de lemn se amplifica. Când îngrijitorul le deschidea poarta, toți câinii încetau brusc să mai latre; se strângeau în jurul lor și se cățărau unii peste alții pentru a se apropia mai mult de ei … cozile fluturau, boturile amușinau, toți implorau o dezmierdare; el le rostea numele, îi mângâia pe rând, verifica dacă sunt sănătoși, lipindu-și obrazul de botul lor care trebuia să fie rece, îi selecționa pe cei care urmau să fie „conducători la prima vânătoare", cei care vor fi prezenți la concursul pentru „cel mai frumos câine din district" și cei care vor participa la cursele de câini care aveau loc săptămânal în orașul din apropiere. La urmă vizitau „maternitatea și nou-născuții". Când poarta se închidea în urma lor și ieșeau din „țara lui *semper fidelis*", câinii începeau să latre și unii chiar să urle prevestind parcă o nenorocire. Erik se oprea, își aprindea o țigară,

întorcea privirea spre cuștile lor și ochii îi erau invadați de acea resemnare acceptată ce apare înaintea unei despărțiri definitive și în același timp senine și împăcate. Rostea ca pentru sine:

— Nu voi lua nici un câine …

Ea considera că e o „glumă sau o tristețe mimată”; dacă îi cerea explicații, începea să râdă, îi povestea despre Cerber, paznicul infernului, despre Arthos, câinele bicefal, despre Scylla și Charybda, cățelele mării, adică strâmtoarea Messina, sau despre „Steaua câinelui” din constelația Sirius, iar la urmă îi recita din *Iliada*: „Dar și pe mine fâșii înghiți-mă-vor câinii / Lacomi de carne-nainte la poartă, când fi-voi de-o lance / Ori de-o săgeată lovit …”

Se îndreptau apoi spre grajdurile unde erau 34 de cai de tracțiune, călărie și curse. Se opreau în dreptul boxelor: numele fiecărui cal era înscris cu litere roșii pe o tăbliță. Erik îi mângâia, le controla picioarele, dacă au fost bine potcoviți, dacă au fost „pansați la greabăn și glezne”, în timp ce caii îl cercetau prin buzunare cu boturile lor umede și nările răsfrânte – fremătau transparente într-o rază de soare – în speranța că vor primi o bucată de zahăr. Era un miros iute, aspru, miros de efort și odihnă, sudoare, urină și spermă. O rumoare permanentă în care unii nechezau, iar alții loveau cu piciorul în dușumea „cerând apropierea stăpânului” … urechile ciulite, ochii mari, cercetători, gâturile arcuite sub coamele stufoase, cozile lovite peste crupele rotunde și musculoase, piepturile încordate; detalii desprinse dintr-o pictură flamandă. Totul era pus în mișcare de prezența celor doi și în special a lui Erik, magicianul care le cunoștea intențiile, graiul și iubirea …

De fiecare dată ieșeau de acolo surescitați, cu o vitalitate sporită ce se dorea eliberată, o senzualitate transmisă prin piele, nări și sânge. El respira adânc de câteva ori ca după un efort și se

uita îndelung la șirul de boxe, parcă ar fi vrut să păstreze imaginea lor, dar și acea taină de care Bérénice rămânea mereu străină.

— Nu iau nici un cal, bombănea el ca pentru sine.

— De ce repeți această glumă?

Erik o cuprindea în brațe, o săruta, îi mirosea părul care împrumutase asprimi din sălbăticia animalelor, îi mângâia cu tandrețe umerii, talia, șoldurile, o desprindea de lângă el și o privea ca și cum atunci ar vedea-o prima oară, sau s-ar despărți în clipa următoare. Pentru a evita o altă întrebare el începe să-i vorbească despre simbolul calului și al călărețului, îi explică de ce caii sunt fiii nopții și ai misterelor, despre calul arhetipal care este purtător al credinței în moarte și viață și e legat de foc și apă, îi amintea de Sfântul Francisc din Assisi care a trăit printre animale și păsări și le învățase graiul, îi istorisea epopeea chirchiză a lui Töshtük care pentru a-și găsi sufletul răpit de un magician a fost nevoit să renunțe la propria personalitate și să câștige puterile supranaturale ale Calului magic numit Tchal-Kouirouk care avea grai omenesc și îi spunea lui Töshtük: „Tu nu vezi ce văd eu, tu nu știi ce știu eu. Tu ai inteligență, dar n-ai curaj.” Pentru a trece de la o lume la alta Calul magic îi cerea stăpânului să-i smulgă de fiecare dată o bucată de carne din piept, numai astfel își câștiga puterile și virtuțile: o inițiere repetată … calul și călărețul, imagine mitică, iar atunci când calul se prăbușește rămânea mișcarea de avânt și goană care mai purta călărețul o vreme înainte de a-l lăsa să cadă la pământ … și pentru că a venit vorba de sacrificiu, în *Acvameda* stă scris că jertfirea unui cal simbolizează actul de creație a lumii. În Irlanda eroul Conal I Cernach, avea un cal cu cap de câine care întrecea în frumusețe Centaurii, iar Ronsard spunea în *Imnele demonilor*: „Câinii mă urmează pas cu pas de-a lungul drumului / Eu trăiesc tot timpul pe Marele cal …” Un talmeș-balmeș de idei

reținute din cărți răsfoite în grabă, o nebunie serioasă a unui fermier-saltimbanc, actor al propriilor trăiri și partituri inventate în care adevărul și eroarea erau intenționat amestecate pentru a-și ascunde mai bine chipul și sufletul. Îi povestea apoi despre rezultatele obținute de caii lui la cursele de galop și trap de la Longchamp, ce șanse vor avea la cursele de la Deauville, dacă s-a accidentat vreunul și cât de nefericit ar fi dacă ar vinde un cal, ceea ce o făcea pe Bérénice să nu rămână străină de amănuntul că banii lui erau pe cale de a se epuiza.

Se îndreptau apoi spre „curtea cu lighioane” unde erau 124 de cocoși pitici, 120 de cocoși pentru lupte, 89 de iepuri, 46 de rațe mute și 360 sau 364 – niciodată nu știa precis – de porumbei din toate speciile. Păsările se strângeau în jurul lor, iepurii râcâiau cu lăbuțele în porțile zăbrelite ale cuștilor, iar porumbeii se așezau pe umerii și brațele lor aproape acoperindu-i. Când îngrijitorul aducea un coș cu grăunțe, se producea un vârtej de pene colorate, creste roșii cu nuanțe de crevete, gheare și ciocuri în încăierări și răfuieli de o clipă. Bérénice și Erik se lăsau asaltați de cocoșii multicolori și porumbeii cu colerete, trăiau de fiecare dată „o bucurie de copil și pasăre”. Când ieșeau de acolo erau ciufuliți și cu hainele în dezordine; făceau glume la adresa rațelor mute care stăteau de-o parte, timide și complexate deoarece nu puteau țipa, își deschideau doar ciocurile lor roșii și scoteau un sunet de galoș târșâit de un om bătrân și nevolnic. Bérénice era convinsă că Erik creștea acele rațe numai pentru amuzamentul și veselia ei. Îl îmbrățișa și îi arăta un rățoi dolofan, furios la culme din cauza neputinței lui și a sfidării lor. Veselia lui Erik era mereu dublată de o umbră tainică, parcă ar fi trăit „avec une écharde dans la peau”, cum îi spunea ea. Uneori îl întreba:

— Nu vei lua nici un cocoș cu tine, nu-i așa?

El zâmbea și începea să-i vorbească despre cocoși care sunt un simbol solar, anunță zorile și soarele. Pitagora recomanda să creștem fiecare un cocoș și să nu-l ucidem, spre deosebire de Asclepios care sacrifica un cocoș pentru fiecare bolnav, chiar Socrate i-a cerut lui Criton să taie un cocoș înainte de a muri pentru ca Asclepios să-i primească jertfa și sufletul … cocoșul este emblema lui Cristos, alături de vultur și miel, iar pentru Yahve el simboliza înțelepciunea și inteligența … în Islam cocoșul era venerat fără egal, iar Mahomed spunea: „Cocoșul alb este prietenul meu și dușmanul dușmanilor lui Allah!”.

Vizitau apoi grajdurile unde erau 44 de vaci. Nu întârziau prea mult acolo, Erik era grăbit, voia să-i arate sera cu cele 650 de specii de flori „îngrijite personal de Castelanul”, cum îi spuneau cei din sat. Mergeau printre straturile cu flori, se opreau în dreptul unui cactus înflorit sau unei orhidee, iar la urmă ajungeau la cei 14 șerpi de apă pe care îi ținea într-un bazin încălzit. Se îndreptau spre ieșirea străjuită de doi palmieri pitici, rezultatul unui altoi făcut de el. Când treceau pragul, Erik refuza să se mai uite în urmă, știa că ea îi urmărește privirea …

Un docar îi aștepta în dreptul scărilor. Erik voia să-i arate crescătoria de pești, turma de oi și pădurea cu stejari și tei. Caii treceau în trap pe lângă iazurile cu pești, printre poienile înflorite și ajungeau la casa pădurarului. Aici mâncau la prânz, stăteau într-un chioșc, priveau pădurea cu tei înfloriți care le trimiteau parfumul lor, ascultau cântecele păsărilor de pădure și ecourile din vale … tăcerea dintre ei era străbătută de o iradiere reciprocă, o comunicare profundă, „o cunoaștere prin reflectare în suprafețele prismelor în care trăiau și se întâlneau pentru a înfăptui posesiunea lor spirituală” … un calm, o lentoare, chiar o lene a tuturor gesturilor: un pahar cu cidru ridicat spre buze, o mână întinsă spre un șervet, o atingere abia

percepută, o privire în care unul alunecă spre celălalt pentru a se regăsi pe sine și în același timp pe cel din fața lui …

Se întorceau acasă la asfințit, se duceau în bibliotecă și în timp ce mâncau o înghețată sau beau o cafea ori un pahar cu Armagnac, el îi arăta ultimele volume cumpărate, vreo carte rară trimisă de un anticar, îi vorbea despre un vis, o culoare, un număr sau îi explica ce sunt „lemurii și umbrele morților”. Nevoia lui de comedie și farsă apărea mai ales când vorbea serios. Bérénice era mereu în gardă pentru a-i sesiza trecerile neașteptate și dezorientate. Când el îi spunea: „Nu iau cu mine nici o carte”, ea nu știa dacă repetând acele cuvinte nu urmărea efectul contrar, înțelegând ori că nu va pleca niciodată pentru a se bucura de toate cărțile și averea lui, ori exact invers, că va abandona totul și va părăsi acele locuri.

Seara se duceau în sufragerie pentru a lua cina; lumânări de ceară străluceau în sfeșnice mari de argint, totul părea desprins din „tablourile de familie care acopereau pereții”, abandonau curând rolurile împrumutate, izbucneau în râs văzându-se în ținută de seară elegantă care le impunea un aer maiestuos și grav. După ce terminau de mâncat se duceau în salon și se așezau în fotoliile comode din fața șemineului în care ardeau butuci mari de lemne. Atunci simțeau că ziua se terminase și că pot renunța la „costumele închiriate”, deveneau iarăși ei înșiși, rămâneau cu privirile îndreptate spre foc, ascultau lemnele care crăpau cu zgomot în flăcări, se prăbușeau în cenușă sau se stingeau în scrum. După o vreme, Bérénice întorcea ochii spre el; ținea capul rezemat de speteaza fotoliului, ochii închiși, chipul palid, mușchii feței relaxați, gura puțin întredeschidă, parcă dormea sau ar fi plecat într-o călătorie și ar fi lăsat acolo doar trupul neînsuflețit …

*

… Bérénice a sosit la Castel, a coborât din mașină, dar nu l-a găsit pe ultima treaptă, acolo unde obișnuia s-o aștepte. A bănuit că e o farsă de a lui și a urcat liniștită scara. Cineva i-a întins un plic fără să-i spună nici un cuvânt. S-a oprit și în timp ce desfăcea plicul, aștepta să-i audă glasul de la o fereastră, ori din dreptul unui grajd … sau să-i simtă brațele cum o cuprind de umeri și s-o sărute lângă ureche. A despăturit hârtia și înainte de a începe să citească a mai așteptat o clipă, ca și cum și-ar fi trimis în jur toate simțurile, ca niște spiriduși mesageri, și constatând că nu primește nici un răspuns și-a coborât privirea spre literele caligrafiate; nu înțelegea nimic, cuvintele nu mai erau cuvinte, trupul ei devenise un ecran de care se loveau tot felul de semnale, nici unul nu era cel pe care îl aștepta; a reluat lectura de câteva ori și la urmă i-a auzit glasul:

„Noaptea trecută l-am întâlnit în grădină pe tatăl meu. Mi-a spus să iau ceasul lui de buzunar cu capace de aur, și să plec. Am intrat în casă, am căutat prin toate sertarele și casetele și, în cele din urmă, l-am găsit în scrinul din dormitor. Ceasul funcționa, cu toate că nu l-am întors de la moartea tatălui meu, adică de 18 ani. L-am ținut în palmă, l-am ascultat și atunci am înțeles că era semnul pe care îl aștept de o viață. M-am îmbrăcat cu haine groase ca pentru un drum lung. N-am luat nimic, nici cel puțin o carte. Doar ceasul pe care îl țin în palmă. Pământul, casa, gospodăria, animalele, crescătoria de pești, toate îți aparțin. Dacă cei 68 de câini de vânătoare ți se par cam mulți, poți să renunți la o parte din ei, nu uita că sunt bine antrenați și urmăresc vânatul până la capătul puterilor.”

După ce a terminat de citit, s-a uitat în jur, a ascultat cu atenție, mai credea că va apărea în ultimul moment râzând de spaima ei. L-a căutat prin casă, prin grajduri, prin seră … A luat docarul și s-a dus la pădure; nevasta pădurarului i-a spus

că nu l-a văzut de o săptămână și „îl aștepta azi ca de obicei împreună cu doamna”. S-a întors acasă, a stat de vorbă cu toți oamenii din curte. L-au zărit cu o seară înainte, s-a plimbat prin grădină, apoi a intrat în dormitor și de atunci nimeni nu l-a mai întâlnit. Bérénice a plecat spre sat, s-a dus la preot, la învățător și la primar. Nu a izbutit să afle nimic.

*

Au trecut unsprezece ani. Cineva i-a spus că l-a văzut într-o cârciumă din Oran, altul i-a trimis o scrisoare pretinzând că a vorbit cu el la cursele de cai de la Nisa, o femeie i-a dat un telefon și i-a relatat că se află în Mexic și e crescător de cai, iar de curând a aflat că s-a retras într-o mănăstire budistă din Nepal …

*

Un copil a venit în goană la Castel și i-a spus că un străin a sosit în sat și învățătorul o roagă să vină să-l vadă. A luat în grabă docarul, copilul s-a urcat lângă ea și au plecat în galop. S-au oprit la răscrucea din mijlocul satului. A zărit un bărbat rezemat de zidul de piatră de lângă fântână, era îmbrăcat cu o pelerină groasă și aspră, iar în picioare purta sandale. Părea un călugăr sau un pelerin. I-a dat copilului hățurile, a coborât din docar și a simțit – înainte de a-i vedea chipul – că așteptarea ei se va curma în acea clipă. L-a recunoscut imediat, cu toate că era mult schimbat, îmbătrânise și slăbise, iar barba căruntă îi acoperea obrajii supți.

— Te-ai întors?! a zis ea tremurând

El a ridicat ochii și a dat din cap.

— Nu vii acasă?

— Nu … și glasul lui nu era nici aspru și nici blând, era glasul celui care trecuse prin ploi, frig, arșiță, foame și suferință.

— Ce ai făcut în toți acești ani?

— Am căutat … Am umblat …

— Unde?

— Prin lumea întreagă. *Nu l-am găsit* … Iată ceasul! El m-a condus. Am venit să te iau cu mine.

— Ce să fac cu tot ce mi-ai lăsat în păstrare?

— Renunță … nimic nu merită …

— Unde vrei să mergem?

El a tăcut, și-a aplecat privirea spre ceasul cu capace de aur pe care îl avea în palmă, parcă de acolo ar fi așteptat răspunsul și tot el ar fi știut ce cale vor urma.

— E vreme de seară, a zis ea. Trebuie să mă duc să dau de mâncare celor 68 de câini, 34 de cai, 44 de vaci, 124 de cocoși pitici, 120 de cocoși pentru lupte, 89 iepuri, 46 de rațe mute și 364 de porumbei. Le-am păstrat pe toate așa cum le-ai lăsat … Așteaptă-mă până la noapte, voi veni aici …

La miezul nopții, când orologiul din turnul primăriei a bătut de douăsprezece ori, Bérénice a sosit la fântână. Nu l-a mai găsit, pe o piatră strălucea în lumina lunii ceasul cu capace de aur.

Ka

… după ce s-a trezit a mai rămas un timp în pat, îi plăcea starea de abandon dintre somn și veghe, dintre ființă și neființă … sau poate amâna să intre într-o nouă zi și prefera să rămână în absența odihnitoare și lascivă a nopții când pleca în visele și călătoriile așteptate ca o binecuvântare … sau poate oasele ei bătrâne aveau nevoie de câteva clipe în plus în care articulațiile își refăceau chingile amorțite și ruginite în vinul amețitor al somnului, iar sângele începe să curgă din nou prin venele-crengi … sau vinovat era doar frigul din odaie – care o alunga în căldura de vizuină de sub plapumă – și această dimineață de iarnă cu cerul de culoarea scoicilor zdrobite de un pas prea grăbit … sau … poate …

A coborât din pat, a aprinsul focul în șemineu, a pus un disc cu muzică preclasică – gesturi mecanice de fiecare zi – și pașii ei domoli și-au reluat drumul prin casă: a pregătit laptele, o felie de cozonac și o ceașcă de cafea. După ce totul a fost gata și în odaie a început să se simtă căldura plăcută și odihnitoare a lemnelor care ardeau, s-a așezat în fotoliul din „loja principală” – veranda închisă cu geamuri duble –, a început să bea din cafea și să privească pe fereastră: grădina acoperită cu zăpadă, pădurile pudrate cu alb, munții ascunși în ceață … Pe verandă își petrecea majoritatea timpului: citea, asculta muzică, moțăia după masa de prânz și tot aici rămânea în lungile ei ore de meditație, contemplație și reverie; era puntea de comandă a corăbiei care o purta în drumurile și iubirile ei imaginare, era amvonul de unde predica slujirea sacră a muzicii, era foișorul de unde vedea umbrele pădurii, cerul înstelat și apropierea celor care încercau să-i tulbure liniștea și singurătatea …

aici se simțea mai aproape de sine și de lumea întreagă.

Gustă din cafea, ridică fruntea, își trimite din nou ochii spre dealurile împădurite, spre culmile abrupte ale munților și spre stâncile înzăpezite ale Cornișei, care strălucesc în soare … înălțimile îi conduc ființa spre o stare de revelație, extaz și căutare de sens: spiritul purificat și transfigurat prin imagine, contact fulgurant cu transcendența, apoi brusca întoarcere în sine și în real. Vede un tânăr care trece prin fața gardului – l-a zărit și ieri –, are un trepied pe umăr, pare un fotograf sau topometru. „Face măsurători, își spune bătrâna doamnă Margueritte sorbind din cafea. Poate vor să construiască aici un hotel sau o pârtie de schi?!”

Încercă să scape de imaginea tânărului, îl șterge din priviri, pe chipul ei apare un surâs calm și indiferent, este una din acele zile în care nu se precizează nici o dorință, interes sau stare. „Dacă există două sau mai multe explicații ale unei singure acțiuni sau prezențe umane, atunci ce semnificație și ce rost mai pot avea?!” și în clipa aceea uită că ar fi văzut silueta unui tânăr fotograf, topometru sau … Cu ajutorul muzicii își redobândește absența și desprinderea de mai înainte, ascultă acordurile melodioase și grave, dar în special muzica din ea …

A fost profesoară de pian, la douăzeci de ani s-a căsătorit cu un diplomat alături de care a rămas doar patru luni – era limitat, avid de rezultate și obiective –, a început să călătorească prin Europa și Orient, a stat mai mulți ani la Alexandria și Veneția unde a condus școli de muzică și balet. Era „o prezență” în care forța și slăbiciunea se întâlneau într-un amestec bizar făcând din ea un personaj enigmatic și de o frumusețe stranie: un calm măsurat, o reținere tăcută – nu se dezvăluia niciodată, se lăsa cu greu descoperită –, un glas cu tonuri joase, calde, catifelate, senzuale, uneori insinuante, o umbră ce îi însoțea fiecare cuvânt,

gest sau acțiune. Poate de aceea nu acceptase să se căsătorească cu dirijorul care o însoțise în lungile ei călătorii, în cele din urmă s-au despărțit și ea a înțeles că nu poate aștepta de la nimeni nimic, e definitiv și iremediabil singură. Trecuse prin succesivele perioade ale „marilor nebunii erotice" ale „micilor îndoieli filosofice", ale „profundelor disperări metafizice" și ajunsese să savureze parfumul dezgustului înțelept, al disprețului conciliant, al umorului detașat, al lucidității sarcastice și al blândei ironii.

… se întorcea din Normandia, călătorea într-o mașină cu mai mulți prieteni care râdeau, spuneau anecdote, cântau și coborau mereu pentru a aduna de pe copaci „vâsc aducător de noroc", vâsc pentru Crăciun și Anul nou … ceața îi însoțea mereu, când opacă până la sufocare dându-le senzația că au intrat într-o pernă cu fulgi, când limpezită în largi goluri eliberatoare; șoseaua șerpuia pe lângă ferme izolate cu coșuri fumegând, țarcuri cu vite din care ieșeau aburi calzi, câmpuri cu iarbă înaltă și grasă – pământul parcă și-ar fi schimbat blana în plină iarnă precum animalele – ce imita valurile mării; călătoreau într-o corabie care naviga rătăcită în ceață … chiciura poleia cu argint crengile copacilor, gardurile de spini erau acoperite de promoroacă, mirosea a frunze și gunoi ars, iar frigul le lipea nările … intraseră într-o realitate difuză privită printr-o dantelă venețiană, totul era acoperit de unduitoare valuri de tul și muselină, iar culoarea albă a iernii dobândise o transparență muzicală … în acele clipe de desprindere și transfigurare a înțeles că întreaga ei viață este „un eșec alb", „un eșec acoperit de chiciură …"

… dar nu eșecul propriu-zis mă preocupa, faptul că n-am devenit o mare pianistă, un interpret dacă nu un creator, ci eșecul provocat de eroarea și falsul în care am trăit … confuzia de-o viață dintre spațiul real și cel imaginar … n-am dobândit conștiința profundă a propriei mele existențe, n-am

câștigat o semnificație superioară, n-am izbutit să mă transform atât cât să văd invizibilul de dincolo de vizibil …

A cumpărat o vilă la munte – în apropierea unui orășel – cu ferestrele orientate spre vârfurile înzăpezite ale munților și ale Cornișei. Vara lucra în grădina cu flori și zarzavat, îngrijea pomii, creștea păsări și dădea de mâncare veverițelor și mierlelor care săreau prin brazii din apropiere. Uneori se ducea în oraș, făcea cumpărături, ajuta săracii și bolnavii, apoi se retrăgea în singurătatea ei ca într-o haină groasă și călduroasă care îi încălzea plăcut trupul bătrân. Făcuse din solitudine o perversiune – alături de iluzie, realitate și moarte care erau marile ei probleme –, o ura cu ferocitate și în același timp îi gusta savoarea până la deliciu și extaz. Stătea în casă, nu vorbea cu nimeni zile în șir, telefonul nu suna cu lunile, schimba câte o vorbă cu femeia care îi aducea laptele sau cu bărbatul care îi spărgea lemnele … citea, asculta toată ziua muzică – avea câteva mii de discuri – și se uita pe fereastră fără să aștepte pe nimeni și de la nimeni nimic. Nu credea într-un miracol care să-i schimbe viața și în special felul de a gândi și a privi lumea, trecuse dincolo de iluzie și amăgire, selectase esențialul din cimitirul faptelor comune, „văzuse potențialul mitic” care se ascunde în fiecare cuvânt, gest sau acțiune, dobândise o cunoaștere enigmatică ce se afla în spatele adevărurilor relative și acceptase definitiv că nu poate trăi decât în singurătate, taină, muzică și în „prietenie respectuoasă cu moartea” … Citea cărți vechi indiene, studia Coranul și Scriptura, era preocupată de Cabbală … a înțeles că adevărul despre viața ei nu poate fi dobândit și nici descris, iar lipsa de decizie îi fracturase întreg destinul. „Poate cândva voi pleca la Mecca și voi câștiga din nou umorul fără de care nu puteam trăi”.

Zărește din nou silueta tânărului necunoscut, o siluetă înaltă, caraghioasă, cu mai multe picioare,

poate din cauza trepiedului. Aude câinele lătrând, amână să se ridice din fotoliu, bea ultima picătură de cafea din ceașcă, primește acest amănunt ca pe un îndemn de a afla ce dorește străinul care se oprise la poarta ei. Pune ceașca pe măsuță, se ridică anevoie din fotoliu, traversează livingul, aruncă două lemne în șemineu și deschide ușa. Cheamă câinele, așteaptă ca necunoscutul să intre în curte și să se apropie de ea. Își încheie jacheta la gât și strânge genele pentru a-l vedea mai bine. Dacă n-ar avea trepiedul, ar părea un alpinist sau un drumeț, poartă o haină de munte cu glugă, bocanci mari, căciulă și mănuși. Se oprește în dreptul scării, sprijină trepiedul de pământ, ridică ochii și îi cere îngăduința de a se încălzi puțin și de a privi soarele care va apune în dreptul Cornișei.

Bătrâna doamnă Margueritte nu-l întreabă cine este, cum se numește și de ce nu admiră de afară apusul soarelui, îl măsoară îndelung cu ochii ei mari, nici nedumerită și nici surprinsă, încearcă să-și amintească unde l-a mai văzut, dacă nu i-a predat lecții de pian sau de balet. Nu! Nu l-a întâlnit niciodată, e sigură, are o bună memorie vizuală. Îi face semn să intre. Tânărul urcă treptele, își scutură cu zgomot zăpada de pe bocanci, pune trepiedul într-un colț, își scoate haina, căciula și se îndreaptă spre living. Din mișcările lui se degajă un aer de siguranță, dezinvoltură și chiar eleganță, știe că nimeni și nimic nu i se poate refuza, fără să aibă însă nici o notă de insolență sau trufie. Rămâne o clipă în loc, aruncă o privire în jur, face un pas spre șemineu, își încălzește mâinile în fața focului, apoi se îndreaptă spre verandă și se așează în fotoliul de acolo. Nimeni nu îndrăznise vreodată să ocupe „loja principală”, rarii vizitatori care treceau – vecinii sau rudele îndepărtate –, simțeau că acela este „locul preferat al stăpânei” și se așezau pe banchetele sau scaunele din apropiere. Bătrâna zâmbește surprinsă și în același timp amuzată. Se uită tăcută la tânărul care stătea

relaxat în fotoliu cu spatele spre ea: picioarele întinse, privirea îndreptată spre Cornișă, fără să scoată nici un cuvânt.

Doamna Margueritte începe să se ocupe de treburile din casă, este „cel de al doilea moment al dimineții”: pregătește mâncarea, face ordine prin bucătărie și cele două odăi, le duce grăunțe păsărilor. Abia acum își amintește că tânărul a spus că vrea să vadă apusul soarelui … „Deci va rămâne aici toată ziua?!” și se oprește în loc nedumerită, apoi ridică din umeri resemnată și totodată mulțumită că poate face plăcere cuiva. Munca din gospodărie nu era condiționată de nevoile zilnice, o făcea numai în măsura în care avea „dispoziția sufletească pentru treburi concrete” și izbutea să-și adune energiile. Astăzi se afla într-o „stare reală” – spre deosebire de „stările ireale și de reverie” –, ceea ce însemna că va face totul cu ușurință, spor și chiar bunădispoziție. Să fie oare starea asta determinată de prezența tânărului necunoscut?

Când treburile o ducea prin living, arunca o privire tânărului care continua să stea în fotoliul din verandă – picioarele întinse pe un scaun, capul sprijinit în mână, parcă ar fi adormit. Nu îndrăznea să se apropie de el, să nu-l deranjeze; se întreba cine este, ce rost are să stea acolo fără să scoată un cuvânt. Pentru că nu găsea nici o explicație, își vedea mai departe de treabă. La prânz i-a adus o farfurie cu supă, una cu mâncare, un pahar de vin și le-a pus pe măsuța de lângă el, devenise un „obiect viu” care se afla în casă. Ea a mâncat în bucătărie, după ce a terminat s-a dus în magazie, a luat un braț de lemne și le-a așezat în colțul de lângă șemineu. Când totul a fost gata, a pus un disc cu muzică gregoriană și a vrut să se așeze în fotoliul din verandă, acolo însă era … străinul, călătorul, intrusul. „Și a ignora este o artă, nu numai a afla”, și-a zis ea și a izbutit să asculte cu atenție vocile călugărilor care „slăveau vestea

minunată a nașterii Domnului" și, odată cu ele, să-și audă liniștea și singurătatea.

După o vreme, lumina străluci cu mai puțină intensitate în vasele de argint de pe consolă, mierlele se adunau pe la cuiburi, veverițele se întorceau din scurtele lor escapade, câinele lătra mai rar și mai adormit, iar soarele cobora încet spre vârfurile înzăpezite ale Cornișei. A ascultat muzică un timp, apoi a început să citească. Când umbrele au crescut prin colțuri, a auzit pe cineva mișcându-se în fotoliul din verandă, a tresărit și a ridicat iute privirea.

— Mai ești aici, tinere?

Se întoarse cu fața spre ea, se uita cu o fixitate hipnotică și misterioasă, un surâs vag pe obrajii supți, parcă în tot acest timp nu ar fi făcut altceva decât s-o pândească și odată cu apusul soarelui ar fi ajuns la un înțeles. Nu-i răspunde, își trage încet picioarele lungi și tace mai departe. Privirile lor, soarele pe cerul de culoarea macilor, clipa de maximă concentrare magnetică și emoțională, și pentru prima dată nevoia de explicație născută în amândoi, dar rostită de bătrâna doamnă.

— Te-am văzut și ieri dând târcoale casei. De ce?

— Este un loc deosebit …

— Ești topometru sau inginer? Vrei să construiești aici un hotel?

— Nu …

— Atunci de ce ai venit? Ești totuși un mesager …

— Nu. Sunt măsurător, doamnă …

— Și ce măsori?

— Locuri, distanțe, întinderi, tăceri, priviri …

— Renunță la glumă, tinere! și brusc și-a schimbat tonul. Sau poate ai venit să-mi spui că o să mor peste trei zile?

Nu-i răspunde, își apleacă puțin capul – pare o încuviințare dar și o negare –, o mișcare largă, înceată, aproape sonoră în liniștea dintre ei. Ochii

albaștri, uimitor de limpezi, albaștri și strălucitori, părul blond, bogat, o aureolă de sfânt în jurul capului sau un demon deghizat, pus pe șotii, cu zâmbet tainic și cu buzele roșii care contrastau cu tenul palid, obrajii supți, aproape bolnăvicioși.

— Așa cum arăți pari … dacă în locul trepiedului ai fi avut o lance ai fi semănat cu un arhanghel, și glasul ei oscilează mereu între glumă, teamă, căutare, îndoială.

— Nu sunt arhanghel și nici mesagerul morții! V-am spus! Sunt Măsurătorul, și în felul cum a rostit cuvintele s-a simțit o notă de voioșie și joc. Credeți în miracol, doamnă?

— Nu … cu toate că un timp l-am așteptat. Acum însă … Dar nu mi-ai spus de ce ai venit. Apusul e doar un pretext, știm bine amândoi … încă de la început. Iată! Ești aici de azi dimineață …

— Adevărul ar dispărea dacă l-aș rosti, am așteptat să-l găsiți singură …

— Nu înțeleg ce vrei să spui! Sunt obosită, e târziu și vreau să mă odihnesc.

— Putem continua și mâine dimineață. Priviți! În curând soarele va apune.

— Asta ar însemna să rămâi pe capul meu și la noapte! Nici vorbă! Vreau să știu de ce ai venit și apoi să-ți vezi de drum!

— Stimată doamnă, v-am spus că adevărul dispare când îl rostești … de altfel, adevărul nu poate fi obținut, ci doar sugerat. Știți care a fost marea dumneavoastră greșeală? Ați vrut mereu o explicație clară. V-ați apropiat prea mult de eveniment, realitate și istorie. Eroare! Eroare gravă! Ați uitat „cealaltă lume” care se află dincolo de aparențe: umbra, tăcerea, enigma … Pentru că n-ați găsit un înțeles și un sens v-ați refugiat aici … exilată de bunăvoie, ați păstrat doar muzica. Ar fi trebuit să vă eliberați de concret și real … de aceea spuneam că adevărul se află în spatele cuvântului rostit. Sunteți însă mult mai tânără …

— Vrei să spui că am treizeci de ani? Că n-am riduri pe față, varice pe picioare, pete pe mâni? Că n-am pielea lăsată pe gât? Nu mi-am păstrat nici cel puțin un „scepticism amuzat și o superbie ironică”, cum zicea ultimul meu bărbat …

— Ați înțeles că „pământul promis” se află în muzică … Parfumul, tandrețea, savoarea se ascund la umbra propriei bucurii lucide și în vecinătatea muzicii și a morții. Sunt gândurile dumneavoastră!

— Cum le-ai aflat?

— Le știu pentru că n-au fost rostite …

— Mă uimești, tinere! Am impresia că îmi aduci …

— Nu vă temeți, doamnă! Sunteți aproape de adevăr care poate fi rostit.

— Un act de …

— … pentru cei care nu așteaptă de la nimeni nimic, o recompensă asupra celor care au dăruit toată viața și nu și-au păstrat nimic pentru ei.

— Vrei să spui … un act nescris de re-naștere, dar care este în fond …

— Exact doamnă! O naștere în noaptea de naștere … de Crăciun.

— Și care e prețul?

— Nici unul …

— Nimic fără preț! Nu se poate altfel!

— Eu nu vă dăruiesc nici tinerețea, nici fericirea și nici iubirea. De ce nu ieșiți din canoane, doamnă? Spargeți ușile și rupeți lacătele!

— Bine, dar … ce reprezintă „nașterea” de care vorbeai?

— Eu sunt … Măsurătorul, doamnă! Aceasta e meseria mea. Încerc să vă arăt cum să „găsiți locul” și cum să măsurați distanțele reale, dar în special pe cele ireale. Vreau să vă împărtășesc un secret al profesiunii mele: cum să priviți depărtările. De aceea v-am rugat să-mi îngăduiți să aștept apusul soarelui în casa dumneavoastră. Este locul pe care îl caut de câteva zile și nu întâmplător vă găsiți aici. Iată! De pe această

verandă linia ochiului cade perpendicular pe punctul unde soarele atinge vârful cel mai înalt! Vedeți? În curând soarele va ajunge deasupra Cornișei. Clipa aceea este foarte importantă …

Doamna Margueritte rămâne nemișcată în scaunul de lângă șemineu: nedumerire, îndoială, căutare, clarviziune și din nou teamă de impostură. Muzica a încetat, nu se duce să schimbe discul, lemnele trosnesc în foc, lucrurile își caută umbrele, tăcerea prinde viață, ea mai pune un pas pe acest drum a cărui țintă îi este necunoscută.

— Apropiați-vă, doamnă! Luați loc în fotoliul dumneavoastră. Așa … De câte ori ați stat aici v-ați îndreptat ochii spre grădină, adică prea aproape – ați avut o „viziune limitată” – ori spre Cornișă, adică „prea depărtată” … Locul central, locul sacru se află însă între aceste două puncte: deasupra văii, în abisul dintre creste, în hăul de unde se ridică negura, ceața, acolo unde cad primele picături de ploaie. Dar mai întâi să vă arăt „fereastra” … adică „cele trei ferestre”. Ele corespund răsăritului, apusului și „centrului”, adică „cele trei poziții ale soarelui”. Nimeni nu menționează nordul, de acolo nu vedem soarele. „Cele trei stadii ale luminii” reprezintă „trei modalități diferite de a privi lumea” menționate și în *Cartea regilor*, dar despre asta o să vorbim altădată. Fereastra este locul de unde vedem lumea reală, pe noi înșine, lumina și irealul … Deci, după ce treceți linia ce unește ochiul, fereastra și „obiectul de privit”, încercați să vă trimiteți întreaga ființă *acolo*. Trecem de la imediat, ajungem la mediat și apoi la esență. Ce vedeți?

— Nimic deosebit. Soarele a ajuns deasupra Cornișei. Este clipa de care ai vorbit, dar nu sesizez nimic aparte …

— Și deasupra văii?

— Au apărut ceața și înserarea.

— Altceva?

— Nimic …

— Imaginați-vă că în acest moment v-ați trezit din somn … așa cum ați făcut azi-dimineață când ați rămas mai mult timp în pat … inspirați aerul după o noapte în care ați avut multe vise și coșmaruri. Sorbiți prima gură de aer ce intră în plămâni … acea unică și sublimă senzație de viață, lumină și imagine de început. Acum ce vedeți?

— Parcă întunericul s-ar spulbera … așa cum se întâmplă înainte de apusul soarelui …

— Perfect! Acum imaginați-vă că desenați cu creta un cerc într-o piață publică. Nu vă uitați spre turla primăriei și nici spre biserică … Vă concentrați atenția și privirea în mijlocul cercului. Acel unic punct care se află sub picioarele dumneavoastră. Punctul central! Ce vedeți?

— Nimic. Golul, vidul, absența … Cuvântul de început: *Este*.

— Irealul concretizat. Nu-i așa? Gustul neantului pe care numai înălțimile vi-l pot sugera și cuvântul de împlinire: *A fi*. Ce mai vedeți?

— Mă văd pe mine și singurătatea mea … singurătate în care se nasc umbrele și tăcerea cuvintelor … remușcări, patimi, nelegiuiri, pedepse, oroare …

— Priviți din nou în abisul din fața Cornișei.

— Lumina crește … în curând va apărea soarele.

— Ce mai vedeți?

— Sunete. Văd muzica, văd tăcerea … Văd necuprinsul și intangibilul și viața mea fără … viața mea fără … Eu nu sunt încă născută! Văd timpul dinaintea vieții mele și … viața de după … Pământul promis! Aceasta este ziua în care văd totul altfel. Drumul meu spre Mecca … Nu pot merge singură și în același timp nu pot merge alături de altul. Când sunt singură sunt una, când sunt cu altcineva sunt două … Văd moartea mea … liniștita și pașnica și prietenoasa mea moarte. Nimic fără ea … Totul e în puterea noastră, chiar și sfârșitul …

— Acum v-ați apropiat de locul numit de vechii egipteni KA. Acolo este ascunsă partea divină și eternă a omului, nucleul de manifestare a energiei umane, sursa de conservare a vieții și a creației, sufletul nemuritor destinat să se ducă în regatul lui Osiris, înțelepciunea dar și … daimonul fiecăruia dintre noi. Așa scrie în *Textele piramidelor*: „Trupul este pentru pământ, sufletul este pentru cer” … Acum ce vedeți?

— Cornișa se luminează.

— Răsare soarele?

— Da. Răsare soarele în plină noapte …

O lungă și nesfârșită tăcere de o clipă.

Tânărul se ridică de pe scaun și se apleacă în fața bătrânei doamne, nu ca să-i mulțumească pentru găzduire, ci pentru a-i fi recunoscător că i-a dat posibilitatea să-și ducă până la sfârșit misiunea și acum poate pleca cu sufletul împăcat. Ochii lor se întâlnesc din nou, își vorbesc fără cuvinte – atrag ideile spre centrul de gravitate al forțelor pure. Doamna Margueritte îl conduce în hol, așteaptă să-și îmbrace haina cu glugă, haina de drumeț sau pelerin, la urmă își ia căciula și trepiedul. Stau față în față, el înalt, ea măruntă cu privirea ridicată spre ochii lui albaștri și umezi. Clipă de liniște, concentrare și taină, un aer tăcut și misterios îi înconjoară și îi apropie. El se apleacă și o sărută pe gură, ea se strânge la pieptul lui și îl îmbrățișează.

Bocancii grei răsună cu zgomot pe treptele scării, câinele se gudură la picioarele lui și îl conduce până la poartă. Ea rămâne în prag, îl privește îndelung până când silueta lui dispare în noapte pe drumul care duce spre sat.

Se întoarce în casă, închide ușa, intră în living, face câțiva pași și rămâne nemișcată în loc … apoi se așeză în fotoliul din verandă. Vede în întuneric o lumină ce se mișcă încet, este cabina telefericului care urcă spre Cornișă. Apoi aude un glas:

„A trebuit să trăiesc o viață întreagă pentru ca într-o singură seară să aflu de la un tânăr necunoscut că a ști să privești înseamnă …”

A doua zi, când femeia care îi aduce laptele a intrat în casă, a găsit-o în fotoliul din verandă, avea capul rezemat de speteaza înaltă și ochii îndreptați spre locul de deasupra văii. Nu i-a răspuns la nici o întrebare, femeia a lăsat sticlele pe masa din bucătărie și a plecat.

Doamna Margueritte a rămas mai departe în fotoliu, chipul ei câștigase o strălucire nouă și un zâmbet senin în colțul gurii. După o vreme „a văzut un glas” care se dorea rostit și de aceea l-a repetat de câteva ori pentru a-și câștiga conturul și înțelesul:

„Nici măcar nu l-am întrebat cum se numește … cred însă că știu. Da! Cred că știu … Acum pot să spun că am fost la Mecca și am atins cu mâna piatra paradisiacă. Poate în curând voi ajunge la locul numit KA …”

Cealaltă Marie

— Pierre? Doamna este acasă? Te rog să-i spui că o caută Madame Bovary, zisă Robin Hood sau Pasărea rinocer! Și vocea ei răsună în receptorul telefonului când subțire și precipitată, când languroasă și lascivă, la urmă izbucnește în râs. Nu așteaptă răspunsul sau dacă îl primește nu-l aude, știe că este de fiecare dată bine primită; se urcă în tren și peste câteva ore intră în curte și apasă pe sonerie.

Hélène îi deschide ușa, o primește cu un zâmbet de bucurie, dar și de surpriză, parcă atunci ar fi întrerupt redactarea unei scrisori, sau s-ar fi aflat într-o stare de reverie din faldurile căreia s-ar fi desprins anevoie; este felul ei de a suporta șocul revederii cu vechea și exuberanta prietenă a cărei sosire reprezenta de fiecare dată un eveniment. Gilberte intră în casă cu brațele pline cu pachete: cărți, discuri, partituri, cutii de bomboane, caviar, languste, cafea, ciocolată, șampanie, whisky … Lasă pachetele să alunece pe covorul din hol, o îmbrățișează și o sărută, apoi scoate din poșetă un mic buchet de mărgăritare sau un șirag de mărgele, ca și cum restul nu ar fi avut nici o valoare în comparație cu acel mic dar care se adresează sufletului ei.

Traversează odaia și ies pe terasă. Hélène se așează în balansoar, Gilberte se ghemuiește pe o pernă la picioarele ei, își aprinde o țigară cu gesturi aferate și cu brațele fluturând, apoi începe să-i povestească „ultimele incursiuni” pornind de fiecare dată de la pisica ei, Suzy, și terminând cu „cei jefuiți de Robin Hood pentru a-i ajuta pe oamenii săraci și buni”. Istorisește totul râzând, nu se eschivează de la nici un amănunt, cu detașare și luciditate, parcă ar vorbi despre altcineva, trece brusc de la candoare și nevinovăție la senzualitate

și cinism, știe că trăiește „într-un desfrâu limitat de inteligență și de umor salvator”, nu-i este străină ideea de măsură, echilibru și chiar de ascetism, dar le consideră „inaccesibile și deocamdată inutile”. Face mici pauze, îl strigă pe Pierre – valetul, majordomul, bucătarul, vizitiul –, dorește sticla de scotch lăsată în hol, o scrumieră și două pahare. Nu știe precis dacă a existat cândva acest valet cu numele de Pierre deseori evocat de prietena ei, două doamne trebuie ajutate, protejate și uneori Gilberte – distrată, aferată, râzând mereu, gesticulând și povestindu-și aventurile – nu observă cum apar lângă ea sticla, scrumiera și paharele. În clipa în care le remarcă se oprește, zâmbetul îi dispare de pe obrajii rotunzi și rostește cu glas consternat:

— Iar ai făcut o vrăjitorie?! Ești cu adevărat magician, șaman și înțelept …

— Ia spune-mi, dragă Gilberte, o întrerupse Hélène, ai învățat să calci pe apă?

— Am călcat numai în străchini, draga mea! și continuă să râdă și să povestească cum un coleg din orchestră i-a propus „să celebreze un festin erotic în trei”, un șofer de taxi a dus-o într-o pădure și a vrut s-o violeze, fostul ei amant a furat câteva tablouri de valoare din casa bătrânului profesor de muzică, Moș Haș, iar acum este mereu chemată la poliție. Se culcase cu președintele unui juriu internațional de muzică pentru ca un tânăr concurent să obțină premiul întâi, „era cel mai bun, dar nu avea nicio șansă, adversarul era copilul unui mare potentat”; furase o scrisoare adresată unui dirijor și acum îl șantajează „cerându-i să nu-i tracaseze în timpul repetițiilor” … Și Gilberte își continua spovedania „mizeriilor și răstignirilor” cu zâmbetul și uimirea celui care „a trecut prin păcat și infern, dar știe că toate aceste avataruri ar putea fi pătimirea necesară pentru a obține mântuirea așteptată”.

— Am devenit un adevărat Robin Hood! Uneori însă mă întorc la Madame Bovary … Zilele trecute am fost la un medic psihiatru, un om mai în vârstă, la prima ședință mi-a spus să mă lungesc pe pat și m-a întrebat: Ce te-a adus la mine, copila mea? Eu i-am răspuns: M-a adus mama, ea pretinde că sunt nebună și depravată și uneori cred că are dreptate. M-a dat afară, a zis că-mi bat joc de el. În sala de așteptare era mama, plângea de mila mea … Am vrut să scap de mizeria, prostia și ticăloșia celor care mă înconjoară, am făcut dușuri cu apă rece, plimbări pe jos, câteva ședințe de meditație, am ținut trei zile post, așa cum m-ai învățat tu … nimic nu s-a prins, nimic, de mine, prin fața ochilor mei îmi alergau imagini porcoase, partituri muzicale pe care nu izbuteam să le citesc, un violoncel care mă siluia și tot bazaconii d-astea. Acum am venit la tine, Hélène! Mă supun ție, prietena mea dragă, mare preoteasă ce ești. Te rog să mă ajuți să trăiesc … Învață-mă să râd nu numai cu buzele, ci și cu sufletul. Învață-mă acceptarea senină, ironia, puterea de concentrare … învață-mă să primesc darurile zilei de azi fără nici un calcul, fără teamă … în special fără teamă … în special fără teamă. Învață-mă să trec dincolo de taină … Pierre! Hei! Mă auzi? Adu-mi, te rog, violoncelul! Vreau să cânt pentru prietena mea! …

Strivește țigara în scrumieră, se ridică de pe pernă, bea o gură din paharul cu scotch, ia violoncelul care o aștepta în colțul camerei și îl aduce pe terasă. Hélène îi întinde o partitură, o sonată pentru violoncel, a compus-o în urmă cu câteva zile, i-a dedicat-o: *Cealaltă Marie*. Gilberte privește partitura, citește dedicația, nu ridică privirea, vrea să-și stăpânească emoția, încă o clipă și ar izbucni în plâns, apoi încearcă să o descifreze *a la prima vista*; așează partitura pe trepied, își apropie violoncelul și începe să cânte. La început cu timiditate, emoție și curiozitate, apoi îi descoperă linia melodică și ritmul interior, când

ajunge la sfârșit aruncă spre Hélène o privire fericită și plină de recunoștință, apoi cântă din nou, închide deseori ochii, o memora deja; o aplecare ușoară a capului, a brațului și a întregului trup o face să plutească într-o lume a sunetelor și semnelor pe care numai ea le simte, când ajunge la ultimele note rămâne cu pleoapele închise, într-o nemișcare extatică. Hélène o privește intens: spatele drept, capul ridicat cu bărbia înainte – parcă ar mai asculta muzica sonatei – părul scurt îi descoperă urechea delicată și gâtul lung, mâna dreaptă lăsată în jos este prelungită nefiresc de mult prin arcușul devenit parcă o aripă efilată, fusta trasă peste coapsa cu mușchii încordați care se desenează la rotunjimea șoldului, violoncelul sprijinit între sâni – capul unui bărbat îndrăgostit – strâns între genunchi și cu picioarele puțin îndepărtate: un amestec de transpunere și senzualitate surprinse într-o stare de grație – muzica personificată într-o tânără femeie –, extaz spiritual și erotic provocat de sunetele prin mijlocirea cărora intrase într-un spațiu imaginar și salvator. Gilberte a încercat cu ajutorul muzicii – averea ei, singura ei avere – să reconstituie câteva imagini sonore care i se îngrămădeau în timpane și ochi, ea gândește prin sunete și de aceea „aude o femeie" care o învață cum să reziste torturii, „aude niște bătrâne" care vorbind limbi diferite stau de vorbă despre soțul lor și tatăl ei, „aude lucrurile" împrăștiate pe o masă și „aude mâinile" care le examinează pe rând până când tânărul bărbat se oprește lângă umărul ei și ea întoarce capul și buzele i se întâlnesc cu buzele lui, o fulguire de o clipă, o cutremurare și o sfințenie și ea rămâne fără sânge în obraji, fără glas, moartă și înviată în aceeași secundă încercând să afle dacă ceea ce vede-auzind este real sau numai un vis din acest mare vis pe care îl trăim clipă de clipă …

Se întoarce din călătoriile ei sonore, deschide pleoapele, lasă arcușul jos, încearcă să vorbească,

dar orice cuvânt i se pare inutil. Hélène îi zâmbește în acest dialog mut, apoi o invită să pregătească împreună ceva pentru cină.

Se duc în hol, iau tot ce adusese Gilberte și cu brațele pline intră în bucătărie; despachetează, aprind focul, deschid frigiderul.

— Vorbesc teribil de mult! spune Gilberte rupând ambalajul unei cutii cu caviar, iar tu nu ai scos nici un cuvânt. Sunt o adevărată pedeapsă pentru tine! și izbucnește în râs, ceea ce de fapt dovedește o permanentă bună-dispoziție, când ușor euforică, când lucidă și ironică, o adevărată aură în care părul ei blond capătă străluciri multicolore în brusca legănare a capului. Auzi ce-mi spune ieri un coleg într-o pauză a concertului pe care îl repetam. „Un artist trebuie să-și construiască o biografie, dar nu trebuie să uite că și moartea face parte din viața lui.” Ce trăsnaie!

Apoi începe să-i vorbească despre pisica ei Suzy pe care a dus-o la un „doctor de pisici”; într-o încăierare amoroasă i s-a rupt pleoapa și trebuia cusută. În sala de așteptare a cunoscut o altă mamă de pisică, doamna Blanche, care o ținea pe Blanche în brațe, și doamna Blanche a început să-i explice cum poate o femeie să reziste torturii și torționarilor.

— Primele zece minute sunt mai grele, spunea doamna Blanche, dacă ai depășit șocul de început, vei suporta … va fi mai greu să reziști torturii morale, vor râde de tine, te vor privi amuzați cum plângi, cum îți ștergi sângele cu dosul palmei și privirea lor va fi mai greu de suportat decât loviturile peste față sau degetele strivite … vor sfâșia rochia de pe tine și se vor distra văzând cum tresare carnea de pe trupul tău … te vor batjocori pe rând, unul în fața celuilalt și toți împreună, vei striga, vei urla, vei zgâria, te vei zbate, dar pe urmă te vor pătrunde … să nu te lași fecundată! o femeie știe cum să scape în acea clipă, și tot timpul să te gândești că întreaga ta rezistență este închinată

ființei pe care o iubești: soț, amant, tată, mamă, copil … trebuie să ai pe cineva pentru care merită să trăiești, iar moartea ta să reprezinte pentru el o mare suferință … Dacă ai învățat să reziști acestor torturi, ce va urma ți se va părea o glumă și vei purta în suflet seninătatea, răbdarea și înțelepciunea …

Gilberte rămâne nemișcată în dreptul mesei, apoi se întoarce spre Hélène și o privește îndelung.

— Ce părere ai despre acea femeie? Parcă ar fi fost trimisă acolo pentru mine … să-mi spună că drumul meu va trebui să treacă prin suferință și tortură, numai așa voi cunoaște „detașarea, umorul și iluminarea, iar la urmă voi ajunge la mântuire". Dar parcă astea sunt cuvintele tale?! Nu-i așa?

— Nu le-am spus eu … Sunt cuvintele tale.

— Dar nu ai afirmat tu că sunt o aleasă între alese, că sunt făcută din muzică și pentru muzică și trebuie să mă îndumnezeiesc?

— Da, asta am spus …

— Ce înseamnă? …

— Tu știi, Gille, că sensul profund al unei idei se află dincolo de cuvinte și nu poate fi explicat, iar învățătura nu poate fi transmisă, ci doar deprinsă prin faptă și har, și Hélène se oprește din acest joc de copii cu întrebări și răspunsuri.

— Eu cred că tu ai trimis-o pe femeia care ținea în brațe o pisică albă! și Gilberte o sărută pe obraji.

După ce au mâncat s-au întors pe terasă, au băut o cafea și un pahar cu coniac. Hélène se odihnea în balansoar, ținea pleoapele închise. Gilberte stătea turcește pe o pernă, îi ghicea în cafea. O seară calmă și liniștitoare de toamnă, o lumină filtrată prin aripile unui fluture galben, o tăcere săgetată doar de șuieratul îndepărtat al unui tren sau de clopotele bisericii din deal.

— Uite ce arată aici! sare Gilberte privind în ceașcă. Se va produce o schimbare în viața ta! apoi se oprește, întoarce ochii spre Hélène. Tu ce aștepți de la tine? Niciodată nu mi-ai vorbit despre

suferințele sau bucuriile tale, așa, ca între două femei … eu îți spun toate nebuniile și porcăriile pe care le fac. Ai fost vreodată fericită?

Hélène deschide pleoapele amuzată de „neliniștea zglobie și curiozitatea năstrușnică” a prietenei, care ascund însă nevoia de cunoaștere reciprocă.

— Da, am fost fericită, spune Hélène aprinzându-și o țigară și turnând coniac în pahare, chiar dacă o femeie ca mine pare ursuză, seacă sau … Așteptasem vreo trei ani o veste, un semn … în seara de 27 ianuarie, nu mai știu ce an, am primit un telefon … nu era ce doream, era mai mult decât visasem vreodată, mi-am pierdut cumpătul, n-am putut să dorm toată noaptea, am repetat la nesfârșit cuvintele auzite, mi se părea că eu le inventasem … atunci am avut pentru prima dată senzația de desprindere, înălțare sau … parcă trecusem dincolo de taină și intrasem într-un teritoriu sacru … eu care crezusem toată viața că fericirea nu există sau nu aparține decât celor săraci cu duhul … Ziua de 29 septembrie a fost pentru mine la fel de importantă. M-am despărțit în gară de cel pe care abia atunci aflasem cât de mult îl iubeam, l-am întâlnit după câțiva ani la Paris … ne-am dus să vizităm o biserică, la urmă ne-am așezat pe o bancă, m-a întrebat dacă vreau să mă mărit cu el, n-am știut ce să-i răspund, trecuseră prea mulți ani, el a scos din buzunar o casetă mică în care era o cruce de lemn și mi-a întins-o fără să rostească nici un cuvânt, o cruce-verighetă pe care o iau întotdeauna cu mine când am un concert … Iată! Două zile din viața mea: 29 septembrie și 27 ianuarie, între ele existența obișnuită … Să nu mai zici că nu-ți vorbesc despre mine!

O tăcere prelungită și încremenită cu parfum de frunze îngălbenite, de parcă cineva le-ar fi rugat să rămână nemișcate pentru a le privi: o terasă, un violoncel, o perdea legănată de vânt, claviatura albă a unui pian și în prim-plan două femei, una

așezată într-un balansoar, cealaltă stând ghemuită pe o pernă, chipurile lor iluminate de zâmbetul unei călătorii în trecut când două zile s-au suprapus, durerea și fericirea amestecându-se într-o naștere și o moarte care nu înseamnă decât întâlnirea faptelor anonime cu hazardul și destinul, iar deasupra lor acea privire care le-a oprit o clipă pentru a le admira în voie.

Gilberte o cunoscuse la un concert, se interpretau câteva lucrări compuse de Hélène, printre care și un poem simfonic care se bucura de mult succes. După spectacol s-au întâlnit întâmplător la un restaurant, au stat la aceeași masă, au comentat concertul, aproape că uitaseră de cei doi bărbați care le însoțeau. După câteva zile, Hélène a primit un telefon. Sunt Gille, Madame Bovary sau Pasărea rinocer! și a izbucnit în râs. De ce mă numesc așa? N-ați văzut niciodată un rinocer? Pe spinarea lui stă întotdeauna o pasăre mică și caraghioasă, cred că e o pasăre sanitar, se hrănește cu insectele care îi fac huidumei viața nesuferită. Îmi dați voi să vă păzesc de muște? Dar asta ar însemna că eu sunt un rinocer și am un corn puternic! i-a replicat Hélène. Cornul nu vă poate ajuta să vă scărpinați pe umăr. Au râs amândouă, apoi Gilberte i-a făcut o vizită și de atunci s-au împrietenit. Nu numai Gilberte a avut nevoie de prietenia ei, dar și Hélène, chiar dacă mulți cunoscuți au zis: „un compozitor devine clasic dacă face școală și are discipoli”, iar alții au insinuat că relația dintre ele ar fi una de natură erotică, în care Hélène ar juca rolul de „mare preoteasă”.

Hélènei nu-i plăcea să vorbească despre ea, să bârfească, detesta clevetirile, din acest punct de vedere „nu este cu adevărat femeie”, cum îi reproșează în glumă Gilberte. O singură dată i-a istorisit o întâmplare din copilărie. Mama ei avea un mic magazin în care vindea cravate, mănuși, ciorapi. Uneori închidea magazinul, lua o valiză

special amenajată în care ținea marfă și se ducea prin gări, hoteluri, restaurante … Hélène o însoțea deseori, într-o zi s-au oprit în holul unui cinematograf, au deschis valiza și au așteptat sfârșitul spectacolului. Câțiva bărbați s-au apropiat de ele, au început să probeze mănușile, să se uite la cravate, să se intereseze de preț, să comenteze între ei, apoi au plecat fără să cumpere nimic. Când au numărat marfa, au constatat că dispăruse aproape jumătate, multe mănuși rămăseseră desperecheate. Au plecat acasă, în rigola trotuarului au zărit câteva mănuși aruncate … „Tu oferi, celălalt își bate joc de tine” …

De câte ori Gilberte sosește în vizită în micul orășel de munte, simte că Hélène își modifică pentru ea programul, în celelalte zile se consacră muzicii cu ajutorul căreia încearcă „să depășească neputința cuvântului care te conduce doar până la jumătatea drumului, nu poți atinge prin el adevăratele esențe și sensuri, numai tăcerea, așteptarea, răbdarea, meditația și muzica au puterea de a te purta până acolo unde îți auzi propriul tău glas”. Cum ajungi în acel loc? o întreba Gilberte. Va sosi ziua în care vei pune pasul … depinde de tine. Conștiința? Nu. Înțelegerea că ești mai mult decât ești și ceea ce faci? Nu. Dincolo de conștiința de sine și destinul intuit. O muzică ce adună toate amănuntele de viață … evenimentele în spatele cărora se ascund semnele sacre … o umbră a spiritului sau chiar spiritul însuși prin care începi să-l auzi vorbind în tine și ți se așterne pe chip și toți încep să te recunoască pentru că ai muzica în priviri …

Gilberte a avut „primul semn” al acestui drum ocolit, imprevizibil și uneori dezarmant, în ziua în care s-a urcat în mașină, plecând de la singurul bărbat pe care îl iubise … la periferia orașului i-a dat un telefon, plângea, urla, el i-a spus să se întoarcă, o întreba de ce se poartă prostește și nebunește, de ce se împotrivește sentimentelor …

nu înțelegea, nu știa, simțea că așa trebuie să procedeze și sensul despărțirii va apărea într-o zi când poate se vor întâlni din nou și vor rămâne împreună pentru totdeauna, dar atunci trebuia să plece, poate pentru că cel care pierde câștigă la urmă cu adevărat sau cel care dă primește, atunci însă, în cabina telefonică de lângă stația de benzină, a simțit că cineva este lângă ea, nu o îndemna și nici nu o sfătuia, o privea și aștepta … când s-a urcat în mașină și-a zis: *nu numai eu am luat această hotărâre …*

Hélène se ridică din balansoar, stinge țigara în scrumieră, face câțiva pași, se oprește în dreptul pianului, ar vrea să scrie primele note dintr-un rondou „pe care îl aude de azi dimineață”, ezită, trăiește o stare confuză, o joacă tăcută cu sine în prezența cuiva, inspirație și renunțare, o oboseală dulce și amară, o legănare între a face și a abandona, marginea dintre real și irealul muzical în care se exilează de bună voie în fiecare zi, visul în vis și trupul lăsat zălog pentru o secundă în degetele care abia ating clapele pianului … Se îndreaptă spre dormitor, începe să se pregătească de culcare. Mâine se vor trezi de dimineață, vor pleca în excursie.

Noaptea, Gilberte a avut un coșmar, când s-a trezit a văzut-o pe Hélène lângă ea, stătea pe pat, buzele i se mișcau încet, murmura o rugăciune sau un descântec, îi mângâia fruntea, îi masa tâmplele, încheieturile mâinilor … în acea clipă de spaimă, destindere și protecție, gândurile i-au fugit în altă parte … se afla într-o sală de cinematograf, toți priveau spre ecran, fețele lor erau când luminate, când întunecate, teribil de caraghioase și stupide în concentrarea lor inutilă; a întors capul, a văzut deasupra unei uși o mică inscripție cu litere roșii *ieșire în caz de pericol*, de atunci, de câte ori simțea că sufletul i se destramă, vedea acele cuvinte în întunericul din ea, putea oricând fugi pe acolo, îi va lăsa pe ceilalți să privească mai departe

spectacolul în care o tânără fată juca rolul unor personaje luate dintr-o carte numindu-se pe rând Gilberte, Gille, Madame Bovary, Robin Hood sau Pasărea rinocer … a trăit în desfrâu, nebunie și muzică, a înțeles cât de riscantă este ideea măsurii și a echilibrului – nu a bunului simț cu care e mereu confundată – care ar fi făcut din ea o gospodină cu o familie, un copil, apoi ar fi urmat oboseala, dezgustul, vidul anilor înaintați, un amant, o haină de blană, minciuna zilnică, o apă călduță, stătută și rău mirositoare în care s-ar fi bălăcit până la bătrânețe; a ales, fără să știe, calea riscului, a rătăcirii și a excesului, un drum confuz pe care descoperea de fiecare dată greșeli, păcate, blasfemii, negând orice obișnuință și prejudecată, străină peste tot, „un oaspete de o seară”, doar aici lângă Hélène este acasă; o femeie singură, fără bărbat și fără copii, aflată în locul de răscruce când ființa se abandonează și o lege tainică îi poruncește fie să se distrugă, fie să se întruchipeze în altă femeie pentru a-și adeveri predestinarea … până de curând se întrebase „cum să scap de suflet și în special de acea stare grețoasă numită sentimentalitate”, acum încerca să rupă plasa timpului pentru a ieși din mediocritatea și desfrâul în care trăise, vroia să afle calea urmată de Hélène care o va conduce „de la cuvânt spre tăcere și apoi spre muzică” … știe că nu poate trăi intens decât în detrimentul propriului eu și orice exagerare a individualității se va întoarce împotriva ei, este dispusă să traverseze cele trei vieți pe care le-a primit la început, iar la urmă să îmbrace pelerina albă a celor pe care îi recunoaștem după mers, tăcere și privire … degetele Hélènei s-au oprit, buzele i se aștern încet pe frunte, la urmă trage pătura și o învelește cu gesturi ocrotitoare, abia simțite; Gilberte o caută, se uită în dreapta și în stânga, ar vrea s-o roage să mai rămână, să nu o lase singură … nu vede pe nimeni, n-a auzit ușa

închizându-se în urma ei, în jur plutește un parfum dulceag de bun rămas, teamă și soartă …

*

Hélène s-a trezit ca în fiecare zi la cinci dimineața, și-a făcut sauna, ora de gimnastică, relaxare, meditație, și a băut o cană cu lapte, a mâncat o linguriță de miere și a ronțăit un morcov. Dacă n-ar fi fost Gilberte, ar fi început să lucreze: mai întâi citește câteva pagini dintr-o carte, de obicei una de analiză și critică muzicală, apoi se așează la pian, cântă o sonată de Bach, după aceea revede partiturile din ziua trecută, continuă să compună sau exersează un concert. Astăzi însă are alt program, intră în camera în care doarme Gilberte, pune echipamentul de munte pe pat și, văzând că prietena ei nu s-a trezit, îi așterne mâna pe frunte și obraz într-o ușoară mângâiere. Când Gilberte deschide ochii o vede lângă ea așa cum o întâlnise în timpul nopții … imaginile se suprapun, poate visase, nu mai înțelege nimic și de aceea evită s-o întrebe ceva. Coboară din pat, face repede un duș și se așează la masă. Micul dejun e compus dintr-o lingură de orez, una de porumb fiert, un morcov și un măr. Nu protestează, știe că nu ar primi nimic în plus, astăzi e zi „de post, efort și, dacă se poate, nici un cuvânt”.

La ora nouă ies din casă. Se duc la gară, se urcă într-un tren și coboară la a patra stație. Traversează micul orășel de munte și încep să urce o potecă. Până acum nici un cuvânt. Gilberte acceptă totul, nu suportă însă tăcerea, ar fi vrut să-i povestească ce a visat, să-i spună că îi este foame și sete, că bocancii o cam rod la călcâi.

— Ți-am povestit că a venit rusoaica?! sare Gilberte nemaiputând să se stăpânească.

Hélène merge mai departe pe potecă, nu întoarce capul, nu micșorează pasul, parcă n-ar fi auzit-o. Gilberte nu abandonează, „întâmplarea i se

pare senzațională”, n-ar putea trăi dacă nu i-ar povesti-o.

— Mama a primit o scrisoare într-o limbă necunoscută. Am crezut că e o greșeală, pe plic era însă numele ei și adresa exactă. Mi-a tradus-o un prieten: „Soțul dumneavoastră și bărbatul meu a murit acum șase luni în vârstă de 84 de ani. Am avut cu el patru copii și vreau să vă aduc ce mi-a lăsat”, urma un cuvânt indescifrabil. „V-am găsit adresa prin Crucea Roșie”. Semna Olea și nu mai știu cum. Îți dai seama ce șoc a suportat mama. Tensiune, medicamente, doctorii … are 79 de ani. După câteva zile am uitat-o pe Olea și viața a intrat în normal. Au trecut vreo trei luni, într-o seară primim un telefon, nu înțelegeam nimic, dar repeta mereu Olea. Scenă de film: stupoare, tensiune, medic, salvare … Mă duc la aeroport. Cum s-o găsesc? Scriu mare pe o hârtie Olea și încep să mă plimb cu ea prin sala de așteptare. Apare o bătrânică măruntă, cu capul și fața înfășurate într-o broboadă din care abia i se zăreau ochii albaștri. M-a sărutat fericită, era destul de calmă, parcă totul se desfășurase așa cum prevăzuse la plecare, iar eu eram exact cum își închipuise. A început să turuie în limba ei, eu în limba mea. M-a luat de mână și ne-am urcat într-un taxi. Pe drum ea continua să sporovăiască, eu dădeam mereu din cap dar nu înțelegeam nimic, aveam senzația că dacă o opresc se destramă toată vraja … Mă asculți, Hélène? A scos o fotografie, erau patru băieți, am înțeles că erau copiii ei … când mi-am dat seama că erau și frații mei am început să sughit. Nu puteam să mă opresc, Olea mă bătea cu palma pe spate și râdea. Atunci m-am simțit împrietenită cu bătrânica pe care abia o cunoscusem. Am ajuns acasă, emoție mare … Când a văzut-o pe mama a deschis brațele, a îmbrățișat-o și a zis: „Ești Hermine, așa zicea el”. Era singura frază pe care o învățase de la tatăl meu și încă vreo două-trei cuvinte: masă, cuțit și

curcan. Repeta mereu curcan, eu mă prăpădeam de râs. Le-am făcut o cafea. Olea a scos fotografia, mama a adus și ea albumele, fiecare vorbea în limba ei, se înțelegeau însă perfect. Am ieșit din cameră, băusem cam mult și eram amețită, m-am gândit la tatăl meu, a fost luat într-o noapte, deportat și de atunci n-am mai aflat nimic despre el, mama s-a căsătorită cu un scriitor care a murit acum câțiva ani … Cei patru băieți care se aflau la mii de kilometri erau frații mei, eram legați prin sânge, iar deasupra moartea, nu numai moartea tatălui meu, ci moartea în sine care însemna depărtare, timp, ființe, natură, cer … viața căzută la întâmplare precum polenul dus de vânt și fecundat pe un copac oarecare, iar acum se întorceau primele semne transmise prin niște ochi albaștri și într-o limbă pe care nu o cunoșteam … o plecare și o întoarcere, un cerc care se dorea închis și deasupra alt cerc al pământului și al cerului, toate amestecate și reduse la dimensiunile unei fotografii …

M-am întors acasă pe la miezul nopții, am deschis încet ușa ca să nu le trezesc. Am auzit însă voci în dormitor. Ce crezi că făceau puștoaicele? Mă asculți, Hélène? Oprește-te puțin să-mi trag sufletul! Eu trebuie să merg și în același timp să vorbesc … Nu vrei să facem o haltă? Bineee. Cum îți spuneam … În dormitor dezordine, farfurii, pahare, ușile șifonierului deschise. Mama își etala rochiile de acum treizeci de ani de când nu-și mai făcuse nimic, era încântată, încălțase niște pantofi cu toc înalt, îmbrăcase o rochie neagră de catifea, pe cap o pălărie cu voaletă. Olea ținea pe umeri un palton bărbătesc, cred că fusese al scriitorului. N-au observat că intrasem în cameră; râdeau, vorbeau. Mama a făcut un tur de vals, iar Olea juca rolul bărbatului. Când m-au văzut, au rămas împietrite. Nu știam cum să mă adresez mamei, apoi mi-am amintit că Olea nu înțelegea nimic și i-am spus: Femeia asta a venit să-ți spună că ți-a

murit soțul, tatăl meu și bărbatul ei. Știi ce mi-a răspuns? *Da, n-am uitat … Așa primesc eu moartea*! S-a așezat pe canapea, și-a scos voaleta, iar Olea a deschis poșeta și cu mare greutate a găsit printre lucrurile îngrămădite acolo o legătură strânsă cu un fir de ață albă. A desfăcut-o încet cu gesturi tremurânde, înăuntru erau o cruciuliță de aur și un lanț. „Ești Hermine și Gilberte”, a zis Olea și noi am înțeles că ar fi vrut să spună că sunt de la cel care … Am început să plângem … Dar pe unde dracu m-ai adus?! Stai o clipă să-mi trag sufletul! Auzi? N-ai înțeles că te-am înnebunit cu istoria asta pentru că voiam să uit cât sunt de istovită? Ei, bine! Acum recunosc. Sunt terminată! Știu! Vei spune că dacă vorbesc obosesc mai repede. Dar nu pot să rămân singură! Când vorbesc nu-mi aud inima în timpane. Răsuflu ca o locomotivă! Uit de mine. Da! Asta fac mereu … Iar tu vrei să mă înveți contrariul, să rămân cu mine, în tăcere, spălată în acest efort de toate porcăriile! Nu-i așa? De ce nu răspunzi, Hélène? Vrei să aflu asta singură? Așa îmi predici mereu: nimic nu se învață de la nimeni și în special înțelepciunea! O dau dracului de înțelepciune și de tot ce … Oprește-te o clipă! Nu vezi că abia mă târâi? Nu mai pot! Sunt la capătul puterilor! Sunt terminată. Gata! Terci! Țăndări! Auzi? Mă așez pe pământ și rămân aici. Hei! Să nu mă lași! Ești în stare să pleci fără mine și să mă rătăcesc! Te urăsc! Auzi? Te urăsc pentru încăpățânarea cu care vrei să te depășești, pentru orgoliul cu care îți aperi singurătatea în care te formezi, o însingurare asexuată și sterilă, te urăsc pentru trufia și sfidarea ta față de mediocri și risipitori! Ai auzit? Te detest pentru pretenția idioată că ți-ai dobândit deplina conștiință de sine și ți-ai intuit destinul. Akmé! Rahat! De o mie de ori rahat! Pretenții și ifose absurde prin care încerci să te aperi în lipsa unei iubiri adevărate și a unui bărbat cu care să faci dragoste … Viața, draga mea, nu este o partitură

muzicală, o sonată pentru violoncel, viața este o prăjitură cu rahat … iar tu vezi doar prăjitura!

Hélène micșorează pasul, nu întoarce privirea, parcă nu ar fi auzit-o. Gilberte o ajunge cu greutate din urmă, încearcă să intre în ritmul ei, așează talpa exact pe urma lăsată de gheata celei din față, inspiră pe nas, expiră pe gură, răsuflă mai rar, începe să-și concentreze atenția numai asupra mersului, toată ființa îi este preocupată doar de un singur gând: efort, tăcere, singurătate, privire spre sine și spre înălțimi, este fraza pe care Hélène i-a spus-o în fiecare excursie, acum o repetă de zeci de ori, se gândește la fiecare cuvânt, apoi trece la celălalt, la urmă cuvintele se amestecă, dobândesc un sens comun, se înfășoară în jurul respirației, trupului, al potecii, al pădurii, devin văzduh, cer …

După câteva ore ajung în fața zidurilor înalte ale unei mănăstiri, deschid poarta de lemn și străbat curtea acoperită cu iarbă și înconjurată de chilii; liniște, pereți albi în lumina orbitoare a soarelui, mușcate roșii în ferestre, miros de pâine scoasă din cuptor. Un călugăr bătrân, îmbrăcat în sutană neagră, stă pe o bancă rezemat de zid: obrajii adânc brăzdați de riduri, barbă albă, sprâncene stufoase, ochi închiși, buzele întredeschise, mâinile strânse pe piept în semn de rugăciune. Hélène se oprește în fața lui, Gilberte o imită, amândouă îl privesc îndelung. E atâta seninătate și împăcare pe acel chip, încât rămân înmărmurite, parcă le-ar fi așteptat și văzând că întârzie a ațipit. Gilberte ar vrea să spună ceva, e prima dată când simte că orice cuvânt ar fi de prisos. Se desprind de lângă el și intră în biserică.

Patru călugări și un preot, nimeni altcineva, cei din orășelul din vale urcă până aici doar în zilele de sărbătoare, Crăciun și Paște; grupuri de tineri vin în pelerinaj, asistă la slujbă, apoi se întorc organizând concursuri. Hélène și Gilberte aprind câte o lumânare, își fac semnul crucii și ascultă slujba cu atenție. Glasurile bărbătești ale

călugărilor, – când aspre și barbare, când blânde până la candoare – răsună într-un cor de o armonie perfectă, fiecare voce se amplifică în rezonanța profundă a bisericii dând senzația unui cor de zeci de persoane. Hélène e prima care simte nevoia să îngenuncheze. Gilberte o urmează și de data aceasta, amândouă rămân nemișcate până la terminarea slujbei.

Înainte de a ieși din biserică, preotul se apropie de ele și le spune că azi e o mare sărbătoare, închinată Sfintei Maria, și le roagă să accepte invitația de a lua parte la praznicul lor. Gilberte caută ochii Hélènei, este surprinsă. Sunt conduse spre trapeză. Traversează curtea, bătrânul călugăr care se odihnea pe bancă la soare nu mai era acolo. Gilberte e tentată să întrebe unde s-a dus, dacă îl vor întâlni la masă, renunță bănuind că îl vor revedea în curând. Intră într-o sală nu prea mare, austeră, cu ziduri albe, o masă lungă din lemn nevopsit pe care sunt farfurii, tacâmuri și pahare. Se așează în tăcere pe bancă, călugării intră pe rând, nu par surprinși de prezența celor două femei. Sunt nouă călugări în sutane negre și preotul îmbrăcat în veșminte preoțești. Bătrânul pe care l-au văzut stând la soare nu a apărut, poate a fost numai o iluzie după efortul și oboseala din timpul urcușului, o fantasmă desenată de închipuirea lor în lumina orbitoare a soarelui.

Toți se ridicară în picioare, preotul rostește o rugăciune, își fac semnul crucii și își reiau locurile. Sunt serviți cu o mâncare simplă, dar foarte bine pregătită. Nimeni nu vorbește. Doar pașii celui care aduce bucatele răsună pe dalele de marmură. Chipuri diverse în pofida hainelor negre și asemănătoare, fețe blânde, senine, iluminate, altele marcate de suferințele și rigorile ascezei; gesturi calme, măsurate, atenți între ei și totuși însingurați, toți au același aer al credinței și evlaviei cucerite în cazne și izbânzi, în taină și cucernicie. La sfârșitul mesei sunt serviți cu un pahar de vin roșu. Preotul

este primul care se ridică în picioare, rostește o scurtă rugăciune, apoi pleacă pe rând. Hélène și Gilberte se opresc în fața preotului, îi mulțumesc, îi cer binecuvântarea, apoi dau mâna cu el și ies în curte. Ar fi vrut să se îndrepte spre casă, dar soarele este atât de blând și îmbietor, încât sunt tentate să se odihnească puțin înainte de a porni la drum; se așează pe banca unde îl văzuseră pe bătrânul călugăr.

Rămân nemișcate, cu capul rezemat de zid și trupurile relaxate. După un timp Gilberte întoarce privirea spre Hélène care ține ochii închiși, se uită la ea: spatele drept, mâinile lăsate pe lângă trup într-o odihnă totală, chipul destins, liniile obrajilor și frunții mai întinse, fără nici un rid, brusc întinerită în strălucirea soarelui, dar în special de lumina interioară care îi dă o aură aparte, parcă ar fi încetat să mai respire, ca și cum ar fi plecat într-o călătorie știută numai de ea. Începe să-i vegheze odihna, se gândește la această femeie care o surprinde și o intrigă prin tot ce face, încearcă să-și explice ce i-a provocat „depășirea suferinței” care există în lumea sufletului și cum a intrat în lumea spiritului de unde a dobândit puterea de a renunța la tot ce înseamnă *viață* pentru a se consacra numai muzicii? … Fusese un copil precoce, la șase ani cânta la câteva instrumente, compunea, improviza. După ce a terminat liceul a fugit de acasă, nimeni nu știa precis unde a fost și ce a făcut timp de trei ani; unii pretind că a călătorit într-o camionetă prin Orient și Asia alături de câțiva tineri, alții spun că a fost la o mănăstire. Într-o zi s-a întors acasă, parcă ar fi plecat până în colțul străzii să-și cumpere gumă de mestecat. A urmat Conservatorul, la absolvire s-a îndrăgostit de un tânăr dirijor, nu s-a măritat cu el, după un timp a scos fotografiile lui de pe pereți, a rupt orice legătură cu acel bărbat și s-a retras în muzică. Nimeni nu știe ce a determinat această hotărâre. Părinții ei au ajutat-o să-și cumpere o căsuță la

marginea orășelului; pleacă în turnee de câteva ori pe an, susține concerte în principalele orașe din Europa și America unde se cântă compozițiile ei, refuză tot atâtea contracte și oferte, se întoarce acasă imediat după ce termină turneul, nu deschide o vreme cutia de scrisori și nu răspunde la telefon, apoi viața intră în normal, adică muzică, meditație, gimnastică și excursii în munți. Când îi aude glasul la telefon, știe că Madame Bovary are nevoie de ea, e singura ei prietenă.

Închide ochii, încearcă să respire mai rar, să nu se mai gândească la nimic, simte pe obraji căldura odihnitoare a soarelui, pleacă, se apropie încet de un loc misterios, pune primul pas într-un tărâm magic, până acum inaccesibil și necunoscut, merge mai departe spre acel glas care îi conduce înaintarea, este al ei dar nu-l recunoaște, așa cum nu se recunoaște pe sine …

Nu știe cât timp a trecut, deschide pleoapele, zărește totul prin ceață, apoi vede chipul Hélènei care prinde contur, este rândul ei să-i vegheze odihna, parcă ar vrea să-i spună că a sosit vremea să se întoarcă acasă și ea înțelege totul fără un cuvânt.

Traversează curtea mănăstirii, calcă prin iarba moale și răcoroasă, se opresc în fața unui izvor de lângă o troiță, beau încet apă, se spală pe față. Gilberte face fiecare gest uitându-se mereu la Hélène, ochii îndreptați numai spre ea, știe că fiecare amănunt e foarte important și nimic nu pare întâmplător, la urmă face semnul crucii și se îndreaptă spre poarta înaltă și masivă de lemn de sub clopotniță. Mănăstirea rămâne în urma lor. Gilberte e tentată să vadă pentru ultima dată turlele bisericii, zidurile împrejmuitoare, acoperișurile chiliilor, dar parcă cineva i-ar fi spus „nu întoarce ochii”. Merge mai departe lângă Hélène care înaintează cu pas mărunt și egal, cu privirea mereu înainte, cu acea strălucire pe față din care parcă ar fi împrumutat și ea.

Drumul e mai ușor, ca întotdeauna când mergi la vale și te întorci acasă. Gilberte se simte odihnită, împăcată, abia acum își dă seama că Hélène nu a rostit nici un cuvânt toată ziua, acest mic amănunt nu i se mai părea curios, nici ea nu simte nevoia să vorbească, ar vrea să cânte, dar o floare cu petale roșii îi atrage atenția și o culege cu plăcere, vede alta în dreapta, și încă una … Ridică privirea, o știa pe Hélène în față, la câțiva metri, nu mai este acolo, grăbește pasul, nu intră în panică, o va găsi, începe să alerge, speră că o va zări după prima cotitură a potecii, primele semne de teamă și în același timp nevoia de a se liniști, drumul o va conduce în orășelul de unde au plecat. Continuă să alerge, simte cum obosește, începe să gâfâie și inima îi răsună cu putere în timpane, în curând puterile o vor abandona, o transpirație rece îi cuprinde brusc tot trupul, ca și cum el ar fi știut înaintea gândului amenințarea și pericolul care o pândesc: singură în pădure și în plină noapte. Se oprește, își trage răsuflarea, începe să țipe, să o cheme, îi repetă numele de zeci de ori, ascultă, nimic, nici un răspuns, doar un ecou bolnav și foșnetul înfricoșător al pădurii. Aleargă mai departe, aude în timpane pe cineva care strigă mereu rostind numele Hélènei, deodată vede cum poteca se bifurcă, fiecare drum cu un semn înscris pe un copac, două destinații, două direcții dintre care una poate s-o ducă aiurea, din nou pe munte … țipă, urlă, ascultă, nici un răspuns, se urcă pe o stâncă, începe să privească în jur, câteva serpentine ale potecilor … poate zărește o pată de culoare, hanoracul roșu al Hélènei, o umbră, un zgomot de pas, de piatră ce se rostogolește. Nimic! Alege, trebuie să aleagă, îi este egal, începe să alerge, se oprește, ezită, orice intuiție blocată, fără instincte, alege cealaltă potecă, fie ce o fi, aleargă, umbrele înserării se ridică treptat din spatele copacilor, de sub fiecare tufiș, din toate rădăcinile pădurii, umbrele nopții o împresoară ca niște vânători care

încercuiesc treptat prada … frica de singurătate, spaima de pădure și rătăcire, cuvintele se rostogolesc peste ea ca niște pietre, continuă să alerge, deodată își dă seama că ridică doar genunchii, dar rămâne pe loc … se oprește, alunecă încet la pământ, încearcă să-și domolească respirația, duce mâna spre cap, la frunte, în păr, în clipa aceea simte pe cineva în apropiere, o atingere străină, prietenoasă, nu întoarce capul, știe legea, pe buzele ei se așterne un sărut abia perceptibil, închide ochii, liniște, pace, ieșise din întuneric … se ridică, se clatină, totul se învârtește în jurul ei, rămâne în picioare, pune primul pas, al doilea, începe să meargă încet, din ce în ce mai sigură de alegerea făcută, continuă să coboare singură pe potecă …

*

Deschide poarte, traversează curtea, intră în casă și se duce la bucătărie. Știe că o va găsi acolo. Se oprește în prag. Vede pe masă două cești cu ceai din care se ridică aburi calzi, alături câteva felii de șuncă și un borcan de miere. Amână să-i întâlnească privirea, abia acum ridică ochii și o vede în fața sobei. Hélène se uită la ea: palidă, părul răvășit, ochii rătăciți în orbitele adânci, hainele în dezordine și pe alocuri rupte, sfâșiate în crengi, mâinile murdare de pământ, ghetele acoperite cu noroi și frunze uscate …

— Ai făcut-o intenționat?

— Nu.

— Dar nu m-ai așteptat și nu m-ai căutat?

— Nu.

— Ai vrut să mă rătăcesc?

— Nu.

— Dar m-ai lăsat?

— Da.

— De ce?

Tace.

— Erau două poteci, două semne!

— Nu. Erau mai multe … știam că vei alege drumul cel bun și semnul adevărat … Dacă ai venit acasă, nu m-am înșelat.

— Totuși … de ce m-ai lăsat să mă rătăcesc, să trec prin toate …

— Era necesar …

— Adică?

— N-ai înțeles?

— Ba da. Nu sunt sigură că am înțeles totul și în special ce va urma …

Gilberte se așează la masă, își privește îndelung palmele murdare de pământ, parcă le-ar lua martore la o poveste știută numai de ea și pentru prima dată nu simte nevoia s-o spună. Se ridică, se spală la chiuvetă, apoi se întoarce și ia loc pe scaun. Nu are puterea să mănânce, duce ceașca cu ceai la gură, bea însetată, simte lichidul cald și parfumat. Din depărtare se aude un câine lătrând, apoi casa e învăluită din nou de liniștea și tăcerea nopții.

— Hélène! Nu era o altă soluție?

— Nu.

— Tu o știai încă dinainte de a pleca?

— Nu … dar presimțeam că va sosi și trebuia să fii pregătită …

— Și acum crezi că Gille, Madame Bovary, Robin Hood și Pasărea rinocer au rămas pentru totdeauna acolo? și încearcă să zâmbească, uimită și chiar puțin speriată de ea însăși. Asta ar însemna … Hélène! Vreau să-ți văd ochii. Asta ar însemna că de azi mă pot numi Cealaltă Marie, așa cum ai scris pe partitură?

— Nu …

— Atunci care va fi numele meu adevărat?

Colecția de ochelari

…cuvinte anodine, mici sunete întâmplătoare … profilul ei acoperit pe jumătate de părul lung, siluetă înaltă, efilată, sandalele cu barete subțiri până la impudoare lăsau tălpile și degetele – mici păsări albe – să se odihnească în liniște și voluptate.

După un timp l-a rugat s-o ajute să așeze masa în sufragerie. Un culoar întunecat, camere spațioase, o scară interioară ce ducea spre odăile de la etaj, sufrageria și salonul din care se auzea muzica discretă a lui Corelli. Casa semăna izbitor de mult cu aceea în care copilărise Alain: mobilă veche, tablouri cu rame groase și pânze întunecate, oglinzi venețiene, vase de aramă și o tavă de argint ce strălucea pe un bufet. Totul i se părea cunoscut și familiar; se afla însă aici pentru prima oară.

Drumurile lor se întretăiau în acest du-te-vino de la bucătărie la sufragerie, trupurile se atingeau imperceptibil – umerii, brațele, degetele – și se împrieteneau în atingerile lor aparent întâmplătoare. Pe masă au apărut pe rând farfuriile, tacâmurile, sticla cu vin și la urmă două lumânări. Fraze frânte pluteau deasupra lor: „nu uita”, „se află acolo”, „să iei și pahare” … iar când Alain a traversat din nou culoarul ce ducea la bucătărie a zărit o siluetă în lumina ce se lungea pe ciment; s-a oprit și a privit-o cu atenție: era bunica lui, ținea în mână o cratiță cu dulceață de prune atunci luată de pe foc, aburii fierbinți îi învăluiau chipul și ochii, bătrâna s-a ferit din calea lui … *dar asta s-a petrecut în copilărie! ... alergam prin casă, am trecut prin culoarul întunecat, din sens contrar a apărut bunica, când m-a văzut venind în goană s-a speriat și a țipat să mă opresc, se temea să nu răstoarne peste mine dulceața clocotită ...*

dar asta s-a petrecut atunci! Ce caută bunica aici?!

S-a întâmplat ceva? îl întreabă Marie făcându-i semn să se așeze.

Nu-nu! Nimic … apoi toarnă vin în pahare și o privește în ochi în semn de bună urare.

Pe chipul ei bronzat flacăra lumânării arunca reflexe aurii, dând obrajilor catifelarea și strălucirea pe care o aveau numai atunci când ieșea din mare …

… plaja întinsă, nisipul încins, delfinul mort pe țărm, prelungitele ieșiri în larg, întâlnirile sub apă, umerii și coapsele dezmierdate în ritmul senzual al valurilor – ritmul iubirii, al oceanelor și al cosmosului – plutirea, mereu plutirea și brațele în timpul înotului, trupul reflectat în celălalt și în oglinzile deformatoare ale apei … amintiri, fraze împleticite, cuvinte șoptite, înfrigurate, neputincioase și totuși izbăvitoare prin simpla lor rostire chiar fără glas, regăsiți amândoi în lumea acvatică, două ființe împrumutate pentru câteva clipe altui univers. Carul lui Apolo trecând în goană pe lângă ei, prin sufragerie, prin fața tablourilor cu rame groase și a oglinzilor venețiene, fluturând draperiile, lăsându-i obosiți după retragerea cortegiului cu femei-sirene, pești cu ochi de om, broaște cu pântece de copil, melci cu coarne de sidef … și din nou singuri, stând la masă, regăsiți din goana prin imagini, reverii și fantasme …

După un timp Alain s-a ridicat de pe scaun, s-a apropiat de bufet, a tras un sertar și a scos o solniță ce lipsea de pe masă.

Le știi pe toate în casa asta! a remarcat în glumă Marie.

Bănuiam că acolo trebuie să fie, i-a răspuns Alain zâmbind și întinzându-i solnița.

Degetele lor s-au atins pentru o clipă, în ochii ei s-au aprins luminile unei bucurii profunde în care nu mai dorea să caute înțelesuri – amândoi se aflau

dincolo de intenții și nevoia de sens, rămânea doar trăirea suspendată, trăirea propriu-zisă, plutirea într-un albastru incert, strigătele pescărușilor, nisipul încins de soare și muzica lui Corelli … *bucurie-iluminare-și-miracol* …

Marie a început să-i povestească „istoria tăvii de argint": tatăl ei, Roger, fusese ambasador la Roma, înainte de a se întoarce în țară, membrii ambasadei i-au făcut cadou această tavă pe care și-au gravat semnăturile, curând tatăl a murit în împrejurări tragice, ea a încercat să-i întâlnească pe toți cei care își înscriseseră numele pe tavă, i-a găsit doar pe câțiva, dorea să afle de la ei amănunte despre cel care îi fusese părinte, despre misterioasa lui dispariție, despre izbânzile, pătimirile lui, să născocească o legendă dincolo de realitatea pe care știa că nu o va putea cunoaște cu adevărat niciodată, o legendă care ar fi rezistat în timp „despre un bărbat care a fost împușcat, câțiva prieteni și o tavă de argint".

Alain a ascultat-o cu atenție, deodată, privirile lui au fost inundate de imaginea-amintire a unui grup de oameni care stăteau înghesuiți în fața unei porți: albi, negri, asiatici; lapovița cădea lingav dintr-un cer bolnav, câteva umbrele s-au deschis timide, fulgii de zăpadă străluceau în părul dens și negru al unui african, pe gâtul unei femei pielea vibra înfiorată de gerul care o încolțea, oamenii erau încercuiți și toropiți de nerăbdare, disperare și frig, stăteau strânși unul de altul, formau un singur trup diform cu mai multe capete, brațe și picioare care anchilozau și înghețau treptat.

Ești atent? La ce te gândești?

Nu-nu! Nimic. Continuă …

Și cuvintele ei se apropiau de el cu o lentoare voluptuoasă prin care izbutea să-și ascundă neliniștea, iar lui să-i alunge frigul pe care îl trăia involuntar.

După ce au terminat masa, s-au dus în salon. Marie a schimbat banda la magnetofon: Vivaldi. O

țigară, o cafea, și din nou amintiri legate de zilele petrecute împreună în vacanță. Privirile Mariei s-au îndreptat spre el, parcă acum îl vedea prima oară de când venise: un bărbat într-un costum de vară și cu șosete neasortate. Alain simte ochiul expert al femeii căreia nu-i scapă nici un detaliu. Zâmbesc amândoi stingheriți: ea că „a văzut”, el „că a fost văzut” și muzica lui Vivaldi îi ajută pe fiecare în parte să creeze în jurul lui un cerc de sticlă în care se apără și se izolează pentru câteva clipe.

Marie se ridică din fotoliu, se îndreaptă spre un dulăpior așezat pe o consolă, îl deschide și îi arată colecția de ochelari de care este foarte mândră. Alain se apropie și o privește cu interes: lornioane, pince-nez-uri, ochelari cu rame subțiri, cu rame groase, ochelari mici, mari, caraghioși, stupizi, delicați, grotești … și curând se vede invadat de o lume în care zeci de ochi îl privesc și îi vorbesc …

Aceștia au fost ai tatălui meu. Păstrează-i! Vreau să-ți dăruiesc ceva. De ce ești atât de mirat?

Nu înțeleg …

Nu pentru că am fost adineauri rea cu tine și nici pentru zilele petrecute împreună la mare … Așa am simțit! Acum ai înțeles?

Bine, dacă vrei tu …

Se aude o ușă deschizându-se undeva, apoi pași greoi care urcă treptele scării interioare.

Este bunicul meu, îi explică Marie. De când a murit tata, locuim împreună. Are la etaj o cameră și un birou. Dormitorul meu este tot acolo, și începe să-i spună „istoria bunicului”: viața, cariera, bătrânețea, totul pornit nu numai dintr-o nevoie de confesiune și comunicare pe care a simțit-o de când l-a cunoscut, ci din acel acord interior – dincolo de cuvânt și efort – de care este conștientă pentru prima oară.

Pașii de la etaj se aud distinct, trec dintr-o cameră în alta, greoi, apăsați. Între Marie și Alain a apărut un străin care i-a despărțit, și Marie – cu

privirea îndreptată spre tavan – îi descrie cu amănunte tot ce face bătrânul la etaj, la urmă adaugă: Acum s-a așezat la masa lui de lucru, repară ceva, mereu găsește ceva de reparat …

Alain începe să-i povestească în felul său – *bariolage forain et l'assemblage de pièces et de morceaux rien n'est neuf ni vrai, sauf ce bariolage* – despre un bătrân care locuia împreună cu nepoții lui; într-o seară a sosit acasă, tinerii aveau invitați, dansau aproape dezbrăcați, bătrânul a vrut să se retragă, o tânără l-a invitat însă la dans, el n-a refuzat-o, dar după aceea s-a dus în camera lui, curând toții tinerii s-au strâns în jur și au început să-l asculte … afară era un grup de oameni care stătea în frig și ploaie: albi, negri, asiatici, toți așteptau să se deschidă poarta, tremurau strânși unul în altul …

Dar ce legătură era între acești oameni și bătrânul despre care vorbeai? îl întrebă Marie.

Alain rămâne o clipă pe gânduri, apoi ridică din umeri.

Nu știu … Niciodată nu pot să povestesc ceva coerent …

Marie încearcă să depășească momentul, ia sticla și vrea să toarne vin în pahare, constată că sticla e goală.

Mă duc în cămară să aduc o sticlă cu vin, îi spunea ea și Alain o privește cum trece pe lângă el cu un mers elastic dând trupului o mișcare unduitoare în care rochia cu mâneci largi plutea în jurul ei.

Rămâne singur. Abia acum își dă seama că ar fi trebuit s-o însoțească. Prea târziu … Din camera învecinată se aude concertul lui Vivaldi, trăiește o stare de odihnă și relaxare. *Este cineva în el care nu mai ia nimic în serios, nici chiar pe el însuși*. Lumina soarelui ajunsă la apus poleiește cu ceară perdelele și pereții. Ar fi fost timpul să se întoarcă … Se ridică din fotoliu și începe s-o caute. Ajunge la cămară. Nu era acolo, trece dintr-o odaie în alta.

O strigă. Crede că vrea să-i joace o farsă. Rămâne pe loc. Ascultă cu atenție, încearcă să prindă un zgomot, un foșnet; sandalele ei cu talpă subțire ar putea să-i facă neauzită orice mișcare. Nu știe ce să creadă. Își imaginează tot felul de explicații. Continuă s-o caute prin casă, deschide ușile tuturor camerelor, o strigă din nou, pare că a intrat într-una din poveștile lui în care el însuși a căzut în capcană. Tot învârtindu-se prin casă a văzut scara interioară, începe să urce încet treptele.

Ajunge la etaj. Un culoar și mai multe odăi. Înaintează cu pași timizi. Se oprește în dreptul unei uși deschise. Un bătrân lucrează aplecat asupra unei mese puternic luminată de o lampă.

Ai venit, Marie? Cum e vremea afară? întreabă el fără să-și întoarcă privirea.

Tace. Nu știe ce să-i spună. Bătrânul se răsucește spre el cu un zâmbet pe față, apoi zâmbetul dispare brusc; își ridică ochelarii cu o mișcare iute.

Cine ești dumneata?! Cum ai intrat aici? îl întreabă el speriat că un străin a putut urca până în apartamentul lui.

Sunt un prieten al Mariei … Am fost invitat la masă … Mi-a spus că se duce să ia o sticlă de vin din cămară și de atunci …

Ai căutat-o prin casă?

Da, nu e nicăieri …

Dar în pivniță? Și acolo avem câteva sticle cu vin.

Am deschis o ușă ce duce la subsol, dar era întuneric, așa că …

Dacă era întuneric nu se află acolo, trage concluzia bătrânul; surpriza de la început a dispărut de pe chipul său cu trăsături puternice, fiind înlocuită cu o nedumerire ce îi dădea o expresie gravă. Îi face semn să se așeze.

Alain ia loc pe scaun, vede pe masă tot felul de ceasuri de buzunar, de mână, barometre și aparate

pe care bătrânul le repară cu ajutorul unor scule fine de ceasornicar.

Hm! Pasiunea mea! îi explică el prinzându-i privirea. Mai câștig un ban … plus plăcerea. Dar ia spune-mi, cu ce te ocupi? Când ai cunoscut-o pe nepoata mea?

Alain îi povestește pe scurt, nu vrea să intre într-un *bariolage forain* din care bărbatul să nu mai înțeleagă nimic. La urmă îi arată ochelarii dăruiți de Marie.

Sunt ai lui … adică au fost ai lui Roger, băiatul meu! Și bătrânul începe să-i vorbească despre cel care fusese împușcat …

Alain îl ascultă un timp, după o vreme simte nevoia să plece s-o mai caute pe Marie – poate între timp s-a întors – sau să se ducă acasă. Se ridică, își ia rămas bun, coboară scara, o strigă pe Marie, apoi închide ușa în urma lui și iese în stradă.

*

Te-a căutat un tânăr, îi spune bătrânul Mariei. De ce l-ai lăsat să te aștepte atâta timp?

Cine a fost, bunicule?

Ei! Cel pe care l-ai invitat la masă, apoi ai dispărut …

Despre ce vorbești, Bobule? N-am invitat pe nimeni la masă … Acum am sosit acasă!

De ce nu-mi spui adevărul? Te-a așteptat omul ăla până acum o jumătate de oră!

Bunicule! Te rog să renunți la glumele dumitale! și îl privește cu un aer agasat.

Nu-nu! De data asta nu glumesc … Și nu sunt atât de senil încât să nu mai știu dacă am vorbit sau nu cu cineva!

Bobule! Sunt obosită și nu am răbdare …

Da. Știu că muncești mult … Dar azi n-am să renunț. N-am să tac! și bătrânul se ridică în picioare tremurând de enervare. Dă-mi voie să-ți explic!

Bine. Te ascult. Te rog să mă ierți …

Bătrânul începe să-i relateze cele întâmplate, apoi adaugă:

De unde știa despre tava lui Roger semnată de toți colegii lui?

Cine știa?

Eiii! Iar începi? Tânărul pe care l-ai invitat la masă!

Bobule! Îți repet. Acum am sosit acasă. Dacă vrei coboară cu mine și ai să vezi că bucătăria și sufrageria sunt așa cum le-am lăsat când am plecat la birou.

Da. E cel mai bun lucru! și bătrânul se îndreptă spre scară, hotărât să-i dovedească cele susținute.

Marie îl urmează cu un aer resemnat și istovit după o zi de muncă și discuții la birou. Ajung în sufragerie. Toate se aflau la locul lor. Tava de argint pe bufet. Bătrânul se mișcă dintr-un loc în altul, plescăie din buze așa cum face numai când e teribil de nervos. Se răsucește cu o mișcare bruscă și se îndreaptă spre bucătărie, e sigur că va găsi farfuriile și tacâmurile în chiuvetă pentru a fi spălate, așa cum se întâmplă întotdeauna după ce iau masa. Marie merge în urma lui cu pași indiferenți, vrea să-i facă până la capăt hatârul. Se opresc amândoi în mijlocul bucătăriei. Ordine deplină. Nici o farfurie sau pahar în chiuvetă. Bătrânul deschide dulapurile, trage sertarele. Toate sunt neatinse. Întinde mâna spre șervetul cu care se șterg tacâmurile. Uscat! Bătrânul bâlbâie cuvinte de neînțeles, dă din mână.

Bobule! Încearcă să accepți ideea că nu a fost nimeni nici la dumneata și nici la mine …. Te rog!

Atunci ar trebui să admit că am înnebunit sau am visat … Reparam un ceas, am întors capul, l-am văzut pe culoar. I-am făcut semn să se așeze, a stat pe scaunul de lângă masă. Mi-a vorbit despre tine, despre Roger … A! Era să uit! și duce mâna la frunte. Zicea că ați fost împreună la mare.

Dragă Bobule! Sunt convinsă că de data asta nu vrei să faci o glumă și nici să-mi joci o farsă. Scoate-ți însă din cap povestea asta. Te rog … Sau, dacă vrei, admit că ai dreptate. Este așa cum zici dumneata … Ești mulțumit?

Îmi dai dreptate ca la nebuni?

Nu. Dar vreau să terminăm discuția asta stupidă … să mâncăm și să mă culc. Sunt frântă de oboseală!

Dă-mi voie … Stai-stai! Am un ultim argument! O să-ți dovedesc că nu am inventat nimic! și bătrânul își freacă mulțumit palmele, o ia de braț și se îndreaptă spre una din camere.

Mi-a spus că i-ai dăruit din colecția ta … ochelarii lui Roger, chicotește el fericit.

Cine i-a dăruit?

Tu! Mai întrebi?

Eu? Cu mâna mea?!

Da. Așa a zis … să vedem. Vino repede …

Marie e din ce în ce mai agasată de insistențele lui. Se opresc în fața dulăpiorului de pe consolă. Bătrânul deschide cele două uși, privește înăuntru, se retrage și îi face semn să se uite și ea. Marie se apleacă puțin, de data asta interesată și chiar curioasă. Într-adevăr, ochelarii lui Roger lipseau de acolo. Își întoarce ochii spre bătrân, îl măsoară lung, surprinsă, intrigată. Îi este totuși greu să admită cele susținute.

Ei?! Și ce-i cu asta? Poate a luat cineva ochelarii de acolo.

Dacă nu i-am luat nici eu și nici tu, înseamnă că a fost un străin aici.

Da. Să zicem că a fost …

De unde știa că erau ochelarii lui Roger și de ce i-a ales tocmai pe aceia? Eu ți-am spus acest amănunt înainte de a coborî … îl aflasem de la el și acum s-a confirmat.

Marie tace. Bătrânul mai rămâne o clipă pe loc, apoi se îndreaptă spre scară vrând să urce spre

camerele lui. Înainte de a pune piciorul pe prima treaptă, se oprește și se întoarce spre ea.

Semăna cu Roger când era tânăr … dar parcă avea ochii băiatului cu care ai fost la mare și a murit înecat … Nu-nu! Dacă stau bine și mă gândesc, cred că nu semăna cu nici unul dintre ei. Mi s-a părut … și bătrânul continuă să urce cu pași greoi treptele, sprijinindu-se cu mâna de balustradă.

Ianuarie 1985 – Paris

Păianjenul-vioară

— Și de atunci n-ai mai aflat nimic … absolut nimic? o întrebă Ioana cu vocea ei bine timbrată și cu inflexiuni joase, astăzi mai grave și ușor tremurate, poate impresionată de discuția de până acum. – Nu. Nimic, răspunde Coralia dând din cap și schițând din umeri un gest de neputință, mișcare în care sânii ei mari, cărnoși, puțin depărtați, au tremurat sub bluza albă de mătase, apoi a tras adânc din țigară și fața ei cu trăsături ascuțite parcă a devenit și mai aspră, o disperare aspră stăpânită cu efort. – Voiam să vă întreb ceva, a continua ea, ca și cum și-ar fi amintit un amănunt care ar fi smuls-o din gândurile în care se refugiase pentru o clipă. Când copilul acela, Tudor, a ieșit din apă … a rostit cu adevărat numele meu? L-ați auzit spunând: Unde este Coralia? – Da! Te mai îndoiești și acum? confirmă Ioana în strădania ei de a-i atenua neliniștea. Și eu am fost surprinsă! De unde îți știa puștiul numele? După aceea a apărut maică-sa și din felul în care a înșfăcat copilul am înțeles că era capabilă să te calce în picioare. O isterică! – Nu cumva ni s-a părut nouă? insistă Coralia vrând încă o confirmare și mâna în care ținea țigara i-a rămas suspendată, ca și cum ar fi uitat s-o ducă la gură sau să-i scuture scrumul în scrumieră. – Nu! Și eu am auzit foarte clar! intervine Victor, având ochii ațintiți asupra ei: *buzele albe, strânse și albe, gură mare cu colțurile lăsate în jos, gură senzuală, feroce și tandră, acum disperată: ură și dispreț fără alegere, toți sunt străini, neputincioși și josnici în indiferența lor vinovată*. Dar cei de la poliție au ajuns la vreun rezultat? a continuat el cu același glas egal. – Au găsit cadavrul unui copil înecat la mare distanță de plaja noastră … n-a putut fi identificat, trecuse prea mult timp și putrezise. Nimic despre Mihnea.

A dispărut! Ca și cum un om s-ar putea volatiliza ca un abur sau ca un nor. Nu mi-au spus nici cel puțin că a murit! și femeia asta înaltă, slabă, cu forme numai aparent colțuroase, dar ascunzând rotunjimi și frăgezimi tainice, s-a ridicat puțin din fotoliu, și-a aranjat fusta cu un gest iute, smucit, gest care era în fond reacția fizică a furiei acuzatoare adresată celor care ar fi trebuit să-i dea un răspuns: n-ar fi surprins pe nimeni dacă în clipa aceea ar fi ieșit din cameră chemată de un strigăt sau semn auzit ori văzut numai de a. – Dacă Mihnea n-ar fi făcut gluma de la început – continuă ea – n-aș fi mereu tentată să mă gândesc la copilul acela. – A fost o glumă nevinovată, Coralia! o asigură Ioana afișând un calm detașat, fără să fie însă prea convinsă de ceea ce spusese; de obicei, este ispitită să descifreze ce se ascundea sub primele straturi ale realului, ale gesturilor noastre inocente, sau numai aparent inocente. Ar însemna să nu îndrăznim nici să mai zâmbim! a continuat ea vrând să pară convingătoare, dar Victor a simțit că Ioana gândește exact contrariul celor spuse. Nu demult afirmase: „Sunt farse care stârnesc forțele ascunse ale adâncului, năluci, șerpi, iguane și șopârle care încep să foșnească în jurul nostru …” – Zilele trecute am găsit o fotografie a lui Mihnea când era copil, își amintește Coralia. Cred că avea opt sau nouă ani. Exact vârsta lui Tudor. M-am dus la școală și l-am așteptat la ieșire. Mă uitam pe furiș la fotografie și la puștiul care mergea țanțoș cu ghiozdanul în spate. Semănau perfect! Mă credeți? Parcă erau frați gemeni! și ochii ei mari, verzi, s-au deschis mult privindu-i cu încordare pe cei doi. E stupid ce spun, știu, ce dracu'! nu mi-am pierdut mințile și totuși, nu am altă explicație.

Se oprește, stinge țigara cu un gest apăsat; fața împietrită, trupul inert, doar picioarele și genunchii se mișcă încet, lăsând să se audă foșnetul senzual al ciorapilor și al pulpelor fremătătoare: un ghem

de nervi prin care feminitatea ei țâșnește cu mici strigăte fără glas sau lumini oarbe. – Victore! i se adresează ea cu voce crispată, sticloasă. Tu cum îți explici dispariția lui Mihnea? N-ai vorbit aproape deloc de când am venit. Acolo ai avut o atitudine rezervată. Te-am înțeles, nu te grăbești în aprecieri superficiale, ești un om deosebit, un dramaturg cunoscut, vezi altfel lucrurile … Spune-mi! Care e părerea ta? Cine a pus la cale această farsă monstruoasă întâlnită doar în piesele tale și în care Mihnea și-a pierdut viața? …

*

Ioana pleca la plajă, voia „să prindă soarele de dimineață”, Victor rămânea singur acasă: *lucra*. După ce se spăla, făcea câteva *asane*, era convins că fără acele mișcări de yoga n-ar fi reușit să aștearnă nimic pe hârtie. Apoi bea un ceai și se așeza la masă, avea lângă el o ceașcă cu cafea din care sorbea din când în când, temător să nu se termine prea repede. În ultimul timp oscila între un eseu politic și o piesă de teatru în care se împotmolise de câteva ori. În ziua aceea se hotărâse să amâne eseul și să caute o nouă idee pentru o piesă, idee care să-i impună schimbarea de care simțea nevoia: o altă viziune, o altă modalitate de expresie. „Parcă abia acum, după atâția ani, am învățat să scriu câteva pagini”, își spunea el. A început să caute prin notițele și caietele cu însemnări pe care le ținea cu grijă adunate într-o mapă, dar care se aflau într-o „perfectă dezordine”; colțuri de ziare, șervețele de masă, cutii de chibrituri, bilete de tramvai, fișe de lucru, tăieturi din reviste, cărți poștale ilustrate, două caiete, diverse obiecte … Atenția i-a fost atrasă de titlul dintr-o pagină de revistă: *Caz neobișnuit*.

«Este încă iarnă la Triest, termometrul arată sub zero grade, bate un vânt glacial și peste oraș cade o ploaie rece, amestecată cu zăpadă. Trecătorii

înfofoliți nu-și cred ochilor: un copil având doar un simplu costum de baie, încălțat cu sandale, străbate strada cu ghiozdanul în spate oprindu-se în fața magazinelor cu jucării. Cristiano Mutarelli, în vârstă de opt ani, nu este un copil-martir și nici victimă a unor părinți denaturați. El nu are alegere: trebuie să trăiască fără a se îmbrăca, altfel moare. Este psihologic alergic la îmbrăcăminte și dacă își pune fie și numai o cămașă apar imediat simptomele de sufocare ce-i pun viața în pericol. E o formă de alergie deosebit de rară ce ar trebui să condamne un copil la o recluziune permanentă pentru a-l sustrage riscurilor mortale generate de frig. Dar nu e cazul. Natura l-a dotat pe micul Cristiano cu un sistem de reglementare termică deosebit – el este insensibil la variațiile de temperatură. Medicina n-a putut încă explica acest fenomen.»

„Da! E un caz deosebit dar … cum să scrii o piesă cu un asemenea subiect? De reținut că alergia era de natură psihică! Să caut altceva! Îmi trebuie ceva șocant, palpitant, violent.” Tot cotrobăind printre hârtii, vede o bucată de ziar ruptă la întâmplare și cu marginile ondulate: *Păianjenul-vioară*. „Hm! Nu sună rău! Mi-ar plăcea ca titlu!”

„Orașul sud-african Johannesburg este invadat de câteva săptămâni de o specie rară de păianjeni veninoși care pot fi periculoși pentru oameni. Sute de mii de păianjeni-vioară au fost găsiți în ruinele unor clădiri, în malurile abrupte, scorburile copacilor, garaje, poduri sau diferite locuri întunecoase. Peste zi stau pe loc și sunt inofensivi, seara pornesc după hrană și atunci pot mușca pe cine le iese în cale. Efectele mușcăturii lor sunt neobișnuite, de la paralizii parțiale și decolorarea pielii, până la dispariții miraculoase. Încă nu s-a găsit nici un antidot. Orașul e cuprins de o adevărată psihoză. Numeroși oameni telefonează la Institutul de cercetări medicale pentru a cere

informații asupra modului de combatere și tratare a eventualelor mușcături. Câteva persoane au fost internate, altele sunt căutate de poliție și serviciile sanitare.”

„Nu e lipsit de interes, dar … nu poate constitui subiectul unei piese de teatru. Tema este epuizată: au fost invazii de albine, lăcuste, păsări, Hitchcok a profitat din plin. Altceva! Altceva, bătrâne! Nimic nu e nou sub soare, și totuși …” Încă o gură de cafea. Deschide un caiet care poartă titlul: *Subiecte pentru piese de teatru*. Îl răsfoiește plictisit și neîncrezător, apoi se oprește și citește:

«Cineva sună la ușa unui bătrân pensionar. Este un polițist, vrea să arunce o privire pe fereastră. Bătrânul îi îngăduie fără prea multă tragere de inimă. Străinul se îndreaptă spre geam și începe să pândească apartamentul din blocul vecin. Timpul trece, își trage un scaun, își scoate haina și își aprinde o țigară. Seara telefonează șefului și îi raportează ce a constatat. Vorbește cu nevastă-sa, îi spune că nu poate veni acasă: „este în misiune”. A doua zi a rămas neclintit la postul lui. Soția i-a adus mâncare, o cămașă curată, ciorapi și un binoclu. Seara a rămas cu el, nu puteau fi despărțiți atâta timp. Bătrânul – care n-a scos nici un cuvânt – a dormit în camera alăturată. Toată noaptea i-a auzit făcând dragoste. A treia zi polițistul – om simpatic – se simțea de parcă ar fi fost la el acasă, uneori îl ruga pe bătrân să stea în locul lui: „nu-i scăpa din ochi, ferestrele alea două din stânga!” El vorbea cu nevasta, mânca ce găsea în cămara bătrânului, făcea baie, îi purta halatul. După-amiază a venit „cel mic”, a fost adus de soacră. Se făcuse târziu, au rămas toți: tatăl, mama, copilul și soacra. Bătrânul nu mai avea unde să doarmă, s-a dus în baie, s-a așezat pe cadă, și-a sprijinit capul pe chiuvetă. Din când în când ridica privirea spre sfoara de la closet. După câteva nopți l-au găsit spânzurat … în tot acest timp n-a rostit nici un cuvânt.»

„Da! Subiectul nu e rău, dar … Situația e clasică: puterea îți invadează casa, patul, intimitatea și te alungă treptat. Individul expropriat! Tema e interesantă, însă ar trebui tratată altfel, nu se mai poate scrie așa despre *teroarea istoriei*! Să caut mai departe …”

«Bărbat, 60 de ani, picior de lemn, cârje, costum de stofă roșie, roșu-cărămidă, pălărie mov-cardinal, iar în piciorul zdravăn un pantof din piele tot roșie. Țopăia prin mulțime, toată lumea se uita la el. Intenția îi reușise. Nu trecea neobservat.»

„Mi-l amintesc! Cumpăram struguri, când a ajuns în dreptul meu nu mi-am putut lua ochii de la el. L-am urmărit cu privirea până a dispărut printre trecători. Mi-ar plăcea o piesă în care un bătrân astfel îmbrăcat să traverseze de câteva ori scena fără să scoată nici un cuvânt …”

«Un bărbat intră într-o sală de dans. În urmă cu câțiva ani, când eram copil, acolo fusese tribunalul, localul își schimbase pe rând destinația ajungând discotecă. Văzându-l singur și stingher, o tânără îl invită la dans. Încep să vorbească, ajung în locul unde odinioară se aflase boxa acuzaților și nu departe de ea, masa completului de judecată. – De aici a rostit : Ești condamnat la opt ani închisoare. – Cine? a întrebat fata surprinsă. – Judecătorul! Iar el era acolo! – Cine? a repetat tânăra uluită. – Tatăl meu! e răspuns el, apoi și-a luat rămas bun și a plecat lăsând-o în mijlocul ringului de dans, ca și cum tot ce făcuse până atunci nu fusese altceva decât dorința de a ajunge în acel loc de unde auzise cândva vocea Inchizitorului pe care o purtase ca pe un medalion agățat de gât …»

Variantă

«Pleacă împreună cu tânăra și vizitează casa copilăriei. Noul proprietar îi primește în sufragerie. El recunoaște mobila părinților, chiar și lampa ce imita frunzele de viță de vie. N-au avut voie să ia de acolo nici un obiect. Au ieșit din casă și s-au

plimbat pe străzi. S-au oprit într-un parc, apoi s-au dus la un hotel. Au făcut dragoste până dimineața. Nu putea uita chipul „noului proprietar” care rostise: A! Da! Ușa bufetului era defectă, de aceea mama dumneavoastră nu l-a putut lua de aici. Mințea chiar și după atâția ani. Auzea mereu vocea judecătorului: ești condamnat … dar pentru prima dată parcă uitase imaginea tatălui, sau poate el era acum fiu și tată, condamnat și victimă … Tânăra fredona o melodie auzită la discotecă, apoi a început să-l strângă în brațe și să-l sărute pe gât și ureche.»

„S-ar putea face o piesă bună: muzică modernă, o tânără modernă, fără complexe, un bărbat mai în vârstă nu lipsit de perversitatea anilor, dar și cu o puritate neștirbită de trecerea timpului: amintiri, trecut, suferință, ipocrizie, istorie … Nu! Am scris și alte piese despre … Explicația se află dincolo de eveniment …”

Pune caietul deoparte cu un gest gânditor, ia ceașca de cafea, constată că e goală, soarbe puțin zaț și îl strivește între dinți, își aprinde o țigară și întinde mâna spre un alt caiet: *Însemnări*.

— Visele! Nu-ți uita visele! Și coșmarurile! Câinele care îți smulge urechea, se cațără cu labele pe tine și îți rupe vesta cea nouă lucrată de Ioana. Visul! Cea de a doua viață prin care cobori în subterană, plăcerea perversă de a visa și oroarea de a te trezi în fiecare zi.

— Doar câțiva suferă cu adevărat pentru cucerirea spiritului, ceilalți sunt profitori, ipocriți, imprevizibili, perverși și josnici. Când ai să accepți că în spatele tău se află în permanență o hienă cu surâs de om și ochi de femeie?

— Talentul și puterea de a-ți pune în valoare talentul. În special puterea de a trăi fără putere …

— Liniștea după terminarea unui concert; instrumentiștii își iau arcușurile de pe viori sau clarinetele de la gură, iar dirijorul își atârnă brațele sleite pe lângă trup. Liniștea muzicală, încă

muzicală, suspendată, plutirea de o secundă, neantul trăit, absolut încarnat …

— Ruptura-catastrofa-criza-cruzimea opusă comuniunii-legăturii-cu-cerul-cosmosul-și-divinitatea … sunt un arbore cu brațele ridicate spre nori …

— Gândul sinuciderii! Să-ți trăiești viața ca pe o permanentă sinucidere eșuată. Și să simți tot timpul în gură gustul acrișor-sărat care îți dăinuie pe limbă de fiecare dată când vrei să te arunci de pe balcon sau să te azvârli în fața unei mașini. Și în același timp forța sălbatică, lucidă și rece de a ajunge până la capăt … fără să știi unde este capătul acestei glume cu miros de hazna …

— Să stai rezemat cu coatele de un gard și să privești o magnolie înflorită, fiecare petală în parte, toată gama de culori de la albul pur la movul cel mai accentuat, să stai o oră, două, o zi … un cadavru agățat de un gard lângă o floare …

Se oprește din lectură. Se ridică de la masă cu o mișcare domoală, obosită, îngândurată și nemulțumită, astăzi n-a reușit să aștearnă nici un rând pe hârtie, dar poate s-a apropiat cu un încă un pas de ceea ce se numește: „a ști să faci un lucru desăvârșit, dar mai întâi să-ți urci Golgota". Rămâne o clipă în picioare, fără a ști încotro să se îndrepte; umbra lui înaltă, cu umerii puțin aduși, se desenează pe zidul odăii în care pătrunde o rază de soare; obrajii supți, bărbia proeminentă, totul degajă un aer stăpânit, calm, chiar o savoare în gesturi și mișcări, un rafinament „al ființei ascunse", dar care închide violențe și întunecimi de care nu scapă nici în vis, nu-l trădează decât degetele nefiresc de subțiri, descărnate și lungi care sunt într-o permanentă febrilitate; un amestec între umilință, încrâncenare și orgoliu, sau cum îi spune Ioana: „Partea slavă din sângele tău te împinge în subterane abisale și demonice. Un psihiatru nu te-ar primi nici până la ușă! Ești intratabil, dragul meu! …"

Iese din încremenirea lui, pune un pas și coboară treptele casei. Culege câteva prune dintr-un pom, mănâncă agale și cu un aer absent, apoi scuipă nepăsător sâmburii. Se uită la ceas. Este aproape unsprezece, dacă până la ora asta n-a izbutit să-și adune gândurile ar fi mai bine să se ducă la plajă. O să stea la soare, o să facă baie și poate după-amiază va fi mai inspirat. Își ia ochelarii, pălăria de pai – renumita pălărie cu boruri largi – scaunul pliant (nu-i place să stea pe saltea pneumatică sau pe cearșaf), umbrela de soare și iese din curte. Merge cu pași rari pe strada ce coboară spre mare.

Căldura unei amiezi de august.

Simte briza caldă ce-i aduce în nări miresme sărate amestecate cu alge și scoici. Este deja acolo, lângă apă. Casele mici și cu zidurile văruite strălucesc în lumina orbitoare ca niște coli de hârtie, câinii dorm tolăniți la umbra gardurilor de piatră prin care foșnesc șopârle verzi. „Nerodnică! Dimineață nerodnică și fără noroc!” își zice el. O femeie grasă trece pe stradă, își mișcă anevoie formele dizgrațioase, își amintește de Anghel care a ajuns la 120 de kilograme. „E un gurmand, iar nevastă-sa i-a dat să mănânce cât pentru trei săptămâni. Oricând Anghel poate să facă un infarct. Posesiune criminală și iresponsabilitate cinică …”

Ajunge la marginea promontoriului. În fiecare dimineață se oprește în acest loc și privește marea de la înălțimea malului abrupt. Este tentat să-i mulțumească cuiva pentru bucuria de *a fi și privi*. «De ce pari atât de mulțumit? l-a întrebat Confucius pe bătrânul cântăreț hoinar și cu haine peticite. Cum să nu fiu fericit dacă sunt viu printre ființele acestui pământ? Doar pentru acest motiv? a vrut să afle învățatul. Mi-ar mai trebui un altul? a răspuns bătrânul …»

Coboară poteca ce duce spre țărm. Ajunge la plajă, înaintează pe marginea mării: valurile îi

spală tălpile și gleznele. Se îndreaptă spre Ioana, știe că îl așteptă în același loc, înconjurată de aceiași prieteni și admiratori. Salută grupul, își aranjează umbrela de soare, scaunul pliant și se așează cu un aer mulțumit. Conversația se întrerupe, toți așteaptă de la el un cuvânt. – Cum a mers lucrul? îl întreabă Mihnea. – Bine. Voi ce faceți? Cum e apa? … Ioana se apropie de el și se ascunde sub umbrelă, trupul ei expus la soare are nevoie de puțină umbră. Admiratorii Ioanei înțeleg din gestul ei că „a sosit stăpânul" și curtea lor trebuie suspendată până mâine dimineață când va apărea din nou singură pe plajă. Ioana este mult mai tânără decât Victor, prin înfățișarea și felul ei de a se purta diferența de vârstă trece aproape neobservată. Ioana s-a maturizat repede, ca și cum ar fi trecut în goană prin copilărie, pubertate și adolescență numai pentru a fi pregătită să-l întâlnească pe Victor și, în graba ei fecundă, anii s-au comprimat și ea a dobândit mai repede gândirea, cunoștințele și chiar înțelepciunea și tactul necesar pentru a trăi alături de acest bărbat cu atâtea „straturi sufletești"; poate a fost ajutată și de lecturile ezoterice, soteriologice, mitologice, zodiacale, oraculare; este un bun mediu telepatic, are puteri divinatorii și premonitorii și nu de puține ori și-a dovedit calitățile profetice. Este profesor de limbă spaniolă și arabă, e primul „lector și spectator" al pieselor scrise de Victor Voinea. Expresia ei de adolescentă contrastează cu ochii triști, languroși, care uneori capătă fixități și lumini neașteptate.

Grupul de azi e format din Costin, Mirela, Mihnea, Coralia și cei doi „curtezani", Dan și Laurențiu.

— Ce faceți? Cum merg disputele? îi întreabă Victor vrând să reia discuția întreruptă de Ioana. – Ca în fiecare zi, îi răspunde Mihnea – regizorul de film –, mereu în conflict cu Costin – criticul de artă. Ascultați și dumneavoastră, domnule Voinea,

ce poate să afirme prietenul meu! Este posibil să acceptați … și Mihnea își începe demonstrația. Victor îl ascultă cu un aer atent, motiv pentru care tinerii îl cultivă și îl admiră, nu le ține predici și nu le dă sfaturi. „Patronează dialogurile”, la urmă face câteva remarci, dar care nu sunt concluzii; există doar întrebări, le spune el, niciodată răspunsuri.

Mirela profită de o mică pauză dintre cei doi combatanți și se apropie de Victor, îi explică de ce n-a intrat nici anul acesta la facultatea de teatru: președintele comisiei era același de anul trecut, îi făcuse cândva curte pe care ea n-o acceptase. Acum i-a reproșat nu lipsa de talent, ci faptul că „s-a îngrășat și nu are ținuta adecvată pentru teatru”. – Sunt grasă?! Eu sunt grasă, domnule Voinea?! îl întreabă ea arătându-și șoldurile, pulpele și fesele. – Nu, domnișoară Mirela! spune el măsurându-i formele cu atenție. Aveți un corp foarte frumos, poate doar cu linii mai rotunde, nicidecum … Îmi pare rău că n-ați fost admisă. – Aș vrea să-mi ascultați monologul și poezia. Poate ne faceți o vizită. Nu-i așa, Costin? – Da-da! răspunde el absent, fără să știe despre ce este vorba, apoi își dă seama și revine insistând asupra invitației.

Coralia a terminat Artele plastice, a făcut costumele și decorurile unui film regizat de Mihnea și inspirat dintr-un scenariu scris de Voinea. Acum speră să semneze un alt contract alături de soțul ei. Victor o ascultă cu răbdare – e rândul ei – „egal cu toți și cu toate”; uneori își îndreaptă ochii spre mare, privește vecinii de pe plajă – nu-i scapă nici un amănunt în pofida aerului absent – sau schimbă câte un cuvânt cu Ioana. Stă în scaunul lui și *adună*: cuvinte, imagini, glasuri, parfumuri … Zărește „familia Tudor”, îi știe de câțiva ani, au stat alături pe plajă. Începe să le povestească despre cei doi copii: Tudor I și Tudor II. – Au un comportament bizar,

se joacă, apoi se cerată și se bat, când furia pune stăpânire pe unul dintre ei își mușcă brațul pornind de la cot și până la palmă, apoi strigă: „Mamă! Uite mamă ce-mi face Tudor!” Celălalt răspunde: „Nu-i adevărat! Tudor e de vină!” Niciodată nu știu care este Tudor I și care este Tudor II.

Toți îl ascultă cu atenție, știe să povestească, redă dialogul, dar nu se pierde în detalii nesemnificative, fața lui slabă, osoasă, devine surprinzător de mobilă și expresivă. Trag cu ochii spre cei doi copii, așteaptă scena descrisă. Nu trece prea mult timp, obiectul conflictului: o minge. Câteva lovituri cu pumnii, cu picioarele, apoi încep să-și muște brațul și strigă plângând: „Uite mamă ce-mi face Tudor!” Izbucnesc în râs, comentează în șoaptă, se amuză pe ascuns, plăcerea tainică a bârfei nevinovate, subliniază spiritul de observație al domnului Voinea …

Soare, căldură, pescăruși, valuri … moment de liniște, relaxare, toropeală și uitare de sine. Mihnea le propune să facă o baie, toți sunt de acord, în special Dan și Laurențiu – mereu tăcuți, timizi și cu un aer vinovat – care vor s-o însoțească pe Ioana. Grupul se animă și se îndreaptă gălăgios spre mare. Victor rămâne singur, pretextează că a venit mai târziu și încă nu s-a încălzit. „Tânjesc!, își spune el uitându-se spre cei doi. Tânjesc după Ioana! Poate de aceea nu am intrat cu ei în apă, nu vreau să le stric plăcerea, bine că sunt doi, se vor exclude reciproc, așa cum fac doi buni creștini. Dar poate și eu tânjesc … cum să-mi scot din minte acest *cui-amintire*, cred că de aceea nu am reușit să scriu nimic azi-dimineață, am sperat că odată cu trecerea timpului voi scăpa de această obsesie … am așteptat să apară sensul, explicația, să mă eliberez și să uit, să moară în mine, s-o simt cum putrezește treptat și apoi s-o smulg ca pe un cadavru … fiecare fapt are logica lui în aparența ilogică a desfășurării evenimentelor, în cele din urmă își revelează simbolul … au trecut câțiva ani

și taina nu s-a dezghiocat, a rămas în mine ca un animal care mi s-a ascuns în viscere, îl simt clipă de clipă cum respiră între coaste, se lăfăie sub pielea mea, dă cu picioarele și mă izbește în plină zi sau noapte în coșmaruri … un dublu, o fantomă: mănâncă, se trezește, îmi vorbește, repetă aceleași cuvinte, văd aceleași imagini și când întind o mână, când fac un număr de telefon, când întorc privirea e acolo, mereu lângă mine și în mine, ca o femeie care a rămas cu un făt mort pe care nu-l mai poate naște … uneori am senzația că obsesia este atât de puternică, încât va dăinui chiar și după moartea mea: «aici a trăit un om a cărui obsesie-nălucă mai bântuie și acum printre noi». *Nu poți rămâne nepedepsit când ai ratat o șansă unică în viață!* Și acum … poate eu pătimesc pentru vinovăția de a fi pierdut acea unică șansă. „*Ai grijă! Ai grijă, băiete! Să nu mori ca un câine rătăcit printre gunoaie! …*”

— Aaa! V-ați întors atât de repede? îi întâmpină Victor când ies din apă. Ultimul e Mihnea, merge aplecat, imită un copil, începe să-și muște brațul, să plângă și să strige cu glas scăzut: Unde e Coralia? Unde e mama? Coralia intră repede în rolul mamei, îl strânge în brațe și îl mângâie duios. Toți izbucnesc în râs și se uită pe furiș la „familia Tudor” să nu le observe ironia.

Ioana se întinde pe saltea, picăturile de apă strălucesc pe trupul ei bronzat. Victor o privește cu atenție, ochii lor se întâlnesc, ea parcă ar intui ce se petrece cu el, apoi fiecare își savurează bucuria într-o comuniune provizorie, așa cum este orice bucurie adevărată.

O țigancă se apropie de ei, ține în mână un coș cu mere. Victor cumpără mere pentru toți. Profită de noua lor preocupare și se îndreaptă spre mare. Începe să înoate, întâi cu mișcări iuți pentru a se acomoda cu temperatura apei apoi micșorează ritmul; înoată încet, relaxat, savurează mângâierea apei. Se află în mediul preferat. Obsesia-fantomă

apare înaintea lui: o femeie goală se conturează prin apă, are trupul bronzat și mișcări lascive, el închide ochii, apoi îi deschide brusc, vrea să scape de această imagine, nu reușește, e acolo, lângă el, în spatele lui, peste tot, multiplicată în mii de oglinzi strălucitoare … îi vede gleznele, picioarele, pulpele, fesele, spatele cu brațele întinse, părul despletit care plutește în dezordine, deodată se întoarce cu o mișcare iute de reptilă și îl așteaptă cu picioarele desfăcute și brațele deschise … nu mai are timp să se oprească sau s-o ocolească, se trezește strâns la pieptul ei cu sâni mari, cărnoși, care tremură în apă; îi vede gura mult deschisă, buzele cărnoase de negresă, dar chipul rămâne șters, abia conturat, simte cum îl încolăcește cu picioarele transformate în tentaculele unei sepii, nu are puterea să se smulgă din îmbrățișarea ei, sexul deschis îl caută pe dedesubt, un sex broască în care intră cu toată bărbăția lui, dar labele mici și ghearele ascuțite ale broaștei încep să-i râcâie pielea, să-i sfâșie carnea, să-i străpungă ființa … închide iarăși ochii, se zbate, dă din mâini și picioare, se zvârcolește, pare un înecat care își adună ultimele resurse, încearcă să scape, să alunge tot ce-l înconjoară, să înceteze de a mai vedea femeia-sepie-broască-bărbat … izbutește să facă primele mișcări de înot, privește în jur, caută țărmul, abia îl mai zărește, o dungă subțire la orizont, *niciodată n-am ajuns atât de departe și niciodată ea n-a fost atât de concretă* … face pluta, stă cu ochii pironiți pe cer, se roagă. *Ajută-mă, Doamne! Ajută-mă, Doamne Dumnezeule*, cere puterea de a rămâne din nou singur, de a uita, de a alunga, de a scăpa de sub acea robie, de a îndepărta tot ce s-ar afla în jurul lui: fantome, aduceri-aminte, imagini, oameni, sepii, broaște, șopârle … la urmă își face o cruce și rămâne nemișcat, pare o scândură, un buștean sau un obiect oarecare purtat la întâmplare de valuri … simte că va putea ajunge la mal, simte chiar

încrederea și îndrăzneala încrederii de a fi singur … începe să înoate mai liniștit, o teamă surdă i-a rămas totuși în suflet, în carne, repetă mereu: *lumina din frunte! Invulnerabil! Sunt invulnerabil! Nu mai eu pot să mă distrug, dar eu nu-mi îngădui pentru că în mine se află Dumnezeu ... lumina din frunte! nimeni nu mi-a făcut nici un rău, absolut nimeni! doar eu bat uneori piroane în palmele cuiva și pot ucide din neștiință și nechibzuință ... păianjenul-vioară! eu sunt păianjenul-vioară! care vrea să scape de partea veninoasă din el … lumina din frunte și Dumnezeu în mine! …*

Țărmul se conturează treptat în privirile lui, încă mai aude cuvintele haotice din el, parcă în loc de apă ar fi plutit până aici printre silabe și consoane. Zărește umbrela de soare – reper sigur – siluetele celor din grup. Iese din apă, își simte trupul sleit de puteri. Ioana era îngrijorată. Niciodată nu se aventurase la o distanță atât de mare, neliniștea îi accentuează frumusețea și în același timp parcă i-ar spune: „Știu ce s-a petrecut acolo cu tine, așa cum știu că astăzi n-ai scris nici un rând!”. El îi zâmbește cu un aer stingherit, o sărută și se prăbușește în scaun, apoi își pune pălăria de pai sub care încearcă să se ascundă de privirile ei scormonitoare.

— Nu l-ai văzut pe Mihnea? îl întreabă Coralia scrutând marea. A intrat imediat după tine. Credeam că sunteți împreună. Victor tace surprins, leagănă din cap și tace. – Ce s-o fi întâmplat cu el?! continuă Coralia din ce în ce mai neliniștită. Nu-l zăresc în apă! Vreți să vă uitați și voi?! Se ridică pe rând pentru a privi mai bine marea, doar Victor rămâne pironit în scaunul lui. Încep comentariile în șoaptă, își dau seama de pericol, panica se strecoară în sufletele lor. Tăcerea devine apăsătoare. Deodată, un copil iese din apă chiar în fața lor, nimeni nu-l observase până atunci, se îndreaptă spre ei. Toți îl privesc cu atenție – Unde este Coralia? spune el, apoi izbucnește în plâns. O

femeie apare imediat lângă el, îl smucește de mână și începe să țipe. – De ce ai stat atâta timp în apă, Tudore?! Ți-am spus să nu mai intri singur! Coralia se apropie de ei, ezită, face un pas, nu știe cum să procedeze, i se adresează totuși: Doamnă! bolborosește ea. Acesta e Mihnea! și întinde mâna spre copil. – Care Mihnea? întreabă femeia cu aceeași voce stridentă. – Mihnea este bărbatul meu, izbutește Coralia să rostească. – Un copil de opt ani, adică Tudor al meu, este bărbatul dumitale?! Hm! Țipă ea ridicând puțin brațele. Nu sunteți zdravănă, doamnă?! Sau poate ați făcut o insolație gravă? – Când a ieșit din apă a venit spre mine, mi-a pronunțat numele, mă căuta … are aceleași trăsături cu Mihnea, continuă Coralia cu glas ferm. Priviți! Nu seamănă cu fratele lui! Femeia își plimbă capul de la un copil la celălalt, pare puțin derutată de argumentele Coraliei, apoi ia copilul de mână și îi strigă peste umăr: – N-o să-mi pun eu mintea cu nebuniile voastre și glumele nesărate pe care le faceți la adresa copiilor mei! Ce! Credeți că nu v-am văzut? Hai acasă, Tudore! Numai necazuri îmi faci!

Cei din grup îi fac loc femeii dezlănțuite, nici unul nu știe cum să procedeze, ce atitudine să ia. Tac înmărmuriți, stingheriți. Vecinii vor amănunte, se fac supoziții, se emit păreri, unii cred că ar trebui să anunțe Salvamarul și poliția. Treptat, toată plaja a aflat că s-a petrecut ceva deosebit *acolo! în dreptul domnului cu pălăria de pai care stă pe scaun! sigur! disperarea te face să-ți imaginezi orice, nu! n-ai dreptate! unii spun că s-ar fi îndreptat spre soția lui și ar fi strigat-o! cine? copilul! hai să fim serioși, dragă! cum vine chestia asta? un copil de opt ani însurat?*

*

— Deci … tu vrei să știi, Coralia, cum îmi explic această farsă monstruoasă în care Mihnea a dispărut dintre noi … nu putem spune că a murit,

pentru că nu a fost găsit (evită cuvântul cadavru) și nici că a dispărut că (iarăși ezită) s-a interpus copilul, apoi se oprește, parcă ar încerca să-și adune gândurile. Am revăzut fiecare amănunt, fiecare cuvânt sau gest. Au rămas două aspecte nelămurite. Primul: Mihnea l-a imitat pe Tudor mușcându-și mâna și întrebând: „unde este Coralia? unde este mama?” Al doilea: Ce s-a petrecut în apă după ce a venit spre mine? – Exact! Spune Coralia mulțumită că Victor – în judecata căruia are atâta încredere – a ieșit din rezerva lui. – Aș fi tentat să cred – continuă Victor meditativ, lucid, parcă prea lucid într-o asemenea situație – că Mihnea n-ar fi trebuit să-și bată joc de neliniștea unui copil. Parcă cineva l-ar fi pedepsit pentru gluma lui. Asupra celui de-al doilea aspect … nu am prea multe de spus. Am înotat fără să știu că Mihnea se află în urma mea. – Și totuși, Victore! insistă Coralia. Încearcă să-ți amintești! Ai auzit vreun strigăt? Ai văzut vreo umbră? Victor tace, își aprinde o țigară și tace. – Iartă-mă, Victore, dar … trebuie să-ți spun foarte sincer: ești implicat în tot ce s-a petrecut acolo cu Mihnea. N-am spus *vinovat*! Doamne ferește! Erați foarte aproape unul de altul … nu cred că el n-ar fi încercat să-ți facă un semn, să te strige … acesta a fost motivul pentru care a intrat imediat după tine. Parcă ar fi vrut să-ți facă o surpriză! – Ai dreptate, Coralia. Te înțeleg perfect, este logic ce susții, însă logica nu ne ajută întotdeauna. Pentru a-ți demonstra totala mea sinceritate – continuă el cu efort, stingherit, căutând mereu privirea Ioanei – o să-ți mărturisesc că în timp ce înotam mi-am amintit de o veche obsesie, o fantomă de care am încercat să scap, în ziua aceea parcă era mai prezentă ca oricând, *un fenomen născut în lumea obsesiilor telurice, forțele conștiente și inconștiente ale personalității noastre, creșterea energiilor telepatice prin care ne impunem voința asupra altor ființe, puterea invizibilă a spiritului transmisă pe căi neștiute,*

câmpul magnetic pe care îl emitem cu efecte nimicitoare, partea malefică și criminală din noi ... parcă am stârnit forțele ascunse ale adâncului, tenebrele necunoscute și distrugătoare ale mării care l-au prins și pe Mihnea în vâltoarea lor necruțătoare ... sau poate totul e mult mai simplu și inexplicabilul apare acolo unde noi ne încăpățânăm să aflăm o explicație, un sens, chiar dacă nu există nici o explicație și nici un sens, așa cum este dispariția-întrupare a celui care a fost cândva Mihnea ...

Victor a continuat să fumeze în tăcere, și-a strâns umerii vrând parcă să se ascundă în propriul trup. – Știți ce părere am eu? spune după un timp Ioana cu vechiul ei tact pentru a destinde puțin discuția și a alunga bănuiala ce plana asupra lui Victor. Copilul care a murit și nu a putut fi identificat era Tudor, apoi se oprește parcă speriată de concluzia la care a ajuns. Îmi este greu să admit că Mihnea, printr-un proces miraculos, a luat înfățișarea unui copil … și totuși este posibil! Preocupările mele „extravagante”, cum le numește Victor, mă face să accept ideea acestui parafenomen. Noi nu suntem capabili să-l decodăm, să-i sesizăm semnificația, simbolul. – Sunt simple speculații, Ioana dragă! o întrerupse Coralia puțin enervată. Tu ești predispusă să transgresezi realul, dar în felul acesta ajungem în fantastic. – Bine! sunt de acord! acceptă Ioana pe un ton conciliant, încercând să facă apel la puterile ei divinatorii. Dar cum îți explici cuvintele copilului pe care toți le-am auzit: *Unde este Coralia?* Parcă n-ar fi reușit să te mai recunoască, nu tu erai schimbată, ci cu el se petrecuse ceva. – De unde îmi știa numele?! o completează Coralia, cucerită de argumentele Ioanei. S-a îndreptat spre mine și numai după aceea …

Comentariile se frâng brusc. Fața Coraliei, cu liniile ascuțite, parcă mai aspră și mai dură, gura ei mare, cu colțurile lăsate în jos, buzele albe, uscate,

întreaga ființă degaja o tensiune pe care cei doi o resimt din plin. Ioana îi toarnă cafea în ceașcă, apoi se așează pe canapea lângă ea.

De afară se aud țipetele unor copii care se joacă. Liniștea din cameră devine apăsătoare, fiecare își ferește privirea, toate încercările de a explica au fost epuizate, parcă ar priveghea un mort ce s-ar afla în odaia alăturată.

— Ce părere aveți? spune după un timp Victor și Coralia tresare speriată de vocea lui, întoarsă dintr-un drum în care plecase de una singură. Aș putea să-l văd și eu pe copilul acela? – Da. Sigur că da! sare Coralia cu glas puțin răgușit încercând să se agațe de o ultimă șansă. Știu școala unde învață. – Hai să mergem acolo! intervine Ioana încântată de propunerea lui Victor. – Când termină orele? – La șase, precizează Coralia. L-am așteptat de câteva ori. – Acum cât e ceasul? – Cinci și jumătate.

Au ieșit din casă, s-au urcat în mașină și la ora șase erau pe strada din fața școlii. L-au remarcat imediat printre ceilalți elevi care ieșeau pe poartă. Victor a rămas în mașină, se teme să nu fie așteptat de cineva din familie, apoi a coborât și i-a ajuns din urmă. – O să-ți pierzi penarul! i-a atras el atenția văzându-i deschis ghiozdanul din spate. Copilul s-a oprit și a închis curelușa, apoi l-a privit curios vrând parcă să-i mulțumească. – Noi ne cunoaștem, nu-i așa? a continuat Victor cu același aer prietenos în timp ce-i privea atent chipul; era surprins de asemănarea lui cu Mihnea. – Da? Sigur că da! a zis puștiul înveselit, ca și cum în clipa aceea și-ar fi amintit de un vechi prieten. Vă știu de la mare! și a zâmbit ștrengărește. Purtați o pălărie mare de pai și stăteați tot timpul pe un scaun, credeam că n-aveți picioare. – Ai o memorie strașnică! l-a lăudat Victor amuzat de remarca lui. Cred că ai note foarte bune! – Hm, nu prea! Mă plictisesc … avem o profesoară tâmpită și cu mustață. – Pentru mustață ar fi o rezolvare, pentru idioțenie mai greu, a continuat Victor cu

aerul unui vechi camarad. Dar ia spune-mi … ți-am uitat numele, cum te numești? Copilul a lăsat capul în jos, apoi a ridicat fruntea și a spus răspicat fără să-l privească în ochi: – Mama îmi spune Tudor, la fel la școală, chiar și profesoara aia cu mustață … – Dar tu cum știi că te numești? a continuat Victor parcă cu teamă în glas. Copilul a tăcut, l-a privit îndelung în ochi, apoi s-a desprins de lângă el și a plecat cu pași iuți.

Victor s-a întors la mașină, le-a povestit cele auzite. Coralia a început să plângă încet, părea un scâncet de animal lovit, Ioana a cuprins-o pe după umeri și i-a strâns capul la piept. Căuta cu înfrigurare ochii lui Victor, era prima oară când i se făcuse frică de el, nu știa de ce, dar ar fi vrut să dispară din preajma lui.

Victor a pornit motorul și a demarat în viteză. Înainta pe străzi necunoscute, pustii, avea senzația că parcurge un spațiu dintr-odată ostil, fragil, un spațiu bolnav cu trotuare din plastilină și pomi de carton, cu străzi pline de gropi și trape care l-ar fi putut înghiți în orice clipă.

Nu reușea să uite privirea Ioanei.

Se simțea vinovat pentru o cauză neștiută care se născuse în dimineața acelei zile când nu izbutise să scrie nimic, urmându-l apoi în timp ce înota în mare și culminase acum, în fața copilului care s-a uitat la el cu un aer trist și plin de reproșuri acuzatoare …

Au trecut o noapte și o zi. În dimineața următoare, Victor s-a trezit după un somn lung și greu ca o moarte. Și-a zis: „Ce plăcut și liniștitor este să te urăști și să te detești …”

Iarba zeilor

… dimineața, după ce se trezea, «traseul» era de fiecare dată același: se ducea în baie, se bărbierea, făcea un duș, apoi se îndrepta spre bucătărie. Își prepara un ceai. În timp ce aștepta să fiarbă apa în ibric, se apropia de fereastră. Porumbeii erau ca de obicei aliniați pe marginea grătarului de fier care folosise cândva unor ghivece cu flori. Îi număra cu glas tare. Da. Erau toți. Zâmbea mulțumit. Deschidea fereastra, lua punga cu grăunțe și le răspândea pe pervaz, apoi fărâmița cu grijă câteva felii de pâine. Porumbeii se așezau pe umerii lui sau îi ciuguleau din palmă: erau agitați și băteau din aripi piuind veseli. La urmă se repezeau înfometați și începeau să mănânce. Ciocurile lor puternice răsunau ca niște picături mari de ploaie pe pervazul de metal al ferestrei. Îi privea fericit, le vorbea, îi alinta sau îi dojenea, în special pe unul dintre ei care lovea cu ciocul în dreapta și în stânga pentru a-și cuceri o porție mai mare de hrană. – Hei! Negrușule! striga domnul Hubert. De ce ești egoist și hapsân?! și îl îndepărta cu un gest contrariat. Hei! Omule?! De ce ești rău?! Porumbelul bătea din aripi, se ridica puțin, făcea un ocol și se așeza din nou alături de ceilalți care continuau să mănânce în liniște. Se mai uita un timp la ei, când mulțumit, când enervat de «comportamentul uman» al unora dintre ei. Apoi încerca să afle cum va fi vremea. Căuta cerul întorcând mult capul pentru a zări „peticul de văzduh” care rămăsese liber între blocuri. „Da! Azi va fi timp frumos! La prânz însă va ploua … ca de obicei. Îmi simt pleoapele grele, creierul încleiat și parcă n-am aer să respir.” Între timp apa din ibric începuse să fiarbă. Își făcea ceaiul și se întorcea în casă. Punea un disc cu muzică simfonică la picupul vechi și demodat. Asculta Bach sau

Mozart, în timp ce sorbea ceaiul din cană și mesteca un colț de pâine. Clipă de tihnă și cumpănă, parcă s-ar fi întrebat: cum se va desfășura această nouă zi? Știa că vă semăna până la identitate cu cea de ieri sau de alaltăieri, sau …

Nu ieșise de mult timp din casă. Câteva luni, poate un an sau chiar doi. Mai întâi a renunțat să răspundă la scrisorile primite, apoi nu a mai trimis prietenilor și rudelor «felicitările de rigoare» cu ocazia zilelor onomastice, iar în ultima vreme nu a mai răspuns nici la telefon. „Ce să le spun? Iar ei ce să-mi povestească? mereu despre boală, bătrânețe, dezamăgiri, greață … Nu-nu! Mai bine îmi văd de treburile mele! …”

Aude soneria de la intrare. Tresare. Pune ceașca cu ceai pe măsuță, se ridică anevoie din fotoliu și se îndreaptă cu pași mici spre ușă. – Bună-dimineața, domnule profesor Hubert! strigă doamna Adelaide, vecina de apartament, cu nelipsitul ei zâmbet care îi acoperă obrajii mult fardați și buzele rujate în formă de inimioară. Cum ați dormit? Ce vreți să vă cumpăr azi de mâncare? Ce găsiți, bună doamnă! vine răspunsul lui, același ca în fiecare zi. Dar te rog să nu uiți … – Știu-știu! Grăunțe pentru porumbei. – Da. Exact. Și două pâini, te rog! – Tot pentru porumbei?! – Da, rostește domnul Hubert cu glas pierit. Dar și pentru mine, adăugă el imediat ca explicație și scuză. – Bine-bine! Și altceva? vrea să afle voluminoasa doamnă săltându-și pieptul și aranjându-și cu un gest smucit coafura înaltă. – Nimic! Absolut nimic! – Sunteți un columbofil pasionat și un celibatar convins! ține ea să precizeze aruncându-i un zâmbet în vârful buzelor, apoi se rotește pe călcâie și se îndreaptă spre lift mergând țanțoș și mișcându-și fundul mare.

Domnul Hubert rămâne în prag, o conduce cu privirea, are o expresie resemnat-ironică; umilința celui căruia i se face în fiecare zi un serviciu și trebuie să suporte «unele remarci malițioase». Este

totuși amuzat de un gând ascuns. I-a zărit varicele de pe picioarele scurte și groase, amintirea îl poartă … În urmă cu câțiva ani încercase să se apropie de această femeie, dar prostia și vulgaritatea ei nu puteau fi compensate de o anumită bunătate și chiar generozitate. „În fond, nu mă lasă să mor de foame!…” S-a retras în singurătatea apartamentului și a preocupărilor lui. Acum, în această clipă, se felicită pentru alegerea făcută.

Închide ușa, se întoarce în casă, se așează în fotoliu, respiră adânc, „Parcă n-am aer!” și continuă să bea din cana cu ceai. Știe că din acel moment începe «cea de a doua parte a zilei». Are de ales: să-și continue lecturile sau să se ducă în birou să încerce să scrie un studiu început în urmă cu câteva săptămâni: *Ghilgameș și Abraham: între paradox și sacrificiul inconștient*. Azi preferă să rămână în fotoliu, nu are o bună dispoziție, se simte slăbit: întinde mâna, ia o carte din cele răspândite alături de reviste, ziare, caiete cu notițe, toate răvășite în dezordine. Ca fost profesor de filozofie a istoriei, continuă să citească studii de specialitate. Acum răsfoiește o carte despre *Manuscrisele de la Marea Moartă*. După un timp ridică privirea din carte și respiră adânc de câteva ori. „Parcă n-am aer și mă sufoc!” Întoarce privirea spre balcon, vede porumbeii așezați pe bara de metal: unii își fac promisiuni de dragoste, bat pasul pe loc, își înfoaie gușile și aripile într-un dans ritual de nuntă, alții se alintă ciugulindu-se reciproc cu voluptate și candoare, iar ceilalți sunt indiferenți sau dormitează cu capul vârât între pene. Ar vrea să deschidă fereastra să intre puțin aer, din curtea interioară se vor ridica miasmele cutiilor de gunoi peste care domnesc pisicile și șobolanii. „Jos este infernul – își spune el încercând să se amuze, iar sus raiul cu porumbeii-îngeri!” Lasă cartea din mână, se lungește pe canapeaua veche, cu droturile rupte, respiră și

inspiră adânc de câteva ori, ascultă gunguritul porumbeilor și gândurile încep să alerge de capul lor. Uneori ațipește, alunecă în acea dulce stare ce se află între vis și veghe, alteori își amintește de umilințele și gloriile lui din tinerețe. Avusese câteva *păcate*, cum le spunea el: singurătatea, munca de cercetare a documentelor moarte, senzualitatea și conflictul permanent cu sine, conflict ajuns până la paradox … da! paradoxul, domnule! aberația! anomalia monstruoasă! un orgoliu imens, *hybrisul* și fascinația eșecului și în special conștiința tragică a propriei mele vieți dublată de o înțelegere ironică și eroică … în special eroică fără eroisme ieftine și fără umor necesar! O împletire blestemată între tentația către asceză și sacralitate, alături de senzualitate și voluptate ajunse uneori până la …

Sunetul alarmant al soneriei îl trezește din reveriile lui. Se ridică. Alungă imaginea unei femei dezbrăcate ce stătea într-o poziție obscenă – singura femeie pe care a iubit-o – își mișcă mâna într-un gest smucit de parcă ar vrea să se elibereze dintr-o îmbrățișare pe care o dorea și în același timp o detesta. Se îndreptă spre ușă cu pași mici și ieși bolborosind supărat: „Sfințenie și depravare! Da! Asta e! Asta am fost! M-am rătăcit pe drumul care duce de la mănăstire la bordel. Da! Un bordel!” – Aaa! Doamna Adelaide! strigă el cu glas subțire. V-ați și întors?! – Da, cade răspunsul sec al planturoasei doamne. Uf! Ce căldură! Am reușit să cumpăr câte ceva de mâncare și grăunțele pentru ne-fe-ri-ci-ții ăia de porumbei. Țăranii nu mai aduc grăunțe! Abia am găsit la unul dintre ei, mi-a vândut de sub tejghea. Ce voiam să vă spun? Da. Balconul dumitale, domnule profesor – rostește ea cu voce schimbată și sentențioasă – seamănă cu un coteț de găini. Da! Co-teț. Simt mirosul de găinaț până la mine. Pute! Da! Pu-te! domnule profesor Hubert! De altfel, voiam să vă spun … – Da-da! o întrerupe el. Cât vă datorez? Ați făcut lista? Vă

achit imediat, și caută portofelul pe măsuța de lângă ușă și scoate banii cu gesturi febrile, parcă ar vrea să scape cât mai repede de glasul ei strident și înțepat. – Nu e vorba de bani! i-o taie ea scurt. Voiam să vă spun, domnule profesor, că începând de mâine eu mă internez în spital. Știți! Analize, investigații … La vârsta mea! – Deci! Optzeci și șase! Vă rog să numărați! Cum?! Plecați?! Mă lăsați singur?! și parcă acum domnul Hubert înțelege gravitatea celor auzite. Nu poate crede. Ridică ochii spre ochii cu gene rimelate și fardate. Sentința e semnată! El n-a ieșit din casă de câteva luni, poate chiar un an sau doi. – Și grăunțe pentru porumbeii mei? bolborosește el. – Ce să fac, domnule Hubert! și ridică din umeri. Sănătatea mai presus de orice! și doamna Adelaide ia banii, îi aruncă un zâmbet superior, se întoarce cu un gest brusc și se îndreaptă spre apartamentul ei, mișcându-și coapsele și fundul mare. El o urmărește cu privirea, de data aceasta nu-i mai vede varicele de pe picioare și nici mersul țopăit. Ușa din fața lui se trântește cu zgomot. Se retrage și el, apasă pe clanță și se duce în bucătărie. Rămâne o clipă pe loc, încă descumpănit, apoi scoate pe rând pachetele din sacoșă. Se oprește la punga cu grăunțe. Zâmbește fericit. Îi va ajunge pentru câteva zile, apoi … apoi … Deschide fereastra, le aude imediat aripile fâlfâind. Apar pe rând: Pistruiatul, Albișoara, Moțatul, Pui de gaie, Negruțu și toți ceilalți. Unul i se așează pe umăr, altul pe cap. Răspândește cu grijă boabele pe pervazul ferestrei. „Ehei! strigă el. Să nu uităm că Moise și-a ucis gardianul pentru a se elibera de sub tirania Faraonului!” Un surâs fericit îi inundă chipul, întreaga lui față iradiază o lumină strălucitoare, nici o urmă de tristețe sau spaimă nu-i întunecă bucuria …

*

În zilele care au urmat nu a mai sunat nimeni la ușa domnului profesor Hubert. Programul lui a rămas însă același: dimineața și seara le dădea de mâncare porumbeilor, asculta muzică simfonică – mereu aceleași discuri vechi și uzate –, citea cărțile de specialitate sau se lungea pe canapea și medita asupra studiului pe care încă nu-l terminase. Se întreba mereu: de ce Ghilgameș nu a folosit iarba nemuririi după ce Utanapishtim i-a dezvăluit «secretul zeilor», locul unde se afla miraculoasa plantă? Dar Abraham? De ce a vrut să-și ucidă fiul? N-a înțeles nici măcar semnificația actului cerut de Dumnezeu? Gândurile îi fug haotic în altă parte … Astăzi, când a deschis ușa frigiderului, a constatat că nu mai avea aproape nimic de mâncare. Punga cu grăunțe era goală. A început să cotrobăie prin cămară, a descoperit câteva cutii cu macaroane și două pungi cu orez. A pus un pumn de orez pe pervazul ferestrei. Spre surprinderea lui, porumbeii l-au mâncat cu plăcere. „Ura! a strigat el fericit. Mai trăim câteva zile!” și a bătut din palme bucuros că găsise o soluție. După ce a fiert macaroanele și le-a mâncat amestecate cu zahăr, s-a întors în casă și s-a așezat în fotoliul preferat. O imagine stupidă se încăpățână să-i rămână în priviri: *ușa albă a frigiderului deschizându-se încet*: A! Da! Acum mi-am amintit! Doamna Géraldine Negro!”

… după ce apăsa pe sonerie, trebuia să aștepte mult timp până ce îi auzea pașii înceți pe cimentul culoarului. Apoi cheia se răsucea cu zgomot în broască. Îl primea cu un zâmbet abia schițat pe fața ei mică și ridată. Traversau o încăpere spațioasă dominată de un pian cu coadă și multe tablouri de familie, apoi intrau într-o cameră slab luminată, un dormitor-sufragerie. Îl invita să ia loc pe scaun. Deschidea ușa frigiderului, scotea o sticlă cu vișinată, își lua pachetul de țigări și se așeza la masă în fața lui. – Ei! Ia spune-mi, dragă domnule Hubert, ce se mai petrece în lume? îl întreba ea cu

un glas din care se desprindea plăcerea de a sta la taifas. Fuma și îl asculta cu atenție, clipind des în spatele ochelarilor cu rame de aur și cu multe dioptrii: când uimită, când speriată, când amuzată de tot ce auzea. Turna mereu vișinată în pahare și fuma țigară de la țigară pe care le ținea între degetele pătate cu nicotină. După ce domnul Hubert termina să «treacă în revistă principalele evenimente», venea rândul doamnei Géraldine să-i povestească «despre trecutul ei». Fusese profesoară de pian, lucrase un timp la Radio, cunoscuse câteva personalități politice, iar prin intermediul fratelui ei, un poet renumit – fotografia lui era pe noptieră – se bucurase de toate favorurile unei «perioade triste și revolute», cum tot spunea ea. Domnul Hubert îi urmărea povestirile cu interesul cercetătorului care dorea să afle cum apărea «tirania istoriei» prin prisma celor care o exercitaseră și profitaseră de pe urmele ei. Peripețiile doamnei Géraldine erau întrerupte doar de porumbeii care se așezau pe canatul ferestrei. Se ridica, lua o pungă de plastic în care erau felii de pâine, se ducea la fereastră, fărâmița pâine și se întorcea la masă. „N-am ieșit din casă de câțiva ani! îi spunea ea de fiecare dată. Dar cu ajutorul lor trăiesc în plină natură și printre oameni …” Își mai aprindea o țigară, turna vișinată în pahare și continua să-și «depene firul amintirilor». După câteva ore, domnul Hubert scotea din buzunar plicul cu bani – o datorie pe care o achita în rate și în contul unei rude decedate – îi spunea ce sumă a mai rămas de plătit și pleca urmând să se întâlnească luna viitoare în aceeași zi și la aceeași oră. Pe drum își zicea: „femeia asta n-a înțeles nimic din viața ei. A rămas la primul strat al realității și n-a aflat că existența seamănă cu o casă văruită de mai multe ori de-a lungul timpului. Până ajungi la prima tencuială este nevoie să înlături zeci de culori și măsluiri. Da, măsluiri! Dar de ce cred eu că am înțeles mai mult decât ea? Numai

proștii și șarlatanii au impresia că știu totul și au înțeles totul … parcă așa spunea cineva …”

*

Aude soneria. Poate este doamna Adelaide. Se ridică de pe canapea cu gesturi iuți și își caută papucii. – Da-da! Vin imediat! Așteptați! strigă el și se îndreaptă spre ușă. Este poștașul, domnul Roland. I-a adus pensia. – Intră! Intră, domnule Roland. Să mergem în bucătărie! Te rog să bei cu mine puțină vișinată. Deschide ușa frigiderului, scoate sticla, ia din bufet două păhărele și le așează pe masă. Poștașul desface geanta lui mare și burdușită cu scrisori, ziare, mandate, își scuipă vârful degetelor și începe să numere banii. – Era să uit! exclamă el la sfârșit. Doamna Adelaide mi-a spus să-i las pensia la dumneavoastră, și iarăși scuipă pe degetele lui groase și începe să numere cu glas tare. La urmă, după ce își vede treaba îndeplinită și semnăturile luate, întinde mâna spre păhărel, ciocnește cu domnul Hubert și răstoarnă vișinata pe gât cu o singură mișcare. – Ia spune-mi, dragă domnule Roland, ce se mai petrece în lume?! – Aaa! să vedeți cum arată orașul, domnule profesor! sare poștașul încântat că poate sta de vorbă cu profesorul Hubert, personalitate cunoscută în oraș. – Cum? Spune-mi, cum? Te rog să-mi povestești cu de-amănuntul! îl îndeamnă domnul Hubert. Și poștașul începe să-i descrie străzile, bulevardele, magazinele, oamenii … ce a văzut la o familie de orbi unde fusese cu o zi înainte sau ce a auzit de la un vecin. Domnul Hubert îl ascultă cu atenție încordată, tresare, se miră și se îngrozește odată cu «recitatorul noilor legende». Poștașul mai bea un păhărel cu vișinată, își aprinde o țigară, își șterge buzele cu dosul palmei având un aer mulțumit, își trage șapca pe sprânceană și se pregătește de plecare. – Ar trebui să ieșiți din casă, dom’le profesor. Duceți-vă în oraș! Să fiți martor la tot ce se-ntâmplă acolo! Vă

spun io! Am văzut multe în viața mea și am intrat în fel de fel de case, de la vlădică până la opincă! Dar ce se petrece în orașul nostru nu poate fi citit nici în cărțile dumneavoastră! Chiar mâine să faceți o plimbare până-n centru! Vă mulțumesc pentru vișinată! A fost strașnică …

Închide ușa în urma lui. Îi aude pașii târșâiți pe cimentul din hol. Se întoarce în bucătărie. Poștașul își uitase pachetul cu țigări. Se așează pe scaun, își sprijină mâinile de masă, aprinde o țigară și își toarnă vișinată în pahar. Fumează. Închide ochii și trage încă un fum. După atâția ani, savurează vișinata și fumul plin de arome extatice. Nu vede porumbeii strânși la fereastră. „Ar trebui să schimb rochia asta! își spuse el după un timp. S-a cam murdărit și e teribil de uzată. Uite! Ce-o fi zis domnul Roland! Mai vine cineva în casă și mă vede în halul ăsta! Am slăbit, sânii îmi atârnă pe piept, pulpele sunt descărnate, iar șoldurile par două perne rămase fără fulgi. Cum adică? Ce-i cu mine? Poate ar fi mai bine să mă lungesc puțin …” Se ridică de la masă, stinge țigara și se îndreaptă spre living. Se trântește pe canapea și face un gest cu mâna ca și cum și-ar trage rochia peste genunchi. „Hm! Ce-i cu mine?! Ce dracu’ s-a întâmplat cu mine?! …”

*

S-a trezit de dimineață. Era neliniștit. Nu știa ce hotărâre să ia, cu ce să se îmbrace. A ales costumul cel negru, pantofii de lac, pălăria și umbrela. „Cine știe? Poate vine ploaia!” S-a tot învârtit prin casă, ar fi vrut să renunțe, nu avea curajul să plece. În cele din urmă a deschis ușa și a coborât pe scări, i-a fost teamă să ia liftul. „Poate se defectează tocmai acum! Sau amețesc și rămân acolo!” A ieșit din bloc. A rămas o clipă dezorientat. Nu mai recunoștea strada. Încotro să se îndrepte? Unde se află magazinul alimentar? Dar cel cu pâine? Piața? Universitatea? Poșta? Cimitirul? Ar fi vrut să se

ducă la cimitir să aprindă o lumânare pentru morții lui. A întrebat un trecător cum poate să ajungă la piață, acolo spera să găsească grăunțe pentru porumbei. A mers de-a lungul unei străzi, peste tot șanțuri, gropi, praf, noroi … înainta cu grijă și teamă să nu cadă sau să se împiedice … un bătrân dormea la umbra unui copac dintr-un scuar, două femei mâncau pe bordura unui trotuar, un copil urina pe niște flori uscate, doi tineri se tăvăleau îmbrățișați pe iarbă, fata avea fusta mult ridicată peste genunchi … strigăte, țipete, fluieratul polițiștilor … S-a oprit în loc să se odihnească puțin, a început să se uite la trecători, aveau culoarea pielii schimbată, păreau mai negri fără să fie negri: „A apărut o nouă specie de oameni! Hm! Și eu nu știam nimic! Mi-a spus domnul Roland să ies în oraș, dar nu mi-a mărturisit … Și eu habar n-aveam!” Mașinile parcă se roteau în cerc, polițiștii suflau cu putere în țignalele lor pentru motive știute numai de ei, de fiecare dată domnul Hubert tresărea și se uita într-o parte și alta să vadă ce s-a întâmplat, dacă nu a greșit cu ceva. Pietonii treceau peste poduri neterminate sau coborau în metrouri care nu funcționau. După o vreme a simțit că s-a rătăcit. S-a întors pe aceeași stradă. A găsit cu greutate magazinul alimentar. A cumpărat ceva de mâncare pentru el, orez pentru porumbei și s-a întors în grabă acasă. A intrat în apartament. Era transpirat, obosit, speriat. Zgomotele și țipetele îi dăinuiau în timpane. Și-a scos hainele și s-a descheiat la guler. „Mă sufoc! N-am aer! În orașul ăsta nu mai pot să respir!” S-a dus în baie și a făcut un duș. Abia spre seară și-a recăpătat liniștea și calmul ascultând un concert de Haydn. A adormit pe canapea repetând cuvintele: *seninătate, echilibru, pace interioară, plenitudine, invulnerabilitate, divina armonie adică tensiunea contrariilor echilibrate, dar cum? Învață-mă cum? te rog să mă înveți cum? arcul! lira! arcul întins înainte de a pleca săgeata …*

*

Nu s-a atins de mâncare. Le-a dat porumbeilor orez, apoi s-a lungit din nou pe canapea. Stătea cu ochii închiși, respira mai ușor. Amintiri, imagini, legende, pagini scrise, parabole, femei dezbrăcate, iarăși imagini, un gest, un sunet, un parfum, o femeie care se îndreaptă spre el alergând pe marginea mării … „axul unui scrânciob în jurul căruia au gravitat celelalte iubiri și abia la urmă mi-am dat seama că axul era putred, s-ar fi putut să mă prăbușesc și totul să moară în mine și în jurul meu, sau poate tocmai Ea m-a ajutat să mor și să înviez, nebunia și boala necesară pentru devenire și inițiere, probe, mereu probe, pielea șarpelui lăsată pe drum … frumoasa sa calamitate scoasă din curia Pandorei, *capcana de-o viață* … orgoliul și ignoranța și tot timpul revelația senzualității, transcendența și misterul ei … aș fi putut să aleg piatra, da, îmi amintesc, într-o zi Dumnezeu a luat o piatră, a legat-o de o sfoară și a lăsat-o încet pe pământ. Oamenii s-au uitat surprinși la ea și au respins-o. În altă zi Dumnezeu a luat o banană, a legat-o de o sfoară și a lăsat-o pe pământ. Toți s-au repezit s-o prindă. Atunci s-a auzit un glas: «Pentru că voi ați ales banana, viața voastră să semene cu acest fruct. Dacă alegeați piatra ați fi avut o viață ce ar fi dăinuit ca o piatră. Ați fi fost nemuritori!» Eu ce am ales? Nici piatra, nici banana. Poate din joacă am luat capătul frânghiei, m-am uitat la el și am început să mă cațăr spre cer …”

Noaptea nu s-a mai dus în dormitor, și-a continuat somnul pe canapea. A doua zi, a treia zi, poate a patra … s-a trezit în zori; avusese un somn lung, ușor și fără obișnuitele vise sau coșmaruri. A intrat în baie și s-a bărbierit. S-a privit în oglindă, avea un chip odihnit. S-a îndreptat spre bucătărie, le-a dat porumbeilor de mâncare, și-a pregătit un ceai neîndulcit – nu mai avea zahăr. Abia în clipa aceea a simțit că nu mai mâncase de câteva zile,

poate și mai mult. Îi era însă bine, nici urmă de slăbiciune, nu mai avea nici măcar obișnuitele sufocări. S-a așezat în fotoliu și în timp ce răsfoia o carte și-a zis: *sacrificiu, asceză, post, inițiere, credință și iluminare*. A citit până aproape de prânz, apoi și-a sprijinit capul de rezemătoarea fotoliului și a încercat să se odihnească puțin. Vechile întrebări au început să-i dea târcoale. „De ce Ghilgameș n-a folosit iarba nemuririi după ce Utanapishtim i-a dezvăluit secretul zeilor? A luat iarba și a pornit la drum. După o vreme i s-a făcut sete, s-a aplecat să bea apă dintr-un izvor, un șarpe a simțit parfumul plantei magice. I-a furat-o și a fugit. I-a lăsat în schimb pielea de pe corp. De ce n-a profitat Ghilgameș de șansa avută? Eșecul unei probe inițiatice să fie mai important decât reușita ei, adică veșnicia? A vrut el oare să ducă planta lui Enkidu, prietenul său? Oamenilor din cetate? Sau poate taina e ascunsă în «pielea șarpelui», adică schimbarea, transformarea, o viață nouă după o moarte și o înviere? Înțelegerea *morții cu ochii deschiși* să aibă sensuri mai profunde decât «tinerețe fără bătrânețe»?! … Dar Abraham! El de ce a vrut să-și ucidă copilul? Nici măcar n-a înțeles semnificația crimei cerută de Dumnezeu! Aaaa! Dacă ar fi fost ca Mesha, regele Moabiților, care și-a scarificat fiul pentru a obține victoria în războiul pe care îl ducea, atunci da, aș fi admis. Dar Abraham nu s-a îndoit de justețea cererii lui Dumnezeu, cum a făcut totuși Iov care s-a lamentat și a blestemat ziua în care s-a născut, datorită nedreptăților și încercărilor trimise asupra lui. Oare adevărata cunoaștere a tainelor se află dincolo de rațiune? Oare Dumnezeu este singurul care știe sensul unui gest, astfel încât uciderea fiului să nu fie considerată o crimă? Numai credința adevărată își dezvăluie misterul ce se ascunde în spatele unui fapt oarecare? Da! Așa este! Atunci când crezi, totul e posibil. Și dacă nu crezi în miracol, nu crezi în nimic … Oricum, în

fiecare dintre noi stă pitit un Ghilgameş sau un Abraham …”

A adormit din nou. Când s-a trezit era iarăşi dimineaţă. Câte zile şi nopţi au trecut? Două? Trei? Nu ştie. Porumbeii erau în cameră şi stăteau cuminţi în jurul lui: pe canapea, pe scrin, pe oglindă, pe tablouri, peste tot. Gungureau şi îşi curăţau penele. Avea senzaţia că visează. Încăperea devenise un uriaş cuib, o împărăţie a porumbeilor. „Au venit aici pentru că n-am apărut la fereastra de la bucătărie să le dau de mâncare! Bine că lăsasem geamul deschis.” Se şterge la gură, are senzaţia că înlătură câteva firimituri de pâine. „Sfântul Francisc din Assisi vorbea cu păsările, eu însă le înţeleg şi poate chiar am fost hrănit de ele, le-a venit rândul, altfel de unde aş fi avut pe buze firimituri de pâine?!”

S-a ridicat iute, s-a dus la bucătărie, a luat punga cu orez, s-a întors în cameră şi a început să răspândească boabele pe covor, pe canapea, peste tot. Porumbeii s-au repezit cu poftă bătând din aripi şi coborând de pe unde erau cocoţaţi. „Împărăţia porumbeilor! striga domnul Hubert. Divanul Păsărilor! cum spunea acel poet insular!” Negruţul era la fel de agresiv, l-a luat în palmă, l-a dojenit, apoi l-a aşezat pe scrin şi i-a dat separat câteva boabe de orez. S-a întors spre ceilalţi: le vorbea, îi dezmierda, se adresa fiecăruia în parte. Erau toţi. Da! Toţi. I-a numărat de câteva ori. Trăia o stare de exaltare şi iluminare. Sufletul îi era desprins, se simţea împăcat, pe deplin echilibrat şi senin. Era el şi totuşi era altul. Pentru prima dată altul! Parcă ar fi devenit o pasăre şi şi-ar fi luat zborul lăsându-şi acolo doar trupul, coaja, «pielea şarpelui» …

Aude soneria. Rămâne pe loc nedumerit şi speriat. Cine poate fi? Cine mai poate fi la uşa «Împărăţiei lui»?! Se îndreaptă prudent spre intrare. Răsuceşte cheia în broască. Doamna Adelaide stă în prag. – Aaa! Dumneavoastră

sunteți?! Intrați! Vă rog să intrați! V-ați întors de la spital? Am atâtea să vă povestesc, doamnă Adelaide. Am fost în oraș. Dar cum vă simțiți? Și abia acum o privește cu atenție: slabă, palidă, mult îmbătrânită. – Dar ce se petrece aici?! exclamă ea consternată intrând în cameră. – Azi mi-au făcut o vizită, răspunde încântat domnul Hubert privind porumbeii de diverse culori. Bătrâna doamnă nu înțelege nimic, a rămas pe loc și se uit uimită în jur. Porumbeii tronau peste tot. – Și ce mizerie! Ce murdar este covorul! bolborosește ea. Dar ce ați mâncat în această perioadă, dom' profesor? îl întreabă ea cu același ton înțepat și privindu-l cu atenție. – Am mai avut câte ceva prin casă. Am fost odată la cumpărături … – Cum? Dumneata ai ieșit în oraș?! – Da. Acum câteva zile, dar n-am mâncat nimic din ce am luat. Am fost teribil de ocupat cu studiul la care lucrez. – Și pentru porumbei? – Am avut orez. – Cum?! Orez? N-am auzit ca lighioanele astea să mănânce orez. – Aaaa! adoră orezul! Sunt porumbei orientați! și zâmbește ușor. – Glumiți, dom' profesor! Văd că sunteți vesel și vă arde de glume! Sunteți chiar foarte schimbat! Ați întinerit! Da-da! Ați întinerit mult! Se poate, se poate, spune el stingherit. Dar să vă dau pensia. Domnul Roland poștașul mi-a lăsat pensia … – Stați! Îl oprește ea cu o voce autoritară. Eu știu ce ați avut în frigider și în cămară! Ați zis că din ce ați cumpărat n-ați mâncat nimic. – Da. Așa este, recunoaște el supus și speriat. – Știți cât timp am lipsit io d-acasă? – Nu știu precis, dar cred că … dacă poștașul a venit să-mi aducă pensia … – Lăsați calculele, dom' profesor! Să vă spun eu! Am, lipsit douăzeci și una de zile! Înseamnă că n-ați mâncat aproape două săptămâni. – Cum adică?! – Da-da! Așa cum ați auzit! – Păi dacă poștașul a venit … se oprește, zâmbește fâstâcit. Poate m-au hrănit porumbeii, încearcă el s-o liniștească. – Lăsați glumele cu mine, dom' profesor! Ori v-ați pierdut mințile, ori

ar trebui să vă internați în spital să vă facă perfuzii cu glucoză! Cum mi-au făcut mie pentru hrănire artificială! – Nu-ți face griji, stimată doamnă Adelaide, spune el cu glas încet dar răspicat. Nu mi-am pierdut mințile și nici nu mă internez în spital. N-am pierdut nimic, din contra, poate am câștigat ceva mult mai important decât crezi …

Bătrâna îi aruncă o privire furioasă, își ia geanta și sacoșa lăsate pe un scaun și se îndreaptă spre ușă ridicând de câteva ori din umeri cu un gest de revoltă și nedumerire. În timp ce răsucește cheia în broască, întoarce privirea. Îl vede pe domnul Hubert în pragul apartamentului său, o conduce cu privirea așa cum făcea întotdeauna. „Și totuși s-a schimbat! A întinerit! și-a zis ea. A întinerit foarte mult păcătosul ăsta! Da-da! Așa arăta acum câteva zeci de ani … atunci când era un bărbat în putere, și speram că se va îndrăgosti de mine. Ce i s-o fi întâmplat în absența mea?”

Drumul Damascului

Stau amândoi pe prispă. Fumează în tăcere.

— Tu crezi că sunt nebun, Tobi? – Nu. – Dar nevastă-mea? Tobi nu-i răspunde, scutură țigara în scrumieră. – Ea de mult timp e convinsă că mi-am pierdut mințile. Și tu de ce ai venit? Te-a trimis ea? – Nu, Lorentz! Zilele trecute mi-am zis: Ce-o mai fi cu Lori, prietenul meu din copilărie. Și m-am urcat în mașină, am vrut să te văd. De ce ți se pare atât de curios? Eu, unul, știi că … – Dar până acum de ce n-ai venit? Puteam să crăp aici și … Vrei să afli ce s-a petrecut cu mine? De ce am plecat de la uzină și m-am retras în satul ăsta de la marginea lumii? Lasă că știu eu! Altfel n-ai fi bătut atâția zeci de kilometri …

Tobi încercă să-l convingă de bunele lui intenții, apoi renunță și tace fumându-și mai departe țigara.

Prin fața casei trece un tânăr alergând.

— Cine-i ăsta? întreabă Tobi vrând să reia convorbirea. Îl văd pentru prima oară. – E alergătorul. Își face antrenamentul de seară. – Se prezintă la vreun concurs? – Nu. Îi place lui să fugă prin sat, pe câmp, prin pădure … Mai e unul care vorbește cu păsările, în special cu rândunelele, pretinde că știe data exactă a plecării lor spre țările calde. Altul ține discursuri în fața găinilor. În rest … sunt niște oameni minunați. În fiecare zi vine câte unul pe la atelier, mă întreabă de una, ba de alta … – Ți-ai făcut un atelier? – Da. Un cuptor. – Îți continui cercetările? – Da.

Tac amândoi din nou.

Cum să-i povestească Lorentz tot ce s-a întâmplat în ultimul timp, nici el nu-și amintește prea bine ce s-a petrecut, când a început și de ce a început. Și chiar dacă ar încerca să-i explice. Tobi poate n-ar înțelege și la urmă va zice: „Da! Lorentz și-a pierdut cu adevărat mințile! Și-a

părăsit familia și s-a ascuns în satul ăsta de munte. Vechiul specialist în metalurgie și-a construit un cuptor, este preocupat de alchimie, îl studiază pe Paracelsus, contele de Saint-Germain și chiar pe Newton, vrea să descopere Piatra Filozofală ...”

*

Se întorcea acasă după o absență de câteva luni. La mijlocul drumului a simțit nevoia să fie acolo de unde plecase, lângă femeia pe care o iubea, dar în special să se întoarcă la hanul așezat între munți pe terasa căruia băuse o cafea și se odihnise un timp. Pe gazonul din fața hanului văzuse un copil care se juca cu un câine mare, alb; copilul s-a întors spre el, i-a zâmbit, apoi a continuat să alerge prin iarbă urmat de câinele lui. În clipa în care copilul i-a zâmbit, și-a dat seama că are aceleași trăsături cu acelea care fusese el însuși cândva. „Seamănă cu mine! a gândit el. Uite-l pe Lori când era de vreo șase-șapte ani și purta breton. Dar eu n-am avut niciodată un câine atât de frumos și alb!” Și tot mergând pe drumul care ducea spre casă și-a spus: „Doamne! Fă, Dumnezeule, minunea de a fi acolo cu toate că sunt aici! Fă, Dumnezeule, minunea să-l mai văd odată pe Lori când era mic jucându-se cu câinele ala mare și alb!”

Știa că e greu, nu greu, era imposibil să mai ajungă acolo, chiar dacă până la urmă tot acasă se va întoarce. Ar fi trebuit să traverseze câteva râuri, câțiva munți, o mare, să treacă granițele mai multor țări. Dar s-a întors. A dormit o noapte la marginea mării, o altă noapte lângă un pârâu și după trei zile și trei nopți a ajuns din nou pe terasa hanului așezat între munți. A cerut să fie servit cu o cafea. A stat pe același scaun și la aceeași masă. A privit în tăcere și cu uimire gazonul din fața hanului. Dar copilul n-a mai apărut. Nu putea crede că se află totuși din nou acolo, cu toate că ar fi trebuit să fie de mult timp acasă, lângă copilul și

soția lui. „Tu ești mereu în altă parte și cu altcineva. Tu ai un destin amânat”, îi spunea Sofia, nevasta lui. De data sta era altceva decât credea ea că se întâmplă cu el, acum chiar se afla cu adevărat acolo unde nu bănuise că se va putea întoarce vreodată. Ca și cum zburase prin văzduh. Și poate chiar zburase. Cineva îi ascultase ruga și miracolul se înfăptuise, deoarece crezuse că este posibil … Incredibilul fusese învins.

Când a ajuns acasă, nu a spus nimănui ce i se întâmplase. Nici chiar Sofiei. N-ar fi crezut, ar fi râs de el și ar fi zis: „Iar bați câmpii cu imaginația ta bolnăvicioasă!” Și-a amintit în schimb de o legendă pe care o auzise de la cineva sau o citise într-o carte. Unui om i s-au legat mâinile, i s-a prins o legătură la ochi, a fost dus departe de satul lui și abandonat într-un loc pustiu. Omul a început să strige: Unde mă aflu?! Ce s-a întâmplat cu mine? Cineva trecând întâmplător pe acolo i-a dezlegat mâinile, i-a scos legătura de la ochi și i-a arătat în ce direcție se află satul său. A pornit la drum. A întrebat din loc în loc și în cele din urmă a izbutit să ajungă acasă. Morala: dacă ai un meșter bun, ești ajutat să-ți dezlegi legătura de la ochi și să găsești calea cea dreaptă pentru a te întoarce acasă … „Dar eu sunt singur, și-a zis Lorentz. N-am cerut nimănui să mă ajute. Casa reprezintă sinele cucerit? Drumul de întoarcere este drumul cunoașterii? Eu n-am vrut să ajung acasă, din contra, sensul a fost invers. Ce reprezintă întâlnirea cu acel copil care seamănă cu mine? Oricum, un singur lucru este clar; trebuie să-mi scot legătura de la ochi, să ies din orbirea iluziilor, erorilor, înșelăciunilor, ignoranței. În special, a ignoranței. Păcatul meu: iluzia. *Blestemul iluziei.* De azi o să-mi fiu și Meșter și Calfă.”

După ce venea de la lucru, se retrăgea într-o cămăruță pe care și-o amenajase. Acolo se odihnea și medita. Citea și alte cărți decât cele de metalurgie, încerca să iasă din hățișurile

necunoașterii, ale neștiinței de sine și a lumii în care trăia și să pătrundă în ceea ce se afla dincolo de sine și de lume. *Cine are cunoaștere este nemuritor*!

Într-o zi stătea la masă. Mânca. Și-a ridicat ochii spre Sofia și s-a întrebat: „De ce n-o iubesc eu pe femeia asta? Sunt alături de ea de atâția ani și totuși… E frumoasă, inteligentă, tânără, gospodină, corectă. Atunci? Ce mai vreau? Când lipsesc mai mult timp de acasă îmi lucrează câte un flanel, am peste cincisprezece flanele dintre cele mai frumoase și mai moderne, pe multe dintre ele nici nu le-am purtat.” „Când ești plecat te plăsmuiesc din lână și andrele. Îți construiesc trupul și cred că ești cu mine!”

După ce a terminat de mâncat, s-a întors în cămăruța lui pe care Andrei o botezase „laborator”. S-a lungit în pat, și-a aprins o țigară și după un timp și-a spus: „N-are lumină! Sofia are toate calitățile, dar n-are lumină! Lumina este spiritul, iar spiritul nu este nici suflet, nici inteligență și nici frumusețe. Sofia nu are spirit. Asta e! Dar atunci ce înseamnă spirit?”

După câteva zile, în timpul lucrului o piesă a căzut din cârligul macaralei la numai câțiva centimetri de el. L-ar fi făcut praf. Și-a amintit de câte ori era să moară de-a lungul anilor: o boală necruțătoare în copilărie, un accident de tren – alunecase pe treapta vagonului care începuse să se miște plecând din gară –, un accident de mașină – a închis ochii și s-a trezit dincolo de cele două camioane care ar fi trebuit să-l strivească între ele. „Nu eu am condus atunci mașina! De asta sunt sigur. Nu m-a lăsat să mor. A vrut să mă păstreze în viață, să vadă ce sunt în stare să fac, să ajung la ziua în care o să înțeleg că fără ajutorul celui care îți desface legătura de la ochi n-o să aflu nimic despre mine. Dar cine este cel care mă ajută, dacă eu sunt și Meșter și Calfă? Dacă aș spune Dumnezeu, aș spune prea mult sau prea puțin

pentru a atinge cu degetele taina și a dezghioca miracolul …”

În primăvara următoare a plecat de acasă. „O să mă întorc, i-a spus el Sofiei. Nu știu când … dar o să mă întorc.” Ea s-a uitat lung în ochii lui, a simțit că nu-l poate opri, nu mai era „al ei”, poate era al altei femei sau al nimănui. „Lorentz nu mai e Lorentz, i-a mărturisit ea lui Tobi, prietenul familiei. Nu-l mai recunosc. Sau Lorentz este alt Lorentz?”

Bănuiala Sofiei s-a adeverit, femeia știa înaintea lui, Lorentz nu mai era același Lorentz care fusese înainte și poate de aceea a plecat la altă femeie. Petrina era frumoasă, inteligentă, avea „lumina”, dar nu era „femeie”. Avea în schimb o bibliotecă cu cărți rare și sfinte – tatăl ei fusese profesor de teologie – și în special cărți de alchimie, printre care *Physika kai Mystika* și *Corpus Hermeticum*. Citea până noaptea târziu, uneori nu se mai culca, se ducea direct la uzină. Adesea Petrina citea cu glas tare. Astfel au aflat că înțelesul posedă același Logos – rațiune seminală, sau *Logos spermatikos* – din care s-a născut Cosmosul. Și Înțeleptul, și Cosmosul au aceeași armonie, inteligibil și posibil de cunoscut cu ajutorul rațiunii. Înțeleptul poate în schimb să-și asume libertatea propriului său destin, chiar dacă este predestinat: biologic, geografic, istoric. Înțeleptul obține definitiv libertatea atunci când își descoperă invulnerabilitatea spiritului, adică față de „celălalt” și de lume. Numai tu însuți poți să-ți faci rău! Dar pentru a-ți cuceri libertatea – *autarkis* – trebuie să te eliberezi de emoții, furie și teamă și să renunți la tot: posesiune, glorie, putere, trufie, corp și cărți. Să elimini dorința și acțiunea. Dorința și posesia duc la sclavia de început. – Mai citește o dată! A rugat-o el pe Petrina. Și după ce a ascultat cu atenție fiecare cuvânt, a spus: – Deci … eu sunt invulnerabil! Numai eu pot să-mi fac rău. Nimeni altul. Îți dai seama cât de liber sunt? Dar pentru asta trebuie să

renunț … pot să renunț la tot, chiar și la puterea de a ști că sunt invulnerabil, dar cum să renunț la trupul meu, la dorința de a ști câte ceva despre mine și la cărți?! Ar însemna să nu mai am nici cartea din care am aflat acest adevăr. Înțelegi, Petrina?

În acea perioadă a cunoscut-o pe Corina. Întâlnirile cu ea erau adevărate călătorii în lumea extatică a voluptății. Noaptea visa că-l strigă, a doua zi o aștepta pe scara din fața apartamentului și ea știa că-l va găsi acolo pentru că îl chemase și el o auzise. Clipele petrecute alături de ea erau un ritual erotic de meditație, o implicare-detașare, prin sex, o prelungire a vieții într-un dincolo încă inaccesibil. Când se iubeau erau nemuritori. A fost rândul lui Lorentz să-i citească dintr-o carte luată din biblioteca Petrinei: Iubirea poate fi o experiență magică prin care se evită dispersiunea seminală. Se realizează astfel o revitalizare intensă a trupului ridicându-se energia din planul interior în cel superior, se reîmprospătează nu numai creierul, dar și întreaga ființă, cuplul plonjează într-un extaz al profunzimilor, al visului cu ochii deschiși, pornește în căutarea spiritului pur … În acele zile a simțit de câteva ori că este străin de sine, devenise multiplu, avea aripi și putea merge pe foc, pe apă și în aer. Voluptatea poate fi o cale de purificare, concentrare și eliberare de corp și materie, o uniune divină a omului cu cerul – katarsisul înlocuit cu orgia dionisiacă – și poate în brațele femeii bărbatul a ridicat ochii la cer și l-a numit Vishnu, Shiva, Brahma, Buddha, Isus sau Mahomed …

Viața lui Lorentz ar fi intrat într-o continuă și sterilă căutare dacă n-ar fi cunoscut-o pe Adela, cea de a treia femeie. Adela nu era nici frumoasă, nu era nici inteligentă, nu era nici voluptuoasă și nu avea nici „lumina”. „Este atât de goală și opacă, încât cu ea aș putea să mă urc la cer sau să mă scufund în mare, poate ține loc de balon sau

batiscaf, poate ține loc de orice și de nimic. Dacă ea ar fi fost în locul Evei, lucrurile ar fi rămas așa cum le-a dorit Dumnezeu, n-ar fi fost o eroare de înțelegere, judecată sau tentație." Și din ziua aceea Lorentz a înțeles că trebuie să renunțe și la celelalte două iubite: Petrina și Corina. Și chiar așa a făcut. Și-a schimbat locuința și a rămas singur. Definitiv singur. Asceza și erotismul – extreme numai aparent contrarii – pot realiza uneori o experiență identică, sparg limitele unei conștiințe normale și te ajută să cunoști o stare de suspensie între real și ireal. Astfel a renunțat la corp ca născător de voluptate; i-au rămas cărțile și dorința de a afla ceva despre sine. Nu regreta că nu o mai visa pe Corina și nici că nu mai avea cărțile din biblioteca Petrinei. Citea cărțile lui. Uneori, noaptea, își amintea volumele citite, auzea glasul Petrinei sau vedea pagină cu pagină, ca și cum le-ar fi avut în fața ochilor luminate de o lanternă puternică …

Într-o dimineață Sofia l-a căutat la uzină. Tocmai se scotea o șarjă de oțel. A ieșit din sala cuptorului îmbrăcat cu un costum special: șorț mare de piele, mănuși și jambiere de azbest.

Nu l-a recunoscut decât după ce și-a scos ochelarii de protecție. Slăbise mult, era tras la față și ochii îi ardeau în orbite. – Andrei e bolnav, i-a spus ea. Vrea să te vadă. Întreabă mereu de tine. – Bine, a rostit el cu glas încet, istovit, ștergându-se de transpirație pe față. O să vin diseară acasă …

S-a așezat pe pat lângă Andrei și l-a întrebat: – Ce ai? Ce te doare? Unde? Copilul i-a arătat locul și l-a privit intens, era fericit că-l vede, apoi a început să-i povestească cum au apărut primele simptome. Lorentz l-a ascultat cu atenție. N-a chemat doctorul și nici salvarea și nu i-a dat nici un medicament. A rugat-o pe Sofia să iasă din cameră și să-l lase singur cu Andrei. – Acum închide pleoapele, i-a spus el copilului. Respiră adânc și nu te gândi la nimic … sau gândește-te la

ceva frumos și încearcă să adormi. Lorentz s-a așezat în genunchi lângă pat, a așternut cu grijă palma pe locul durerii, a început să-l maseze încet și să rostească ceva fără glas, se auzea doar un murmur ușor. – Ce spui acolo, tată? l-a întrebat Andrei. El a tăcut. – O rugăciune? Un descântec? Atunci de ce nu iei niște cărbuni să-i stingi într-o cană cu apă, cum făcea bunica? – Dormi! Dormi, Andrei! l-a rugat el cu glas blând. Lorentz a stat în genunchi lângă pat toată noaptea. Nemișcat. Cu palma așternută pe locul durerii. Copilul a tresărit de câteva ori în somn, a gemut, s-a zbuciumat de parcă s-ar fi străduit să se elibereze de povară sau dintr-un coșmar. Dimineața, Andrei s-a trezit, l-a găsit în același loc. Avea doar fruntea aplecată. – Ce faci, tată? Dormi? – Nu. – Aici ai stat toată noaptea? – Da. Dar tu cum te simți? – Nu știu. Parcă nu mă mai doare. Să mă ridic să văd, și Andrei a constatat că se poate mișca. – Acum dă-te jos din pat! i-a spus Lorentz … Sofia a intrat în cameră și i-a interzis să facă vreun efort. – Lasă-l să se ridice! a spus Lorentz cu glas încet. Copilul s-a dat jos din pat, a rămas o clipă nemișcat fiindu-i parcă teamă, a făcut un pas, apoi încă unul și a constatat că nu-l mai doare. – Mamă! a strigat el. Mâine pot să mă duc la meci! Sofia l-a privit cu neîncredere, l-a pipăit la încheietura piciorului cu șoldul. Inflamația dispăruse. Nu știa ce să creadă, își plimba uimită ochii de la Andrei la Lorentz și parcă ar fi vrut să spună: „Da! S-a dezumflat! S-a vindecat!” – Ei! a zis după un timp Lorentz. Acum o să plec. Trebuie să mă duc la lucru. Sofia a tăcut, nu l-a rugat să rămână, știa că n-ar fi izbutit să-l convingă, a dat doar din cap o dată, de două ori, ca și cum ar fi înțeles ceva, apoi a făcut un pas înapoi parcă speriată nu de paloarea și slăbiciunea lui, ci de ceva ce-i rămânea mai departe străin. Lorentz a trecut pe lângă Andrei care l-a sărutat pe obraji, a trecut apoi pe lângă Sofia și Sofia a simțit în aerul care îi înconjoară pe toți trei că Lorentz nu numai

că se schimbase, dar parcă era altul decât cel care fusese când plecase prima oară de acasă.

Uneori dimineața, pe drumul până la uzină, auzea un glas, era tot vocea lui care i se adresa: „Astăzi se va întâmpla ceva”. Și chiar se întâmpla: se greșea o șarjă, se accidenta un muncitor. „Dar de ce nu știu precis și nu pot interveni din timp?! Poate spiritul este o lumină, dar în același timp e un străin care locuiește cu noi, un străin pe care nu-l cunoaștem niciodată pentru că nu trebuie cunoscut și nici nu poate fi cunoscut și numai câteodată îl auzim fără să-i dăm crezare …”

Când intra în sala cuptorului, dădea mâna cu toți muncitorii din echipă, apoi începea să lucreze; era atent, tăcut. Parcă ar fi fost conștient de fiecare mișcare, pas, gest, hotărâre. O concentrare pe fiecare detaliu devenită desprindere, o detașare-implicată și chiar o superioritate lipsită de orice trufie. Un orgoliu umil. Nu-i plăcea să vorbească, când avea ceva de spus – terminarea unei șarje, punctul de topire al unor aliaje înainte de sosirea rezultatelor de la laborator, curățirea sau schimbarea unei cuve –, prefera să arate cum să procedeze și de aceea de multe ori lucra cot la cot cu muncitorii. Într-o zi, Ieronim a scăpat din clește o piesă încinsă. Lorentz a prins-o în palmă – nu avea mănușile de protecție – și a aruncat-o în butoiul cu apă. Toți au rămas încremeniți, apoi s-au strâns în jurul lui. Sufla în palme, nu se văita, nu s-a dus la cabinetul medical. Ieronim i-a luat mâinile și s-a uitat în palmele lui. Erau roșii, dar „pielea nu se ridicase”, era intactă. S-au retras cu toții în tăcere, parcă rușinați sau speriați de ceva ce le rămânea străin. Doar unul dintre ei, un om mai în vârstă, a zis printre dinți: – Ei! Domn’ inginer are botezul focului! Ar putea ține jarul încins în palme, cum fac țiganii spoitori sau cei care citesc în flăcări …

După orele de lucru se ducea acasă. Locuia într-o mansardă. Nu avea decât o masă, un scaun și un

pat. Mânca ceva și citea. Se culca mai devreme, nu-l mai apucau zorile cu cartea în mână. Visele erau însă lungi și complicate. Intrase în „perioada viselor”. Dacă voia să afle ceva pentru a doua zi, noaptea «visa soluția, primea răspunsul». Și el își spunea în vis: „Să nu uit pentru mâine”.

Toate îi mergeau mai bine, șarjele ieșeau exact cum le prevedea, colegii începuseră să comenteze intrigați și invidioși: – Cum reușește Lorentz asta? se întrebau ei. Cum face el cele mai bune oțeluri? – Se zice că e preocupat de alchimie, căutau alții o explicație. – Bine-bine! Dar ce legătură are alchimia cu extragerea oxizilor și carbonului din metal? – Păi, nu-nțelegi, domn’e?! Cine vrea să scoată aur se instruiește, citește cărți rare și află pe căi ocolite și câte ceva despre meseria noastră de simpli metalurgiști! Ți-e așa de greu să înțelegi o chestie ca asta?

Un maistru l-a întrebat ceva după terminarea orelor de lucru, apoi a adăugat: – Știți la ce mă gândesc io acu’, domn’ inginer? – Nu te gândești la nimic, i-a răspuns el prompt. Mă urăști! Pur și simplu, mă urăști! – Așa e, domn’ inginer. Dar d-acu’ înainte n-o să vă mai bănuiesc de șarlatanie și chiar o să vă îndrăgesc ca pe-un om însemnat ce sunteți … Să bem mâine un pahar de cocârț!

Visele îl preocupau din ce în ce mai mult. Se culca devreme, parcă trăia o viață dublă, cea din vise fiind așa cum și-ar fi dorit-o pe cea de aici, chiar dacă și acolo „erau demoni și fiare sălbatice”. Așa a aflat că răul inconștient și involuntar ajută și grăbește triumful binelui, constatare admisă mai greu în timpul zilei. Dar răul conștient și prezent deliberat ca o binecuvântare? se întreba el așteptând pe aceeași cale să primească un răspuns … În vis călătorea, se întâlnea cu cei care l-au adăpostit și l-au ajutat în drumurile lui – „dormi la noi în noaptea asta, dar înainte să mănânci ceva” – sau cei care l-au alungat prin tăcere indiferentă, răceală sau cinism

– ziua în care i s-a spus răspicat: *Cară-te!* Și după o clipă a căzut pe culoarul întunecat, a încercat să se sprijine de perete, a lovit în căderea lui un tablou, în timp ce în timpane încă mai auzea ecoul acelui cuvânt ucigaș … În vis se întâlnea cu părinții și rudele moarte, stătea de vorbă cu ei, le cerea sfatul, dar niciodată nu s-a întâlnit cu „Lori cel mic”, copilul pe care îl văzuse jucându-se cu un câine mare și alb în fața unui han așezat între munți. Cu unchiul Valentin – care murise eroic în război – stătea deseori de vorbă. Era de fiecare dată în fața porții, pregătit de plecare, îmbrăcat în uniforma de ofițer de artilerie. Îi zâmbea și îi spunea: – Nu te grăbi, băiatule! Tot acolo vei ajunge! Important e cum ajungi, ce ai strâns în ranița înțelepciunii tale! Ce s-ar fi întâmplat dacă Sfântul Pavel n-ar fi auzit glasul lui Iisus pe drumul Damascului? Știi ce i-a spus Iisus? „Saul, Saul, de ce mă prigonești?” „Cine ești, Doamne?” a întrebat el. „Eu sunt Iisus pe care tu îl prigonești. Dar ridică-te, intră în oraș și eu o să-ți spun tot ce ai de făcut.” Sau noaptea în care și-a visat trupul întins pe cimentul din baie … S-a apropiat cu pași înceți. Lumina cădea pe corpul dezbrăcat și fără cap. Parcă atunci s-ar fi întors de undeva și ar fi vrut să intre în trup, să-și reia vechea formă, să se strecoare prin locul rămas deschis în dreptul gâtului. Și chiar și-a zis: ce sunt eu acum dacă trupul meu a rămas aici și e fără cap? S-a aplecat cu grijă – simțea răceala cimentului – și a vrut să-l răsucească încet cu fața în sus. A constatat însă că trupul era rigid. Ar fi trebuit să se întoarcă mai repede din călătoria lui, întârziase câteva clipe ce ar fi putut fi fatale. Stătea ghemuit în fața propriului său corp și nu știa ce să facă. O disperare albă, rece, iremediabilă. A început să plângă încet – îi era teamă și să plângă – și să scâncească precum un copil care cere cuiva iertare: Nu mai fac! striga el. Îți promit că altădată nu mai fac! Îți promit!

Într-o duminică s-a trezit mai târziu, a rămas în pat, și-a aprins o țigară. A auzit clopotele bisericii din apropiere – turlele se zăreau de la fereastra mansardei. „Ar fi momentul să termin cu visele astea! și-a zis el. Poate cu ajutorul lor am renunțat la ultima avere: *cărțile*. Acum sunt cu adevărat liber, nu mai am nimic, doar dorința de a mai afla câte ceva despre mine și despre rostul meu de aici, dar în special de acolo. Cum să dezleg întrebarea: mă găsesc în acest *timp* și în acest *loc*, știu că sunt blestemat să fiu măcinat împreună cu acest trup și totuși trebuie să găsesc o cale ce duce spre un dincolo de *aici* și *acum*? Am drumul deschis, nu mă mai leagă nimic … dar cum să ajung *acolo*?"

A doua zi a părăsit mansarda. Și-a luat rămas bun de la colegii de la uzină, a dăruit patul, scaunul și masa unor tineri căsătoriți … le-a dat și o cratiță, o singură cratiță, atât mai avea. Și a plecat. Știa un sat de munte unde petrecuse câteva vacanțe împreună cu Sofia și Andrei. Acum iată-l pe prispa acestei case în care locuiește de câțiva ani, un fost grajd părăsit pe care l-a amenajat cu mâna lui. Într-o magazie și-a improvizat un cuptor și un banc de lucru. Cei din sat îl cunosc sub numele de *Domnu' Inginer* sau *Fochistul*. Este preocupat în continuare de prelucrarea metalului și de felul în care se produce topirea după încălzirea lui repetată. Cercetează și anumite aspecte ale naturii, este convins că mineralele suferă, mor și renasc, iar între materie și spirit există o legătură așa cum este între sulf și mercur.

*

— Nu știu dacă tu, Tobi dragă, ai înțeles ceva din toate câte ți-am povestit? – Nu prea mult … Oricum, mi-am dat seama că tu cauți ceva, dar nu știi cum și ce vei găsi la urmă. – Îmi pare bine, Tobi, că ai simțit ce se petrece cu mine … regret că n-ai sesizat ce caut … Uite! O să-ți citesc dintr-o carte, poate îți va fi mai clar. – Păi ai zis că nu ai

nici o carte! – O am aici, în mine, am memorat mai multe fraze: Înțelepciunea nu se poate salva de la moarte! – Atât! – Da. – Dar înainte ai afirmat că cei care au cunoaștere sunt nemuritori. – Da. Așa gândeam atunci. – Dar ce ne poate salva de la moarte, Lori dragă? – Drumul cunoașterii, al mântuirii și al iluminării … ieșirea din eroare, minciună, confuzie, iluzie. Totul este suferință, spune Înțeleptul. Dar durerea este trecătoare. – Deci, după câte pricep eu, drumul până la moarte nu ne salvează de la moarte, dar ne învață ceva. – Da. Exact, Tobi! – Adică să fii bun, milos, cucernic. – Nu, Tobi! Nu este o răscumpărare. Cu moartea nu faci un târg: «Uite! Eu îți dau sufletul, tu îmi dai fericirea». Sau: «Eu mă port frumos, tu mai lasă-mă un timp, apoi ajută-mă să-mi cuceresc veșnicia». – Atunci? De ce taci, Lorentz? – Nu știu cum să-ți explic, asta se intuiește. Dacă îmi amintesc eu bine: Când o să vă vedeți imaginea voastră, produsă înaintea voastră, imagine care nici nu moare și nici nu se manifestă, grele vor fi cele ce veți îndura. Imaginea văzută este sinele revelat printr-o experiență inefabilă, o întâlnire dintre cel de aici și cel de acolo. Sau pe scurt: imaginea văzută este … spiritul tău. – Nu te supăra, Lorentz! Tot nu înțeleg! Adică am priceput eu, dar … – Bine. Atunci să încerc altfel. Ești atent? Eu locuiesc în acest sat, în această casă, dar pot să plec oriunde vreau și când vreau. – Vorbești serios, Lorentz? Sau este o metaforă? – Nu. Trec peste râuri, mări, munți, văi, granițe, vămi și nimeni nu mă poate opri. Ți-am povestit că în urmă cu câțiva ani am vrut să mă întorc la un han unde am băut o cafea și am văzut un copil care semăna cu mine. Acum pot să plec acolo oricând doresc. – Te întreb din nou, Lorentz! Vorbești serios?! Ce vrei tu să-mi sugerezi prin această pildă? Numai în povești omul poate zbura prin aer, așa, ca o pasăre sau un avion! – Nu vreau să-ți sugerez nimic altceva decât ceea ce îți spun. Dacă tu, Tobi, crezi acum cu toată

puterea sufletului tău că ești acolo, la acel han, chiar ești și vezi ceea ce văd și eu. – Prispa asta, Lori, chiar seamănă cu terasa unui han așezat între munți. Tu ai dreptate! Da-da! Până aici totul este în regulă. – Dar mai e cineva, Tobi! Cu noi mai e cineva! Îi vezi! Acolo! În iarbă! Sunt doi copii care se joacă cu un câine mare și alb. Ești tu și cu mine când eram mici. Îi vezi? – Nu. Nu-i văd, Lorentz! Cred cu toată puterea sufletului meu că sunt acolo și mă străduiesc din răsputeri să-i zăresc. Dar nu-i văd și pace! De ce, Lorentz? De ce n-am puterea ta? Ajută-mă, Lori! Te rog din tot sufletul să mă ajuți să-i văd și eu pe cei doi copii! – Să nu-mi vorbești așa! – Atunci cum îți explici, Lorentz? – Eu cred, Tobi dragă, că tu n-ai străbătut încă drumul, nu ți-ai văzut imaginea, nu ți-ai scos legătura de la ochi … Nu ești pregătit. Nu ești ales … Doar singur vei afla ce te poate salva pe drumul ce duce spre moarte. – Poate ai dreptate, poate ai dreptate, Lorentz. Tu ai învățat să fii acolo … fiind încă aici. Te afli pe prispa acestei case, dar poți fi și la hanul dintre munți, tocmai pentru că ești acasă după ce ți-ai dezlegat legătura de la ochi. Poate hanul acela era pentru tine copilăria … dar și moartea și tu poți fi acolo când dorești … Nu-i așa, Lorentz? De ce taci? De ce nu-mi răspunzi? …

Pe drumul din fața casei trece în goană Alergătorul. Încă nu și-a terminat cursele. Peste copaci zboară un zvon, se aude un glas, poate este cel care vorbește păsărilor.

Lorentz stă nemișcat, împietrit ca un mort: spatele drept, mâna sprijinită de rezemătoarea scaunului, privirea ațintită undeva departe.

August 1986
Vama Veche

Ce caut la Capo d'Istria?

Aş dori să ni se dea prilejul să cunoaştem ceva liniştitor care să ne aducă o alinare încât să nu ne mai simţim întruna vinovaţi sau nefericiţi şi aşa cum suntem să fim în stare să mergem fără să ne rătăcim prin singurătate şi prin nimicnicie şi fără ca la fiecare pas să ne fie teamă ori să calculăm enervaţi răul pe care putem, chiar nevrând, să-l pricinuim altora.

Vincent Van Gogh

Gilles sau parfumul eșecului

— … tabloul era de dimensiuni mai mari decât bănuisem, ocupa un perete întreg. M-am oprit în fața lui, l-am privit cu atenție: ansamblul, detaliile, portretele, apoi am încercat să-i descifrez taina ce se ascundea dincolo de imagine și culoare … Cred că știi tabloul?

— Da. L-am văzut mai demult. Un Pierrot, un saltimbanc …

— După ce am ieșit din expoziție am cumpărat câteva albume cu reproduceri, chiar și o ilustrată. Iată unul dintre albume! Să-ți citesc explicațiile: „un personaj al Comediei italiene, iar în planul secund figuri din teatrul popular”. Eu cred că acest adolescent îmbrăcat într-un costum alb de mătase – puțin cam larg pentru trupul său firav – coleretă tot de culoare deschisă, mânecile încrețite la coate, pantalonii ce se opresc mai sus de glezne, pantofii albi cu fundă roz, iar pe cap cu o pălărie ce pare o aureolă … acest adolescent, cum spuneam, nu este un simplu personaj de comedie și nici cei care îl înconjoară nu se reduc la niște figuri din teatrul popular. Dincolo de aparențe însă … Urmărește-i poziția mâinilor și expresia chipului! Parcă ar vrea să spună: „Asta sunt! Nu mă alungați și nu mă condamnați!” Este dezarmat și dezorientat …

— Cred că ai dreptate. Am greșit când am spus că este un saltimbanc. Întruchipează inocența, candoarea și puritatea. Este victima predestinată! Vezi cât este de trist și nefericit?

— Nu știu dacă e conștient de condiția lui de victimă, e mai curând nedumerit, răbdător, dispus să plece pe un drum al ispășirii și al penitenței … Din această categorie fac parte martirii …

— Dar cei care se găsesc la picioarele lui?

— Mai întâi amănuntul că nu se află în rând cu el, ci, așa cum ai spus, la picioarele lui Gilles care

stă pe o estradă sau pe o potecă ce șerpuiește pe marginea unui drum, iar toți ceilalți îl privesc de jos, fiecare cu locul și destinul lui …

— Primul bărbat poartă o tunică roșie și o pălărie de asemenea roșie. Este văzut din profil. Remarci? Este sfidător, cinic și arogant. Reprezintă trufia!

— Exact! Din această categorie fac parte conchistadorii, militarii, conducătorii de bresle, politicienii, proprietarii, jefuitorii, directorii de teatre, vânzătorii de frate, geambașii de suflete …

— Femeia este însă blândă, maternă, milostivă, parcă a întins o mână spre el și încearcă să-l sprijine. Din această familie fac parte călugărițele, surorile de caritate, donatorii, sacrificații de bună voie, sfinții …

— Bărbatul din spatele ei are o pălărie cu boruri tăiate, par niște franjuri. Expresia îi este uimită, ochii mari și gura deschisă. Este frate bun cu toți gură-cască, terchea-berchea, răbdătorii, prădătorii, pleava societății, masa de manevră în orice răzmeriță, aliații de o zi pentru o bucată de pâine, trădătorii de mâine …

— Cel din stânga are un costum de culoare închisă, coleretă albă și un capișon pe cap. Stă clare pe un măgar. Are o mutră hâtră și tâmpă.

— Este șiretul, șmecherul, trișorul, falsul ghicitor, licheaua, nebunul, bufonul, spălătorul de morți, hingherul, hoțul de cai, cartoforul, perversul, proxenetul, Iuda …

— Stai! Oprește-te! Cred că despre măgar nu poți să spui decât că este un măgar cu sfoară la gât și o fundă roz.

— Nu! Te înșeli! El reprezintă formele primare, sălbatice, gregare, telurice, malefice, satanice, coșmarul, depravarea, violența, războiul …

— Pare o mască din care se vede doar jumătate din cap: ochiul și urechea. Dacă te-aș imita, aș spune că este spionul, tăinuitorul, delatorul …

— Așa e … Toți sunt parcă pregătiți pentru un carnaval câmpenesc, de aici impresia de personaje de comedie. În jur se văd pomi, arbuști, verdeață. Spectacolul vieții, teatrul, scena, iar în mijloc el, actorul principal, Gilles, prietenul meu înainte de a-și rosti rolul, clipa de indecizie a oricărui început, opțiune, plecare … ființa disperată și împărțită în două: în spate inerția, teama de până acum, trecutul, strămoșii, toți agățați de picioarele lui, în față începutul, desprinderea, primul pas, viitorul incert, poate căderea … clipa schizoidă din care nimeni nu iese întreg și pe care doar puțini o înțeleg. *Un tablou: o lume*! …

— De ce ai tăcut?

— Lumina! Vezi lumina? Trupul lui este o flacără albă. Un Iisus modern înainte de crucificare …

— Continuă!

— În timp ce stăteam în fața tabloului, gândurile mi-au fugit pentru o secundă, cu totul anapoda, la D. H. Absolut fără nici o legătură, sau …

— De ce îl amesteci pe Gilles cu D. H.?

— O festă a minții! În ultimul timp m-am gândit deseori la el, nu puteam crede că a murit …

— L-ai cunoscut?

— Nu. L-am văzut de câteva ori la mare, un prieten mi-a vorbit despre el.

— Ai o țigară?

— Iartă-mă. Să aduc o sticlă de vodcă și două pahare. Scuză-mă că nu te-am servit …

— Nu-i nimic. Acum liniștește-te și stai pe fotoliu. Spune!

— Cumpăram toate cataloagele și albumele în care erau reproduceri cu Gilles. Ilustrata o țineam pe masa de lucru. În fiecare dimineață mă întâlneam cu el, luam ilustrata și citeam pe verso: Gilles, 1718, toile: 1,89 x 1,49. Parcă erau datele lui de naștere sau un cod secret prin care, după ce îl rosteam, puteam sta de vorbă …

— Poate prin el îți retrăiai propria adolescență.

— Posibil … După un timp mă obișnuisem atât de mult cu el, încât erau zile în care îl uitam … Citind însă o carte despre Petru cel Mare, la capitolul final, tabelul cronologic, era menționat: „1718, întoarcerea lui Alexei, fiul lui Petru, renunțarea oficială la tron; Martie: tortura și execuția complicilor la fuga lui Alexei; 24 Ian. 1718: Alexei este condamnat la moarte; 26 Ian.: moartea misterioasă a țareviciului …”

— Și ce legătură are țareviciul cu Gilles?!

— Așteaptă! Mai întâi ridică paharul! Mă bucur că te văd! Așa! O paranteză. Ivan cel Groaznic și-a ucis fiul, la fel Petru cel Mare, iar Stalin nu și-a salvat fiul prizonier. Revin. Urma coloana: „viața spirituală” unde era menționat …

— Tot nu te înțeleg?

— Te-am rugat să ai răbdare. Rămăsesem la „coloana spirituală”. Voltaire este *Oedip*, Abbé de Saint-Pierre: *Discours sur la polysynodie*. Acum atenție! Suntem în 1718. Watteau pictează *Gilles*.

— Și?

— Gilles parcă ar fi strigat spre mine și mi-ar fi reproșat că l-am uitat.

— Doar atât?

— Pe Petru cel Mare, țareviciul Alexei și Gilles îi leagă anul 1718 … aș putea să-l aproprii pe Gilles de D. H. și chiar să notez: 1718 nașterea lui Gilles, 1984 moartea lui D. H. Poate este unul și același personaj, rămân însă …

— Multe aspecte nelămurite.

— Ironie?

— Nu. Sunt foarte curioasă să aflu unde vrei să ajungi! Bricheta asta e defectă!

— Dă-mi voie, nu te cunoaște. Așaaa! Gilles continua să mă preocupe cu încăpățânare, parcă îmi cerea să-i dezleg taina, să-l ajut, să-l scot din neființă, *imaginea este semnul unei idei, iar ideea semnul unui semn*. Seara, înainte de a mă culca, îmi apărea în gânduri … Lumina iradiată de trupul lui mă liniștea și împăca. Chipul îmi vorbea. Într-o

noapte am visat că eram îmbrăcat într-un costum alb, lungit pe iarbă, cu mâinile strânse pe piept ca într-o rugă, palmele ascundeau o flacără orbitoare, lumina era de o scânteietoare limpezime, o înnăscută vigoare, o implacabilă ardoare. Alteori am avut vise erotice, parcă m-aș fi îndrăgostit de el, îi mângâiam trupul și îl dezmierdam cu vorbe șoptite … *nevroza, vechea mea nevroză, conștientul irațional și neputința de a ieși din contradicție ... dar eu acceptasem de mult timp să trăiesc în conflict, nu acceptasem însă deznădejdea ...*

— Continuă! De ce ai tăcut?

— Mai vrei un pahar cu vodcă?

— Bine, dar să bei și tu …

— Începusem să detest ziua în care mă dusesem la expoziție. Cu acest joc căzusem în propria mea cursă. Așteptam totuși o explicație. Așteptam *semnul*. Știam că va apărea, dar nu bănuiam *când* și *cum*. Miracolul întârzia ca de obicei.

— Crezi că o obsesie poate avea o altă explicație dincolo de cea știută?

— În special „dincolo”! Și nu numai atât! Legătura dintre Gilles și bătrânul D. H.? N-o știam nici eu, dar … există o înțelepciune secretă care face ca fenomene separate între ele să poată fi denumite asemănător. Eu așteptam „cuvântul”.

— Vrei să închizi geamul? E atât de mult zgomot la tine, încât nu te mai aud.

— Da. Parcă aș fi îngropat de viu între ziduri. Îți spuneam, dezlegarea unei taine nu este același lucru cu deducerea adevărului din principiile esențiale și nici cu adunarea mai multor date particulare pentru a ajunge la o lege generală. Legătura neașteptată dintre un fapt, un rezultat sau un principiu apare în chip întortocheat și atunci când nu te aștepți … Căutam dezlegarea acestei taine chiar și în vise. Într-o noapte am visat că mă dusesem în bucătărie să-mi fac o cafea. O bufniță a apărut la geam, încerca să intre în casă. Am tresărit

speriat, insistențele ei furioase mă îngrozeau. Izbea cu ciocul în geam, lovea cu aripile, îi vedeam ochii și chipul schimonosit, turtit de fereastră. Întunecase camera cu trupul ei uriaș. I-am strigat să plece, i-am făcut semn cu mâna s-o alung. În cele din urmă a dispărut. Am luat ibricul cu cafea și am intrat în casă, era o încăpere spațioasă, mai multe persoane se adunaseră la o petrecere. Deodată, am zărit o pisică strecurându-se pe lângă picioarele mele, era o pisică cu vârfurile urechilor tăiate și coada stufoasă, părea o corcitură între râs și pisică sălbatică. A sărit pe un fotoliu cu o mișcare unduioasă. N-am avut timp să mă feresc din calea ei, a făcut un salt înfigându-și ghearele și colții în gâtul meu. Am reușit totuși să țip: „Este Gilles! Întâi s-a întruchipat într-o bufniță, acum într-o pisică. Vrea să mă omoare!”. D. H. atunci a reușit s-o desprindă de la gâtul meu și abia atunci l-am văzut și am înțeles că era lângă mine.

— Cred că ai făcut o nevroză astenică … pornind de la o imagine. Rândul trecut mi-ai spus că te simțeai obosit și parcă aveai un cer strâns în jurul capului. Crezi că am uitat? Semănai cu un ceas pe care ai uitat să-l întorci. Nu-i așa? Dar … nu mi-ai spus esențialul. Le expoziție erai singur?

— Nu. Eram cu … *naiv sau cinic, n-am de ales, sau mai bine zis ești ales și nu ai ce să faci ... o eroare trăită și trecută dincolo de limită și devenită un adevăr de nesuportat ... cuvântul eroare apare din ce în ce mai frecvent în gândurile mele …*

— De ce nu-mi răspunzi?

— Să rămânem la Gilles și D. H., pe care încercam să-l uit și în același timp îl cultivam pe ascuns de mine însumi.

— Așa cum faci acum refuzând să-mi răspunzi la întrebare?

— Mă feream și începuse să-mi fie jenă de slăbiciunea și neputința mea, *umilința propriei tale*

nevolnicii, rușinea de tine însuți, refuzul de a te privi în față … Da, la expoziție nu eram singur …

— Pe D. H. l-am văzut prima dată la mare, l-am remarcat pentru că semăna cu Hemingway: barbă albă, păr bogat și pipa în gură. Pe plajă era mereu înconjurat de tinere și tineri. N-am avut prilejul să-l cunosc personal. În altă parte am stat de vorbă cu un prieten, M. B., care mi-a vorbit despre el. Fusese pilot în timpul războiului, decorat de mai multe ori, după război a fost implicat într-o afacere mai puțin clară. A stat pitit câțiva ani, într-o zi și-a terminat tutunul de pipă, a ieșit din ascunzătoare și a încercat să facă rost de ceva tutun. A fost prins și condamnat la zece ani de închisoare. În prima zi după ce a ieșit din pușcărie a vândut câteva lucruri din ce-i mai rămăsese prin casă și s-a dus la mare. De atunci își petrecea întreaga vară pe țărmul mării, înconjurat de tineri, bărbați și femei din cele mai diferite cercuri. Era un excelent povestitor, mi-a explicat M. B. Știa multe anecdote, o gazdă perfectă cu băuturi bune, avea farmec, rafinament, intuia pentru fiecare ce i-ar fi făcut plăcere să audă, avea știința complimentului ce părea sincer, care atrăgea și încânta pe oricine … Erou, aventurier, celibatar … un amestec bizar! O singură iubire: marea, singurătatea. L-ai cunoscut?

— Da. Mi-a fost prezentat la mare, apoi m-a invitat de câteva ori la el. Ne împrieteniserăm. Avea o locuință elegantă, cu mobilă și lucruri vechi și foarte multe cărți, în special magie, cabală, spiritism, farfurii zburătoare. Cred că în ultima vreme câștiga destul de bine. Niciodată nu era singur și întotdeauna avea băuturi bune. După un timp mi s-a părut suspect, prea multă lume se perinda pe la el, așa cum spuneai, din cele mai diverse medii. Unii susțineau că fusese condamnat pentru spionaj, alții șușoteau că și acum urmărește anumite scopuri … petreceam câteva ore plăcute și îmi era destul. Când plecam de la el, îmi dăruia o carte, un obiect … Presimțea că va muri. Ultima

oară mi-a dat o furculiță mică de argint, era pe masă, a luat-o și mi-a întins-o fără nici un cuvânt. Am adus-o special pentru tine …

— Pare o mică unealtă de tortură mânuită de un diavol.

— Se folosește pentru aperitive. Știi cum a murit?

— Nu.

— Era la mare. S-a dus la un restaurant să mănânce la prânz, s-a așezat pe terasă la o masă orientată spre plajă, a privit îndelung, după un timp a pus capul pe masă. Când chelnerul i-a adus mâncarea a constatat că era mort.

— De la cine ai aflat amănuntele?

— Eu am închiriat mașina mortuară pentru a-l aduce de la mare. Nu avea pe nimeni apropiat, doar o nepoată din provincie care a venit după câteva zile. Înainte de înmormântare m-am dus acasă, era la fel de multă lume. Când nepoata lui ieșea din cameră, invitații luau câte un obiect, un bibelou, o carte, se uitau la ele, apoi le puneau în geantă sau în buzunar. Îl jefuiau pur și simplu fără nici o jenă! Am plecat îngrozită la cimitir. Atunci mi-am dat seama că ținusem la acest om care fusese atât de singur, dar care … știa ce-l așteaptă, își însușise din viață cât trebuia și niciodată nu o luase prea în serios. Parcă îl văd și acum când ne istorisea câte o poveste care părea adevărată, apoi recunoștea că fusese o simplă invenție, „o născocire de spirit”, cum spunea el. Mai aștepți și acum o explicație a legăturii dintre el și Gilles?

— Aparent am renunțat, dar în sinea mea cred că nimic nu e întâmplător. Sunt împrejurări echivoce care în cele din urmă „se rotesc” univoc. Hazardul poate fi interpretat ca mesaj, iar aici este un procent de hazard … În urmă cu câteva seri m-am plimbat cu o cunoștință la șosea … Înfloriseră teii. Pe alei erau polen și frunze, iar în aer un parfum greu și amețitor. „Eu sunt născută în zodia teiului, după zodiacul indian, mi-a spus cunoștința

mea. Mirosul de tei îmi amintește de fiecare dată ziua în care m-am trezit din comă.” Și a început să-mi spună o istorie despre boala și suferința ei. Am ascultat-o un timp, apoi am abandonat-o. Deodată, am auzit rostindu-se cuvintele: „parfumul teiului este parfumul eșecului”. I-am făcut semn să tacă, am repetat: *parfumul eșecului*. În clipa aceea am simțit că prin gura ei se rostea taina pe care o așteptam … Parcă un arc voltaic și-ar fi apropiat cei doi poli și o lumină binecuvântată mi-ar fi cuprins sufletul, semăna cu lumina pe care o radiau mâinile mele în noaptea în care am visat … Gilles este simbolul eșecului și deopotrivă D. H.! Primul este eșecul în candoare și puritate, al doilea în superficial și singurătate. Căutasem în ei ceea ce bănuiam că voi găsi în mine … parfumul eșecului meu pe care nu puteam să-l accept.

— Eșecul este metoda sigură de identificare a suferinței. Care este eșecul tău?

— Nu știu prea bine, sau nu am curajul să-l recunosc și să-l rostesc cu glas tare.

— Există în tine un Gilles și un D. H. Atâta tot!

— Taina nu e dezlegată decât pe jumătate. Eu încă aștept o vestire, va apărea un înțeles, semnul semnului, un ultim miracol …

— Nu uita cu cine ai fost la expoziție! Poate acolo se ascunde ceva și celelalte sunt proiectate doar prin ricoșeu.

— Nu știu …

— Sau poate ar fi mai bine să te oprești aici.

— Nu mi-e destul … și nici visele nu-mi spun prea mult … *neputința de a mă salva, clipa schizoidă, miracolul eșecului …*

— Parfumul de tei îmi amintește mirosul bisericilor, are ceva mortuar ...

— Gilles poartă un costum alb. Și fața îi e tot albă. D. H. a murit într-o zi de vară cu multă lumină.

— Desprinde-te de Gilles. Te poți salva …

— Știi? Acestea au fost ultimele cuvinte pe care le-a rostit femeia cu care am fost la expoziție. I-am dat un telefon, îi auzeam slab glasul … „Încă te mai poți salva! striga ea. Încă te mai poți salva …”

Patru ore

Intră în apartament, își scoate pardesiul și haina, le agață în cuier, își pune papucii, halatul de casă și se duce la bucătărie. Deschide frigiderul, ia brânza, cașcavalul, șunca, icrele, peștele și patru ouă. Își face o omletă. A uitat să cumpere pâine proaspătă, nu va avea nici cornuri pentru laptele de mâine dimineață. Mănâncă absent. Deschide radioul, caută muzică, nu găsește, îl închide. Ridică ochii spre fereastră, un porumbel stă nemișcat pe bara de metal a balconului, apoi își ia zborul, aripile lui scot un sunet de palme lovite cu putere, parcă și-ar aplauda propriul zbor. Se uită la ceas: 15,5. Mai sunt patru ore fără cinci minute, adică două sute și treizeci de minute până când va trebui să ia o hotărâre și să dea un răspuns. Pune farfuriile în chiuvetă pentru a fi spălate de femeia care vine în fiecare zi să-i facă ordine în casă. Bea un pahar cu vin, ia un măr din fructieră și se îndreaptă spre baie. Face un duș, își freacă pielea cu o perie de corp – eczema de pe picior n-a mai apărut – și se șterge bine cu prosopul. Câteva picături de apă de colonie pe obraji, apoi se duce în dormitor. Trage jaluzele și draperia, are nevoie de întuneric … de mult întuneric. Își pune pijamaua și se lungește în pat. A uitat să-și ia țigările, se întoarce în living – picioarele desculțe răsună pe parchetul lustruit – revine, se culcă în pat și își aprinde o țigară.

Fumează cu ochii îndreptați spre tabloul din fața lui, un tablou de familie: tatăl, mama, două surori și el … pe la șase ani. Alungă orice gând, își simte pielea proaspătă și parfumată, fruntea puțin nădușită, pijamaua și cearșafurile bine călcate și scrobite. O senzație de confort și odihnă. Fuge mereu de gândul care îl încolțește din toate părțile; un câine latră, urlă, mușcă, apoi se retrage câțiva pași și scâncește parcă lovit în burtă. Ar vrea să

ațipească puțin, așa cum face în fiecare zi după ce mănâncă, i-ar fi mai ușor să ia hotărârea … Se răsucește în pat, se întinde pe burtă, îndoaie un picior, vâră mâna dreaptă sub pernă … poate va adormi puțin, zece minute i-ar fi de ajuns, apoi totul va fi mai limpede, iar decizia va apărea de la sine. Un porumbel se așează pe pervazul de tablă al ferestrei, îi aude ghearele mici cum răsună pe metalul încins de soare, are senzația că îi merge pe brațe, pe gât, pe față … Își aprinde o altă țigară, își aranjează pernele sub cap lovindu-le cu pumnul, parcă s-ar răzbuna pe cineva pentru că nu poate adormi …

*

… când eram copil, așa cum sunt în fotografia aceea, îmi făceam rugăciunea în fiecare seară înainte de culcare. Mă rugam celui din icoană, dar simțeam că mai era cineva în întunericul din colțul dormitorului … îmi era frică de culoarele fără lumină, de podul cu ungherele lui ascunse, de pivnița în beznă … nu știam ce se află în spatele umbrelor tăcute, dar dacă teama pornea de acolo înseamnă că era provocată de cineva … Mă adresam celui din icoană, trăgeam însă cu coada ochiului și spre cel care era în întuneric. Cu timpul mi-am dat seama … parcă trăiam fără o mână, făceam totul anapoda, toți erau întregi, numai eu păream ciung. Anii au trecut, de atunci am mințit, am înșelat, am trădat, am jurat strâmb, am necinstit o copilă, așa cum se întâmplă unora din noi, puțini însă … foarte puțini recunosc asta chiar și față de ei înșiși. N-am știut ce trebuie să fac și cui să mă adresez pentru a trăi ca om întreg, cu două mâini și … nici până azi n-am deschis „ochiul din frunte” pe care îl au magicienii, șamanii și inițiații. Acum a venit vremea să fiu și eu … *complet*. N-am zis inteligent, ar fi prea puțin, și nici înțelept. Ce rol mai joacă înțelepciunea în zilele noastre de nebunie, urgie și apocalips? Am spus complet,

băiete! Trebuie să fac apel la tot ce este necesar pentru a avea libertatea și puterea de a mă adresa și „unuia” și „celuilalt” … De aceea am zis complet, băiete! Nu numai o unitate numerică și statistică într-o masă uniformă și anonimă, ci o unitate spirituală de neînlocuit … Așa gândești tu, băiete, despre un om complet? Puțin! Foarte puțin! Eu înțeleg altceva: să strângi cu amândouă mâinile „liniile de forță raționale”, logice și chiar matematice – știi cât de mult îmi place matematica – dar și forțele tainice, acoperite de ambiguitate și mister, care conduc viața ta și a mea, lumea întreagă …

Unii sunt nefericiți, triști și apatici până la disperare și sinucidere. Te-ai întrebat de ce? Ei văd doar pânza de păianjen în care trăim toată viața, sunt fascinați de frumusețea păianjenului care ne străpunge cu ochii și ne oprește înaintarea, firul pânzei este „alb și real” … ei nu au puterea de a vedea întunericul dintre fire, „neștiutul și irealul”, iar pe mine tocmai acea parte mă interesează pentru a trece dincolo de plasa în care se împiedică disperații, naivii și proștii. Înțelegi, băiete? Capcanele sunt puse în drum doar pentru ei, este suficient să ridici puțin privirea și calea ți se va deschide în toată întinderea și măreția ei …

A fost cândva un domn onorabil cu o figură de țap care a murit în brațele reginei Cristina a Suediei. Nu! Iar mint și exagerez. Bietul om a murit de angină pectorală într-un spital oarecare … Ei bine, acel domn persecutat de ideile lui, a citit într-o seară la lumina unui opaiț o carte a Sfântului Augustin din care a reținut câteva cuvinte … Nu știa cât rău ne va produce. De atunci toți gânditorii au fost sclavii lui *ratio* … supremația rațiunii a fost proclamată și respectată precum o dogmă, „protestanții” au fost arși pe rugul dialecticii și al cauzalității …

Ei bine, acel domn venerabil de care îți vorbeam a crezut că se poate trăi la nesfârșit cu privirea în

jos, spre sine, spre rațiune, și mai târziu … spre instincte și sex. Eu însă am văzut cât este de *artificial realul și inexactă rațiunea*, am aflat „jocul în joc”, farsa generală, am descoperit ironia, detașarea, plictiseala, grotescul și cinismul. Nu! N-ai dreptate, băiete! Orgoliul, trufia, sfidarea, crima sufletească sau cea fizică sunt deprinderi practicate de cei din rangul doi: scelerați, impotenți, gălăgioși și zurbagii …

Acum ne-am apropiat, băiete, de ceea ce vreau să-ți spun. Modul întâmplător în care se înlănțuie izbânda sau înfrângerea, meritul sau norocul, va scăpa întotdeauna acelui *honnête homme* pentru că el e condus de rațiune care de cele mai multe ori înșeală, ca într-o adunare în care rezultatul este altul decât suma elementelor adiționate. Alt exemplu? În momentele în care trebuie să luăm o hotărâre definitivă nu ne folosim de argumente logice, „altceva” decide pentru noi. Recunoști că am dreptate? Mă bucur, băiete! Și alții au spus ca tine, dar au căutat explicația în … „așa mi-a fost soarta” și au mers mai departe orbește. Nu au simțit „sforile invizibile și tainice” care ne conduc viața, n-au știut spre cine să-și trimită privirea … E suficient să știi *cum* și *când* să ridici mâna pentru a „trage sfoara”, adică … îi faci semn și el lucrează pentru tine, nu mai ești singur cu rațiunea ta neputincioasă, apoi totul îți aparține …

M-am întrebat de multe ori care a fost principiul esențial al vieții mele? Care a fost axa în jurul căreia s-au rotit ca pe un fus evenimentele trăite de mine? Mult timp … întâi apăreau pătimirea și pedeapsa, mai târziu recompensa, apoi pedeapsa. De la o vreme roata s-a schimbat, întâi recompensa, apoi pedeapsa. Chitanța trebuie achitată, numai proștii și ticăloșii cred că nu vor plăti niciodată. *Un om complet* pune pedeapsa de la început în calcule, apoi încearcă să afle de unde va sosi, îi amână executarea și îi sleiește puterile până o reduce la: „Te rog să-ți cei iertare”, sau …

„Hai! Lasă-l, domne! Omul a vrut binele nostru, dar …” Să-ți așezi propria acțiune și pedeapsă sub semnul timpului! Ai înțeles, băiete?

Există o grație naturală și o greșeală naturală, depinde sub ce zodie te-ai născut. Când te găsești printre cei din prima categorie, adică faci parte din elita celor care au înțeles cum să înlăture barierele, te afli dincolo de determinarea pe care ți-o dau „numele și chipul” … Înțelegi? Ai trecut în supraindividualitate, adică, ai decupat artificialul din real și ai simțit sfoara vibrându-ți în mână … Deci, dacă ai primit aceste semne pe care numai tu știi să le citești, cunoști gloria anonimă, tainică și fermecătoare, glorie pe care o simți cu toți porii și nervii și pielea și carnea … Indivizii mediocri au nevoie de gloria publică deoarece nu se văd decât prin ceilalți, guralivi și gușați. Când ai primit grația naturală și gloria anonimă, știi că în orice împrejurare coincidența forțelor ascunse – numită în mod curent destin – te va salva de la orice pericol sau încercare. Ai semnul pe frunte … dar nu-l vede nimeni. Dacă din nefericire, băiete, te afli sub zodia „greșelii naturale”, atunci nu poți conta pe nimeni, ești singur, abandonat, sărac, dar cu rațiunea ta … aștepți un rezultat logic care nu va veni niciodată …

Cum de nu mă oprești, băiete?! De ce nu-mi reproșezi eroarea de gândire? Cum se împacă strădania de a te apropia de supraindividualitate ce aparține unei voințe lucide, cu grația naturală care aparține hazardului? Stop! Acum e prea târziu. Știu ce vrei să spui. Eroare! Gândirea ta e logică … și eu tocmai împotriva ei mă ridic. Strădania de care vorbeam nu exclude *întâmplătorul* … un amănunt ignorat de toți cei care gândesc ca tine. Să nu uiți *norocul*, altfel te duci de râpă! Și încă ceva! Ucide-ți dușmanii: visul, mila și orgoliul, treci de la dorință la voință, acțiune, detașare, iluminare … dacă vei reuși te voi lua lângă mine, vei fi ucenicul meu. Eu n-am ratat nicio șansă care mi s-a ivit în

cale, uneori am provocat-o conștient și am urmărit-o cu încăpățânare. De data asta s-ar putea să greșesc, nu te contrazic … Mă sfătuiești să iau în calcul cele mai mici amănunte și apoi … Nu! De trei ori nu! Așa procedează un novice ca tine, sigur că mă voi gândi la toate detaliile, dar … voi căuta să aflu ce se ascunde în spatele faptelor concrete care îmi stau în cale, acea parte de nevăzut și neștiut. Acolo se află cheia, băiete! De câte ori să-ți spun?

Își aprinde o țigară. Stă cu ochii îndreptați spre tabloul din fața lui, spre acel copil căruia i se adresează, acolo își concentrează atenția și tot de acolo parcă îi vine puterea.

… trebuie să fiu neloial, n-am altă cale, e datoria mea dacă vreau nu numai să supraviețuiesc, dar și să mă bucur de viață. Cei loiali sunt primii care dispar de inimă rea, de glonte sau mor nebuni. Trebuie să te slujești de toți și de toate, să fii „agent dublu” și să nu îngădui nimănui să-ți cunoască adevăratul nume. La fel când e vorba despre femei sau Dumnezeu. Pentru femei n-am timp și s-a vorbit prea mult, iar despre … A fost oare loial fiul rătăcitor? Nu. Dar pilda talantului îngropat ori aceea a oii rătăcite? Fiului ascultător nu i s-a dat nici o atenție, iar turma ascultătoare nu i-a adus nici o bucurie ciobanului. Atunci? Eu voi fi oaia rătăcită și fiul rătăcitor. Cu puțin efort, ironie și umor poți afla lucruri pentru care alții își bat capul toată viața … capcanele sunt întinse pentru cei lași, orbi și fricoși … e suficient să dai o creangă la o parte, chiar s-o rupi dacă e nevoie, și vei descoperi adevăratul tău drum …

Își lasă capul pe pernă, își întinde trupul și somnul îl cuprinde imediat. Ghearele mici ale porumbelului – care mergea pe pervazul de metal al ferestrei – îi dau senzația unei mâini de femeie cu degete delicate, unghii lungi, sidefii, care trec ușor de-a lungul brațelor, coapselor și gâtului … Se trezește brusc, perfect odihnit și lucid. Un gând

clar: nu trebuie să mint, dar nici să spun adevărul, răul și binele nu există pentru simplul motiv că răul este un bine pervertit, iar eu sunt dincolo de ele … Lucrul cel mai important și stabil are ca temelie o slăbiciune, trebuie să mă folosesc de ea, să scot din zid o cărămidă, atât cât să mă înalț pe ea câțiva centimetri și să privesc dincolo de zid … Până acum am căutat argumente teoretice, voi lua în calcul și pe cele practice dar … n-au prea mare importanță …

*

Pendula din living bate de șase ori. Se ridică din pat, scoate din dulap un costum elegant, o cămașă albă, o cravată asortată, pantofi noi și începe să se îmbrace cu acea tihnă și savoare pentru fiecare gest pe care le trăiești înainte de a te întâlni cu o femeie frumoasă cu care vei lua cina și vei petrece toată seara.

La ora șapte fără un sfert iese din casă, se urcă într-un taxi și îi spune șoferului adresa. Coboară în fața clădirii înalte cu gard de metal. Întinde portarului cartea de vizită. Intră cu pași fermi …

… poate așa … cine știe? … poate așa s-au desfășurat cele două sute treizeci și cinci de minute înainte ca profesorul R. I. să ia o hotărâre. Cunoscut în orașul nostru de provincie pentru conferințele pe care le ținea în fața unui mare număr de ascultători, profesorul R. I. se adresa elevilor, în timpul lecțiilor, cu invariabilul „băiete”.

A doua zi după ce și-a depus mărturia, un profesor, coleg cu el, s-a sinucis, iar altul a dispărut fără urmă.

Păpușa de lemn

Amalia lucra într-un atelier de proiectare și desen publicitar al unei agenții comerciale. După ce s-a căsătorit, Patrick a încercat s-o convingă să-și schimbe postul: „Știi multe limbi străine, i-a spus el, de ce nu-ți pui în valoare cunoștințele și anii de studii?” Amalia a căpătat în cele din urmă un post de translator poliglot în compartimentul *public relations*. Directorul Auger era încântat de „noua achiziție”. Amalia era o femeie înaltă, cu prestanță, aer distins, știa să „prezinte cu farmec” – *she could charmynily advertise* – produsele agenției, obținea cele mai avantajoase contracte și cunoștea mai multe limbi cu ajutorul cărora putea trece cu ușurință – în timpul unui cocteil – de la o delegație din Japonia, la alta din Italia sau Argentina.

După câteva luni a simțit primele semne de oboseală, nu se mai ducea la tenis sau piscină și nu-și mai căuta prietenele la telefon, nici chiar pe Agnès. Venea de la birou, se ațeza în fața televizorului, răsfoia o revistă sau se lungea pe canapea și îl ruga pe Patrick să pregătească cina. Îi era greu să-i spună: „Dragul meu, Pat! Nu știu ce se petrece cu mine?! Parcă nu mai sunt eu.”. El ar fi încercat s-o liniștească, i-ar fi recomandat mai multă odihnă, ar fi făcut toată treaba în gospodărie și chiar ar fi glumit repetând fraza lui preferată prin care se consola: *Par délicatesse j'ai perdu ma vie*. Amalia a preferat să tacă, spera să fie doar o oboseală trecătoare de primăvară.

Venind spre casă a văzut într-o vitrină un șir de păpuși rusești; prima era mai înaltă, apoi descreșteau treptat, ultima era doar de câțiva centimetri: „șapte păpuși, câte una pentru fiecare zi a săptămânii”, și-a zis ea; parcă ar fi încercat cu ajutorul păpușilor – aveau baticuri colorate și

priviri tainice – să-și explice ce se petrece cu ea. A rămas un timp în fața vitrinei, vânzătorul a remarcat-o și a invitat-o în magazin, a așezat păpușile pe tejghea, le-a rotit într-o parte și alta cu mușcări iuți, și păpușile parcă începură să danseze pentru ea rugând-o să le fie stăpână. Simți impulsul să le cumpere. Vânzătorul a început să le împacheteze, a așezat-o pe cea mijlocie în cea mare și așa mai departe, „una în alta”, când a ajuns la ultima, Amalia a întins mâna spre ea, voia s-o țină în palmă: „o voi boteza Duminica”. A luat păpușile și s-a îndreptat spre casă. Patrick a fost fericit văzând că și-a cumpărat jucării. Amalia le-a așezat pe etajera din dormitor, le-a privit îndelung, iar pe cea mică a pus-o într-un sertar, apoi a strâns-o în palmă, voia s-o aibă tot timpul cu ea.

Patrick pregătise „o cină specială”, pe masă erau flori, lumânări, vin, caviar și mai multe sortimente de brânză, preferințele ei. Era bine dispus, avusese mult succes la un simpozion de matematică unde prezentase o lucrare; vorbea, gesticula, turna în pahare și încerca să-i explice în ce consta „analiza combinatorie cu aplicare în informatică”, la urmă a zis:

— N-am reușit să te distrez, Ami! Ce se petrece cu tine? Crezi că n-am observat? De la o vreme ești tăcută, tristă și ai slăbit mult … Te simți rău?

— Nu, mi-e bine, dar …

— De ce eziți?

— Voiam să-ți spun mai de mult timp, Pat. De când am fost transferată la *public relations* și sunt nevoită să traduc diverse protocoale sau să conversez în alte limbi … am senzația că cineva străin vorbește în mine și pentru mine … cineva străin și totuși … parcă de fiecare dată aud o voce care rostește cuvintele în locul meu, iar eu rămân doar un simplu purtător al unui trup neînsuflețit …

— Spune-mi, Ami … Când ai învățat aceste limbi … ce ai simțit?

— Nimic deosebit, eram o singură voce, o singură păpușă!

— Ce păpușă?

— Păpușa rusească, cea mică, Duminica, așa am botezat-o! Uite-o! O port mereu cu mine.

— Chiar și la masă?

— De ce ți se pare curios? Stă cu noi … e foarte cuminte. Mă înțelegi, Pat?

— Încerc, Ami. Recunosc însă că mi-e destul de greu …

— Nu uita că eu m-am născut în altă țară, sunt pentru toți „o străină” … cu tine vorbesc limba ta, acolo vorbesc limba lor, nu gândesc și nu vorbesc în limba pe care am învățat-o în copilărie …

— Poate ar fi bine să consultăm un medic, Ami!

— Nu sunt nebună, Pat! Sunt perfect conștientă!

— N-am zis că ești … Poate ar trebui să te odihnești mai mult. Rămâi acasă câteva zile, dormi, mănânci, mergem la plimbare, iar sâmbătă plecăm în week-end. Chiar acum îi dau un telefon domnului Auger să-l anunț că vei lipsi câteva zile de la birou. Sus paharul!

*

Amalia se născuse „într-o țară îndepărtată”, mama făcea păpuși din cârpe colorate, le îmbrăca cu rochii din petice și pe cap le punea basmale, așa cum au cele rusești; rostea ceva cu glas încet, o rugă, un blestem sau un descântec, îl repeta de mai multe ori; câteodată înfigea un ac în păpușă în dreptul inimii, al capului sau al … Parcă cineva îi făcuse și ei acum o vrajă, așa cum știa numai Iracema, mama ei.

A dormit o zi și o noapte, după ce s-a trezit și-a pregătit o cafea și s-a întors în dormitor, n-a ridicat jaluzelele, se simțea mai bine în întuneric, chiar dacă afară era o zi cu cer senin de primăvară. S-a lungit din nou în pat, a închis ochii și a rămas între somn și veghe.

… era copil, familia locuia la țară, mama ei creștea găini, rațe, curcani, porumbei și iepuri … Amalia se întorcea la oraș toamna, când începea școala ... tatăl ei, Mundiho, era mereu ocupat, lucra la căile ferate; într-o zi a sosit împreună cu Fernando, un bărbat înalt, voinic … dar care rămăsese cu o voce ca de copil. Au plecat la pescuit, fiecare cu undițe, lansete și cizme de cauciuc în picioare. Amalia i-a însoțit împreună cu Tom, câinele preferat. După ce s-au întors acasă cu „tolba plină”, i-au dat Iracemei peștele prins, urma să-l pregătească pentru masa de prânz. Fernando s-a așezat pe o treaptă a scării ce ducea spre verandă și a început să-și curețe undițele și sculele de pescuit. O cloșcă cu pui ciugulea în jurul lui dintr-o cutie în care se aflau râme. Puii mici, aurii, cu ciocul negru, erau fericiți când mama lor rupea câte o râmă și le-o împărțea la toți. Fernando își vedea tacticos de treabă. Amalia era pe terasă, se legăna într-un balansoar, se uita la el cum sorta „acele, lingurile și muștele” și le punea în cutii speciale pe care le prindea cu un elastic. Deodată, greoiul Fernando a făcut un pas în dreapta să ia o undiță sprijinită de balustrada scării, piciorul lui a căzut exact peste un pui de găină, parcă ar fi fost o monedă pe care ar fi călcat-o din neatenție, nici n-a simțit ce se petrece sub talpa groasă a cizmei. Amalia a văzut exact scena în care puiul auriu, pufos, a dispărut sub piciorul „neîndurătorului uriaș”, cum îi spuneau prietenii. Iracema a ridicat brațele și a început să strige: Asasinule! Asasinule! A coborât în goană treptele scării și s-a aruncat asupra lui lovindu-l cu pumnii în piept. El se uită la ea consternat, nu știa ce o apucase pe „blânda femeie” care până atunci curățase liniștită peștii … deodată un acces de furie …! Plângând, Iracema a luat puiul cu grijă, l-a pus în palmă și a dispărut cu el la bucătărie. Abia atunci a înțeles Fernando ce se întâmplase, era însă foarte nedumerit … ca și cum altcineva îl călcase.

Amalia n-a scos nici un cuvânt, a încetat să se mai legene în balansoar – nici emoție, nici ură și nici greață. Auzise clar un zgomot scurt … ca și când s-ar fi spart un balon sau o picătură de apă ar fi căzut de la înălțime pe ciment. Un simplu: Clac! Atât cât s-ar fi declanșat un aparat de fotografiat, apoi a rămas doar … cizma uriașă, botul lat de rață, culoarea galbenă revărsată precum o vopsea ce ar fi curs dintr-o cutie … o mică șenilă ce ar fi distrus totul pe unde a trecut, un buldozer în miniatură rătăcit în joaca unor copii … un fapt oarecare urmărit cu interes într-un moment de destindere când nimic nu vibrează în tine sau în afara ta, favoarea providenței de a se afla acolo în acea clipă și cu ochii îndreptați … „De ce am tăcut … iar mama a reacționat urlând?! Cum am putut să mă stăpânesc atât de mult?! Mi-am oprit doar balansoarul, nici un alt gest sau cuvânt? Am fost atât de impresionată încât n-am putut să iau o atitudine, sau … un exercițiu de voință și cruzime necesar unei adolescente sensibile și emotive?”

A doua zi Fernando a plecat, niciodată n-a mai intrat în casa lor. Vacanța era pe terminate, curând s-a reîntors și ea la oraș.

„… de ce mi-am amintit? Credeam că am uitat … atunci era inconștiența sadică a copilului, acum însă … parcă aș avea nevoie de o probă de rezistență morală, o dovadă pe care s-o aduc în fața propriilor mei ochi, dar și ai păpușii mele: „sunt capabilă să rezist la orice încercare voi fi supusă …”

S-a reîntors la birou, directorul Auger i-a strâns mâna, i-a urat bun sosit, spor la lucru și i-a promis că pentru zilele în care a lipsit nu-i va reduce salariul.

— Sunteți o funcționară de nădejde și noi trebuie să ținem cont de efortul pe care l-ați depus până acum! și a zâmbit aranjându-și ochelarii pe nas cu ticul știut.

Totul părea că intrase în normal. Amalia refuza curtea bărbaților cu care avea convorbiri comerciale, directorul i-a majorat salariul, Patrick era la fel de amabil și atent cu ea, îi aducea aproape în fiecare zi câte un buchet cu flori.

*

Era la birou, a tras sertarul și a scos o ceașcă, voia să-și prepare un nescafé, în ceașcă era un gândac, nu mai putea ieși de acolo, căzuse ca într-o cursă; nu era prea mare, picioarele acoperite de mici fire subțiri ca niște ventuze, trupul greoi, coada prelungă, capul mic, rotund, disproporționat față de restul corpului, gura roșie cu mandibulele puternice, antene lungi cu care pipăia dezorientat în jur; se urca pe pereții alunecoși ai ceștii până la jumătatea înălțimii, apoi cădea pe spate, se zbătea rotindu-și picioarele și trupul într-o parte și alta, o strădanie disperată de a-și recăpăta poziția normală, după un timp – cu un ultim efort – izbutea să se răsucească pe burtă, apoi își relua drumul de la început escaladând pereții alunecoși, ca din nou să se rostogolească pe spate …

A stat nemișcată și l-a privit minute în șir, uneori parcă ar fi vrut să-i șoptească cum să procedeze, ce mișcare să încerce, o dată chiar l-a ajutat cu vârful unui creion. Sunetul strident al telefonului a smuls-o din această „relație de prietenie cu mica gânganie”. A ridicat receptorul și a răspuns cu un glas indiferent, era chemată de directorul Auger. A pus ceașca în sertar și a plecat. După ce a terminat de tradus un protocol încheiat cu o delegație din Suedia, s-a dus la bistroul de peste drum, a băut o cafea, a luat câteva sandviciuri și s-a întors la birou. A scos ceașca din sertar, Charles era acolo – așa îl botezase. L-a ajutat să-și recapete poziția normală și i-a dat câteva firimituri de pâine, cașcaval, șuncă … voia să afle ce-i place să mănânce. După terminarea

programului a pus ceașca în sertar, s-a asigurat că Charles nu avea pe unde fugi și a plecat acasă.

În ziua următoare a constatat că Charles mâncase toate firimiturile lăsate. Îi adusese de acasă puțin cozonac, biscuiți și zahăr. Se uita la el cum ronțăia cu mandibulele lui proeminente: „un castor în miniatură”, și-a zis ea. În timpul zilei, când avea câteva minute libere, lua ceașca și se uita la el, îl mângâia cu vârful creionului, stătea de vorbă cu el, apoi punea ceașca la loc și își vedea de treabă. La sfârșitul săptămânii ar fi trebuit să-l lase acolo, sau … să-l ia acasă, n-ar fi rezistat două zile și două nopți fără să mănânce. A înfășurat ceașca într-o hârtie, a pus-o în geantă și a plecat acasă. Patrick nu sosise încă de la institut, putea să-i pregătească lui Charles un meniu complet, acum îi știa preferințele. Charles părea că se obișnuise cu stăpâna lui, când îi simțea prezența ridica antenele, apoi capul, aștepta să primească mâncarea sau să fie dezmierdat cu vârful creionului, își mișca încet antenele – lungi, delicate, sensibile – ce păreau mustățile unei pisici care torcea mulțumită. Nu mai încerca să iasă din colivia lui, renunțase să mai escaladeze pereții abrupți și alunecoși. Ceașca însă era prea mică pentru el. Amalia a luat un vas de sticlă și l-a mutat pe Charles; gândacul și-a inspectat noua locuință de la o margine la alta, acum se putea mișca în voie, parcă își destindea picioarele amorțite în „vechea lui cană”, apoi a rămas nemișcat vrând să se odihnească.

Era ora când sosea Patrick, nu ar fi putut să-i explice că … „el este Charles” pe care l-a îmblânzit, este cuminte, mănâncă și a început să comunice cu ea. Căuta prin casă un loc unde să-l ascundă, dacă Patrick l-ar fi găsit l-ar fi strivit fără milă și orice intervenție sau explicație ar fi fost tardivă. Dădu cu ochii de dulăpiorul așezat deasupra cuierului, acolo țineau pălării, șepci și periile de haine. A pus vasul în dulăpior,

asigurându-se că nu se poate răsturna și a lăsat întredeschisă ușa pentru a nu-i lipsi aerul necesar.

La începutul săptămânii Amalia s-a întors cu Charles la birou; îi dădea de mâncare, îl lăsa să se plimbe pe o coală de hârtie – se îngrășase, mergea încet, avea mișcări greoaie – se distrau împreună cu câte o boabă de mazăre sau de fasole, apoi îl punea la locul lui și își vedea de treabă. La sfârșitul săptămânii îl aducea acasă și îl ascundea în dulăpiorul de deasupra cuierului.

Au trecut așa aproape două luni. Într-o duminică – Amalia nu mai voia să plece în excursii sau la țară –, după ce au mâncat de prânz, ea s-a dus în dormitor să se odihnească. Patrick s-a retras în birou, avea de pregătit o lucrare pe care trebuia s-o prezinte peste o săptămână. După ce s-a trezit, Amalia l-a întrebat pe Patrick dacă ar vrea să bea o cafea; s-a îndreptat spre bucătărie, a trecut pe culoarul din fața coridorului, și-a aruncat o privire spre dulăpior, ușa era închisă.

— Ai umblat tu aici? l-a întrebat ea.

— Unde? a răspuns Patrick din birou.

— În dulăpiorul de la cuier!

— Da. Mi-am luat o șapcă, azi m-a prins ploaia și nu aveam nimic pe cap. Să chemi pe cineva să facă o dezinsecție generală! a continuat el după o pauză.

— De ce? a vrut să afle Amalia cu glas stins.

— Am găsit un gândac … dacă este unul sunt mai mulți! Se ascunsese într-un vas, n-am înțeles ce căuta vasul acolo …

— Și ce ai făcut cu el?

— Am spălat vasul și l-am pus în dulapul de la bucătărie.

— Nu! Te-am întrebat …

— Am omorât gândacul și l-am aruncat în cutia de gunoi. Ce-i întrebarea asta?! Te rog să mă lași să-mi văd de treabă! Mi-ai promis o cafea!

— Cum ai putut să faci așa ceva?! Era Charles …

— Ce ai spus? Cine era? și Patrick s-a ridicat de la birou vrând să curme discuția, nu înțelegea ce s-a întâmplat și de ce are acest glas atât de disperat.

Când a intrat în bucătărie a văzut-o pe Amalia îngenuncheată în fața cutiei de gunoi.

— Ce-i cu tine, Ami?!

Ea plângea și căuta printre ambalaje, hârtii și coji de mere. Patrick s-a aplecat spre ea, i-a luat capul între mâini și s-a uitat intens în ochii ei plini de lacrimi încercând să afle ceva …

*

Amalia a intrat pentru cumpărături într-un magazin, a luat printre altele și un spumant de baie cu miros de brad. Seara a lăsat apa să curgă în cadă, l-a rugat pe Patrick să n-o deranjeze – dacă o va căuta cineva la telefon –, s-a dezbrăcat, a turnat câteva picături de spumant în apă și a intrat în cadă. După puțin timp a auzit soneria de la intrare. Patrick s-a dus să vadă cine ar putea fi la ora aceea; era vecina lor de apartament, bătrâna doamnă Lédier, o fostă actriță de cinema.

— Ați cumpărat cumva un sprei de interior sau un spumant cu miros de brad? l-a întrebat ea cu glas amabil și afișând un zâmbet convențional, dar care ascundea o stare de nervozitate.

Patrick nu știa ce să-i răspundă, a ridicat nedumerit din umeri.

— Este cineva în baie?

— Da … dar ce legătură … Iertați-mă, doamnă Lédier, ce doriți?

— În clipa aceasta cineva folosește în baie esență de brad? Nu-i așa? Sunt sigură! Să vă explic, domnule Patrick! Instalațiile acestei clădiri sunt foarte vechi, sistemul de scurgere este comun, de multe ori apa din canalul dumneavoastră refulează la mine. Vă dați seama ce duhoare respir eu? Am un miros foarte fin … teribil de fin, tinere domn! Nu suport parfumul de brad și salcâm, fac o alergie pe tot corpul și îmi produce crize de astm.

Vă rog să fiți atât de amabil să renunțați la spumantul pe care îl aveți. Vă rămân îndatorată! Și doamna Lédier a dat din cap cu un aer de demnitate vexată, a zâmbit din nou și s-a îndreptat spre apartamentul ei fără să aștepte nici un răspuns, ca și cum „sentința fusese pronunțată fără drept de apel”.

Patrick a intrat în baie și i-a istorisit Amaliei „povestea bradului și a doamnei Lédier”. Amalia a protestat, abia intrase în baie, nu apucase să se spele. Patrick a încercat s-o convingă.

— Este o femeie în vârstă și bolnavă, poate că …

— Nebună și maniacă! Pentru capriciile ei nu am voie să fac liniștită o baie!

Patrick a tăcut și s-a dus în living, era un motiv de încordare și enervare, avea de gând ca a doua zi să arunce sticla în pubelă. Dimineața s-a trezit însă mai târziu ca de obicei, a plecat în goană, se temea să nu întârzie, pe drum și-a amintit de spumant, „lasă, îl arunc diseară, înainte de a sosi Amalia”, și și-a continuat drumul. Când s-a întors acasă a văzut în fața blocului o mașină a salvării, doamna Lédier era transportată pe o targă, avea pe față o mască de oxigen. N-a mai așteptat liftul, a luat-o în goană pe scări, a intrat direct în baie, flaconul era gol. Nu știa ce să creadă! A așteptat-o nerăbdător pe Amalia, fuma țigară de la țigară, când a sosit i-a povestit pe nerăsuflate tot ce s-a întâmplat, apoi a întrebat-o:

— Ce ai făcut cu spumantul?

— L-am aruncat … de ce ești atât de neliniștit?

— Unde?

— L-am vărsat la chiuvetă.

— Bine, dar … ți-am explicat că femeia face alergie și crize de astm. Puteai să-l arunci la pubelă.

— Ascultă, Pat! Mi se pare suspectă mila și grija ta creștinească pentru altul … Chiar și față de mine … îmi suporți toate angoasele și hachițele și îmi

aduci aproape în fiecare zi flori … De ce? Un bărbat trebuie să fie mai … Au început să mă intrige compasiunea și spiritul tău „uman … prea uman pentru a fi omenesc”. Cred că îți lipsește ceva … dacă felul cum ești se poate numi „o lipsă de bărbăție”, al meu ar avea un „plus de vitalitate” … Uneori e bine să porți un cuțit în mână … dar pentru asta trebuie să fii pregătit …

— Lasă poveştile, Ami! De teorii sunt sătul și de idei ghiftuit până la dezgust. Mai bine răspunde-mi la întrebare: când ai vărsat flaconul în chiuvetă, știai că esența de brad va fi simțită de doamna Lédier și îi vei provoca o criză de astm … așa cum de altfel s-a și întâmplat?

Amalia a ridicat privirea, s-a uitat în ochii lui fără să clipească și a răspuns cu voce fermă:

— Da … nu am prevăzut însă toate consecințele, nu știam că mirosul străbate atât de ușor până la ea, cu toate că puteam să prevăd.

— Știi cum se numește fapta săvârșită de tine?

— Nu mă interesează! Pretenția ei mi s-a părut stupidă și absurdă …

— Vătămare sau … crimă cu premeditare! Dacă bătrâna nu se va mai întoarce de la spital? De ce ai făcut-o? Răspunde-mi!

A tăcut, și-a întors privirea de la el, s-a ridicat de pe scaun și a plecat în dormitor …

Doamna Lédier a revenit acasă după o lună, era palidă, slabă și mult îmbătrânită. Patrick evita să se întâlnească cu ea pe culoar, îi lăsa câte un buchet de flori în fața ușii, erau florile pe care altădată i le aducea Amaliei …

*

Ieșind de la birou, Agnés a rugat-o pe Amalia s-o conducă până acasă, trebuia să ajungă cât mai repede, fetița ei nu se simțea bine. Pe drum au stat de vorbă, Agnés urma să plece în curând „peste ocean” pentru o specializare. Vorbea repede, era aferată, fericită și în același timp îngrijorată de

sănătatea copilului. Amalia tăcea, părea preocupată de circulația intensă de la acea oră dar și de … Agnés îi provoca de fiecare dată o stare de neliniște și crispare.

— Tu îți porți umbra cu tine, dragă Amalia! A zis ea și i-a zâmbit echivoc.

— Ce vrei să spui?

— Suntem prietene de câțiva ani, dar … n-am putut să-mi fac o părere clară despre tine. Iartă-mi franchețea! Pe unii lumina cade direct, îți poți face imediat o idee, pe alții lumina cade dintr-o parte … îți poți face o părere numai pe jumătate, pe tine parcă lumina nu te atinge, ți se zărește doar umbra.

— Nu te înțeleg, dragă Agnés. Azi ești „prea metaforică”. După câte știu … umbra este partea întunecată pe care o lasă un obiect sau o ființă asupra căreia lumina …

— Exact! Ție însă ți se vede numai partea întunecată … Asta îți dă un aer misterios și fascinant, draga mea! Ești mai *exciting*!

Un ambuteiaj o obligă să oprească mașina, apoi înaintară pas cu pas. În cele din urmă au intrat pe un bulevard unde a demarat cu viteză. Un stop a oprit-o din nou. Amalia strânse cu putere mâinile pe volan, încheieturile îi deveniseră albe. Un bărbat mai în vârstă traversa încet pasajul pentru pietoni. Amalia a împins maneta de viteză, a apăsat puternic pe pedala de accelerație făcând motorul să urle și a pornit mașina în direcția ... trecu numai la câțiva centimetri de paltonul bătrânului care în ultimul moment reuși să se urce pe trotuar. Un polițist începuse să fluiere în urma lor.

— De ce te grăbești în halul ăsta?! a întrebat-o Agnés speriată. Regret că te-am abătut din drum! Ești teribil de nervoasă …

Amalia a tăcut, când au ajuns în fața casei, Agnés i-a mulțumit, i-a întins mâna – degetele îi tremurau și i-a spus:

— Parcă ai fi vrut să-l ucizi pe bătrân … Fii atentă, Amalia! Nu te lăsa pradă nervilor! Dacă ai

nevoie de mine, dă-mi un telefon …

*

La ultimul etaj locuia un bărbat trecut de cincizeci de ani; avea un păr bogat și sârmos, ca o căciulă – poate de aceea iarna nu purta nimic pe cap – mustăți groase de armean, brațe lungi ca două lopeți, burta proeminentă a băutorului de bere și un mers pe spate, rigid și îngâmfat. Amalia îi găsise mai multe porecle: Țânțarul, Părosul, Molusca … simțea însă că nu-i descoperise „particularitatea esențială”. De câte ori îl vedea, traversa repede pe celălalt trotuar, dacă se întâlnea cu el față în față găsea un pretext și îl ocolea, dacă era nevoită să intre cu el în bloc se oprea la cutia de scrisori și rămânea acolo până când el lua liftul. Căuta un animal care să-i semene, ar fi trebuit să fie o combinație între o pasăre cu multe pene, un patruped cu burtă proeminentă și un șarpe cu mișcări lente … nu a găsit nici un exemplar zoologic care să întrunească toate trăsăturile, s-a mulțumit să-i spună: *Anghilă*. Poate pentru că imaginea lui îi producea o senzație de respingere și silă. Era suficient să se gândească la el și îi simțea atingerea cleioasă pe mâini și gât ... încârliga două degete și scuipa de trei ori, așa cum făcea când era copil și voia să scape de piaza rea.

… Amalia a intrat în lift. Ușile urmau să se închidă automat. În ultima clipă a țâșnit cineva înăuntru. Era tocmai el. Anghila! Nici un mijloc de salvare din cutia ce urca în viteză printre etaje. Amalia a ridicat mâna spre tabloul cu butoane, vrând parcă să-și găsească o scăpare.

— Etajul șase! a zis Anghila cu glas răspicat, de parcă și în acest amănunt ar fi găsit un motiv de laudă.

Amalia a păsat un buton, era atât de speriată încât nu știa precis dacă pusese degetul pe butonul etajului șase … a mai apăsat o dată, așa cum se întâmplă atunci când vrei să te asiguri că nu ai

greșit și încerci să ieși cât mai repede dintr-o încurcătură. Liftul s-a oprit brusc între etaje, un gâtlej prin care nu mai trecea nici o bucată de pâine … o mișcare în sus, una în jos și cutia a rămas împietrită în imensul esofag al blocului. Amândoi s-au privit îngroziți, fiecare pentru alt motiv. Amalia s-a întors cu spatele la el, a vârât capul într-un colț, și-a lipit fruntea de oglinda rece … avea senzația că astfel va ieși mai repede din coșmarul în care trăia cu ochii deschiși. Anghila a început să apese soneria de alarmă. Un sunet strident o lovea în timpane. Nimeni nu venea să-i scoată de acolo. Amalia se ghemuise în colț. Îl auzea cum se agită și gâfâie, avea o respirație șuierătoare și *une mauvaise haleine*, transpira de nervi și răspândea o duhoare de animal. Deodată, Amalia a simțit ceva rece și unsuros cum i se urcă pe picioare și înaintează cu rapiditate spre ceafă … un șarpe încerca să-i încolăcească trupul … a întors încet capul, era într-adevăr un șarpe, mai întâi i-a zărit coada, se mișca jos, pe podeaua liftului … a înțeles că restul trupului se află pe spatele ei, iar capul ar fi trebuit să fie … a început să urle cu un glas neomenesc, bătea cu pumnii în pereții liftului care tremurau sub loviturile ei deznădăjduite … se izbea cu spatele de pereți încercând să scape de atingerea oribilă a șarpelui …

În cele din urmă, ușile au fost deschise, cineva dădea explicații, arăta spre femeia care zăcea leșinată pe jos …

*

… holul spațios al unei bănci; stătea la rând în dreptul unui ghișeu, voia să facă plățile lunare și să afle câți bani mai are în cont. Se plictisea. O enerva cumplit să aștepte la rând. Se uita în jur, căuta ceva să-i preocupe atenția, să treacă timpul mai ușor. A zărit ușa turnantă de la intrare. Cei care voiau să pătrundă în bancă se plasau într-un mic

compartiment rotitor, puneau mâna dreaptă pe o bară, împingeau caruselul, făceau cinci pași – numărați cu precizie – apoi ieșeau din capsula de sticlă și de îndreptau spre diversele ghișee. Ușa turnantă i-a amintit … citise într-o carte sau văzuse un film: cineva a săvârșit o „crimă perfectă” pe scara rulantă a unui metrou. Asasinul nu a fost niciodată prins, crima nu avea mobil și de aceea era cu atât mai greu de elucidat. Un bărbat cobora o scară rulantă, a scos din buzunar un cuțit cu lama care se deschide automat, a ales la întâmplare o victimă – o tânără femeie care urca din sens contrar pe altă scară rulantă, a așteptat-o până a ajuns în dreptul lui, a întins mâna peste balustradă, i-a împins lama cuțitului în inimă și scările și-au continuat drumul ducându-l pe asasin în jos, spre metroul în care a dispărut fără urmă, iar pe victimă în sus, spre culoarele spațioase ale unei stații de la suprafață.

Aceste imagini nu-i mai reveniseră niciodată în minte, parcă în această clipă ar fi aflat pentru prima dată că este posesoarea lor involuntară … putea să revadă fiecare amănunt în parte, fiecare gest, chiar părul tinerei femei strâns la spate în coadă de cal, trupul ei azvârlit de treapta rulantă atunci când a ajuns la capăt, un balot inert împins pe ciment spre surprinderea celor care se aflau în urma ei și care credeau că leșinase, nicidecum că e plină de sânge pe bluza albă strânsă pe sânii proeminenți …

Acum, aștepta la rând în fața unui ghișeu, privea o ușă turnantă, descoperea în memorie … „și aici s-ar putea comite o crimă perfectă sau … un accident … aștepți un bătrân sau un handicapat, adică o persoană cu mișcări mai lente, o lași să intre în morișcă, ocupi locul din spatele ei, observi dacă a pus primul picior când mai are o secundă până să și-l tragă și pe al doilea și atunci împingi cu violență; ori îl strivești între cadrul fix și ușa rulantă, ori îi rupi un picior și iese de acolo

schilodit, tu îți continui rotirea și dispari, chiar dacă te prinde, ai în urma ta încă patru, oricând poți da vina pe ei, erați toți „în aceeași ușă” …

— Ce dorește doamna? o întreabă funcționarul de la ghișeu.

— Vreau să fac plățile pe luna curentă: chirie, întreținere, facturi … Și vă rog să-mi spuneți care este suma pe care o mai am în cont?

Un strigăt străbate întreg holul, ea întoarce privirea spre ușă, nu era un bătrân și nici un handicapat, ci o femeie. Își aude inima bătându-i cu putere în timpane, spaima de sine și de puterile pe care le deții inconștient. Se repede într-acolo și își face loc printre cei care se înghesuiau: femeia căzuse pe ciment, nimeni nu se interesa cine fusese în urma ei sau cine împinsese ușa cu atâta cruzime, un necunoscut cobora precipitat scările, toți erau preocupați să dea o mână de ajutor nefericitei femei … ciorapul rupt, pielea și carnea jupuită, sângele mustind; avea dureri mari la gleznă. Se apleacă spre ea, femeia începuse să-i explice cum se petrecuse, tocmai ei … Amalia încerca s-o ridice, nu se putea ține pe picioare, glezna era fracturată, junghiurile o făceau să se crispeze de durere, nu scotea însă nici un strigăt.

— Cum a putut să împingă ușa cu atâta brutalitate?! repeta ea printre gemetele surde.

Mașina salvării oprise în dreptul scărilor, doi brancardieri au așezat-o pe targă. Amalia i-a tras fusta care se ridicase peste genunchi, a învelit-o cu o pătură și a însoțit-o până la mașină. Femeia a rugat să-i aducă cineva geanta pe care o pierduse în timpul accidentului, geanta nu putea fi găsită, apăruse și „explicația brutalității”. Înainte ca ușile mașinii să se închisă, femeia a întors capul spre ea:

— Vă mulțumesc mult, doamnă! Mă bucur că mai există și oameni cu suflet ca al dumneavoastră …

Amalia a schițat un zâmbet, dar n-a scos nici o vorbă, n-a făcut nici un gest de rămas bun, ușile

mașinii s-au închis cu zgomot în fața ei. A rămas nemișcată pe trotuar, urmărind cu privirea mașina albă ce dispăruse în aglomerația străzii. Sirena s-a auzit mult timp după ce mașina se topise în depărtare …

*

A doua zi s-a dus la birou, s-a așezat pe scaun, a deschis sertarul, ar fi vrut să-l vadă pe Charles … cu toate că știa … După câteva minute a fost chemată la direcție, trebuia să prezinte unor comercianți din Canada produsele agenției. Amalia le-a întins mâna afișând un zâmbet profesional, urma să se încheie un contract important.

Directorul Auger a deschis discuțiile, Amalia a început să traducă, a rostit primul cuvânt, apoi s-a oprit, a încercat din nou cu un efort imens de concentrare, parcă ar fi vrut să pună în mișcare un mecanism care nu mai funcționa. Auger și-a reluat fraza și a întors privirea spre ea. Amalia a început să vorbească cu glasul ei plăcut și curgător, era însă rândul celor doi să se uite la ea nedumeriți.

Amalia traducea exact frazele directorului, dar într-o limbă necunoscută atât celor din delegație, cât și lui. Era limba pe care o învățase din copilărie, apoi a început să le spună o poveste despre o femeie care nu suporta esența de brad, despre o ușă batantă, un accident, Charles și mama ei care făcea păpuși din cârpe colorate …

*

… stă lungită în pat, cu ferestrele închise și jaluzelele trase, fumează și îl așteaptă pe Patrick. După un timp aude cheia în ușa de la intrare, știe că a sosit și va trebui să-i vorbească …

— Ami! Ai venit? Ce faci? a strigat el din hol.

— Da, sunt în dormitor …

— Ce vrei să mâncăm? și abia acum își dă seama că nu a înțeles fraza rostită anterior. De ce vorbești în limba ta?! Am impresia că o faci

intenționat pentru a mă scoate din sărite. Te rog să încetezi! Sunt cu nervii la pământ …

Amalia a rămas un timp nemișcată, apoi s-a ridicat din pat, și-a îmbrăcat un halat, s-a dus la birou și a scris un bilet. A intrat în bucătărie și i l-a întins lui Patrick.

„Cred că un timp va trebui să tac, încearcă să ne înțelegem fără cuvinte …”

Patrick a rămas cu hârtia în mână, după o vreme a ridicat ochii spre ea, nu putea desluși nimic în privirile ei neclintite.

Amalia s-a dus în dormitor, s-a lungit în pat și a întors capul spre păpușile de lemn care stăteau aliniate pe etajeră, parcă erau mai puține; a început să le numere: luni, marți, miercuri …

Calea și semnul

— Vrei să mă întorc?

— Da! Te voi îngriji ca pe copilul meu …

Nu se filma de o săptămână. În fiecare zi ne întâlneam pe terasa vilei de pe țărmul mării în care locuiau câțiva actori și regizori. Priveam cerul. Soarele zăcea bolnav pe cocoașa norilor care păreau bureți de mare, gata la prima atingere a vântului să-și descarce alveolele pline de ploaie. Vremea neprielnică era pentru unii un simplu pretext, pentru alții un alibi al conștiințelor culpabilizate de prea multe „coincidențe nefaste” care își împleteau nodurile în jurul acestui film. Nimic nu mergea, toți se plângeau de ceva, de cineva … dar în special Albert, regizorul, care preluase un film scris și început de „cel care murise”, film despre care știa prea puține datorită unui scenariu la fel de obscur și ambiguu precum sfârșitul celui care îl concepuse.

Stăteam în fotoliul de răchită de pe terasă, trăiam o apatie inexplicabilă, oasele îmi fuseseră parcă înmuiate în gudronul moale al treptelor care duceau spre faleză; priveam catifeaua verde și moale a gazonului din curte, straturile geometrice cu trandafiri și ascultam bătăile ritmice și deslușite ale mării care își întindea pânza colorată în cerneala unei sepii izgonite spre orizontul ce vibra în ceață și vânt. Din sufragerie se auzeau „vocile fetelor” care pregăteau sandviciuri, cartofi prăjiți și ceai, iar de la etaj cădeau asupra noastră, precum niște confetti multicolore, acordurile leneșe ale unui blues.

Dispariția lui Roger era încă vie în amintirea lor, cu toate că trecuseră câteva luni de la ziua însorită în care cineva a coborât scara interioară a acestei vile – tot aici se filma – și le-a spus: *Roger a*

murit! Acum discutau despre el cu interesul și căldura celor care vor să descopere calitățile unui regizor renumit, de omul pe care l-au cunoscut prea puțin și ale cărui taine abia acum ieșeau la iveală. Aveau o dublă curiozitate: cea legată de amănunte particulare din viața lui și cea legată de gândirea lui, care i-ar fi condus mai ușor spre deslușirea sensurilor acestui film pentru care munceau, dar nimeni nu știa prea bine ce are de făcut. Moartea parcă l-ar fi ajutat să fure din amintirea lor aspectul pământean și să capete în schimb un nimb enigmatic și măreț. Acest om singuratic, tăcut, uneori strălucitor, alteori de un firesc ce friza banalul, câștigase o dimensiune nouă. Dispariția lui așezase între ei o grilă deformatoare – asemănătoare pictorilor care confruntă personajul imaginat cu cel real – împiedicându-i pe unii să-și amintească ce culoare aveau ochii lui, iar pe alții dacă era de talie mijlocie ori înalt … subiecte de confruntare și enervare, dar care erau un mod ocolit de a-și ascunde neputința înțelegerii acestui om și în special a filmului pe care încercau să-l termine.

Era pasionant pentru mine să-i privesc și să-i ascult, imaginea reală a lui Roger se contopise cu una ireală și străină de cel pe care îl cunoscusem. Uitaseră parcă toți că mă aflu printre ei, că fusesem „ultima lui iubită” și poate cea mai îndreptățită să-i știu culoarea ochilor, dar și câte ceva despre contradicțiile și paradoxurile celui care trăise sub semnul unei singure pasiuni: Filmul. „Imaginea vibrează în mine ca un cuțit ascuțit înfipt într-o ușă de lemn”, obișnuia el să spună.

I-am lăsat să vorbească, m-am ghemuit în fotoliul plasat în umbra lampadarului, ascultam un greier rătăcit în iarbă, urmăream fumul de țigară ce prindea forme bizare trecând prin lumină și întuneric, gustam din paharul cu whisky, apoi vocile celor din jur m-au acoperit ca o pătură

moale și caldă încercând să-mi cuprindă umerii și atenția. Ochii lor hămesiți de „amănunte de viață” primeau străluciri care scânteiau în obscuritatea nopții, păreau niște pepeni-vorbitori așezați în cerc pe câte un scaun, asemănători celor din copilărie cărora le scoteam miezul, le decupam ochii și nasul, apoi le puneam în tigvă o lumânare și astfel plăsmuiam oameni-felinare cu care ne plimbam prin curte …

Aveam la ce să mă gândesc, aveam poveștile și călătoriile mele … „dacă ai simțit jocul, îmi spunea el, nu te mai arunci cu ferocitate nici asupra ta, nici asupra celor din jur, sufletul ți se va dezumfla ca un balon înțepat de un copil, îți vor rămâne luciditatea și acul … vei simți acel *blow back*, reculul armei, chiar înainte de a trage” … și iar plecam în vis, imaginându-mi călătoria pe care o așteptam de câteva luni.

… voi coborî cu geamantanul în mână, la capătul scării mă va întâmpina o bătrână, va ține strâns la piept o cutie cenușie de carton asemănătoare cu aceea pe care o avea Florance, nebuna orașului, o cutie plină cu panglici și spirale de hârtie. „Aici este tot cea a rămas de la el, va spune bătrâna lui mamă. Dacă pleci, ia-le cu tine, poate te vor ajuta să afli ce s-a întâmplat acolo și de ce a murit atât de repede după ce s-a întors.” Văd degetele ei descărnate, acoperite cu pete mici, maronii, petele bătrâneții … văd mâna ei ridicată spre buze, uluită de curajul meu: „O biată fată pleacă singură într-o călătorie de mii de kilometri!” … Voi fi pe șosea, în sfârșit singură în mașină, parcă aș fi evadat dintr-un spital în care am lăsat un prieten – eu însumi – fără nici o șansă de însănătoșire; un amestec de zădărnicie și renunțare ce alternează cu un entuziasm febril și o insurecție a tuturor resurselor – precum înaintea unui salt peste o prăpastie – pentru a înfrânge necunoscutul care mă așteaptă la capătul acestui voiaj. Pe drum voi deschide cutia de carton: un

aparat de fotografiat, câteva benzi de magnetofon, ilustrate de la Mont Saint-Michel, o tabacheră de argint, trei pipe, un briceag cu lamă ce se deschide automat … Aici filmul se termină, nu știam ce se va întâmpla mai departe și cum voi găsi pe aceea pentru care făceam acest drum …

Pe terasă au mai rămas doi actori, câțiva din echipa de filmare și Albert: fac proiecte pentru a doua zi. Toți știu că nu se va realiza nimic din ceea ce își propun. După un timp ceilalți pleacă, rămân singură cu Albert. Întoarce privirea spre mine, simt că toată seara a așteptat acest moment. Îi ascult vocea leneșă și moale, timbrul celui care a fost mereu „regizor secund”, iar acum trebuia să termine un film început de cel pe care nu-l va egala niciodată; vocea resemnată, nici cel puțin dezamăgită, a omului care nu a cunoscut gloria și nici iubirea fără de care nu poți fi fericit.

Mă roagă să-i vorbesc despre Roger, cu ajutorul meu să-l cunoască pe el, dar și pe mine; în film e vorba despre „un bărbat și două femei” și una dintre ele poate sunt eu, „iubita autorului”. Ce să-i spun? Nu-l mai aud râzând, nu mai izbutesc să refac izbucnirile lui explozive și în special lungile lui tăceri încordate prin care își ascundea disperarea și evadarea într-o lume care avea o dimensiune în plus. Cum să-i vorbesc despre acest film care încearcă să „dezlege ceea ce legase un bărbat de două femei care l-au însoțit până la moarte și dintre care una era Magdalena”. Cum spunea el? Premoniție? Poate o intuiție dezvoltată mai mult pe o fire hrănită până la refuz cu introspecția și meditația: „un instinct al spiritului”. Avea uneori puterea miraculoasă de a anticipa cu câteva zile sau ore ce i se va întâmpla, alteori nu realiza nici ce s-a petrecut în realitate: „absențe abulice”, poate pentru că viitorul îi era mai accesibil decât prezentul.

Nu știa că începuse un film în care își povestea propria moarte și în special ce se va întâmpla cu

cele două femei … poate de aceea filmul refuza să fie dus la bun sfârșit, trebuia mai întâi ca personajele să trăiască în real ceea ce filmul urma să redea în ficțiune. El intrase în imaginar cu o cheie de aur în mână, deschisese porțile tainice și incontrolabile ale creației în care Sinele își căuta un corespondent în însăși Creația creatorului … În finalul scenariului, scrisese: „Depinde cum vor decurge filmările, va muri sau se va întoarce din călătorie fără ca nimeni să afle ce a văzut și ce a găsit acolo”. Cine va muri? El sau personajele? Ce urma să vadă și să găsească acolo și în special ce înțelegea prin *acolo*? El plecase ținând în mână o cheie-mistrie …

*

Văzuse la televizor o piesă de teatru, îi plăcuseră costumele făcute de mine, mi-a dat un telefon și mi-a propus să fiu pictoriță de costume la filmul pe care intenționa să-l realizeze. Atunci lucra la un scenariu. În timp ce îmi vorbea, am simțit că trecuse printr-o mare încercare, era parcă ars pe dinăuntru precum o casă incendiată din care rămăsese doar scheletul de beton, acum încerca să refacă totul, să-și zidească cu migală și răbdare ființa. Radia o tensiune pe care numai cu o mare putere de stăpânire reușea să o zăgăzuiască, se auzeau totuși valurile încordării care se izbeau în echilibru și seninătatea interioară mereu pândite de izbucnirea dezastrului. „Numai o atitudine rezervată înseamnă siguranță, temeinicie și forță, iar atunci când ai ajuns la indiferența lucidă poți fi sigur că vei avea o opinie bine gândită”, spunea el. Îmi povestea filmul cu o înflăcărare ce alterna brusc cu lungi tăceri … vocea lui parcă trecea printr-o presă a gândului și de aceea era uneori atât de slabă încât abia îl mai auzeam … căutările în întunericul din el și din afară erau urmate de iluminări străfulgerate care îl ajutau să vadă mereu „planul secund, nu faptele și poezia faptelor pe

care încerca să le redea în film. Îi plăceau parabolele, sofismele, paradoxurile … avea o gândire cu multe certitudini, dar tot atâtea îndoieli: „lucrurile sunt mai complicate”, spunea el, alteori i se păreau simple și avea o viziune percutantă. Dobândise o „filozofie proprie” în care trăise liniștit până nu de mult, apoi totul se năruise, „cineva scobise în carnea lui cu degetul ca un cui”, temelia se prăbușise, nu mai prindea nimic în palmă, „relativizase însăși relativitatea”. Încrezător fără orgoliu, uneori sarcastic, alteori blând, timid, descumpănit … dar niciodată *resemnat*. „Este cel mai abject cuvânt pe care îl cunosc”, repeta el.

L-am întâlnit de câteva ori, i-am arătat schițele de costume, le-a privit intens, tăcut, apoi a rămas cu ochii înfipți undeva, a revenit și a încercat să-mi sugereze ce ar dori să schimb, mereu atent la cuvinte și cu o mare teamă de a nu jigni. Într-o zi mi-a spus să trec pe la el, invitase câțiva din echipă, urma să ne citească scenariul, să definitiveze distribuția, decorurile, costumele și peste câteva zile „să dăm primul tur de manivelă”. Filmul pe care îl terminase în urmă cu câteva luni se bucura de mult succes, apăreau cronici elogioase, obținuse un premiu internațional și toți sperau că va fi declarat cel mai bun film al anului. În seara aceea l-am găsit schimbat, era odihnit, relaxat, trăia starea de încredere și certitudine pe care ți-o conferă gloria. După ce ne-a citit scenariul și am discutat o vreme, ne-a servit cu sandvișuri și băutură. Toți eram în vervă, el era sclipitor. În timp ce vorbea, și-a notat câteva cuvinte, urma să le includă în scenariu, parcă tot timpul nu făcuse altceva decât să caute acele cuvinte. M-a felicitat pentru costumele schițate, eram fericită, ochii noștri se întâlneau mai des. Eram puțin grizată, ceilalți plecaseră, nu mi-am dat seama că rămăsesem ultima. Mi-a spus să dorm la el, am acceptat fără să mă gândesc prea mult și asta însemna că-l doream … Am avut senzația că

ținusem în brațe o fantomă, nimic mai disperant pentru o femeie decât un bărbat care să-i aparțină fizic, dar care „să nu locuiască în el” … trăisem nu o voluptate a plăcerii care presupune dăruire, ci voluptatea unei inconsistențe vecină cu suferința. Când a aprins veioza și i-am văzut ochii, părea un „satir bolnav” pe care nu-l mai salva nimic. A fumat o țigară și a tăcut. Nu i-am cerut nici o explicație, simțeam că trecuse printr-o iubire care îl devastase, iar acum singurătatea îi amenința luciditatea exacerbată și sănătatea șubredă. Mi-a venit să râd, făcusem dragoste cu un bărbat care iubea o altă femeie. Împrejurare cunoscută, era totuși altceva și nu înțelegeam de ce?! Îmi inoculase o neliniște febrilă amestecată cu o nebunie de care nu știam cum să scap … Am început să vorbesc despre mine, era un fel de provocare prin destăinuire.

— Când eram studentă mi s-a întâmplat ceva asemănător … m-am culcat cu un coleg de facultate, dar n-am simțit absolut nimic. Eram fată. În vacanță a venit la mine cu Eric, fratele lui. Într-o zi, părinții mei au plecat de acasă, iar el s-a dus la un magazin să cumpere ceva … Am rămas cu Eric. Am făcut dragoste cu el, abia atunci am simțit cu adevărat că sunt femeie. Păcat? Perversiune? Argumente logice pentru a crede în absurd? Sau lipsa acelui element singular care să dea împlinire? O roată a norocului care se oprise cu un singur cui în fața numărului câștigător, am văzut la circ o roată asemănătoare … cui-fatalitate depășit de cel mai apropiat dintre oameni: fratele lui.

— Și între noi ce lipsește?

— Nici cel puțin o amintire sau iubirea unei amintiri. Cred că există o altă femeie care ți-a devenit o stare permanentă și de care nu poți scăpa nici o clipă … Nu e vorba de o stare sufletească, ea a trecut dincolo de suflet, s-a dizolvat în tine ca un narcotic, trăiește într-o somnolență lucidă.

— O femeie devenită o stare permanentă de narcoză, a rezumat el. Un dublu alături de care noi toți trăim, dar acum este un dublu feminin …

— Da, așa ceva … cum poate eu tânjesc după un dublu masculin fără de care nu pot cunoaște împlinirea ...

De atunci ne-am întâlnit mai des, nu-i ceream să-mi vorbească despre el, știam că face parte dintre acei bărbați tăcuți nu numai dintr-o discreție nativă, ci pentru că era incapabil să scoată la iveală vreun gând legat de propria lui persoană și în special să rostească acea frază care începe întotdeauna cu: „Eu”. Uneori îi vorbeam despre mine, știam că îl interesează „universul feminin”, îi povesteam cele mai intime trăiri și senzații până la impudoare, voiam să știe cât suntem de complicate, tiranice, posesive, geloase, instinctive, inteligente, orgolioase, cinice și … ignorate de bărbați. „Ca orice om, plus încă ceva”, completa el. Nu mă luptam cu o femeie pe care aș fi încercat s-o înlătur și nici timpul nu lucra în favoarea mea, deoarece timpul nu distruge fantome, era mai mult o obsesie care trebuia dusă până la capăt și abia atunci puteam să sper în lecuirea mea. „Întâlnirea noastră, spunea el, este un contact între două inteligențe în care uimirea și cunoașterea autodevoratoare sunt mai profunde decât bucuria impusă de senzualitate și sex.” Eram îndrăgostită de un bărbat și de dublul său feminin, un fel de sosie de gen opus … eram mereu trei, în goană spre un loc al tămăduirii lui și al neliniștii din mine.

Într-o zi, am găsit pe masa lui o hârtie pe care era notat: „posesiune = deposedare, iubire = jefuire, bărbat = un indestructibil zdrobit”. Am înțeles că am intrat într-o competiție în care eu, o femeie reală, doresc să jefuiesc un bărbat zdrobit de o femeie ireală. „Suntem pete de întuneric pe o pânză de lumină”, mi-a spus el. Simțise tensiunea în care trăiam, intrasem în nebunia lui, amândoi

eram conectați la o rețea invizibilă și subterană, riscam în orice clipă să ne electrocutăm și să ne carbonizăm oasele și sufletele.

… până în ziua în care a plecat, până în ziua în care am simțit că ori se întoarce de acolo singur, eliberat de orice umbră și fantomă, ori … aci imaginația și instinctele mele de femeie se loveau parcă de o glumă proastă, o respirație fetidă, o rană purulentă, un bici șfichiuind un obraz …

*

După câteva zile am primit vestea că voi pleca în călătoria proiectată. Mi-am luat rămas bun de la întreaga echipă, lui Albert i-am spus că în locul meu va rămâne asistenta de costume. Părinților le-am dat un telefon, n-aș fi suportat „o scenă a despărțirii”. Nimic nu semăna cu ceea ce îmi imaginasem, „filmul era altul”; când am coborât scara cu bagajele în mână nu mă aștepta nimeni, iar pe bancheta din mașină nu am găsit nici o cutie de carton. Am rotit cheia în contact și am apăsat pe pedala de accelerație.

Niciodată n-am trăit mai acut sentimentul singurătății decât pe o șosea fără sfârșit, cu mașini care treceau în goană pe lângă mine, cu o puzderie de indicatoare și semnalizatoare care mă copleșeau și mă amețeau și cu un singur gând înfipt în creier: „să ajung cât mai repede *acolo*”. După un timp am simțit lângă mine răsuflarea cuiva, o adiere sau un geam care rămânea mereu deschis, de zeci de ori am strâns manivelele portierelor …

Prima noapte am dormit la un hotel de la marginea unui oraș, a doua zi mi-am continuat drumul; m-am rătăcit, nici o mașină nu oprea cu toate că le făceam semne disperată, am plâns, am urlat și am înjurat; m-am uitat pe hartă, n-am înțeles nimic, sunt total lipsită de „instinctul orientării”, am plecat mai departe fără să știu încotro merg, treptat am ieșit din orbecăiala din mine și de pe șosea, parcă se năștea acel simț care

îmi lipsea și harta mi se deslușea sub ochii acoperiți până atunci de cataractă. Când te-ai rătăcit definitiv în pădure să mai faci un pas, abia atunci vei găsi adevărata „potecă”, au fost cuvintele pe care mi le-am repetat până la demență. În cele din urmă mi-am dat seama că eram pe drumul cel bun.

A doua noapte am dormit în mașină. M-a trezit un polițist care mi-a spus că nu am voie să parchez în fața unei stații de pompieri. Am zâmbit la gândul că m-aș fi trezit împinsă de o cisternă uriașă și zăpăcită de zgomotul clopotului de alarmă. Am căutat alt loc, abia atunci mi-am amintit că sunt „o femeie singură pe străzile pustii ale unui oraș necunoscut”. Mi s-a făcut brusc teamă. Am plecat mai departe. Dimineața am intrat într-un oraș care m-a dezorientat până la sufocare prin dimensiuni, aglomerație, autostrăzi și indicatoarele luminoase care pentru mine erau fără importanță deoarece nu știam unde vreau să ajung. Am oprit la prima stație de benzină, am format un număr de telefon și am cerut să vorbesc cu doamna Marie R. A răspuns un glas de femeie cu un timbru plăcut, dar rece. M-a întrebat cine sunt și ce doresc. I-am spus că vin din partea lui Roger, vreau s-o văd și să-i vorbesc.

— De ce nu m-ați anunțat în prealabil?

— Acum am sosit și nu cunosc pe nimeni.

— Bine, apoi tăcu un timp. Știți adresa mea?

— Da.

— Vă aștept.

Am străbătut mai multe cartiere, străzi, m-am rătăcit, am întrebat câțiva trecători, apoi m-a condus un taximetru și în cele din urmă am sunat la ușa apartamentului. Mi-a deschis o femeie înaltă, bine făcută, încă tânără și cu un aer de noblețe distantă. M-a invitat să iau loc și m-a servit cu o cafea. Tăcea și aștepta o explicație. Privirile noastre s-au întâlnit cercetându-se reciproc. Avea ochi de bărbat, mari, direcți, percutanți.

— L-am iubit pe Roger, iar el v-a iubit pe dumneavoastră până în clipa în care a murit, am zis eu sec.

I-a plăcut franchețea mea, am simțit că m-a acceptat și vrea să mă cunoască.

— Vrei să știi de ce m-a iubit? și pe chipul ei a apărut un zâmbet prietenos, subliniat de vocea răgușită și poate cu atât mai apropiată și caldă.

— Da, cu toate că n-o să aflu niciodată … poate doar să înțeleg de ce a murit atât de repede după ce s-a întors de aici?

Zâmbetul i-a dispărut, ajutat și de fumul de țigară aprinsă cu mișcări iuți. M-a privit iarăși cu acea îngăduință, curiozitate, bănuială și pândă pe care numai femeile o au între ele; știa cât de bine ne intuim reciproc, cât de puțin ne putem înșela … părea o felină trezită într-o dimineață cu soare de o altă felină, nu era decisă să se încaiere sau să rămână alături, la soare, și să dormiteze.

Am făcut un duș, am mâncat de prânz și mi-a pregătit patul. Ea a plecat la birou, lucra după-amiaza. Am dormit până seara târziu, când m-am trezit am găsit-o așezată pe canapea, în fața televizorului. Am urmărit amândouă un film cu Jean Gabin și Alain Delon. Din când în când îi simțeam ochii îndreptați spre mine, parcă încerca să afle „cine este, ce vrea și ce ascunde ultima iubită a lui Roger”. După ce am cinat, ne-am culcat, amândouă am evitat să vorbim despre indiferent ce.

A doua zi, când m-am trezit, am găsit un bilet pe cutia de cafea: „Te aștept la prânz să mâncăm împreună”. Alături era o schiță cu locul întâlnirii, numărul autobuzului și stația unde trebuia să cobor. Când ne-am văzut, ne-am sărutat ca două vechi prietene, apoi am intrat într-un bistrou și ne-am așezat la o masă orientată spre stradă. Îmi plăcea să privesc trecătorii. Trăiam o senzație de odihnă și relaxare după două zile și două nopți de oboseală. Mâinile ei erau luminate de o rază de

soare care îi puneau în evidență degetele lungi, subțiri, rafinate, cu unghii tăiate scurt – o feminitate sobră, lipsită de cochetărie aparentă, dar cu atât mai profundă. În timp ce discutam am remarcat pe mâna ei un inel trimis de Roger, un inel al mamei lui care făcuse parte din bijuteriile familiei; în clipa aceea l-am dorit cu intensitate și invidie, aș fi vrut ca eu să fiu femeia care a primit acest dar din partea lui și fără să vreau m-am uitat la mâinile mele: aveam un inel cu o imitație de chihlimbar, poate și eu eram tot „o imitație”... Inelul era un semn, un legământ pe viață, apoi am zâmbit temându-mă să nu observe, cuvintele nerostite parcă ar fi avut puterea să mă trădeze și în același timp nu mă mai slujeau, viața lui rămăsese fără viață, atunci cu cine mai era făcut legământul? Glasul ei melodios a ajuns din nou la mine, avea necazuri cu șeful la birou, cu asigurările … Continuam să bem o cafea pe terasa bistroului, parcă ne aflam pe un vapor de unde priveam țărmul spre care ne îndreptam, dar nu aveam curajul să debarcăm, să punem primul pas pe „teritoriul numit Roger”. Ne-am luat rămas bun urmând să ne întâlnim peste câteva ore în același loc, când va ieși de la birou. M-a sfătuit cum să-mi petrec timpul, unde să mă duc, ce să vizitez ...

M-am plimbat pe străzi, am privit chipurile oamenilor, am admirat vitrinele magazinelor, apoi am intrat într-o biserică. M-am așezat pe o bancă, am perceput muzicalitatea umbrelor din jur, am privit zidurile austere, coloanele suple, altarul sobru și am simțit că refac un itinerar parcurs de Roger. În fața mea era o rozetă uriașă din vitralii colorate, nu înțelegeam semnificația acelei clipe, ce era dincolo de roata policromă a lumii: un cosmos în mișcare sau un creier în care explodase un glonte? Există o ordine și un mesaj în fiecare experiență, dacă le-aș putea decodifica aș ști cum să ascult tăcerea din mine și din afară, aș avea răbdarea și puterea de a transforma necuvântul în

cuvânt și îndemn și prin ele aș afla de ce am venit aici și ce va urma, spre ce să-mi îndrept privirile și nădejdea, pe cine să slujesc … credincioasă nu unei ființe, ci unui gând nerostit, unei închinăciuni a sufletului și în special a ideii desprinse de trup și eliberată de orice patimă și îndoială … nu știam că întâmplările viitoare erau determinate de sentimentele mele de acum, ordinea este inversă, nu evenimentele ne provoacă stările de bucurie sau nefericire, ci stările noastre determină evenimentele pe care urmează să le trăim … Oare voi avea timp să le înțeleg pe toate? Mă rugam unui Dumnezeu care întruchipa tot neștiutul și necuprinsul din ziua în care o parte din viața mea s-a desprins de mine, parcă aș fi scăpat un măr din mână, un măr-ființă, sau stând pe o terasă mi-ar fi căzut cămașa în iarbă, aș fi fost tentată să mă arunc după ea, dar am rămas dezgolită în fața lumii și a unui trup nemișcat, alb, rece, lungit în neființă … Nu văd calea și semnul acestei clipe!

Când am ieșit din biserică eram atât de obosită, încât abia izbuteam să merg, m-am așezat pe o bancă și am privit doi bătrâni care dădeau de mâncare porumbeilor și vrăbiilor, erau asaltați, aproape acoperiți de aripile și ciocurile lor. I-am admirat minute în șir fără să mă gândesc la nimic, m-am pierdut în această imagine desprinsă parcă dintr-un tablou biblic. Orologiul din turn m-a trezit din reverie, eram chiar în locul de întâlnire. M-am ridicat de pe bancă doar când am văzut-o pe Marie traversând grăbită strada. Și-a cerut scuze că întârziase o jumătate de oră, pentru mine timpul se oprise în fața vitraliilor colorate care se contopeau cu aripile albe ale porumbeilor.

Am intrat într-un magazin, am făcut cumpărături, apoi ne-am îndreptat spre casă. În timp ce pregăteam cina, Marie a primit un telefon. Am înțeles că era un bărbat, i-a spus că are o prietenă în vizită și nu-l poate vedea, a închis telefonul și mi-a zâmbit fără să-i pot citi ceva pe

chip. Parcă aş fi găsit un argument împotriva ei și în favoarea mea, imediat calculul mi s-a părut ridicol. După ce am mâncat, ne-am uitat la televizor. Afară începuse să plouă, mi se făcuse frig, m-a învelit cu un pled moale și călduros, gestul ei era tandru și delicat, după un timp mi-a luat palmele, le-a cuprins în mâini și a început să le mângâie ușor vrând să mă încălzească. Întunericul din cameră ne apropia, amândouă încercam să ne cunoaștem fără cuvânt, așa cum se caută ochii între ei, o senzualitate inexplicabilă mi-a invadat tot trupul, mâinile ei parcă erau ale lui Roger … respirația lui se întâlnea cu a mea, eram toți trei împreună, și ea cred că trăia aceleași senzații … am adormit, ne-am trezit îmbrățișate, televizorul funcționa, părea un ochi de ciclop orb, razele unui soare crud ne acoperea în strălucirea lui violentă, amânam să intrăm într-o nouă zi …

Era duminică, mi-a propus să facem o plimbare cu mașina. Am vizitat un castel, am hoinărit prin parcul care se întindea pe zeci de hectare. Era o toamnă cu lumină de ceară, frunzele foșneau metalic sub pașii noștri, iar aerul blând mă îndemna să închid ochii. Ne-am așezat pe iarbă, mai departe de alei și de fântâna arteziană. Ne-am aprins câte o țigară. Amândouă tăceam, țineam picioarele strânse sub fustele largi, păream două țigănci care fumează și încearcă să-și ghicească viitorul. Mi-a luat în glumă mâna și a început să se uite la ea, parcă ar fi citit povestea ei în liniile din palma mea.

— … era aproape zece seara, am auzit telefonul sunând. I-am recunoscut imediat vocea. Mi-a spus că a sosit în oraș și vrea să mă vadă … la fel cum ai procedat și tu. Nu-l văzusem de aproape un an, nu mai eram obișnuită cu vizite inopinate. I-am deschis ușa, parcă fusese bolnav și acum era în convalescență, am pus schimbarea pe seama drumului și a oboselii. A simțit că eram nervoasă din cauza „surprizei”. Era stingherit, vorbea mereu

și îmi arăta cadourile aduse. I-am pregătit ceva de mâncare, când a luat paharul cu vin a vrut să-l închine cuiva, a renunțat, apoi a gustat cu buzele uscate și albe de emoție. Mi-a fost milă de el, am băut și eu un pahar cu vin, dar când am vrut să-l ridic, n-am găsit nimic care să merite toastul … Se făcuse târziu, nu aveam unde să-l culc, atunci locuiam într-o garsonieră, i-am întins o saltea în bucătărie și i-am urat somn ușor. A doua zi l-am lăsat să doarmă și i-am scris un bilet stabilind locul unde să ne întâlnim.

— Biletul l-ai așezat pe cutia de cafea?

— Exact. Am stat de vorbă la un bistrou …

— Același unde am fost împreună?

— Da. Răcise în timpul nopții și ținea la nas o batistă verde care mă enerva. Mi-a vorbit despre filmele lui … avea o bucurie disperată, un entuziasm găunos și o permanentă nevoie de a se justifica. Îl simțeam slab, dezorientat, vulnerabil și mediocru.

— Mediocru?!

— Da. Venea dintr-un loc în care cel mai bun nu depășea media. Un tip de excepție trebuie să trăiască în împrejurări de excepție și el apăruse în împrejurări mediocre care își puseseră amprenta asupra lui. Apoi mi-a povestit ce a însemnat pentru el despărțirea noastră. „Și acum de ce ai venit?” l-am întrebat eu. A amuțit. Îl lovisem în plin.

— Îți plăcea să-l lovești?

— Da, oarecum … Suferisem prea mult din cauza lui. Acum încerca să se justifice … acea manie a lui de a se justifica pornită dintr-o conștiință exacerbată, neîmpăcată și vinovată, dar și dintr-o nevoie de a găsi mereu „o rațiune fundamentală și filozofică pentru toate acțiunile”, cum obișnuia să spună. De ce zâmbești?

— Cât de diferit mi s-a părut în aceeași perioadă … Ultimul lui film avusese mult succes, apăreau articole elogioase, se vorbea despre el în toate cercurile … gloria îți dă încredere și putere, el era

însă același, fără orgoliu sau infatuare, dar convins că e pe un drum bun … sigur, permanent marcat de plecarea ta, vidat pe dinăuntru, dar blindat în afară.

— Poate eu vedeam ce se află dincolo de blindaj?

— Dar nu atât încât să ți se pară șters și vulnerabil!

— Nu știu … poate impresia era determinată de sentimentul de vinovăție pe care îl trăia în preajma mea.

— Vinovat? Tu l-ai părăsit!

— I-am îndeplinit o dorință pe care o intuiam permanent, chiar dacă n-o exprima. Tu știi că o femeie nu pleacă de la un bărbat dacă se simte bine cu el și în casa lui …

Am continuat discuția despre „cele două fețe ale aceluiași om" și m-am oprit la explicația cea mai simplă, chiar dacă știam că nu era aceasta: „un regizor pasionat până la patimă de profesiunea lui și o femeie pe care a descoperit-o și a iubit-o abia când a pierdut-o". Împrejurare știută, simțeam însă că totul e mult mai complicat, va trebui să dau jos prima tencuială, a doua, a treia, pentru ca la urmă să apară pe zidul timpului adevăratul desen, dar și acela parțial, cu mari lacune … Pentru azi îmi era de ajuns.

Soarele apunea scânteind în ferestrele înalte ale castelului ce păreau oglinzi multicolore. Tăceam amândouă, fântâna arteziană își trimitea jerbele spre cerul azuriu ca o ofrandă adusă acestei zile senine de toamnă. Ne-am ridicat din iarbă și ne-am îndreptat spre mașină. O singură întrebare mi se repeta în timpane: „De ce a murit atât de repede și inexplicabil după ce s-a întors de la această femeie?"

Am ajuns acasă, am pregătit împreună cina, am mâncat și ne-am așezat pe canapeaua din fața televizorului. Marie a adus o sticlă cu vin roșu, două pahare și le-a pus pe măsuța de lângă noi.

Poate la fel a fost și atunci, am gândit eu simțind că refac mereu un drum parcurs de altcineva.

— Cred că bănuiești cât îmi este de neplăcut să cotrobăi prin „cutia cu amintiri”, și a turnat în pahare. Știu însă că vrei să asculți „povestea până la capăt”, așa că … Seara i-am făcut un ceai, i-am dat o aspirină și l-am culcat pe o canapea. Ne-am certat până noaptea târziu în întunericul din cameră, parcă eram două animale rătăcite în beznă care încercau să se salveze cățărându-se unul peste altul … Ne acuzam reciproc fără reținere, fără pudoare … când a obosit a luat un somnifer, bănuiam că are febră mare, nu putea adormi și nici eu nu mă linișteam … L-am chemat lângă mine. Abia atunci mi-am dat seama cât de mult mă dorise, plângea ca un copil și mă săruta pe mâni, pe trup, parcă aștepta o explicație și o speranță. Eu nu mai aveam nimic pentru el …

— Ai făcut-o din milă?

— Nu știu … poate …

Am întors ochii spre televizor pentru a nu-mi vedea expresia pe care nu mai reușeam s-o ascund, suferеam pentru umilința trăită de el în noaptea aceea și concomitent eram fericită că sunt lângă această femeie care îmi povestea cum făcuse dragoste cu cel pe care îl iubise, durere și curiozitate și, dincolo de acest amalgam, o incapacitate de a izola și înțelege stările prin care treceam, de a distinge ce se află în spatele acestei nevoi de a cunoaște și *re-trăi* tot ce cunoscuse și trăise el. Când mi-am îndreptat ochii spre ea, m-am lovit de un chip rece, împietrit, impenetrabil … Am simțit că a parcurs o experiență ce trecuse dincolo de durere, spaimă, milă sau … Știam cât de deformate par amănuntele trăite de doi oameni în lipsa emoțiilor și nuanțelor care nu pot fi „puse sub cuvânt”, numai tăcerile au puterea nemiloasă de a așeza între ei un adevăr simplu care să dăinuiască în timp … și când i-am auzit vocea

răgușită parcă aș fi presimțit ce vrea să-mi spună și aș fi vrut s-o opresc …

— Despărțirea dintre noi a fost pentru el drumul necesar pentru a ajunge la maturitate și a ieși din irealul și iluziile în care trăia. Sunt bărbați infantili până la patruzeci de ani, el făcea parte dintre aceștia … nu iubise cu adevărat niciodată, nu suferise pentru nici o femeie, toate i-au căzut la picioare: glorie, femei, bani … Sunt lovituri necesare pentru a te cunoaște pe tine, pe ceilalți și lumea asta în care ne rotim ca niște nebuni … numai când ești izbit în plin te speli de tot ce înseamnă: iluzie, speranță, mână întinsă de un prieten, „aptitudine pentru reverie, contemplație, meditație și suferință”, cum îi strigam de atâtea ori … rahat! un mare rahat în tot acest talmeș-balmeș de idei și sentimente. Trăia ca un bărbat adevărat, a înțeles și el că nu poate conta pe nimeni și că nimănui nu-i pasă dacă suferi sau crăpi, ești singur, absolut singur, poate doar cu Dumnezeu dacă știi să întinzi mâna spre el … Atunci a simțit absurdul, „trapa” s-a deschis sub pasul lui și s-a lovit de grotesc, ironie, deriziune și a simțit „efectul miraculos al unei picături de ridicol lăsate pe rana unei emoții și dureri”, cum mi-a scris într-un bilet. Da. Ridicolul față în față cu durerea … N-a știut să reziste singur, el, solitarul vanitos care îmi dădea telefon în fiecare seară și îmi spunea noapte bună, iar dacă îl întrebam ce face răspundea invariabil: „citesc sau termin un scenariu”. Când a înțeles deplina și definitiva lui singurătate a căzut în brațele tale … poate l-ai iubit cu adevărat.

— N-ai dreptate, era tot singur și cu tine în gând … chiar și atunci când se afla cu mine în pat …

— Poate … Să nu crezi că între noi a fost o permanentă răfuială sau o nevoie de conturi achitate … dincolo de „aceste gratii în care ne loveam mâinile”, cum spunea el, rămânea de fiecare dată o goană prin noi, poate era unul din câștigurile pe care i le datorez: o nevoie de

cunoaștere dusă până la paroxism și erotism … Candoarea, tandrețea, rafinamentul apăreau după ce tăcerea se lăsa între noi, acolo ne întâlneam destul de rar, dar de fiecare dată extrem de îmbogățiți. Într-o seară mi-a spus că eu alegeam bărbații după nări, miros și încheieturile mâinilor. Nările însemnau senzualitatea, mirosul puritatea, iar încheieturile rasa din care făcea parte. El era senzual, mirosea a lapte și era de o rasă îndoielnică. Am început să râd și știi cât de apreciați sunt bărbații care ne înveselesc. Cred că m-am amețit. Tu de ce nu bei?

A umplut din nou paharele și a aprins o țigară. Filmul se terminase, se prezenta un spectacol transmis de la un cazinou.

— Ce ați făcut a doua zi? am întrebat-o eu, simțind că vrea să abandoneze povestirea.

— I-am stabilit un program … Bea! Așa! De ce vrei să rămâi tot timpul lucidă? I-am spus să scoată la plimbare câinele vecinei, o portugheză foarte simpatică, să facă ordine prin casă, să se ducă la cumpărături și să vadă un film la cinematograful din colț … era un film care luase câteva premii. Când am venit acasă l-am găsit cu aspiratorul în mână, făcuse lună baia, bucătăria, balconul … Nu-mi venea să cred, el, care nu curăța o scrumieră …

— Și văzând hărnicia și zelul de care a dat dovadă, l-ai rugat …

— De unde știi?

— Din scenariul lui. „Realitatea s-a mutat în artă, iar oamenii reali nu pot exista decât în imaginație și pe hârtia autorilor”, cum spunea el.

— A scris asta în scenariu?!

— Da.

— Hm! Nebun! Cum îți spuneam … L-am rugat să mă ajute să scot tapetul din bucătărie, era murdar și cojit pe margine. Am muncit împreună toată după-amiaza. Simțeam că are febră și e obosit …

— Dar nu l-ai oprit?

— Îmi plăcea, asta vrei să insinuezi? Îmi plăcea să-l văd spălând pe jos sau curățind pereții, el, marele regizor aplaudat și lăudat în toate ziarele? Poate … poate ai dreptate, dar era prima oară când făcea pentru mine ceva fără să mă gândesc la altceva, parcă ar fi spus: „Iată, femeie, cu mâinile mele clădesc această casă”. Ochii îi sticleau de mulțumire și febră …

Am vrut să gust din pahar, nu aveam puterea să întind mâna și să-l iau de pe măsuța din apropiere. Simțeam că nu e vorba de o simplă răzbunare cinică, radia un aer aspru și o aromă violentă pornite dintr-o dragoste mistuită încă înainte de a se naște, o doză de insensibilitate necesară pentru a nu-ți pierde capul și a nu simți spaima de autodevorare și distrugere pe marginea cărora a stat de mai multe ori privind abisul din ea, acea *devastatio* depășită prin inteligență și instinct salvator al femeii-femeie, voluptatea stăpânirii celui care te-a stăpânit, respingerea stărilor de contemplație și meditație în gol care ucid voința și dorința de a înfăptui, hămesită de întunericul din ea și de fulgerul iluminărilor revelatoare … Trăiam concomitent nevoia de a-i apăra și acuza; o iritare nervoasă, provocată de femeia care îl înfruntase și îl îngenunchease și de care nu s-a despărțit decât atunci când a plecat în moarte … gânduri și stări răsucite și amestecate precum o bâlbâială dementă, o fărâmă de nebunie în trei și, dincolo de „lumea amorală a raționamentelor gângave”, o teamă instinctivă de această femeie care parcă avea puterea de a invoca forțe obscure, malefice și vrăjitorești, un „demon blând” care aducea moartea și în același timp salvarea și eliberarea. Am gustat din paharul cu vin și totul s-a spulberat: șerpii-cuvinte, broaștele-priviri, șopârlele-tăceri, toate s-au retras ca printr-o minune într-o cutie a Pandorei răsturnată din neatenție pe masa din fața noastră.

— … am vizitat un muzeu, apoi am cinat în oraș. Se simțea ceva mai bine, avea totuși guturai și amigdalele inflamate. A băut câteva pahare cu coniac, voia să mă cucerească. Știi cât de fermecător putea fi când dorea … Mi-a vorbit de filmul pe care intenționa să-l facă: două femei se întâlnesc și vorbesc despre un bărbat care a murit … seamănă cu ceea ce facem noi acum. Se plângea că viața lui a început să copieze aventurile din filmele pe care le realiza. „O concentrare nervoasă de ficțiune poate să modifice realitatea fără o intervenție directă”, susținea el. Se temea să nu aibă soarta personajului din film, apoi a râs în hohote …

— Și-a provocat singur sfârșitul sau îl prevăzuse? Fatalitate instigată sau profeție?! Oricum … este rândul nostru, am intrat în scenă … Cum se va termina?

— Nu știu, dar nici nu-mi fac griji inutile … Mi-a spus că vrea să dezvolte această idee într-un roman, vechiul lui vis … A sărit la *l'esprit de géométrie et l'esprit de finesse*, primul cu putere de pătrundere și precizie, al doilea cu rafinament și amplitudine … Încerca să stabilească ce ne deosebește. În drum spre casă, nu știu cum a venit vorba, i-am spus: „Tu n-ai înțeles că dacă am plecat de la tine n-am vrut să te mai văd niciodată?”. A rămas împietrit, apoi a izbucnit în râs și a zis: „Pentru spiritul geometric regulile sunt evidente și simplu de abordat”, apoi a schimbat subiectul. Înainte de a se culca a luat un somnifer, i-am amintit că a băut coniac și tranchilizantul nu-i face bine. A tăcut. Îl simțeam lângă mine, așa cum stai tu acum, nu putea dormi, pe măsură ce minutele treceau aveam impresia că se îmbolnăvește … am întins mâna spre el, era rece, parcă murise alături de mine. Am vrut să-i aud glasul, l-am întrebat: Ai venit pentru a pleca din nou? Nu știu, mi-a răspuns el, trebuia să te văd, simt că nu vrei să fim împreună. Și dacă ți-aș

spune să rămâi? Parcă încetase să mai respire. De ce taci? N-aș rămâne, a zis el cu voce stinsă. Cred că lângă tine aș muri. De ce?! Nu știu, cine are „putere de pătrundere” îl înlătură pe cel care are „amplitudine”. Nu te eschiva! Răspunde cel puțin o dată fără să eziți! Nu știu, dar așa simt … mai e și meseria mea, filmul de care ți-am vorbit … aici nimeni nu mă cunoaște. Renunță la el, ia totul de la capăt, ca și cum ai avea două vieți! Nu am decât o viață, nu mă pot iluziona ca tine. Apoi a tăcut. Am întins mâna spre el, era atât de încordat încât pielea și mușchii deveniseră inuman de duri. După un timp s-a ridicat din pat și s-a dus la baie, l-am auzit plângând …

Programul de la televizor se terminase. Marie a turnat vin în pahare și a băut puțin. Din vecini se auzea o muzică ritmată, pulsația unei inimi monstruoase. Tăceam amândouă.

— Spune ceva, m-a îndemnat ea. În fond pentru această poveste ai venit la mine. Trebuie să primesc și eu aplauzele ce mi se cuvin. Nu-i așa?

— Cred că amândouă l-am iubit, fiecare în felul ei, este singura certitudine, iar el te-a iubit pe tine mai mult decât îți poți imagina.

— Când m-a pierdut …

— „Abia atunci a explodat în el cea de a doua imagine din oglinzile diferite și deformate în care trăiați ca doi mari egoiști.”

— Frumos exprimat. Explică-te!

–Nu-mi aparține, este o frază din scenariu … Nu te iubise până atunci deoarece se temea de el însuși: „a mă dărui înseamnă a mă pierde definitiv”.

— L-ai citat din nou?

— Exact, iar după aceea l-ai „jefuit prin amintire” … poate același lucru am încercat și eu printr-o „prezență compensatorie” …

— Îi iubești chiar și cuvintele, l-ai învățat ca pe o poezie … Să zicem că ai dreptate, un artist are trăiri atât de intense, încât se ferește din instinct să

se atașeze de cineva, rămâne singur, crede că de acolo își trage puterea, măsura, calmul, inspirația … Când a început să iubească, corzile plesnesc … Atunci de ce n-a rămas cu mine când a venit aici?

— Nu știu … e mai complicat …

— Dar viața mea e simplă! Nu pot trăi cu fantome, iubiri de la distanță sau postume. Eu sunt *acum* și *aici*! Și încă ceva … crezi că din cauza mea a murit? De ce nu răspunzi?!

Am tăcut un timp amândouă, apoi și-a lăsat capul în brațele mele, a ridicat mâna și a început să mă mângâie ușor pe braț, pe păr … Își trecea degetele pe marginea urechii abia atingându-mă, parcă voia să-i deseneze conturul; o înfiorare odihnitoare până la abandon, o hipnoză a gesturilor, un ritual fără cuvânt, o inițiere spre o taină știută numai de ea și pe care urma să mi-o dezvăluie conducându-mi pașii până acolo.

— Ce îți stă în putere? am întrebat-o eu după un timp, dar nu era gândul meu, parcă altcineva îmi poruncise să-l rostesc.

N-a răspuns, vârful degetelor s-au oprit în părul meu.

— El a plecat de la tine temându-se de moarte, dar a întâlnit-o la celălalt capăt al drumului … exact cum a scris în scenariu. A murit în somn … doctorii n-au găsit nicio explicație, fusese perfect sănătos, iar după autopsie au ridicat din umeri. Parcă a vrut să se întâlnească cu cineva pe care îl părăsise de curând și când s-a întors a rătăcit drumul și și-a lăsat acolo doar trupul neînsuflețit …

— Ce vrei să spui? Du gândul mai departe.

— El a parcurs două drumuri, unul în real atunci când aplecat de la tine, altul în imaginar prin care s-a întors aici, nu putea să trăiască în absența ta … el însă a murit cu adevărat aici, alături de tine, acolo și-a lăsat doar trupul …

În clipa aceea a izbucnit într-un râs amestecat cu un strigăt de uimire, și-a ridicat capul din brațele

mele, m-a învăluit cu privirile ei calde și enigmatice, m-a îmbrățișat și m-a sărutat pe gură. Atunci am simțit din nou că nu rostisem gândurile mele, parcă aș fi exprimat ceea ce îmi transmisese ea, iar acum taina ne aparținea deopotrivă.

Dimineața, după ce Marie a plecat la birou, am băut o cafea și am încercat să trăiesc o zi asemănătoare celei petrecute de Roger când a fost aici. Am făcut ordine în casă, am pus aspiratorul, am spălat baia, bucătăria, balconul, am făcut cumpărături, iar după ce am băut un pahar cu lapte m-am dus la cinematograful din colțul străzii. Când m-am întors, Marie nu sosise acasă. În clipa aceea de liniște și singurătate, stând în mijlocul camerei și privind obiectele din jur, m-am hotărât să plec. Am început să-mi fac bagajul. Fiecare oră petrecută aici mi se părea de nesuportat.

— Pleci?! m-a întrebat ea surprinsă când a deschis ușa.

— Da. Te-am deranjat destul …

— Prostii! Mă obișnuisem cu tine. De ce nu mai stai? Sunt atâtea muzee de vizitat în acest oraș! Cine știe când vei mai avea ocazia să vii?

I-am zâmbit în semn de mulțumire și am continuat să-mi împachetez lucrurile în geantă.

— În fond, te înțeleg … Ai vrut să cunoști femeia pe care a iubit-o Roger. La ce concluzie ai ajuns?

— Nici una …

M-a privit îndelung, știa că nu spun adevărul, dar n-a insistat.

— Ce să-ți dau de mâncare pentru drum?

— Mi-am cumpărat niște mere. O să-mi pregătesc cafea …

— Pot să ți-o prepar eu? și am simțit în glasul ei dorința de a destinde relația dintre noi înainte de plecare.

Când totul a fost gata, ne-am așezat pe canapea, am băut o cafea, am fumat o țigară și am tăcut în voie amândouă. M-am ridicat în picioare, ochii

noștri s-au întâlnit pentru ultima oară. Am încercat să zâmbesc, dar n-am reușit. Ne-am despărțit în prag fără nici un cuvânt …

*

Am condus mașina toată ziua și toată noaptea. Voiam să nu mă gândesc la nimic, să-mi obosesc trupul și mintea în permanenta concentrare cerută de circulația de pe șosea. Citeam toate indicatoarele, semnalele și firmele luminoase, cuvintele scrise să înăbușe cuvintele nerostite din mine care se repetau fără încetare: „Ce credeai că vei afla și de ce ai făcut acest drum nebunesc?!” A doua zi am continuat drumul fără să opresc, noaptea am ațipit câteva ore într-o parcare, apoi m-am trezit, am băut cafea din termos, am mâncat trei mere și am plecat mai departe. Când am ajuns acasă, trecusem dincolo de oboseală, trăiam un sentiment de liniște istovită; bucuria regăsirii unui teritoriu pe care îl doream protejat și apărat. Am telefonat părinților mei și mamei lui Roger. Nu se așteptau să mă întorc atât de repede. M-au chemat la ei, voiau să mă vadă, să le povestesc pe unde am fost. Le-am spus că sunt obosită, vreau să dorm și apoi plec la mare pentru filmări. Au insistat, dar au renunțat repede, știau că „nu pot convinge o nebună ca mine”. Am scos hainele din geantă, am vrut să le pun în șifonier, dar jos, lângă pantofi, am văzut o cutie cenușie de carton. Evenimentele se derulau invers decât mi le imaginasem; abia acum, la întoarcere, găseam cutia în care erau lucrurile rămase de la Roger: un aparat de fotografiat, două carnete cu însemnări, un cuțit cu lamă automată, benzi de magnetofon cu muzică pentru film, un ceas de mână, câteva pipe … M-am așezat pe covor și am început să mă uit pe rând la ele, parcă stăteam de vorbă cu el și îi spuneam … am deschis un caiet: însemnări, proiecte de scenarii, schițe de decor, secvențe care urmau să fie filmate, liste de cuvinte și actori preferați, apoi atenția mi-a fost

atrasă de o pagină pătată cu picături de cafea: „Azi am vrut să-i trimit o scrisoare, ea însă trăiește cu o viață înaintea mea, iar eu mă aflu cu o moarte în urma ei. Știu că există pentru că ne-am născut în același oraș și am fost îndrăgostiți o vreme … Ea s-a grăbit să treacă în lumea ei, iar eu n-am murit încă pentru a ajunge alături de ea. Nu știu cum să-i trimit această scrisoare. Vreau să-i spun doar atât: nu pleca într-altă viață din cele pe care le ai de parcurs, dă-mi răgazul de a trece prin moartea mea pentru a ajunge în viața ta și astfel să trăim împreună …”

Am închis caietul, mi-am aprins o țigară și am continuat să rămân pe covor cu toate lucrurile răspândite în jurul meu. Cineva a sunat la ușă. Am alergat să văd cine este. Nu era nimeni cu toate că auzisem clar soneria. M-am dus în baie, am închis ușa și am răsucit robinetul, zgomotul apei să-l acopere pe cel care îmi persista în timpane; am intrat în cadă, îmi priveam trupul care parcă îmbătrânise subit, apoi am început să urmăresc cu privirea fiecare pătrat alb al faianței de pe zidul din fața mea. Așa se rânduiesc și evenimentele, o ordine perfectă cu toate că noi nu vedem decât îmbulzeala și haosul de la suprafață, oamenii se zbat precum niște pești prinși într-o plasă, sar unii peste alții într-o vânzoleală disperată și informă. Cine este meșterul și cum izbutește el să îmbine atât de perfect plăcuțele albe pe care stă scrisă viața fiecăruia?

Am dormit o zi și o noapte. Când m-am trezit îmi era foame. Am deschis frigiderul, era gol, nu aveam nimic de mâncare. Am băut o cafea, am pus câteva lucruri într-o geantă și am plecat la mare. Pe drum m-am oprit la un restaurant și am mâncat o friptură, apoi mi-am continuat drumul. Voiam să ajung cât mai repede, să termin filmul început de Roger, era singurul lucru pe care îl aveam de făcut, întocmeam în gând planuri cum să acționez, cum să-i scot pe toți din inerția în care îi lăsasem la

plecare: telefoane, telegrame, actori chemați de urgență, costumele curățate, periate, decorurile refăcute, locurile de filmare schimbate … trăiam deja febra zilelor de filmare, într-o lună se vor termina exterioarele, apoi scenele din interior și până la iarnă montajul și mixajul. De Anul Nou filmul va apărea pe ecrane. Ce vor zice cei din echipă? Ce face asta? se vor întreba unii. Își dă aere de regizor? Albert va înțelege, fiind convinsă că mă va consulta asupra finalului … dacă nu s-a terminat totul între timp.

Am ajuns pe înserat, soarele apunea sprijinindu-se bolnav pe linia ondulată a unei coline. De câte ori văd marea mă gândesc la Roger, știu cât de mult o iubea. „Marea este gândirea universului, spunea el; căutarea și deșertăciunea.” Am urcat în goană scările vilei, pe terasă nu era nimeni, am fost surprinsă, în gândurile mele erau toți acolo, așa cum se petrecea în fiecare seară, poate au plecat la filmare … Am ezitat să intru, luminile orașului clipeau în golf, părea un pom uriaș acoperit cu promoroacă sticloasă într-o iarnă geroasă. Albert era în sufragerie înconjurat de câțiva din echipă. M-au îmbrățișat pe rând, bucuria lor era forțată, parcă îmi ascundeau ceva și nu îndrăzneau să-mi spună. Pe masă se aflau multe hârtii și dosare. Am întrebat dacă se fac plățile.

— Filmările au fost oprite, mi-a răspuns Albert într-un târziu, stingherit că el îmi dă această veste. Producătorul și-a retras banii, poate îl vom continua anul viitor.

Am ieșit pe terasă, i-am lăsat să-și continue treburile. Mirosea a frunze arse. Marea se izbea în dig: tobe uriașe acompaniate de clopoței auriți de cădelniță. Nu plângeam, nu tremuram, un calm senin pusese stăpânire pe mine asemănător celui pe care îl trăiești în preajma unei revelații … Vântul șuiera printre arbori, marea scânteia în lumini, părea acoperită cu cioburi de sticlă. Făcusem acest drum pentru a afla ceva, dar și

pentru a câștiga puterea de a duce la bun sfârșit filmul început de el … totul s-a spulberat sau poate acum va apărea adevăratul sens …

— Cum a fost? m-a întrebat Albert, așezându-se lângă mine.

— Bine … Tu ce ai făcut?

— Eram aproape de sfârșit, mai aveam nevoie doar de câteva zile de filmare.

— Cum intenționai să faci finalul?

— Aveam mai multe variante … Crezi că trebuia să moară?

— Cine?

— Personajul feminin.

— Adică eu?

— Nu. Cea din film, și a încercat să zâmbească.

Am tăcut, mi-am aprins o țigară. Din port se auzea sirena unui vapor.

— Roger a scris în scenariu: „Va muri sau se va întoarce din călătorie fără ca nimeni să afle ce a văzut și a găsit acolo.” Ce poți să-mi spui?

— Cred că va trăi, i-am răspuns eu.

— De ce?

— … tot ce facem noi, zi de zi, clipă de clipă, reprezintă un sfârșit amânat pe care nu-l vedem, legăm inconștienți un final de altul și așa mai departe până la adevăratul deznodământ … uneori iubirea prea intensă scoate la suprafață moartea, schimbă „culoarea înscenării” … toate astea le știu de la el și de aceea am zis că va trăi.

— Bine … dar cum să redau cinematografic ce mi-ai spus?

— Nu știu … să zicem … ea așteaptă să-l întâlnească, aici sau în altă lume, așa cum s-ar duce la gară, s-ar așeza pe o bancă, ar privi ceasul și înainte ca trenul să sosească ar auzi pe cineva alergând spre ea, pașii ar răsuna cu putere, dar ea n-ar avea curajul să întoarcă privirea să vadă cine este …

— Dacă filmul s-ar termina așa?

— Tu decizi, ești regizor … Acum însă este inutil …
— Totuși, de ce a murit Roger?
— Doctorii au ridicat din umeri, iar în film nu ar fi dat nici o explicație …
Albert tace descumpănit, apoi rostește cu glas șoptit:
— Nu ți se pare că am intrat într-o criză a ficțiunii? Nu realul, ci ficțiunea nu se mai lasă convertită în artă … pericolul care îl pândește pe cel ce se apropie prea mult de imaginar …

Epidemia

— … vara ne duceam la mare, pe litoralul din sud … acolo era o plajă pustie și un sat izolat de pescari. Veneau toți cei care voiau să trăiască în corturi și saci de dormit, „șătrarii”, cum ni se spunea. Soseau din toate părțile, mereu aceiași și de fiecare dată alții noi. Aveam locurile pe plajă deja stabilite, vecinii cunoscuți. Când unul sosea, toți îl ajutau să descarce bagajele, să-și monteze cortul … Ziua stăteam la plajă, înotam, pescuiam, mă scufundam cu costumul de scafandru și strângeam mostre pentru experiențele mele … seara ne întâlneam la un pahar cu vin: jucam cărți, făceam focuri de tabără, dansam, cântam. Fiecare își asumase benevol o răspundere: unul aducea apă de la fântâna de pe mal, altul ardea gunoiul într-o groapă special amenajată … curățenia plajei, transportul sticlelor de bere sau răcoritoare … înființasem chiar o mică taxă pentru fiecare cort, sumele strânse erau folosite pentru diverse cheltuieli și pentru banchetul de la sfârșit de lună, un carnaval de rămas bun. Într-o vară, din cauza poluării mării cu petrol, pescărușii au început să se îmbolnăvească și să moară, agonizau cu zecile pe plajă. Am organizat împreună cu ceilalți un spital unde îi îngrijeam și le dădeam să mănânce. Am salvat atunci zeci de pescăruși, unii erau așa de blânzi, încât nu mai voiau să plece de lângă noi. Aveam și un punct de prim ajutor pentru cei care se îmbolnăveau sau făceau insolații. Câinele unei doamne a mușcat alți câini, imediat am amenajat un spital veterinar unde câinii erau pansați și îngrijiți; „fiara agresoare” a fost închisă pentru câteva ore într-un loc denumit „închisoare” … Toate aceste „puncte strategice” erau marcate de un fanion ridicat într-un catarg. Când priveam plaja de pe promontoriu, aveam impresia că este o

„tabără a libertății și a fericirii smulse pentru câteva zile naturii și lumii în care trăim” …

— Pentru că „societatea voastră” se sfârșea odată cu vara, spune L. L.

— Poate ai dreptate. Dacă am fi rămas acolo tot anul, s-ar fi născut și formele de organizare care ar fi dus la … Cu o singură și certă deosebire: viața noastră n-ar fi plecat de la o idee și nu s-ar fi bazat pe o doctrină care se întemeiază pe: „crede înainte de a vedea, recunoaște înainte de a dovedi”. Nu s-ar fi produs confuzia dintre formă și conținut pentru simplul motiv că noi am fi plecat de la conținut: viața noastră pe malul mării. Mă înțelegi? Cred că n-am fi ajuns la moartea civilă sau psihologică, la etapa nevrotică a lumii, adică infernul înfăptuit. Am fi trăit firesc, fără iluzia că progresul tehnic înseamnă și progres moral … sigur, sunt gânduri, simple presupuneri, în rest …

— Totuși … de ce ești atât de convinsă că nu s-ar fi produs răsturnările de care vorbeai? Adică acel „blând infern trăit cu ochii deschiși”?

— Nu sunt sigură, dar … depinde de la ce pornești, de la idee sau de la realitate, când vrei să constrângi realul să intre în tiparul unei idei, apare mutilarea care duce la monstruozitate … dacă ai eliminat viața și ai înlocuit-o cu ficțiunea vieții ai în mână un roman pe care toți îl vor privi ca pe un „posibil real”, dar care în fond este un joc, așa cum facem noi acum fără să uităm că este totuși un joc …

— Dar n-a încercat nimeni să devină personajul principal din țara voastră ideală?

În vacanță oamenii sunt mai puțin tentați … lipsea interesul, cu toate că acest îndemn e dincolo de rațiune. Instinctul puterii apare oriunde și oricând … așa … să-ți povestesc mai departe. În golful de lângă noi au sosit mai mulți soldați și câțiva ofițeri. Au curățat plaja de alge, scoici și iarbă … au nivelat-o și măturat-o. Au săpat trepte în malul înalt care cobora spre plajă … Nimeni nu

înțelegea ce se petrece acolo. A doua zi a apărut o santinelă și ne-a interzis să mai trecem în golful vecin, a fost declarat „zonă interzisă”. Pe la prânz … vedeam totul foarte clar, iar câțiva dintre noi aveau binocluri … am zărit mai multe mașini elegante înconjurate de mașinile poliției. S-au oprit la marginea promontoriului. A coborât un bărbat urmat de o suită numeroasă. Treptele i-au condus până la plajă … un valet a întins o saltea pneumatică, câteva prosoape, două scaune, un fotoliu, o umbrelă de soare, o măsuță cu răcoritoare, frapiere … Suita s-a retras … a rămas doar „personajul principal”, cum i-ai spune tu. S-a dezbrăcat și s-a lungit la soare. Plaja noastră era înțesată de lume, … toți se uitau la acest *Satir Însingurat*, cum l-a numit un actor care avea cortul lângă al meu … Făcea plajă singur, păzit de santinele și servit de un valet cu mănuși albe … Ce trist mi se părea, cu toate că nu-i vedeam ochii … niciodată nu am avut reprezentarea mai concretă a înstrăinării: un om pe o plajă pustie … și totuși stătea acolo, nu venea spre noi, se complăcea în singurătatea lui orgolioasă și disprețuitoare … Toți se întrebau de ce și-a ales tocmai acel loc? Din ce capriciu i se născuse ideea de a face plajă într-un golf pustiu și în preajma unei tabere de corturi? Aveam senzația că asist la o scenă dintr-un film … Te las pe tine, scriitorule, să descoperi toate sensurile acestei întâmplări … Altă dată o să-ți povestesc despre *Câinele și suita* …

— Ce-i asta?

— O să-ți spun cu alt prilej, acum să ne întoarcem pe plajă, la „șătrarii și corturile lor”. Totul mergea perfect până în ziua în care au apărut printre noi trei bărbați cu mutre încruntate și grave – autoritățile din satul de pescari. Ne-au anunțat că pe litoral a izbucnit o epidemie și ne recomandau să plecăm cât mai repede acasă. Familiile cu copii au fost primii care s-au speriat, și-au făcut bagajul și ne-au părăsit. „Cei trei crai” nu ne-au spus un

lucru esențial: ce fel de epidemie apăruse? După o zi au sosit iarăși cei „trei mesageri”, dar de data asta însoțiți de un polițist. Ne-au pus în vedere să părăsim campingul în 24 de ore, dacă vom refuza vom fi amendați. Au pus un afiș mare: *Zonă infectată. Intrarea interzisă*. Majoritatea au început să se pregătească de plecare, se jenau pentru frica și lașitatea lor, dimineața când ne trezeam număram corturile care dispăruseră în timpul nopții. Eram din ce în ce mai puțini … tabăra se destrăma la primul contact cu „mareea neagră a intimidării și a spaimei”. „Cei trei” au apărut din nou însoțiți de câtiva polițiști și mai mulți soldați cu arme …

— Stai! Oprește-te o secundă! Vreau să-ți arăt ceva! strigă L. L. și începe din nou să caute pe rafturile cu cărți și prin sertare: cotrobăie. Răstoarnă, înjură, azvârle … în cele din urmă se oprește la „dosarul manuscris” care era pe masă în fața lui. Se izbește cu palma pe frunte, îl deschide febril și găsește imediat ce căuta. Îi întinde o fotografie.

O ia cu un gest indiferent, apoi o privește surprinsă: cortul, ea, pălăria de pai, ochelarii, polițistul, aici, în dreapta, se vedea doar un colț … *și ochii*, din unghiuri mai puțin prielnice … *tremură, cineva tremură în ea și strigă, dar imediat o face să tacă, să amuțească odată pentru totdeauna, din nou lucidă, stăpână de sine …*

— Cine te-a fotografiat?

— Un student la cinematografie! Glas răspicat, fără nici o urmă de emoție. Cortul lui era lângă al meu, aici, în dreapta, se vedea doar un colț … *și ochii, ochii lor și ura lor și împietrirea și dinții încleștați și cizmele, urmele cizmelor pe nisip, picioarele înfipte în nisip, privirile sfidătoare și bănuitoare* ... Mi-au spus că mă fac vinovată de instigare la nesupunere, dezordine și nerespectarea legilor. M-au amendat cu două mii și m-au amenințat că dacă nu părăsesc imediat campingul

mă vor trimite în judecată pentru … au deschis un cod și au citit de acolo un articol. Au plecat, s-au îndreptat spre alții cărora le-au smuls corturile din sforile de prindere … Stăteam de vorbă cu ei până seara târziu și le explicam că epidemia este o minciună … Cu cât eram mai mulți și mai uniți, cu atât șansele noastre erau mai mari. Teama și presiunea psihologică lucrau în subteran, în fiecare dimineață erau din ce în ce mai puține corturi pe plajă … prieteni, cunoscuți, colegi, toți ne părăseau. Devenise pentru mine un test de rezistență morală al unei colectivități în fața presiunii autorităților …

— Nu văd scopul! De ce ar fi inventat povestea cu epidemia?

— Din mai multe motive. Primul: eram un grup de oameni care trăiau liberi pe malul mării și care scăpau de sub controlul lor. Doi: contraziceam viața organizată și controlată ce se desfășura dincolo de granițele golfului. Trei: epidemia era o simplă diversiune, o „ipocrizie instituționalizată” prezentată sub o formă ingenioasă. Nimic altceva …

— Nu m-ai convins, Maria!

— Mai adaugă un ultim argument: mulți dintre noi făceau nudism. Păi cum vine asta?! Libertate, desfrâu, sfidarea moralei?! Să stai dezbrăcat la soare? Nu! Nu se poate! Nu e admis într-o societate care … Trebuie să intervenim!

— Și de ce n-au acționat direct?

— Represiunea brutală e inutilă și nu se mai practică, dragul meu! Teroarea a fost înlocuită cu intimidarea și teama de … „epidemie”. Acum procedeele sunt mult mai rafinate și subtile! Din toți câți eram acolo, câteva sute, la urmă am rămas doar șase persoane: un doctor, un actor, un dramaturg, un student, o asistentă medicală și eu. Cu aceste șase persoane poți să faci o piesă de teatru sau un scenariu de film. Să te gândești mai

târziu … Așa! … Unde rămăsesem? Ne culcam pe plajă, în saci de dormit, direct pe nisip.

— De ce?

— Corturile ne-au fost smulse, împachetate, făcute balot … Ziua făceam plajă, înotam, pescuiam … nu aveam însă apă de băut.

— Iartă-mă, dar … nu era mai simplu să vă ia cu forța de acolo? Câțiva soldați, o mașină și în cinci minute terminau cu voi?

— Scopul lor fusese realizat. De ce ar fi pierdut spectacolul „gladiatorilor pentru o idee" care se chinuiau pe o plajă încinsă la soare? Eram distracția lor. Veneau în fiecare zi pe mal, se așezau pe iarbă, beau bere rece, ciocneau sticlele, vorbeau, râdeau, ne arătau cu degetul, iar noi respiram ca niște pești scoși pe uscat. Cum să piardă acest prilej? Erau niște rafinați, dragul meu! Știi ce înseamnă să stai opt zile fără apă de băut pe o plajă pârjolită de soare la 24 de grade? Eram deshidratați, cu bube la gură, herpesuri, infecții la ochi și gingii. A doua zi am hotărât ca doctorul și asistenta să plece, se simțeau rău, aveau insolație, erau complet deshidratați … „Destinul ne-a pus în mână un cuțit! a spus fata aceea înaltă care înota ca un delfin. Voi să nu-l scăpați în apă" … I-am condus până la poteca ce urca spre mal, santinelele i-au luat în primire. Am rămas trei: studentul, actorul și eu. Dramaturgul fugise cu o noapte înainte. Eram niște asediați, trebuia să ne unim cât mai bine forțele. Eu pescuiam și le aduceam peștii pe care îi frigeam … nu mai aveam conserve, pâine și nici sare. Actorul a fost primul care … s-a îmbolnăvit, făcuse o enterită gravă din cauza apei de mare, îl durea cumplit stomacul, voma tot ce mânca. I-am spus că poate pleca, abia mai putea merge, ne-a lăsat bagajele … l-am condus până la potecă. Soldații erau acolo, au apărut imediat și cei „trei soli ai victoriei". Încercau să-i demonstreze că era contaminat de epidemie și trebuia să fie imediat internat … După puțin timp a sosit o

mașină a salvării și l-au luat … Noi ne-am întors pe plajă.

— Tu și cu puștiul.

— Da. Am făcut un foc și am prăjit pește … prinsesem un calcan. Noaptea se lăsa frigul, se apropia toamna. Simțeam în întuneric mișcare pe deal, am auzit și un motor de camion. Ne-am culcat, a doua zi am văzut că intrarea în golf era blocată cu niște bolovani aduși de o basculantă de la cariera din apropiere. Eram definitiv învinși … sau era victoria noastră? Am urcat până în dreptul bolovanilor, plaja ne aparținea … dar eram numai noi doi …

— Cum ați ieșit de acolo?

— Eram teribil de slăbiți … buzele crăpate, ochii congestionați, unghiile pline cu puroi. Trăiam de aproape 12 zile cu apă de mare și pește … repetam experiența lui Alain Bombard. Se poate trăi dacă ești naufragiat pe mare, dar de data aceasta eram „naufragiați pe uscat” ... Am lăsat acolo totul: corturi, saltele, saci de dormit și ne-am cățărat pe bolovani, apoi ne-am dus în sat. Abia ne târam … am rugat niște oameni să ne ajute să luăm lucrurile de pe plajă. Toți au sărit în ajutorul nostru. Atunci ne-am dat seama că cei din sat ne urmăreau de pe mal … stăteau ascunși prin lanurile de porumb … voiau să vadă cât vom rezista. O bătrână mi-a sărutat mâna, o să-ți povestesc altă dată …

— Dar n-au venit alături de voi?

— Nu! Frica de poliție și de soldați! … Ne-au dat să mâncăm, ne-au pansat rănile, ne-au ținut câteva zile până am prins puteri … La urmă, înainte de a pleca, cel mai tânăr din familia unde am locuit, un băiat de 18 ani, mi-a spus: „Deci se poate?” „Da, i-am răspuns eu, se poate, numai să vrei … să nu-ți fie frică și să vrei să învingi.” În anul următor nu l-am mai întâlnit, am auzit că a dispărut de acasă, alții ziceau că a plecat pe mare … Îl „contaminasem”! Era poate singurul nostru

câștig, dacă unul singur a înțeles … efortul nostru nu fusese inutil …

— Și epidemia?

— Care epidemie?

— Păi n-ai spus că v-au anunțat …

— Nu a fost nimic adevărat …

— Cum adică?

— Așa cum ai auzit. Ai uitat unde ai trăit?

Așteptarea

lui Leonid Arcade M.

„*Vivre dans l’attente, dans ce qui n’est pas encore, c’est accepter le deséquilibre stimulant que suppose l’idee d’avenir*”.

Cioran

Alain a dispărut în dimineața zilei de 12 august, la amiază, după ce toți din vilă îl văzuseră pe plaja din golful Carqueiranne. Se pare că s-a înecat îndreptându-se înot spre insula Furnica. Pescarii și poliția l-au căutat câteva zile, dar trupul lui nu a fost găsit în mare. Judecătorul de instrucție de la Toulon a deschis o anchetă. În ciuda tuturor cercetărilor, nu s-a aflat încă nici o explicație …

*

— Pascal e plecat în sat după târguieli, i-a explicat doamna Benedict lui Alain făcându-i semn să intre în casă. Se va întoarce în curând, l-a asigurat ea cu un glas melodios arătându-i camera în care va locui. Dejunul va fi servit la ora 12 când o să sun un clopoțel, și s-a retras lăsându-l singur.

Încăperea era scăldată într-o obscuritate răcoroasă și catifelată, mobilată cu obiecte de epocă și cu ferestre largi acoperite cu obloane.

Alain a lăsat geamantanul lângă șifonierul înalt cu oglinda pătată de vreme, a trecut pe lângă o lampă din fier forjat și a dezăvorât ferestrele și obloanele care se deschideau spre o terasă spațioasă.

Explozia puternică a luminii de amiază și a imaginii care se desena sub privirile lui l-au obligat să rămână nemișcat și să închidă puțin pleoapele: parcul din fața casei cu un bazin cu apă, palmierii înalți și majestuoși ca niște panașuri înfumurate pe frunțile unor ofițeri, pinii aplecați de vânt în poziții bizare de bătrâni cocoșați, iar în spatele lor – ca un fundal de scenă – întinderea netulburată a mării de culoare indigo care sclipea în soare. La orizontul golfului se zărea o insulă ce părea pierdută de o mână divină – care în timpul creației i se strecurase din întâmplare printre

degete – și care își ridicase semeț spre cer vârful stâncos, semn de recunoștință adresat Creatorului.

Sigalele, ascunse prin crengile pinilor, își răspândeau cu sârguință zumzetul lor repetitiv și obsedant în lupta înverșunată și absurdă cu căldura toridă a amiezii de vară. Sunetul lor dens și insistent învăluia casa și parcul într-o melopee orientală legănată și amețitoare. Aerul sărat al brizei și mirosul pământului nisipos încins de soare se amestecau cu parfumul ofilit al florilor de oleandru, mentă și iacintă. Liniile geometrice ale gardului viu ce delimitau aleile parcului își dădeau întâlnire în punctul concentric al bazinului cu apă în care pluteau peștii roșii aduși din apele Indiei.

Clipă de extaz și miracol înfăptuit …

Deodată, parcă dintr-un ordin primit pe căi misterioase, sigalele au încetat brusc să-și mai răspândească zumzetul lor repetitiv și tiranic. Vila, parcul și marea au rămas suspendate într-o liniște profundă, tainică și neliniștită. Timpul oprit în loc, timpul ca proiect dar și ca prezent, *l'instant dans l'affectivité*, apoi un singur cuvânt rostit în sine: „Așteptare! Inexplicabilă și magică așteptare …"

S-a întors în cameră, a deschis geamantanul și a început să-și așeze lucrurile în șifonier. Pe noptiera de lângă pat a așezat câteva cărți și ceasul. Intenționa să privească ceasul mai rar și dacă se va putea să-l uite cât timp va rămâne aici. Când totul a fost în ordine a vrut să-și aprindă o țigară, dar clopoțelul doamnei Benedict a răsunat distinct chemându-l la dejun.

A ieși din cameră și a început să coboare scara din piatră urmărind cu atenție fiecare treaptă, locul de la mijloc tocit de trecerea pașilor de-a lungul anilor. Asculta cu interes cadența sonoră a pantofilor pe treptele de piatră și în același timp a auzit în el un glas amuzant, chiar vesel și ironic: „Eu cobor din alt secol! Nu știu dacă din trecut sau viitor. O singură certitudine, doamnelor și domnilor! Eu sosesc din altă dimensiune a

timpului și merg pe treptele acestui prezent incert, dubios, violent, barbar, plin de excese, crime și delir dirijat. Eu însă *Aștept* … aștept ceva, doamnelor și domnilor! …”

A traversat salonul spațios cu coloane și arcade sub care se ascundeau canapele comode și fotolii ispititoare, apoi a ieșit pe terasa de la parter.

*

Domul Pascal Arnoux l-a întâmpinat cu brațele deschise, rostind fără încetare fraze de exclamații provocate de bucuria revederii. Fusese îngrijorat că nu va ști ce autobuz să ia de la Toulon până la Carqueiranne, la ce stație să coboare și dacă va găsi vila St. Odille ascunsă printre copacii de la marginea mării.

Au ciocnit un pahar cu vin în cinstea revederii și în timp ce doamna Benedict le servea mâncarea, domnul Pascal a început să-i istorisească ultimele noutăți, printre care și moartea poetului H. D., vechi și fidel prieten. Doamna Benedict intervenea cu mici detalii amintindu-i amănunte din timpul camaraderiei care i-a legat toată viața, peripețiile drumului până la München unde poetul trăia și unde fusese înmormântat, apoi se retrăgea într-o tăcere austeră, mereu însă atentă să nu lipsească ceva de pe masă din ceea ce i-ar fi plăcut soțului și în special platoul cu diferite soiuri de brânză pe care l-a adus la sfârșitul prânzului.

Alain asculta cu o atenție nedisimulată, uneori însă evada în scurte incursiuni interioare sau arunca o privire fugară spre câte o barcă, cu pânze albe, ce trecea pe întinderea albastră a mării. Câteodată auzea în el un glas rebel, enervant și obsedant care repeta un cuvânt, un vers dintr-o poezie sau frază dintr-o carte, frază pe care o memorase involuntar. Pe domnul Pascal îl numea în gândurile lui „domnul scriitor” sau „domnul conte” și poate de aceea … „monsieur le compte, par ses allures rappelait le chie de l’ancienne

cours; la comptesse montrait sur toutes choses un grand discernement, Mlle Yolandes, leur fille était le type de la jeune personne, l'ange de la keepsakes, et Mme. De Noares, leur dame de compagnie, ressemblait à Pécuchet, ayant son nez pointu …"

După terminarea prânzului, domnul Pascal și doamna Benedict s-au retras în camerele lor pentru siestă. Alain intenționa să facă o plimbare și să coboare la mare.

*

S-a îndreptat spre aleea ce traversa parcul și a început să coboare scara ce ducea spre plajă. S-a oprit pe o terasă intermediară pentru a cuprinde cu privirea plaja cu stânci, debarcaderul, micul port Carqueiranne, golful și marea, iar la urmă ochii i-au rămas nemișcați spre insula Furnica. „Într-o zi, când marea va fi liniștită, trebuie să înot până acolo. Dar până atunci aș vrea să aflu ce aștept și cine va sosi? Tu, scriitorule! Mare șaman, ghicitor și vindecător! Spune-mi ce aștept și cine va sosi?!"

A continuat să coboare scara și a ajuns pe plajă. A căutat un loc pe stânci unde să-și așeze prosopul și s-a întins la soare. După un timp, cu mintea nebântuită de nici un gând, cu trupul desfătat de căldura soarelui și a brizei, a intrat în mare și a început să înoate. De câte ori ridica fruntea din apă și respira își îndrepta privirile spre insula din fața lui pe care și-o luase ca reper. „Trebuie să ajung acolo! Nu știu dacă o să rezist, e o distanță destul de mare, dar nu pot să trăiesc cu gândul că nu o să văd ce se află pe insulă, chiar dacă bănuiesc că e pustie. O promisiune pustie pe care vreau s-o ating cu degetele …"

*

După amiază a băut o cafea și s-a așezat într-un fotoliu pe terasă. Stătea la soare cu ochii închiși. Simțea cum trupul recâștigă vigoarea pierdută de-a lungul unui an petrecut sub cerul cenușiu și ploios

al Parisului, chiar dacă învățase să privească trecerea norilor, cum îi spusese prietenul Olivier. De la etaj se auzeau acordurile unei simfonii. Știa că „domnul scriitor” când lucrează face scurte pauze, bea o cafea, întotdeauna Ness, fumează o țigară și ascultă o simfonie sau o fugă de Bach.

Sigalele își ronțăiau cu vrednicie și sârguință zumzetul lor prin care muzica simfonică se strecura cu o străduință învinsă. Deodată, muzica a încetat, semn că „domnul scriitor” și-a reluat lucrul.

Nu era tentat să facă nimic, nici cel puțin să ia cartea de pe noptieră și să citească. Voia doar „să asculte fiecare clipă”. Își motiva nevoia de odihnă, reverie și contemplație, printr-o explicabilă și prelungită oboseală fizică și sufletească, dar și printr-o neînțeleasă *așteptare* care parcă îi conferea dreptul de a nu face nimic și de a rămâne nemișcat în fotoliu, cu ochii închiși, mângâiat de razele soarelui care cobora spre apus.

*

De la intrare au răsunat voci. A bănuit că au sosit noii oaspeți. S-a dus în camera lui și a început să se îmbrace. Îi plăceau hainele albe: pantaloni largi din pânză subțire și catifelată, un tricou de aceeași culoare și pantofi cu talpă foarte moale. A coborât pe terasa de la parter pentru a-i cunoaște pe noii veniți. Profesorul Jüngher și soția sosiseră de la Köln. Călătoriseră într-un tren aglomerat, fără vagon restaurant și suferiseră cumplit de căldură și sete. Doamna Benedict a adus în grabă o sticlă cu apă, pahare și cuburi de gheață.

— Să vă prezint pe tânărul meu prieten! s-a adresat domnul Pascal oaspeților și în timp ce Alain le strângea mâinile și-a zis: „Nu! Nu sunt cei pe care îi aștept, chiar dacă eu continuu să aștept ceva …”

În timpul cinei domnul Jüngher – care fusese coleg de facultate cu domnul Pascal – a început să

depene amintiri din copilărie și adolescență. Erau evocate ținuturile Alsaciei, Normandiei, apoi și-a adus aminte de Basarabia, Valahia și chiar de Spania. Fusese profesor la Salamanca mai mulți ani.

— Piața centrală din Salamanca este unică în lume! a continuat el cu entuziasm. S-o privești de la fereastra unui hotel, să-i admiri toată splendoarea și proporțiile, să bei o cafea la un restaurant, să asculți cântecele flamenco ale trubadurilor, să vezi tineri îndrăgostiți sau la miezul nopții să te uiți cum sosesc gunoierii și strâng urmele lăsate după o zi întreagă de viața intensă știind că a doua zi va fi trăită cu același patos și *savoir vivre* …

Alain l-a ascultat cu atenție, apoi a evadat în gândurile lui. După un timp a simțit că i se adresează.

— Ai fost cumva la Saint Jacques de Compostelle? Trebuie să te duci neapărat! În special în timpul Sărbătorilor de Paști. Să asiști la procesiuni, să te plimbi pe străduțele înguste, să simți în aer misterul care a determinat pelerinii să pornească la drum din nordul Franței și chiar de la Köln. Imaginează-ți traseul pe care îl parcurgeau de la actualul Turn Saint Jacques de la Paris, unde atunci era o mănăstire și până la Capul Finister din nordul Spaniei … Forța credinței, dar nu numai atât. Drum inițiatic și căutare de sine …

După ce dineul s-a terminat, Alain s-a dus să facă o plimbare prin parcul vilei pentru a profita de ultimele raze ale soarelui înainte de înnoptare.

A traversat aleile mărginite de gardul viu și a ajuns la prima terasă de la mare unde era o masă și câteva scaune în jurul cărora ramurile contorsionate ale unui pin formaseră ca un foișor sau un cuib în care puteai să te odihnești cuprins de un sentiment de protecție și blândețe. Privi de acolo marea, golful și insula ce se zăreau în depărtare. Și-a aprins o țigară și asculta zgomotul

valurilor, sunetele sigalelor ce urmau în curând să se oprească, țârâitul greierilor care anunțau o noapte înstelată sau strigătele unei bufnițe care își făcea auzită prezența din turnul vilei. A rămas acolo un timp, apoi și-a continuat plimbarea. A trecut pe o alee ce părea un promontoriu înalt ce mergea paralel cu marea, a privit primele lumini aprinse în golful Carqueiranne, a ajuns în curtea unde erau răsadurile de zarzavat și pomii fructiferi, a mâncat smochine coapte, a lăsat în urmă „castelul cu apă” ce semăna cu turnul unei cetăți, a privit apa întunecată din bazinul cu pești care se ascunseseră în spatele frunzelor căzute și a ajuns din nou în fața vilei. S-a oprit în loc și s-a uitat la vila cu două etaje, două terase, câteva ferestre luminate și palmieri înalți care o înconjurau protector și se desenau pe cerul întunecat. Și-a îndepărtat de pe față câteva fire de păianjen, semn că pe alei nu mai trecuse nimeni de mult timp. Simțea ruina acestui loc ce părea neîngrijit și părăsit, invadat de inerția mai veche a unui trecut îndepărtat și nobil. Vila și parcul aveau distincție, demnitate și noblețe făurite de-a lungul timpului. Semăna cu o bătrână contesă ce purta o pălărie cu boruri largi, mănuși negre până la cot, rochie lungă din tafta și un evantai care sticlea în noapte, în spatele căruia i se puteau desluși ochii albaștri, puternici și încă senzuali …

Alain a intrat în casă pe o ușă laterală, a urcat la etaj și a deschis încet ușa camerei. De pe terasa de la parter răsunau vocile domnului Pascal și a domnului Jüngher care discutau aprins. S-a lungit în pat, temător de insomniile care îl bântuiau uneori. „Mâine va apărea o explicație … Am convingerea că așteptarea mea nu va fi zadarnică …” Deodată, a auzit glasul puternic al domnului Jüngher care – de obicei calm – părea enervat de o cauză ce lui Alain îi era necunoscută.

— Această cățea de comunism ne-a lăsat ca moștenire doi pui de câini turbați: două genociduri

în numai cinci ani după moartea ei: Bosnia și Rwanda. Și înainte de a-și da duhul, cățeaua a tras cu laba și ghearele ei ascuțite fața de masă a democrației lăsând tabla istoriei cu curul gol în fața tuturor dezastrelor: războaie, foamete, Sida, droguri, criza economică, criza morală, ură, șovinism, integrism …

— Și cum îți explici toate astea?

— Odată cu dispariția celor două totalitarisme – fascist și comunist – a murit și democrația după o lungă agonie de două secole, adică de la Revoluția franceză … Capacul Cutiei Pandorei a fost deschis din neatenție. În Rusia, de la stalinism s-a trecut direct la mafiotism! Cine și-ar fi putut imagina așa ceva?!

— Dar înainte, adică din 1917 până în 1944, au mai fost două genociduri, a încercat să-i amintească domnul Pascal.

— Nu, dragul meu! Se numește genocid nu în funcție de numărul cadavrelor, ci de intenția de purificare etnică.

— *Genos* în grecește înseamnă rasă. Da! Ai dreptate!

— Crimele comise în lagărele naziste constituie un genocid.

— Și cele 20 de milioane de morți în gulagul sovietic, câteva milioane de morți din țările din Est, aproape 65 de milioane de morți din China și 3 milioane în Cambodgia?

— Sunt crime împotriva umanității!

— Aha! Deci și morții sunt pe clase și categorii!

— Așa cum ai auzit! Deci! Cine a crezut că după un secol de minciună și impostură a totalitarismelor va urma un secol de pace și armonie politică și socială s-a înșelat amarnic și a fost un idiot …

— Mă număr printre ei, dar numai parțial, deoarece nu mai cred de mult timp că adevărul, libertatea și justiția vor învinge. Dar recunosc că nu m-am așteptat la această confuzie acceptată

unanim dintre călău și victimă … călăul fiind mereu promovat în funcția de conducător …

— Trăim în secolul confuziei dirijate și al simulacrului, iar diavolul ia înfățișarea lui Dumnezeu!

— Dar responsabilitatea fiecăruia dintre noi?! Lipsa de abandon în fața Răului? Ieșirea din iluzii, minciună și utopii pentru a face viața suportabilă? Dacă tot suntem aici, pe pământ, atunci? …

— Ecoute, mon vieux. La democratie est une fille de pute et le Mal du monde este contagieux et incurable. Merde! Trois fois merde! …

— Și atunci cu ce să înlocuim democrația? a întrebat insinuant domnul Pascal.

— Nu știu! Nu există alternativă, suntem condamnați să rămânem …

— Poate această formă nouă s-a născut deja și noi nu știm că ea există, nu știm cum s-o definim …

Alain și-a dat seama că în spatele unei curiozități aparent naive, domnul Pascal „dirija” dialogul, era pe rând provocator și provocat, iar domnul Jüngher îi „dădea bine replica”.

A mai ascultat un timp discuția lor, apoi a adormit.

*

A doua zi nu s-a întâmplat nimic special.

Programul zilnic a fost același: după ce lua micul dejun se ducea la plajă. La ora 11 sosea pe țărm domnul Pascal, până atunci scrisese sau ascultase muzică. Făcea împreună cu Doamna Benedict o partidă de înot până la geamandura galbenă din largul golfului. De fiecare dată când „atingea ținta”, Alain spunea: „Într-o zi o să traversez golful și o să ajung pe insula Furnica”. Domnul Pascal și doamna Benedict nu dădeau prea multă importanță celor spuse de Alain, până la insulă era o distanță destul de mare și numai un bun și rezistent înotător s-ar fi hazardat la o

asemenea aventură. O singură dată domnul Pascal i-a spus:

— Este tentația imposibilului și a mării. Ispita spațiului care te desparte de locul imaginat și dorit, chiar dacă această fascinație poate fi fatală. Și poate este „la mise à l'épreuve" la care a fost supus Abraham.

S-au reîntors la țărm fără să mai vorbească, fiecare înotând în tăcere. Domnul Jüngher și soția lui se bălăceau în apa mai mică și liniștită în fața debarcaderului. Râdeau, se amuzau și încercau să facă pluta arătându-și burțile proeminente care nu reușeau să rămână mult timp la suprafața apei.

*

Alain a intrat în camera domnului Pascal care era atât de spațioasă încât a început să-l caute cu privirea: ferestrele largi se deschideau spre mare, două trepte delimita spațiul dintre patul larg cu baldachin și locul unde era biroul și fotoliile din fața șemineului: două coloane sprijineau arcadele unde se aflau ghivecele cu orhidee – floarea preferată ce apărea în mai toate scrierile „domnului scriitor". Pascal era într-un fotoliu având o carte în mână și ascultând muzică simfonică.

— Ia loc, Alain! l-a invitat el cu glasul celui care se întoarce din călătoriile imaginare în care pleca în timpul lecturii. Vreau să selectez câteva poezii din cele scrise de poetul H. D. Intenționez să le public într-o revistă. Cel puțin acum să acordăm atenția cuvenită unui mare poet …

Și-a dres glasul și a început să citească cu vocea lui subțire, atent la ideile care le sugera dar și la muzicalitatea versurilor. După fiecare poezie se oprea, ridica privirea și Alain spunea: „Da! Îmi place!", apoi își argumenta pe scurt părerea. Alteori, când i se părea că poezia e mai puțin reușită, spunea: „Să mai citim și alta". Din când în când Alain arunca câte o privire spre fereastră de

unde se vedea întinderea mării. Tot ce făcea și trăia nu era altceva decât *o prelungită așteptare a unui eveniment care va avea forța unei revelații* …

La ora 11 fix domnul Pascal s-a oprit din lectura versurilor, mulțumit că le-a ales pe cele mai bune.

— Ei! Dragul meu, acum să ne pregătim de plecare. Să ne facem obișnuita partidă de înot până la geamandură. O s-o chem și pe Benedict …

Alain a ieșit din cameră și s-a dus în odaia lui. Și-a pus costumul de baie, și-a luat prosopul și s-a oprit pe terasa de la parter. Parcă ar fi căutat pe cineva. Soții Jüngher plecaseră la plajă. A coborât scările și a traversat parcul îndreptându-se spre treptele ce duceau spre mare. Deodată, aruncându-și privirea spre debarcader, a zărit o tânără ce stătea de vorbă cu domnul Jüngher. Neliniște! Alertă! „Dacă această tânără este cea pe care o aștept de când am venit?”

Domnul Pascal l-a ajuns din urmă. Au coborât amândoi treptele. Nu auzea nimic din ce îi spunea …

— Îți prezint pe fiica mea, Valeri! i s-a adresat domnul Pascal. A sosit azi-dimineață din Canada. O să petreacă vacanța împreună cu noi!

Tânăra i-a întins mâna, s-a uitat în ochii lui, i-a zâmbit, apoi și-a luat privirea de la el.

— S-o rogi să-ți arate casa, a continuat domnul Pascal. Turnul de piatră … cunoaște toate ungherele din pod, acolo se juca când era copil. Se împrietenise cu o bufniță! Ei, acum să intrăm în apă și să înotăm cu toții până la baliză …

*

După dejun, domnul Pascal le-a propus să facă o excursie la o mănăstire din apropiere de unde voia să cumpere un „vin rosé renumit în toată regiunea”. Urmau să plece cu două mașini: una era condusă de Alain în care s-au urcat doamna Benedict și Valeri, cealaltă era condusă de domnul Pascal alături de soții Jüngher. Pe drum Alain a

fost timpul preocupat de Valeri care a tăcut o vreme, apoi a început să povestească despre un incendiu care a avut loc la Quebec, nu departe de casa în care locuiește, la marginea pădurii, prin curtea căreia trec veverițe, raguni și iepuri sălbatici.

— Într-o zi am stat de vorbă cu o mierlă, a continuat ea cu un ton amuzat, jucăuș, dar fără să se răsfețe sau să încerce să pară originală; o spontaneitate jovială și o candoare juvenilă. Am fluierat și am avut impresia că îmi răspunde, că am intrat în codul ei de sunete-dialog. Sunt la fel de prietenoase ca și bufnițele mele din turn. Am pictat un tablou cu păsări: mierle și bufnițe. Tot timpul însă am fost obsedată de parfumul frunzelor de eucalipt pe care l-am mirosit într-o pădure din Florida. Dar cum să pictezi un parfum?! Dumneata, domnule Alain … Îmi dai voie să-ți spun pe nume? Deci! Tu, Alain, cunoști parfumul frunzelor de eucalipt?

— Nu! a răspuns el puțin fâstâcit, surprins de întrebare, dar și de puterea ei de a trece de la un subiect la altul fără să dea impresia de incoerență. Cineva mi-a povestit că a petrecut o noapte întreagă într-o pădure de eucalipt …

— Dacă era un cuplu nu se putea întâmpla decât un singur lucru, a spus ea râzând dezinvolt. Este un parfum de o senzualitate provocatoare … Simți că te trage de mână la pământ și ești ispitit să deschizi brațele într-un abandon total …

Alain ar fi vrut să întoarcă privirea spre Valeri și în special spre doamna Benedict care asista la un dialog puțin excentric. Aglomerația de pe șosea nu i-a îngăduit să afle care era expresia doamnei Benedict și în felul acesta discuția a luat sfârșit. În curând au ajuns la mănăstire.

Au gustat mai multe soiuri de vinuri, dar domnul Pascal a preferat să cumpere renumitul „rosé de Provence”. Au vizitat biserica, apoi s-au întors acasă.

Seara, la cină, Valeri a lipsit. Doamna Benedict i-a motivat absența datorată unei „migrene rebele". După o partidă de șah, domnii Pascal și Jüngher s-au retras în camerele lor urmați de soții care continuau să discute aprins despre „necesitatea unui regim alimentar complet și cu cât mai multe vitamine: fructe și legume".

Alain a rămas pe terasă până la miezul nopții, tolănit în fotoliu. A privit luna plină ce apăruse în spatele palmierilor și care trasa pe mare o fâșie luminoasă până la … „Insula lui". A ascultat greierii și bufnițele care aruncau câte un strigăt răgușit ascunse în turnul de piatră al casei. Dacă s-ar fi dus în cameră, n-ar fi putut să adoarmă. Aștepta … Poate o aștepta pe Valeri, sau altceva, ori *altcineva* … Teamă, neliniște, nedumerire, panică …

S-a dus în camera lui, s-a lungit în pat, a privit un timp razele lunii care intrau pe fereastră, apoi a adormit.

S-a trezit cuprins de o sete cumplită, parcă ar fi băut apă din mare și înainte de a se fi înecat ar mai fi avut puterea de a mai ieși o dată la suprafață pentru a se salva. S-a îndreptat spre bucătărie cu gândul să caute apă rece în frigider. Valeri stătea la masă și mânca o felie de pepene roșu. A ridicat ochii spre el fără să fie surprinsă că îl vede, parcă l-ar fi așteptat.

— Vrei să guști? și i-a arătat pepenele roșu de pe masă care prin forma și culoarea lui era carnal, senzual, deschis ca un sex uriaș.

A gângăvit ceva surprins de prezența ei, de aerul ei familiar cu care îl întâmpinase, de glasul aproape șoptit, învăluitor. Părul negru, despletit, îi cădea pe umerii dezgoliți pe care se vedeau doar bretelele subțiri ale cămășii de noapte mult decoltată; sânii mici și cărnoși erau aproape descoperiți. S-a așezat pe scaun fără să rostească nici un cuvânt, a tăiat o felie de pepene cu grija de a nu i se vedea degetele care „poate tremurau",

apoi a început să mănânce. Își potolea setea, „cumplita lui sete de înecat”.

— Întotdeauna când e lună plină am migrene și insomnii, a spus ea după un timp, privindu-l atent în ochi, ca și cum ar fi așteptat de la el un cuvânt, un gest … Hai să mergem pe terasă, i s-a adresat ea, văzând că terminase de mâncat felia de pepene.

A urmat-o traversând holul în timp ce îi privea trupul subțire, cu coapse lungi, efilate, ce se zăreau prin cămașa de noapte transparentă. Picioarele desculțe parcă nu atingeau pământul. Plutea ajutată de brațele care fluturau în jurul ei și de pulpele ce se unduiau elegante la fiecare pas.

S-au așezat pe fotoliile de pe terasă și au privit luna care trecuse din dreptul palmierilor și se apropia de pâlcul pinilor din extremitatea dreaptă a parcului. Valeri a întins mâna spre o floare de mușcată ce era așezată pe balustrada de beton a terasei, a rupt o frunză și i-a întins-o.

— Strânge-o între degete și spune-mi a ce miroase!

— Nu e parfumul de eucalipt!

— Atunci? …

— Cred … are parfumul pielii de pe trupul tău …

— Dar tu n-ai simțit niciodată în nări parfumul sânilor mei! a spus ea râzând.

— … e adevărat, dar cred că acesta este parfumul tău …

Au tăcut un timp, au privit ultimele raze ale lunii care coborâse spre orizont, au ascultat greierii, broaștele din depărtare, sunetele nedeslușite ale nopții și în special zgomotul valurilor sacadate și monotone care odată cu refluxul se izbeau cu putere în stâncile de la țărm.

— Ce ar fi să-ți arăt Turnul de piatră?!

— Acum?! Noaptea?! …

Nu i-a răspuns. A fugit în casă de unde s-a întors cu două torțe aprinse. I-a întins una lui Alain și i-a făcut semn cu capul să-l urmeze. Au început să

urce scara ce ducea în Turnul de piatră. Călcau cu grijă pe treptele tocite și priveau prin ferestrele înguste pe unde zăreau luminile din portul Carqueiranne. Au ajuns într-o mică încăpere care se afla în vârful turnului. Valeri i-a făcut semn să micșoreze pașii și să meargă cât mai pe vârfuri. Alain s-a oprit încremenit. Trei bufnițe stăteau pe o bârnă de lemn și îi priveau atent cu ochii lor orientați pe aceeași parte a capului.

— Sunt prietenele mele! i-a explicat Valeri încercând să-l liniștească. Locuiesc aici de câțiva ani. Hei! Ce faceți, fetelor?! și s-a apropiat de ele.

Păsările s-au tras deoparte strângându-se puțin, apoi și-au recunoscut stăpâna și s-au lăsat mângâiate. Se uitau când la Valeri, când la Alain cu ochii lor mari, rotunzi, cu o fixitate stranie: poziția lor verticală le dădea un aer uman; păreau trei pitici, trei spiriduși ai pădurii ascunși din întâmplare în Turnul de piatră. Valeri a început să le vorbească despre pădurile din Canada care au izvoare, copaci cu scorburi mari în care ele s-ar simți foarte bine, despre veverițele și iepurii care aleargă prin zăpadă … mirosul ierbii cosite sau parfumul ploilor vijelioase de primăvară …

Când lumina torțelor a început să pălească, Valeri și-a luat la revedere de la ele, le-a mângâiat pe rând și le-a promis că o să le mai facă o vizită în zilele ce vor urma. Coborând treptele, Alain i-a spus:

— Dacă îmi amintesc eu bine, ieri am văzut în vârful turnului un fanion. Ce reprezintă? Este cumva blazonul familiei?

— Eu l-am prins acolo când am reparat acoperișul, în urmă cu câțiva ani. Este o fustă de a mea, roșie și cu buline albe! și au izbucnit amândoi în râs preluat de ecoul din turn.

Când au ajuns pe terasă, torțele aproape consumate s-au stins din cauza brizei adusă de valurile mării. Au rămas amândoi în întunericul nopții de vară cu cer senin și înstelat. Stăteau în

picioare, nemișcați, neîndrăznind parcă să se miște. Deodată, Alain a simțit cum îl ia de mână și se îndreaptă spre salonul care corespundea cu terasa. Valeri se orienta cu ușurință printre canapele și fotolii. După câțiva pași s-au oprit, parcă n-ar fi găsit drumul spre ușă. Clipe lungi de așteptare și pândă reciprocă, două jivine în clipa dinaintea unei hotărâri care nu stătea în voința lor, sau poate era mai puternică decât oricare ar fi fost dorința lor.

Alain i-a simțit brațele cum se ridică încet și i se înlănțuiesc în jurul gâtului, apoi buzele lor s-au întâlnit cu o febrilitate atât de intensă, încât parcă nu s-ar fi putut găsi, oprite de un obstacol neștiut. Îi simțea sub degete bretelele subțiri ale cămășii de noapte care îi aluneca încet de pe trup. S-au prăbușit amândoi încet pe covor sprijinindu-se unul de altul într-o mișcare legănată ce părea sfârșitul unei confruntări, sau mai degrabă al unui dans.

Într-adevăr, buzele, sânii, coapsele și torsul ei aveau parfumul frunzelor de eucalipt …

*

A doua zi s-au întâlnit cu toții pe plajă. Au stat întinși la soare pe stânci, fiecare cu gândurile lui, doar soții Jüngher făceau gălăgioși baie în fața debarcaderului. După o vreme, Valeri a început să-i vorbească lui Alain despre un prieten care a murit de Sida, apoi au trecut la cercetările ei în arta indienilor Inuit asupra cărora intenționa să scrie o carte. Alain a ascultat-o un timp, apoi atenția i-a fost atrasă de un crab care ieșea din apă și se strecura pe stânca din apropierea lui … *poate aceasta este clipa pe care o aștept de atâtea zile: glasul unei fete, valurile care se lovesc în stânci, strigătele unui pescăruș și un crab care stă nemișcat la soare și parcă se uită la mine …*

La ora 11 a apărut pe plajă domnul Pascal, mulțumit de paginile scrise și cuprins de aceeași

bucurie de a trăi de fiecare zi.

— Ei! Dragii mei! Facem o partidă de înot până la baliză? i-a întrebat el fără să mai aibă răbdare să stea la soare.

A intrat primul în apă cuprins de același entuziasm tineresc, urmat de doamna Benedict, Valeri și Alain. În dreapta se vedea portul de pescari din sat, în stânga golful, iar în față, în depărtare, insula Furnica. La început au înotat cu grijă, apoi fiecare și-a continuat cursa pe cont propriu. Din când în când Alain își întorcea privirea spre țărm, parcă de fiecare dată și-ar fi luat rămas bun de la cineva, apoi înota având în ochi insula ce se contura la orizont.

Când au ajuns la baliză, domnul Pascal „le-a ordonat un scurt popas în care urmau să bată apa cu picioarele", cum îi plăcea să spună. Valeri se agățase de baliză și se amuza făcând pluta.

— Alain! l-a întrebat domnul Pascal. Tot mai ești tentat să traversezi golful până la insulă?

— Da! Într-o zi o să ajung acolo! Nu veniți cu mine?

— La vârsta mea nu mă încumet. De aici pare aproape, privirea te înșeală, în realitate sunt peste cinci kilometri. Vântul se schimbă ușor, poate să apară Mistralul, să înceapă valurile mari și ar fi imposibil să mai faci drumul înapoi …

Alain nu i-a răspuns. S-au întors înotând spre țărm fără să vorbească între ei. S-au întins cu toții la soare. După aproape o oră domnul Pascal, doamna Benedict, Valeri și soții Jüngher și-au strâns prosoapele pentru a se întoarce acasă. Trebuia pregătită masa pentru prânz.

— Mergi cu noi? l-a întrebat Valeri.

— Mai rămân câteva minute, vă urmez îndată …

A rămas singur. Câțiva nori izolați au acoperit puțin timp soarele. Pescărușii și lăstunii zburau și strigau fericiți, parcă prevestind sosirea ploii.

Palmierii și pinii de pe mal s-au legănat într-o adiere de vânt.

Alain și-a lăsat privirea spre stânca pe care stătea lungit; într-o mică alveolă a pietrei, în care se strânsese apa în timpul refluxului, a văzut o picătură de ploaie care făcuse mici cercuri concentrice ce se desenau cu claritate … *poate până azi m-am înșelat de fiecare dată, abia acum am certitudinea că aceasta este clipa pe care o aștept de când am venit: o singură picătură de ploaie ... doar una singură … o picătură de ploaie căzută pe o stâncă ...*

*

Doamna Benedict a sunat ca de obicei clopoțelul invitându-i la cină. Au sosit pe rând soții Jüngher, domnul Pascal și Valeri. Toți s-au așezat în jurul mesei de pe terasă. L-au așteptat un timp pe Alain, apoi au început să mănânce, fără să-i comenteze absența. După ce au terminat, Valeri a urcat scara și a intrat în camera lui. Nu era acolo. Lucrurile păreau neatinse: cartea și ceasul pe noptieră, hainele în șifonier.

A coborât în parc. Ploaia încetase. L-a căutat pe terasă „la cuibul pescărușilor”, cum numea locul unde se aflau fotoliile și masa înconjurate de tulpinile pinilor; a străbătut toate aleile, a trecut prin grădina de zarzavaturi, l-a strigat de câteva ori. Nu era nicăieri. A urcat în Turnul de piatră. Nici acolo nu l-a găsit. A intrat în toate camerele din casă deschizând în goană ușile, rostindu-i de fiecare dată numele. A ieșit din nou în curte și a alergat pe prima terasă de unde se vedea plaja. A zărit pe stânci prosopul pe care stătuse lungit la soare. S-a întors și a intrat în goană în camera domnului Pascal.

— Tată! Alain a dispărut! a zis ea gâfâind și cu o voce disperată. L-am căuta peste tot! Pe plajă nu a rămas decât prosopul lui …

Domnul Pascal a rămas nemişcat clipe în şir, apoi şi-a ridicat încet capul din hârtiile lui, şi-a scos ochelarii cu un gest calm, gânditor şi a privit-o îndelung.

— Tată! Tu ai auzit ce ţi-am spus?!

— Da … Poate a încercat să traverseze golful şi a înotat până la insula Furnica, a spus el cu un glas tulburat. Hai să-l căutăm de partea cealaltă a golfului …

S-au urcat imediat în maşină. Valeri a condus în viteză pe şoseaua ce înconjura golful şi au ajuns la capătul peninsulei. Au luat o barcă cu motor şi au coborât pe insula Furnica. Au început să-l caute şi să-l strige. Au cercetat cu atenţie stâncile pe unde s-ar fi putut urca ieşind din mare. Nici o urmă, nici un semn. Când întunericul nopţii i-a împiedicat să mai vadă ceva, s-au întors resemnaţi acasă.

*

Au rămas cu toţii pe terasă până la miezul nopţii. Fiecare încerca să găsească o explicaţie. Greierii îşi cântau melopeea lor prin iarba din parc, iar din Turnul de piatră se auzeau uneori strigătele bufniţelor.

— Alain era un bun înotător, nu cred că s-a înecat, a rostit cu glas gânditor domnul Pascal.

— Atunci unde crezi că a dispărut?! l-a întrebat neliniştită Valeri.

— Scriam o poveste despre el … încă din prima zi de când a sosit. Un timp am crezut că pe tine te aşteaptă, apoi am înţeles …

— De ce te-ai oprit?! De ce taci?!

— Ştiu că ai petrecut o noapte cu el!

— Cum ai aflat?! Ţi-a spus el?

— Nu! Nici vorbă! Poate ar fi trebuit să-l avertizez de pericolul ce îl pândea în aşteptarea-întâlnirea care urma să se producă în clipa în care … „a vrut să depăşească” …

— Ai presimţit pericolul?

— Într-un fel …

— Atunci de ce nu l-ai prevenit?!

— Nu aveam certitudinea și nu voiam să par ridicol … Doar nu sunt profet …

— Dar puteai să-i sugerezi!

— Poate ai dreptate. Nici eu nu știu unde a dispărut personajul meu.

— Tată! Am impresia că tu l-ai ucis ca personaj dar și ca ființă … numai în dorința de a-ți termina povestea și de a avea un final …

— Cred că exagerezi! Oricum, el a găsit ce căuta și aștepta …

— Ce?! Pe cine?!

— Nu știu … Izbânda lui ne va rămâne străină, i-a răspuns domnul Pascal cu lumini stranii în privirile diavolești, de parcă ar fi știut mai multe amănunte decât ar fi vrut să vorbească …

Greierii și-au continuat melopeea nocturnă, bufnițele își răspândeau strigătele lor guturale din Turnul de piatră, valurile se loveau cu putere în stâncile de pe țărm, iar fluxul urma cu fidelitate mersul lunii pe cer …

Carqueiranne, Toronto, Paris, 1994

Cuprins

Table of Contents